

Euroopan unionin virallinen lehti

L 158

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

62. vuosikerta

14. kesäkuuta 2019

Sisältö

I Lainsäätämisyksikössä hyväksyttävät säädökset

ASETUKSET

- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta ⁽¹⁾ 22
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista ⁽¹⁾ 54

DIREKTIIVIT

- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta ⁽¹⁾ 125

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2019/941,
annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019,
riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Unionin sähköalalla on käynnissä perusteellinen murros, mikä näkyy siinä, että markkinat ovat yhä hajautetummat, niillä on entistä enemmän toimijoita, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on noussut ja verkot ovat paremmin yhteenliitettyjä. Sen vuoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/943 ⁽⁴⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2019/944 ⁽⁵⁾ on tarkoitus kehittää unionin sähkön sisämarkkinoita koskevaa oikeudellista kehystä, jotta voidaan varmistaa markkinoiden ja verkkojen optimaalinen toiminta yritysten ja unionin kansalaisten hyödyksi. Tällä asetuksella on osaltaan tarkoitus toteuttaa energiaunionin tavoitteet, joissa energiaturvallisuuksella, yhteisvastuulla, luottamuksella ja kunnianhimoisella ilmastopolitiikalla on keskeinen asema.
- (2) Hyvin toimivat markkinat ja verkot sekä riittävät sähköverkkojen yhteenliitännät takaavat parhaiten sähkön toimitusvarmuuden. Silloinkin, kun markkinat ja verkot toimivat hyvin ja ovat yhteenliitettyjä, on kuitenkin mahdotonta täysin sulkea pois luonnonkatastrofien, kuten äärimmäisten sääolojen, vihamielisten hyökkäysten tai polttoainepulan aiheuttaman sähkökriisin riskiä. Sähkökriisien seuraukset ulottuvat usein yli maiden rajojen. Silloinkin, kun tällaiset kriisit alkavat paikallisesti, niiden vaikutukset voivat levitä nopeasti yli rajojen. Eräiden äärimmäisten olosuhteiden, kuten kovien pakkasten, helleaaltojen tai kyberhyökkäysten, vaikutukset voivat kohdistua samanaikaisesti kokonaisille alueille.

⁽¹⁾ EUVL C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ EUVL C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 22. toukokuuta 2019.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (katso tämän virallisen lehden sivu 54).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 125).

- (3) Koska sähkömarkkinat ja -verkot ovat kytköksissä toisiinsa, sähkökriisien ennaltaehkäisy ja hallinnan ei voida katsoa olevan pelkästään kansallinen tehtävä. Alueellisen yhteistyön kautta toteutettaviin tehokkaampiin ja edullisempiin toimenpiteisiin liittyvää potentiaalia olisi hyödynnettävä entistä paremmin. Tarvitaan yhteisiä sääntöjä ja paremmin koordinoituja menettelyjä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot ja muut toimijat pystyvät tekemään tehokasta yhteistyötä yli rajojen jäsenvaltioiden välisen yhä suuremman avoimuuden, luottamuksen ja yhteisvastuun hengessä.
- (4) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/89/EY⁽⁶⁾ vahvistettiin tarvittavat toimenpiteet, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava sähkön yleisen toimitusvarmuuden turvaamiseksi. Kyseisen direktiivin säännökset on suurelta osin korvattu myöhemmillä säädöksillä, erityisesti säännökset, jotka koskevat sitä, miten sähkömarkkinat on järjestettävä riittävän kapasiteetin saatavuuden turvaamiseksi, miten siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteistyötä verkon stabiilisuuden varmistamiseksi ja miten voidaan varmistaa, että käytössä on asianmukainen infrastruktuuri. Tässä asetuksessa käsitellään sähkökriisien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.
- (5) Komission asetukset (EU) 2017/1485⁽⁷⁾ ja (EU) 2017/2196⁽⁸⁾ sisältävät yksityiskohtaiset säännöt siitä, miten siirtoverkonhaltijoiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien olisi toimittava ja tehtävä yhteistyötä käyttövarmuuden turvaamiseksi. Näillä teknisillä säännöillä on tarkoitus varmistaa, että useimmat sähköverkon häiriöt voidaan käsitellä tehokkaasti operatiivisella tasolla. Tässä asetuksessa keskitytään sähkökriiseihin, jotka ovat mittakaavaltaan ja vaikutuksiltaan laajempia. Siinä säädetään, mitä jäsenvaltioiden olisi tehtävä tällaisten kriisien ehkäisemiseksi ja mitä toimenpiteitä ne voivat toteuttaa, jos verkon käyttöä koskevat säännöt eivät enää riitä. Sähkökriiseissäkin olisi edelleen noudatettava verkon käyttöä koskevia sääntöjä kaikilta osin, ja tämän asetuksen olisi oltava johdonmukainen asetuksen (EU) 2017/2196 kanssa.
- (6) Tällä asetuksella annetaan yhteiset säännöt sähkökriisien ehkäisemisestä, niihin varautumisesta ja niiden hallitsemisesta, lisätään avoimuutta varautumisvaiheessa ja sähkökriisin aikana sekä varmistetaan, että toimenpiteitä toteutetaan koordinoitusti ja tehokkaasti. Siinä vaaditaan jäsenvaltioilta yhteistyötä alueellisella tasolla ja soveltuvin osin kahdenvälisesti yhteisvastuun hengessä. Siinä vahvistetaan myös kehys sähkön toimitusvarmuuden tehokkaalle seurannalle unionissa sähköalan koordinoitiryhmässä, joka perustettiin 15 päivänä marraskuuta 2012 annetulla komission päätöksellä⁽⁹⁾ foorumiksi tietojen vaihtamiselle ja yhteistyön edistämiseksi jäsenvaltioiden kesken etenkin sähkön toimitusvarmuuden alalla. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja seuranta-kehityksen tavoitteena on parantaa riskeihin varautumista ja vähentää varautumisesta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi tällä asetuksella on tarkoitus vahvistaa sähkön sisämarkkinoita lisäämällä luottamusta jäsenvaltioissa sekä estämällä valtioiden epäasianmukainen puuttuminen sähkökriiseihin, jotta erityisesti vältetään rajat ylittävän sähkönsiirron ja alueiden välisen siirtokapasiteetin aiheutonta rajoittamista ja pienennetään siten naapurijäsenvaltioihin kohdistuvien kielteisten heijastusvaikutusten riskiä.
- (7) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1148⁽¹⁰⁾ vahvistetaan verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevat yleiset säännöt, ja kyberturvallisuutta koskevia erityisiä sääntöjä annetaan asetuksessa (EU) 2019/943 vahvistetussa verkkosäännössä. Tällä asetuksella täydennetään direktiiviä (EU) 2016/1148 varmistamalla, että kyberpoikkeamat tunnistetaan asianmukaisesti riskiksi ja että niiden käsittelemiseksi toteutettavat toimenpiteet otetaan asianmukaisesti huomioon riskeihinvarautumissuunnitelmissa.
- (8) Neuvoston direktiivissä 2008/114/EY⁽¹¹⁾ säädetään menettelystä, jolla pyritään parantamaan nimettyjen Euroopan elintärkeiden infrastruktuurien, muun muassa tiettyjen sähköinfrastruktuurien, turvallisuutta. Direktiivi 2008/114/EY auttaa yhdessä tämän asetuksen kanssa luomaan kokonaisvaltaisen lähestymistavan energiaturvallisuuteen unionissa.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/89/EY, annettu 18 päivänä tammikuuta 2006, sähkön toimitusvarmuuden ja infrastruktuuri-investointien turvaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä (EUVL L 33, 4.2.2006, s. 22).

⁽⁷⁾ Komission asetus (EU) 2017/1485, annettu 2 päivänä elokuuta 2017, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 220, 25.8.2017, s. 1).

⁽⁸⁾ Komission asetus (EU) 2017/2196, annettu 24 päivänä marraskuuta 2017, sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 312, 28.11.2017, s. 54).

⁽⁹⁾ Komission päätös, annettu 15 päivänä marraskuuta 2012, sähköalan koordinoitiryhmän perustamisesta (EUVL C 353, 17.11.2012, s. 2).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2016, toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Neuvoston direktiivi 2008/114/EY, annettu 8 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan elintärkeän infrastruktuurin määrittämisestä ja nimeämisestä sekä arvioinnista, joka koskee tarvetta parantaa sen suojaamista (EUVL L 345, 23.12.2008, s. 75).

- (9) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1313/2013/EU⁽¹²⁾ vahvistetaan vaatimukset, joiden mukaan jäsenvaltioiden on kehitettävä riskinarviointeja kansallisella tai asianmukaisella paikallisella tasolla joka kolmas vuosi sekä kehitettävä ja parannettava katastrofien riskinhallintasuunnitteluaan kansallisella tai asianmukaisella paikallisella tasolla. Tässä asetuksessa säädettyjen riskien ehkäisemistä, riskeihin varautumista ja riskinhallintasuunnittelua koskevien erityisten toimien olisi oltava johdonmukaisia päätöksen N:o 1313/2013/EU mukaisesti vaadittujen laajempien, useita riskejä kattavien kansallisten riskinarviointien kanssa.
- (10) Jäsenvaltiot ovat vastuussa sähkön toimitusvarmuuden varmistamisesta alueellaan, mutta vastuu sähkön toimitusvarmuudesta jakautuu myös yhteisesti komissiolle ja muille unionin toimijoille niiden toiminta-alojen ja toimivallan mukaisesti. Sähkön toimitusvarmuus edellyttää tuloksellista yhteistyötä jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen sekä asiaankuuluvien sidosryhmien kesken. Jakeluverkonhaltijoilla ja siirtoverkonhaltijoilla on keskeinen tehtävä sen varmistamisessa, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, direktiivin (EU) 2019/944 31 ja 40 artiklan mukaisesti. Sääntelyviranomaisilla ja muilla asiaankuuluvilla kansallisilla viranomaisilla on myös tärkeä tehtävä sähkön toimitusvarmuuden varmistamisessa ja seurannassa osana niille direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklassa asetettuja tehtäviä. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä olemassa oleva tai uusi taho ainoaksi toimivaltaiseksi kansalliseksi valtion viranomaisekseen tai sääntelyviranomaisekseen, jotta voitaisiin varmistaa kaikkien asiaan liittyvien toimijoiden avoin ja osallistava osallistuminen ja riskeihinvarautumissuunnitelmien tehokas laatiminen ja asianmukainen täytäntöönpano sekä helpottaa sähkökriisien ennaltaehkäisyä ja jälkiarviointia ja niihin liittyvää tietojenvaihtoa.
- (11) Yhteinen lähestymistapa sähkökriisien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan edellyttää jäsenvaltioilta yhteisymmärrystä siitä, mikä on sähkökriisi. Tällä asetuksella olisi erityisesti helpotettava jäsenvaltioiden välistä koordinoitua määrittäessä tilanne, jossa mahdollinen riski siitä, että sähköstä on merkittävä pula tai sähkön toimittaminen asiakkaille on mahdotonta, on toteutunut tai välittömästi uhkaava. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', olisi määritettävä konkreettisia alueellisia sähkökriisiskenaarioita ja jäsenvaltioiden konkreettisia kansallisia sähkökriisiskenaarioita. Tällaisella lähestymistavalla on tarkoitus varmistaa, että voidaan kattaa kaikki merkitykselliset sähkökriisit, kun otetaan huomioon alueelliset ja kansalliset erityispiirteet, kuten sähköverkon topologia, sähköpaletti, tuotannon ja kulutuksen määrä sekä väestötiheys.
- (12) Yhteinen lähestymistapa sähkökriisien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan edellyttää myös, että jäsenvaltiot käyttävät samoja menetelmiä ja määritelmiä sähkön toimitusvarmuuteen liittyvien riskien määrittämiseksi ja kykenevät tosiasiassa vertaamaan omaa ja naapurimaidensa suoriutumista tällä alalla. Tässä asetuksessa määritetään kaksi indikaattoria, joilla seurataan sähkön toimitusvarmuutta unionissa: energiavajeen odotusarvo, joka ilmaistaan gigawattitunteina vuodessa, ja tehovajeen odotusarvo, joka ilmaistaan tunteina vuodessa. Nämä indikaattorit ovat osa eurooppalaista resurssien riittävyysarviointia, jonka Sähkö-ENTSO toteuttaa asetuksen (EU) 2019/943 23 artiklan mukaisesti. Sähköalan koordinoitiryhmän olisi toteutettava sähkön toimitusvarmuuden säännöllistä seurantaa näillä indikaattoreilla saatujen tulosten perusteella. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä 'ACER', olisi myös käytettävä näitä indikaattoreita raportoidessaan jäsenvaltioiden suoriutumisesta sähkön toimitusvarmuuden alalla asetuksen (EU) 2019/942⁽¹³⁾ 15 artiklan mukaisessa vuotuisessa sähkömarkkinoiden seurantakertomuksessaan.
- (13) Jotta voitaisiin varmistaa riskinarviointien johdonmukaisuus tavalla, joka lisää jäsenvaltioiden välistä luottamusta sähkökriisissä, riskiskenaarioiden määrittämiseen tarvitaan yhteinen lähestymistapa. Sen vuoksi Sähkö-ENTSON olisi asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan kehitettävä ja päivitettävä yhteinen menetelmä riskien määrittämiseksi yhteistyössä ACERin ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvan sähköalan koordinoitiryhmän kanssa. Sähkö-ENTSON olisi ehdotettava menetelmää ja ACERin olisi hyväksyttävä se. ACERin on sähköalan koordinoitiryhmää kuullessaan määrä ottaa sen näkemykset mahdollisimman suurella määrällä huomioon. Sähkö-ENTSON olisi päivitettävä riskien määrittämiseksi kehitetty yhteinen menetelmä, kun saadaan merkittävää uutta tietoa.
- (14) Sähkö-ENTSON olisi riskien määrittämistä koskevan yhteisen menetelmän perusteella laadittava ja päivitettävä säännöllisesti alueelliset sähkökriisiskenaariot sekä määritettävä kullekin alueelle merkityksellisimmät riskit, kuten äärimmäiset sääolot, luonnonkatastrofit, polttoainepula tai vihamieliset hyökkäykset. Kaasupulan kriisiskenaariota

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 22).

tarkasteltaessa kaasun toimitushäiriön riski olisi arvioitava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Kaasu-ENTSO', Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1938⁽⁴⁾ 7 artiklan mukaisesti kehittämien kaasun toimituksen ja infrastruktuurin häiriöiden skenaarioiden perusteella. Sähkö-ENTSON olisi voitava siirtää alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseen liittyviä tehtäviä asetuksen (EU) 2019/943 35 artiklan mukaisesti perustetuille alueellisille koordinoitikeskuksille. Nämä siirretyt tehtävät olisi suoritettava Sähkö-ENTSON valvonnassa. Jäsenvaltioiden olisi laadittava ja päivitettävä kansalliset sähkökriisiskenaariot alueellisten sähkökriisiskenaarioiden perusteella lähtökohtaisesti joka neljäs vuosi. Näiden skenaarioiden olisi oltava perusta riskeihinvarautumissuunnitelmille. Kansallisen tason riskejä määrittäessään jäsenvaltioiden olisi kuvattava mahdollisia riskejä, joita niiden mukaan liittyy sähkön toimitusvarmuuden kannalta merkityksellisen infrastruktuurin omistukseen, ja näiden riskien käsittelemiseksi mahdollisesti toteutettavia toimenpiteitä, kuten yleinen tai alakohtainen lainsäädäntö investointien seulonnasta tai tiettyjä osakkeenomistajia koskevat erityisoikeudet, sekä ilmoitettava, miksi ne pitävät tällaisia toimenpiteitä tarpeellisina ja oikeasuhteisina.

- (15) Alueellisella lähestymistavalla riskiskenaarioiden määrittämiseen ja ennaltaehkäisy-, varautumis- ja lieventämistoimenpiteiden kehittämiseen pitäisi saada näiden toimenpiteiden tehokkuuteen ja resurssien optimointiin liittyviä merkittäviä etuja. Lisäksi koordinoitulla ja ennalta sovitulla lähestymistavalla samanaikaisen sähkökriisin sattuessa varmistettaisiin johdonmukaiset toimet ja vähennettäisiin riskiä kielteisistä heijastusvaikutuksista, joita puhtaasti kansallisilla toimenpiteillä voisi olla naapurijäsenvaltioihin. Sen vuoksi tässä asetuksessa edellytetään jäsenvaltioiden tekevän yhteistyötä alueellisesti.
- (16) Alueellisten koordinoitikeskusten olisi hoidettava niille asetuksen (EU) 2019/943 mukaisesti osoitetut alueellisesti merkitykselliset tehtävät. Jotta ne voisivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja toimia tiiviissä yhteistyössä asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa laajamittaisen sähköhäiriöiden ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, tämän asetuksen mukaisesti vaadittavan alueellisen yhteistyön olisi perustuttava teknisellä tasolla käytettyihin alueellisiin yhteistyörakenteisiin eli sellaisten jäsenvaltioiden ryhmiin, joilla on sama alueellinen koordinoitikeskus. Alueellisten koordinoitikeskusten maantieteellisillä alueilla on sen vuoksi merkitystä määritettäessä alueellisia sähkökriisiskenaarioita ja tehtäessä riskinarvioiteja. Jäsenvaltioilla olisi kuitenkin oltava mahdollisuus muodostaa alaryhmiä alueiden sisällä tehdäkseen yhteistyötä konkreettisissa alueellisissa toimenpiteissä tai tehdä yhteistyötä olemassa olevissa alueellisissa yhteistyöfoorumeissa tätä varten, sillä niiden tekninen kyky antaa toisilleen vastavuoroista apua sähkökriisissä on olennaisen tärkeä. Tämä johtuu siitä, että kaikki jonkin suuremman alueen jäsenvaltiot eivät välttämättä pysty toimittamaan sähköä toiselle jäsenvaltiolle sähkökriisin sattuessa. Siten kaikkien alueen jäsenvaltioiden ei ole tarpeen tehdä alueellisia sopimuksia konkreettisista alueellisista toimenpiteistä. Sen sijaan niiden jäsenvaltioiden, joilla on tekninen kyky antaa toisilleen apua, olisi tehtävä tällaisia sopimuksia.
- (17) Asetuksessa (EU) 2019/943 säädetään yhteisen menetelmän käytöstä eurooppalaisessa resurssien keskipitkän ja pitkän aikavälin (seuraavista 10 vuodesta seuraavaan vuoteen) riittävyysarvioinnissa, jotta voidaan varmistaa, että jäsenvaltioiden päätökset mahdollisista investointitarpeista tehdään avoimelta ja yhteisesti sovitulta pohjalta. Eurooppalaisella resurssien riittävyysarvioinnilla on eri tarkoitus kuin lyhyen aikavälin riittävyysarvioinneilla, joita käytetään mahdollisten riittävyteen liittyvien ongelmien havaitsemiseksi lyhyellä aikavälillä, eli kausittaisilla riittävyysarvioinneilla (seuraavat kuusi kuukautta) sekä seuraavaa viikkoa tai vähintään seuraavaa vuorokautta koskevilla riittävyysarvioinneilla. Lyhyen aikavälin arvioinneissa tarvitaan yhteistä lähestymistapaa siihen, miten mahdolliset riittävyteen liittyvät ongelmat voidaan havaita. Sähkö-ENTSON olisi tehtävä talvi- ja kesäkauden riittävyysarvioinnit varoittaakseen jäsenvaltioita ja siirtoverkonhaltijoita sähkön toimitusvarmuuteen liittyvistä riskeistä, joita voi ilmetä seuraavien kuuden kuukauden aikana. Näiden riittävyysarviointien parantamiseksi Sähkö-ENTSON olisi kehitettävä niille yhteinen tilastomatemaattinen menetelmä asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan ja yhteistyössä ACERin ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvan sähköalan koordinoitiryhmän kanssa. Sähkö-ENTSON olisi ehdotettava kyseistä menetelmää ja sen päivityksiä ACERille, jonka olisi hyväksyttävä ehdotus ja päivitykset. ACERin on sähköalan koordinoitiryhmää kuullessaan määrä ottaa sen näkemykset mahdollisimman suuressa määrin huomioon. Sähkö-ENTSON olisi päivitettävä menetelmä, kun saadaan merkittävää uutta tietoa. Sähkö-ENTSON olisi voitava siirtää kausittaisiin riittävyysarviointeihin liittyviä tehtäviä alueellisille koordinoitikeskuksille, mutta siirretyt tehtävät olisi suoritettava Sähkö-ENTSON valvonnassa.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (18) Siirtoverkonhaltijoiden olisi sovellettava kausittaisten riittävyysarviointien laatimisessa käytettävää menetelmää tehdessään muunlaisia lyhyen aikavälin riskinarviointoja eli asetuksessa (EU) 2017/1485 säädettyjä seuraavaa viikkoa tai vähintään seuraavaa vuorokautta koskevia tuotannon riittävyysennusteita.
- (19) Jotta voidaan varmistaa yhteinen lähestymistapa sähkökriisien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi laadittava riskeihinvarautumissuunnitelma alueellisten ja kansallisten sähkökriisiskenaarioiden perusteella. Toimivaltaisten viranomaisten olisi kuultava sidosryhmiä tai sidosryhmien edustajia, kuten tuottajien tai niiden toimialajärjestöjen edustajia tai jakeluverkonhaltijoiden edustajia, jos ne ovat sähkökriisin ennaltaehkäisyyn ja käsittelyyn kannalta merkityksellisiä. Toimivaltaisten viranomaisten olisi tätä varten päätettävä asianmukaisista järjestelyistä kuulemisen toteuttamiseksi. Riskeihinvarautumissuunnitelmissa olisi kuvattava tehokkaat, oikeasuhteiset ja syrjimättömät toimenpiteet kaikkien määritettyjen sähkökriisiskenaarioiden käsittelemiseksi. Ehdotettujen kysyntä- ja tarjontapuolen toimenpiteiden ympäristövaikutukset olisi otettava huomioon. Suunnitelmien olisi oltava läpinäkyviä erityisesti suhteessa siihen, millä edellytyksillä voidaan toteuttaa muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä sähkökriisien lieventämiseksi. Kaikkien suunniteltujen muiden kuin markkinapohjaisten toimenpiteiden olisi oltava tässä asetuksessa säädettyjen sääntöjen mukaisia. Riskeihinvarautumissuunnitelmat olisi julkistettava siten, että varmistetaan arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus.
- (20) Riskeihinvarautumissuunnitelmissa olisi esitettävä kansallisia, alueellisia ja soveltuvin osin kahdenvälisiä toimenpiteitä. Alueelliset ja soveltuvin osin kahdenväliset toimenpiteet ovat tarpeen erityisesti samanaikaisen sähkökriisin sattuessa, jolloin tarvitaan koordinoitua ja ennalta sovittua lähestymistapaa, jotta voidaan varmistaa johdonmukaiset toimet ja vähentää kielteisten heijastusvaikutusten riskiä. Toimivaltaisten viranomaisten olisi tätä varten ennen riskeihinvarautumissuunnitelmien hyväksymistä kuultava asiaankuuluvien jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia. Asiaankuuluvat jäsenvaltiot ovat niitä, joissa saattaisi esiintyä kielteisiä heijastusvaikutuksia tai muita vaikutuksia toisen jäsenvaltion sähköverkkoon riippumatta siitä, ovatko kyseiset jäsenvaltiot samalla alueella tai suoraan yhteenliitettyjä. Suunnitelmissa olisi otettava huomioon merkitykselliset kansalliset olosuhteet, mukaan lukien Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettujen syrjäisimpien alueiden tilanne ja joidenkin sellaisten erittäin pienten erillisten verkkojen tilanne, joita ei ole liitetty kansallisiin siirtoverkkoihin. Tältä osin jäsenvaltioiden olisi tehtävä asianmukaiset päätelmät muun muassa tämän asetuksen säännöksistä, jotka koskevat alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämistä ja riskeihinvarautumissuunnitelmissa vahvistettuja alueellisia ja kahdenvälisiä toimenpiteitä, sekä avunantoa koskevista säännöksistä. Suunnitelmissa olisi esitettävä selkeästi toimivaltaisten viranomaisten tehtävät ja vastuut. Kansallisissa toimenpiteissä olisi otettava kaikilta osin huomioon sovitut alueelliset ja kahdenväliset toimenpiteet ja hyödynnettävä täysin alueellisen yhteistyön tarjoamat mahdollisuudet. Suunnitelmien olisi oltava luonteeltaan teknisiä ja operationaalisia, koska niiden tehtävänä olisi auttaa ehkäisemään sähkökriisi tai sen laajentuminen ja lieventää sen vaikutuksia.
- (21) Riskeihinvarautumissuunnitelmat olisi päivitettävä säännöllisesti. Sen varmistamiseksi, että suunnitelmat ovat ajan tasalla ja toimivia, kunkin alueen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi järjestettävä yhteistyössä siirtoverkonhaltijoiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa kahden vuoden välein sähkökriisisimulaatioita suunnitelmien soveltuvuuden testaamiseksi.
- (22) Tässä asetuksessa säädetyn mallin tarkoituksena on helpottaa suunnitelmien laatimista, ja suunnitelmiin on mahdollista sisällyttää jäsenvaltiokohtaisia lisätietoja. Mallin tarkoituksena on myös helpottaa kyseisen alueen muiden jäsenvaltioiden ja sähköalan koordinoitiryhmän kuulemista. Alueella ja sähköalan koordinoitiryhmässä tapahtuvalla kuulemisella olisi varmistettava, että jossakin jäsenvaltiossa tai jollakin alueella toteutetut toimenpiteet eivät vaaranna sähkön toimitusvarmuutta muissa jäsenvaltioissa tai muilla alueilla.
- (23) On tärkeää helpottaa viestintää ja avoimuutta jäsenvaltioiden välillä silloin, kun niillä on konkreettista, vakavasti otettavaa ja luotettavaa tietoa siitä, että sähkökriisi on mahdollinen. Tällaisessa tilanteessa asianomaisten jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava asiasta komissiolle, naapurijäsenvaltioille ja sähköalan koordinoitiryhmälle ilman aiheutonta viivytystä ja annettava erityisesti tiedot sähkön toimitustilanteen heikentymisen syistä, sähkökriisin ehkäisemiseksi suunnitelluista toimenpiteistä ja mahdollisesta muiden jäsenvaltioiden avunannon tarpeesta.

- (24) Sähkökriisiin sattuessa tietojenvaihto on välttämätöntä toimien koordinoinnin ja avunannon kohdentamisen varmistamiseksi. Sen vuoksi tässä asetuksessa veloitetaan toimivaltainen viranomaisen ilmoittamaan sähkökriisistä ilman aiheetonta viivytystä alueen jäsenvaltioille, naapurijäsenvaltioille ja komissiolle. Toimivaltaisen viranomaisen olisi lisäksi annettava tietoja kriisin syistä, kriisin lieventämiseksi suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä ja mahdollisesta muiden jäsenvaltioiden avunannon tarpeesta. Jos avunanto ulottuu sähkön toimitusvarmuutta laajemmalle, unionin pelastuspalvelumekanismiin olisi edelleen oltava sovellettava oikeudellinen kehys.
- (25) Sähkökriisiin sattuessa jäsenvaltioiden olisi tehtävä yhteistyötä yhteisvastuun hengessä. Tämän yleisen säännön lisäksi olisi vahvistettava asianmukaiset järjestelyt, jotta jäsenvaltiot voisivat tarjota toisilleen apua sähkökriisissä. Tällaisen avunannon olisi perustuttava sovittuihin, koordinoituihin toimenpiteisiin, jotka vahvistetaan riskeihinva-
rautumissuunnitelmissa. Tässä asetuksessa annetaan jäsenvaltioille laaja harkintavalta sovittaessa tällaisten koordinoitujen toimenpiteiden sisällöstä ja siten niiden tarjoaman avun sisällöstä. Jäsenvaltioiden tehtävänä on päättää ja sopia tällaisista koordinoituista toimenpiteistä kysyntä ja tarjonta huomioon ottaen. Samalla tällä asetuksella varmistetaan, että sovittua apua annettaessa sähköä toimitetaan koordinoitusti. Jäsenvaltioiden olisi sovittava tarvittavista teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä alueellisten ja kahdenvälisen sovittujen toimenpiteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi näissä teknisissä järjestelyissä ilmoitettava toimitettavan sähkön enimmäismäärät, joita olisi arvioitava uudelleen sillä perusteella, onko sähkön toimittaminen teknisesti toteutettavissa sitten, kun apua tarvitaan sähkökriisin aikana. Jäsenvaltioiden olisi sen jälkeen toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sovittujen alueellisten ja kahdenvälisen toimenpiteiden sekä teknisten, oikeudellisten ja rahoitusta koskevien järjestelyjen toteuttamiseksi.
- (26) Sopiessaan koordinoituista toimenpiteistä sekä teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä ja pannessaan muuten täytäntöön avunantoa koskevia säännöksiä jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon sosiaaliset ja taloudelliset tekijät, unionin kansalaisten turvallisuus mukaan lukien, sekä oikeasuhteisuus. Jäsenvaltioita kannustetaan jakamaan parhaita käytäntöjä ja käyttämään sähköalan koordinoitiryhmää keskusteluforumina, jossa voidaan tunnistaa käytettävissä olevia avunantomahdollisuuksia, erityisesti siltä osin kuin on kyse koordinoituista toimenpiteistä sekä tarvittavista teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä, kohtuullinen korvaus mukaan lukien. Komissio voi helpottaa alueellisten ja kahdenvälisen toimenpiteiden valmistelua.
- (27) Tämän asetuksen mukaisesta jäsenvaltioiden välisestä avunannosta olisi maksettava kohtuullinen korvaus, josta sovitaan jäsenvaltioiden kesken. Tällä asetuksella ei yhdenmukaisteta kaikkia tällaiseen jäsenvaltioiden väliseen kohtuulliseen korvaukseen liittyviä näkökohtia. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi sovittava kohtuullista korvausta koskevista määräyksistä ennen avun antamista. Apua pyytävän jäsenvaltion olisi viipymättä maksettava tällainen korvaus tai viipymättä varmistettava sen maksaminen apua antavalle jäsenvaltiolle. Komission olisi annettava e-
sitovia ohjeita kohtuullisen korvauksen keskeisistä seikoista sekä teknisten, oikeudellisten ja rahoitusta koskevien järjestelyjen muista seikoista.
- (28) Antaessaan apua tämän asetuksen nojalla jäsenvaltiot panevat täytäntöön unionin lainsäädäntöä ja niiden on näin ollen noudatettava unionin oikeudessa taattu perusoikeuksia. Tällainen avunanto voi näin ollen sen mukaan, mistä toimenpiteistä jäsenvaltioiden kesken on sovittu, johtaa jäsenvaltion velvollisuuteen maksaa korvausta niille, joihin sen toimenpiteet ovat vaikuttaneet. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi tarvittaessa varmistettava, että kansalliset korvaussäännöt ovat olemassa ja että ne ovat unionin oikeuden, erityisesti perusoikeuksien, mukaiset. Lisäksi apua saavan jäsenvaltion olisi viime kädessä vastattava kaikista kohtuullisista kustannuksista, joita toiselle jäsenvaltiolle aiheutuu tällaisten kansallisten korvaussääntöjen nojalla annettavasta avusta.
- (29) Sähkökriisiin sattuessa apua olisi annettava silloinkin, kun jäsenvaltiot eivät ole vielä sopineet koordinoituista toimenpiteistä ja teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä tämän asetuksen avunantoa koskevien säännösten edellyttämällä tavalla. Jotta apua voitaisiin tällaisessa tilanteessa antaa tämän asetuksen mukaisesti, jäsenvaltioiden olisi sovittava tilapäisistä toimenpiteistä ja järjestelyistä puuttuvien koordinoitujen toimenpiteiden ja teknisten, oikeudellisten ja rahoitusta koskevien järjestelyjen sijasta.
- (30) Tällä asetuksella otetaan käyttöön tällainen jäsenvaltioiden välinen avunantomekanismi sähkökriisin ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi unionissa. Komission olisi sen vuoksi tarkasteltava avunantomekanismia sen toiminnasta tulevaisuudessa saatavien kokemusten valossa ja ehdotettava tarvittaessa siihen muutoksia.

- (31) Tällä asetuksella olisi voitava antaa sähköalan yrityksille ja asiakkaille mahdollisuus turvautua sähkökriiseistä selviytymiseksi asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 säädettyihin markkinapohjaisiin mekanismeihin niin pitkälle kuin se on mahdollista. Sisämarkkinoita ja verkon käyttöä koskevia sääntöjä olisi noudatettava myös sähkökriisien sattuessa. Tällaisiin sääntöihin sisältyvät asetuksen (EU) 2017/1485 22 artiklan 1 kohdan i alakohta ja asetuksen (EU) 2017/2196 35 artikla, jotka koskevat toimitusrajoituksia, alueiden välisen kapasiteetin rajoittamista kapasiteetin jakamisessa tai suunnitelmien laatimisen rajoittamista. Tämä tarkoittaa, että muihin kuin markkinapohjaisiin toimenpiteisiin, kuten kuormien pakotettuun irtikytkentään, tai markkinoiden tavanomaisen toiminnan ulkopuolisiin ylimääräisiin toimituksiin olisi turvaututtava vasta viimeisenä keinona, kun kaikki markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet on käytetty. Sen vuoksi kuormien pakotettua irtikytkentää pitäisi käyttää vasta, kun kaikki kuormien vapaaehtoisen irtikytkennän mahdollisuudet on käytetty. Muiden kuin markkinapohjaisten toimenpiteiden olisi lisäksi oltava tarpeellisia, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja tilapäisiä.
- (32) Avoimuuden varmistamiseksi sähkökriisin jälkeen sähkökriisin julistaneen toimivaltaisen viranomaisen olisi tehtävä kriisistä ja sen vaikutuksista jälkiarviointi. Tässä arvioinnissa olisi otettava huomioon muun muassa toteutettujen toimenpiteiden tehokkuus ja oikeasuhteisuus sekä niiden taloudelliset kustannukset. Arvioinnissa olisi käsiteltävä myös valtioiden rajat ylittäviä näkökohtia, kuten toimenpiteiden vaikutuksia muihin jäsenvaltioihin ja sähkökriisin julistaneen jäsenvaltion niiltä saaman avun määrää.
- (33) Avoimuusvelvoitteilla olisi varmistettava, että kaikissa sähkökriisien ehkäisemiseksi tai hallitsemiseksi toteutettavissa toimenpiteissä noudatetaan sisämarkkinasääntöjä sekä niitä yhteistyön ja yhteisvastuun periaatteita, joihin energiaunioni perustuu.
- (34) Tällä asetuksella vahvistetaan sähköalan koordinoitiryhmän roolia. Sen olisi hoidettava erityisiä tehtäviä, jotka liittyvät etenkin menetelmän kehittämiseen alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämistä varten ja menetelmän kehittämiseen lyhyen aikavälin ja kausittaisia riittävyysarviointeja varten sekä riskeihinvarautumissuunnitelmien laatimiseen, ja sillä olisi oltava keskeinen asema seurattaessa jäsenvaltioiden suoriutumista sähkön toimitusvarmuuden alalla ja kehitettäessä parhaita käytäntöjä tältä pohjalta.
- (35) On mahdollista, että sähkökriisi laajenee unionin rajojen yli myös energiayhteisön sopimuspuolten alueelle. Unionin olisi energiayhteisön perustamissopimuksen osapuolena edistettävä sopimukseen tehtäviä muutoksia, joilla pyritään luomaan yhdentyneet markkinat ja yhtenäinen sääntelyalue määräämällä asianmukaisesta ja vakaasta sääntelykehiksestä. Jotta varmistetaan tehokas kriisinhallinta, unionin olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä energiayhteisön sopimuspuolten kanssa sähkökriisin ehkäisemisessä, siihen varautumisessa ja sen hallitsemisessa.
- (36) Jos komissio, ACER, sähköalan koordinoitiryhmä, Sähkö-ENTSO, jäsenvaltiot ja niiden toimivaltaiset ja sääntelyviranomaiset tai muut elimet, tahot tai henkilöt saavat tämän asetuksen nojalla luottamuksellisia tietoja, näiden olisi varmistettava kyseisten tietojen luottamuksellisuus. Luottamuksellisiin tietoihin olisi tätä varten sovellettava voimassa olevia unionin ja kansallisia sääntöjä, jotka koskevat luottamuksellisten tietojen ja prosessien käsittelyä.
- (37) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli varmistaa mahdollisimman tuloksellista ja tehokasta riskeihin varautumista unionissa, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (38) Kypros on tällä hetkellä ainoa jäsenvaltio, jota ei ole suoraan yhteenliitetty johonkin toiseen jäsenvaltioon. Tämän asetuksen tiettyjen säännösten osalta olisi selvennettävä, että niin kauan kuin tilanne pysyy tällaisena, Kyproksen ei sovelleta kyseisiä säännöksiä eli säännöksiä, jotka koskevat alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämistä, vahvistettujen alueellisten ja kahdenvälisen toimenpiteiden sisällyttämistä riskeihinvarautumissuunnitelmiin sekä avunantoa. Kyprosta ja asiaankuuluvia muita jäsenvaltioita kannustetaan kehittämään komission tuella vaihtoehtoisia toimenpiteitä ja menettelyjä kyseisten säännösten soveltamisaloilla edellyttäen, että tällaiset vaihtoehtoiset toimenpiteet ja menettelyt eivät vaikuta tämän asetuksen tehokkaaseen soveltamiseen muiden jäsenvaltioiden kesken.

(39) Direktiivi 2005/89/EY olisi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt jäsenvaltioiden yhteistyöstä sähkökriisien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja niiden hallitsemiseksi yhteisvastuun ja avoimuuden hengessä ja ottaen kaikilta osin huomioon kilpailuun perustuvien sähkön sisämarkkinoiden vaatimukset.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'sähkön toimitusvarmuudella' sähköverkon kykyä taata sähkötoimitukset asiakkaille asianomaisten jäsenvaltioiden määrittämän selkeästi määritetyn suoritusason mukaisesti;
- 2) 'siirtoverkonhaltijalla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 35 alakohdassa määriteltyä siirtoverkonhaltijaa;
- 3) 'jakelulla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 28 alakohdassa määriteltyä jakelua;
- 4) 'rajat ylittävällä sähkönsiirrolla' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 3 alakohdassa määriteltyä rajat ylittävää sähkönsiirtoa;
- 5) 'alueiden välisellä kapasiteetilla' yhteenliitetyn järjestelmän valmiutta toteuttaa energian siirtoja tarjousalueiden välillä;
- 6) 'asiakkaalla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä asiakasta;
- 7) 'jakeluverkonhaltijalla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 29 alakohdassa määriteltyä jakeluverkonhaltijaa;
- 8) 'tuotannolla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 37 alakohdassa määriteltyä tuotantoa;
- 9) 'sähkökriisillä' toteutunutta tai välittömästi uhkaavaa tilannetta, jossa sähköstä on merkittävä pula jäsenvaltioiden määrittämällä ja niiden riskeihinvarautumissuunnitelmissa kuvatulla tavalla tai jossa sähkön toimittaminen asiakkaille on mahdotonta;
- 10) 'samanaikaisella sähkökriisillä' sähkökriisiä, joka vaikuttaa useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon samanaikaisesti;
- 11) 'toimivaltaisella viranomaisella' kansallista valtion viranomaista tai sääntelyviranomaista, jonka jäsenvaltio on nimennyt 3 artiklan mukaisesti;
- 12) 'sääntelyviranomaisilla' direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sääntelyviranomaisia;
- 13) 'kriisikoordinaattorilla' henkilöä, henkilöiden ryhmää, asiaankuuluvien kansallisten sähkökriisijohtajien muodostamaa ryhmää tai instituutiota, jonka tehtävänä on toimia yhteispisteinä ja koordinoita tiedonkulkua sähkökriisin aikana;
- 14) 'muulla kuin markkinapohjaisella toimenpiteellä' mitä tahansa markkinasäännöistä tai kaupallisista sopimuksista poikkeavaa tarjonta- tai kysyntäpuolen toimenpidettä, jonka tarkoituksena on lieventää sähkökriisiä;

- 15) 'tuottajalla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 38 alakohdassa määriteltyä tuottajaa;
- 16) 'alueella' sellaisten jäsenvaltioiden ryhmää, joiden siirtoverkonhaltijoilla on sama asetuksen (EU) 2019/943 36 artiklassa tarkoitettu alueellinen koordinoitikeskus;
- 17) 'alaryhmällä' sellaisten alueen jäsenvaltioiden ryhmää, joilla on tekninen kyky antaa toisilleen apua 15 artiklan mukaisesti;
- 18) 'ennakkovaroituksella' sellaisen konkreettisen, vakavasti otettavan ja luotettavan tiedon antamista, jonka mukaan tapahtuma, joka todennäköisesti heikentää sähkön toimitustilannetta merkittävästi ja todennäköisesti johtaa sähkökriisiin, on mahdollinen.
- 19) 'siirrolla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 34 alakohdassa määriteltyä siirtoa;
- 20) 'sähköalan yrityksellä' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 57 alakohdassa määriteltyä sähköalan yritystä;
- 21) 'kapasiteetin jakamisella' alueiden välisen kapasiteetin kohdentamista;
- 22) 'uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla' direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 31 alakohdassa määriteltyä uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tai uusiutuvaa energiaa;

3 artikla

Toimivaltainen viranomainen

1. Kunkin jäsenvaltion on mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 nimettävä kansallinen valtion viranomainen tai sääntelyviranomainen toimivaltaiseksi viranomaisekseen. Toimivaltaiset viranomaiset vastaavat tässä asetuksessa säädettyjen tehtävien suorittamisesta, ja niiden on tehtävä tässä keskenään yhteistyötä. Sähkön toimitusvarmuudesta vastaavat kansalliset tahot hoitavat tarvittaessa tämän asetuksen mukaiset toimivaltaisen viranomaisen tehtävät siihen saakka, että toimivaltainen viranomainen on nimetty.
2. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava komissiolle ja sähköalan koordinoitiryhmälle ja julkistettava 1 kohdan nojalla nimettyjen toimivaltaisten viranomaistensa nimi ja yhteystiedot sekä niiden nimen tai yhteystietojen mahdolliset muutokset.
3. Jäsenvaltiot voivat sallia, että toimivaltainen viranomainen siirtää tässä asetuksessa säädetty riskeihin varautumisen suunnittelua ja riskinhallintaa koskevat operatiiviset tehtävät muille elimille. Siirretyt tehtävät on suoritettava toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa ja täsmennettävä riskihinvarautumissuunnitelmassa 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

II LUKU

Riskinarviointi

4 artikla

Sähkön toimitusvarmuuteen kohdistuvien riskien arviointi

Kunkin toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että kaikki sähkön toimitusvarmuuteen liittyvät merkitykselliset riskit arvioidaan tässä asetuksessa ja asetuksen (EU) 2019/943 IV luvussa säädettyjen sääntöjen mukaisesti. Tätä varten sen on tehtävä yhteistyötä siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, sääntelyviranomaisten, Sähkö-ENTSON, alueellisten koordinoitikeskusten ja tarvittaessa muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

5 artikla

Menetelmä alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseksi

1. Sähkö-ENTSON on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 annettava ACERille ehdotus menetelmäksi, jolla voidaan määrittää merkityksellisimmät alueelliset sähkökriisiskenaariot.

2. Ehdotetulla menetelmällä on määritettävä verkon riittävyteen, verkon käyttövarmuuteen ja energian huoltovarmuuteen liittyviä sähkökriisiskenaarioita vähintään seuraavien riskien perusteella:

- a) harvinaiset ja äärimmäiset luonnonuhkat;
- b) onnettomuusuhkat, jotka ylittävät N-1-käyttövarmuuskriteerin, ja poikkeukselliset vikataphtumat;
- c) välilliset uhkat, kuten vihamielisten hyökkäysten ja polttoainepulan seuraukset.

3. Ehdotettuun menetelmään on sisällyttävä vähintään seuraavat osatekijät:

- a) kaikkien merkityksellisten kansallisten ja alueellisten olosuhteiden huomioon ottaminen, mukaan lukien mahdolliset alaryhmät;
- b) rajatylittävien riskien vuorovaikutus- ja vastaavuussuhteet;
- c) samanaikaista sähkökriisiä koskevien skenaarioiden simulaatiot;
- d) riskien luokittelu niiden vaikutuksien ja todennäköisyyden mukaan;
- e) periaatteet arkaluonteisten tietojen käsittelystä tavalla, jolla varmistetaan avoimuus yleisön suuntaan.

4. Sähkö-ENTSON on tarkastellessaan kaasun toimitushäiriön riskejä tämän artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen riskien määrittämisen yhteydessä käytettävä Kaasu-ENTSON asetuksen (EU) 2017/1938 7 artiklan nojalla kehittämää maakaasun toimituksen ja infrastruktuurin häiriöiden skenaarioita.

5. Sähkö-ENTSON on ennen ehdotetun menetelmän esittämistä ACERille toteutettava kuuleminen, johon osallistuu vähintään alueellisia koordinoitikeskuksia, toimiala- ja kuluttajajärjestöjä, tuottajia tai niiden toimialajärjestöjä, siirtoverkonhaltijoita ja asiaankuuluvia jakeluverkonhaltijoita, toimivaltaisia viranomaisia, sääntelyviranomaisia ja muita asiaankuuluvia kansallisia viranomaisia. Sähkö-ENTSON on otettava kuulemisen tulokset asianmukaisesti huomioon ja esitettävä ne yhdessä ehdotetun menetelmän kanssa sähköalan koordinoitiryhmän kokouksessa.

6. ACERin on kahden kuukauden kuluessa ehdotetun menetelmän vastaanottamisesta ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvaa sähköalan koordinoitiryhmää kuultuaan hyväksyttävä ehdotus tai muutettava sitä. Sähkö-ENTSON ja ACERin on julkaistava menetelmän lopullinen versio verkkosivustoillaan.

7. Sähkö-ENTSON on päivitettävä menetelmä ja parannettava sitä 1–6 kohdan mukaisesti, kun saadaan merkittävää uutta tietoa. Ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuva sähköalan koordinoitiryhmä voi suosittaa ja ACER tai komissio voi pyytää tällaisia päivityksiä ja parannuksia esittäen asianmukaiset perustelut. Sähkö-ENTSON on esitettävä ACERille luonnos ehdotetuiksi muutoksiksi kuuden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. ACERin on kahden kuukauden kuluessa tällaisen luonnoksen vastaanottamisesta ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvaa sähköalan koordinoitiryhmää kuultuaan hyväksyttävä ehdotetut muutokset tai muutettava niitä. Sähkö-ENTSON ja ACERin on julkaistava päivitetyn menetelmän lopullinen versio verkkosivustoillaan.

6 artikla

Alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittäminen

1. Sähkö-ENTSON on kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun menetelmä on 5 artiklan 6 kohdan nojalla hyväksytty, määritettävä kyseisen menetelmän perusteella ja tiiviissä yhteistyössä sähköalan koordinoitiryhmän, alueellisten koordinoitikeskusten, toimivaltaisten viranomaisten ja sääntelyviranomaisten kanssa kullekin alueelle merkityksellisimmät sähkökriisiskenaariot. Se voi siirtää alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseen liittyviä tehtäviä alueellisille koordinoitikeskuksille.

2. Sähkö-ENTSON on toimitettava alueelliset sähkökriisiskenaariot asiaankuuluville siirtoverkonhaltijoille, alueellisille koordinoitikeskuksille, toimivaltaisille viranomaisille ja sääntelyviranomaisille sekä sähköalan koordinoitiryhmälle. Sähköalan koordinoitiryhmä voi suosittaa muutoksia.

3. Sähkö-ENTSON on päivitettävä alueelliset sähkökriisiskenaariot joka neljäs vuosi, paitsi jos niitä on olosuhteiden vuoksi päivitettävä useammin.

7 artikla

Kansallisten sähkökriisiskenaarioiden määrittäminen

1. Toimivaltaisen viranomaisen on neljän kuukauden kuluessa siitä, kun alueelliset sähkökriisiskenaariot on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritetty, määritettävä merkityksellisimmät kansalliset sähkökriisiskenaariot.
2. Toimivaltaisen viranomaisen on kansallisia sähkökriisiskenaarioita määrittäessään kuultava siirtoverkonhaltijoita, toimivaltaisen viranomaisen asiaankuuluvina pitämiä jakeluverkonhaltijoita, asiaankuuluvia tuottajia tai niiden toimialajärjestöjä sekä sääntelyviranomaista silloin, kun se ei ole toimivaltainen viranomainen.
3. Kansalliset sähkökriisiskenaariot on määritettävä vähintään 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen riskien perusteella, ja niiden on oltava johdonmukaisia 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritettyjen alueellisten sähkökriisiskenaarioiden kanssa. Jäsenvaltioiden on päivitettävä kansalliset sähkökriisiskenaariot joka neljäs vuosi, paitsi jos niitä on olosuhteiden vuoksi päivitettävä useammin.
4. Jäsenvaltioiden on neljän kuukauden kuluessa siitä, kun alueelliset sähkökriisiskenaariot on 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritetty, ilmoitettava sähköalan koordinoitiryhmälle ja komissiolle arvioinnistaan, joka koskee sähkön toimitusvarmuuden kannalta merkityksellisen infrastruktuurin omistukseen liittyviä riskejä, sekä toimenpiteistä, joita on toteutettu tällaisten riskien ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, ja ilmoitettava, miksi tällaisia toimenpiteitä pidetään tarpeellisina ja oikeasuhteisina.

8 artikla

Menetelmä lyhyen aikavälin ja kausittaisia riittävyysarviointeja varten

1. Sähkö-ENTSON on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 esitettävä ACERille ehdotus menetelmäksi, jolla arvioidaan kausittaista ja lyhyen aikavälin riittävyyttä eli kuukausittaista, seuraavaa viikkoa tai vähintään seuraavaa vuorokautta koskevaa riittävyyttä ja jonka on katettava vähintään seuraavat näkökohdat:
  - a) epävarmuustekijät, kuten siirtokapasiteetin käyttökeskeytyksen todennäköisyys tai voimalan ennakoimattoman käyttökeskeytyksen todennäköisyys, ankarat sääolot, kysynnän vaihtelu, etenkin sääoloista riippuvat kysyntähuiput, ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotannon vaihtelu;
  - b) sähkökriisin todennäköisyys;
  - c) samanaikaisen sähkökriisin todennäköisyys.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa menetelmässä on oltava tilastomatemattinen lähestymistapa, mukaan lukien useita skenaarioita, ja siinä on otettava huomioon kansallinen, alueellinen ja unionin laajuinen toimintaympäristö, mukaan lukien jäsenvaltioiden välinen yhteenliitântäaste ja mahdollisuuksien mukaan unionin synkronialueisiin kuuluvat kolmannet maat. Menetelmässä on otettava huomioon kunkin jäsenvaltion energia-alan erityispiirteet, mukaan lukien erityiset sääolot ja ulkoiset olosuhteet.
3. Sähkö-ENTSON on ennen ehdotetun menetelmän esittämistä toteutettava kuuleminen, johon osallistuu vähintään alueellisia koordinoitikeskuksia, toimiala- ja kuluttajajärjestöjä, tuottajia tai niiden toimialajärjestöjä, siirtoverkonhaltijoita ja asiaankuuluvia jakeluverkonhaltijoita, toimivaltaisia viranomaisia, sääntelyviranomaisia ja muita asiaankuuluvia kansallisia viranomaisia. Sähkö-ENTSON on otettava kuulemisen tulokset asianmukaisesti huomioon ja esitettävä ne yhdessä ehdotetun menetelmän kanssa sähköalan koordinoitiryhmän kokouksessa.
4. ACERin on kahden kuukauden kuluessa ehdotetun menetelmän vastaanottamisesta ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvaa sähköalan koordinoitiryhmää kuultuaan hyväksyttävä ehdotus tai muutettava sitä. Sähkö-ENTSON ja ACERin on julkaistava menetelmän lopullinen versio verkkosivustoillaan.

5. Sähkö-ENTSON on päivitettävä menetelmä ja parannettava sitä 1–4 kohdan mukaisesti, kun saadaan merkittävää uutta tietoa. Ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuva sähköalan koordinoitiryhmä voi suositaa ja ACER tai komissio voi pyytää tällaisia päivityksiä ja parannuksia esittäen asianmukaiset perustelut. Sähkö-ENTSON on esitettävä ACERille luonnos ehdotetuiksi muutoksiksi kuuden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. ACERin on kahden kuukauden kuluessa tällaisen luonnoksen vastaanottamisesta ja ainoastaan jäsenvaltioiden edustajien kokoonpanossa kokoontuvaa sähköalan koordinoitiryhmää kuultuaan hyväksyttävä ehdotetut muutokset tai muutettava niitä. Sähkö-ENTSON ja ACERin on julkaistava päivitetyn menetelmän lopullinen versio verkkosivustoillaan.

9 artikla

Lyhyen aikavälin ja kausittaiset riittävyysarviointit

1. Kaikki lyhyen aikavälin riittävyysarviointit niin kansallisella, alueellisella kuin unioninkin tasolla on toteutettava noudattaen 8 artiklan mukaisesti kehitettyä menetelmää.
2. Sähkö-ENTSON on toteutettava kausittaiset riittävyysarviointit noudattaen 8 artiklan mukaisesti kehitettyä menetelmää. Sen on julkaistava talvikauden riittävyysarvioinnin tulokset viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä joulukuuta ja kesäkauden riittävyysarvioinnin tulokset viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä kesäkuuta. Se voi siirtää riittävyysarviointeihin liittyviä tehtäviä alueellisille koordinoitikeskuksille. Sen on esitettävä riittävyysarviointit sähköalan koordinoitiryhmän kokouksessa, ja sähköalan koordinoitiryhmä voi tapauksen mukaan antaa suosituksia.
3. Alueellisten koordinoitikeskusten on toteutettava asetuksen (EU) 2017/1485 mukaiset seuraavaa viikkoa tai vähintään seuraavaa vuorokautta koskevat riittävyysarviointit noudattaen tämän asetuksen 8 artiklan mukaisesti hyväksyttyä menetelmää.

III LUKU

Riskeihinvarautumissuunnitelmat

10 artikla

Riskeihinvarautumissuunnitelmien laatiminen

1. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on 6 ja 7 artiklan mukaisesti määritettyjen alueellisten ja kansallisten sähkökriisiskenaarioiden perusteella laadittava riskeihinvarautumissuunnitelma kuultuaan toimivaltaisen viranomaisen asiaankuuluvina pitämiä jakeluverkonhaltijoita, siirtoverkonhaltijoita, asiaankuuluvia tuottajia tai niiden toimialajärjestöjä, sähkö- ja maakaasualan yrityksiä, sähkön teollisuusasiakkaiden ja muiden kuin teollisuusasiakkaiden asiaankuuluvia etujärjestöjä sekä kansallista sääntelyviranomaista, jos se ei ole toimivaltainen viranomainen.
2. Riskeihinvarautumissuunnitelmaan on sisällyttävä 11 artiklassa säädettyjä kansallisia toimenpiteitä sekä 12 artiklassa säädettyjä alueellisia ja tarvittaessa kahdenvälisiä toimenpiteitä. Kaikkien toimenpiteiden, joita suunnitellaan tai toteutetaan sähkökriisien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja niiden lieventämiseksi, on oltava kaikilta osin sähkön sisämarkkinoita ja verkon käyttöä koskevien sääntöjen mukaisia 16 artiklan mukaisesti. Näiden toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä.
3. Riskeihinvarautumissuunnitelma on muodostettava 11 ja 12 artiklan sekä liitteessä vahvistetun mallin mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa sisällyttää riskeihinvarautumissuunnitelmaan lisätietoja.
4. Toimivaltaisten viranomaisten on riskeihinvarautumissuunnitelmien johdonmukaisuuden varmistamiseksi ennen riskeihinvarautumissuunnitelmien hyväksymistä toimitettava suunnitelmaluonnokset kuulemista varten kyseisen alueen asiaankuuluvien jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja, jos ne eivät ole samalla alueella, suoraan yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä sähköalan koordinoitiryhmälle.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja sähköalan koordinoitiryhmä voivat kuuden kuukauden kuluessa riskeihinvarautumissuunnitelmien luonnoksen vastaanottamisesta antaa 4 kohdan mukaisesti toimitettuihin suunnitelmaluonnoksiin liittyviä suosituksia.

6. Kyseisten toimivaltaisten viranomaisten on yhdeksän kuukauden kuluessa suunnitelmaluonnostensa toimittamisesta hyväksyttävä riskeihinvarautumissuunnitelmansa ottaen huomioon 4 kohdan mukaisen kuulemisen tulokset ja mahdolliset 5 kohdan nojalla annetut suositukset. Niiden on ilmoitettava riskeihinvarautumissuunnitelmansa komissiolle viipymättä.

7. Toimivaltaiset viranomaiset ja komissio julkaisevat riskeihinvarautumissuunnitelmat verkkosivustoillaan varmistaen samalla arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuuden, erityisesti niitä toimenpiteitä koskevien tietojen osalta, jotka liittyvät vihamielisten hyökkäysten seurausten ehkäisemiseen tai lieventämiseen. Arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus on suojattava 19 artiklan mukaisesti määritettyjä periaatteita noudattaen.

8. Toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä ja julkaistava ensimmäiset riskeihinvarautumissuunnitelmansa viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2022. Niiden on päivitettävä ne joka neljäs vuosi sen jälkeen, paitsi jos niitä on olosuhteiden vuoksi päivitettävä useammin.

11 artikla

Riskeihinvarautumissuunnitelmiin sisältyvät kansalliset toimenpiteet

1. Kunkin jäsenvaltion riskeihinvarautumissuunnitelmassa on esitettävä kaikki kansalliset toimenpiteet, joita suunnitellaan tai toteutetaan 6 ja 7 artiklan mukaisesti määritettyjen sähkökriisien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja niiden lieventämiseksi. Siinä on vähintään

- a) oltava yhteenveto 6 ja 7 artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen määritellyistä sähkökriisiskenaarioista asiaankuuluvien jäsenvaltioiden ja alueiden osalta;
- b) vahvistettava toimivaltaisen viranomaisen tehtävät ja vastuut ja kuvattava tapauksen mukaan, mitkä tehtävät on siirretty muille elimille;
- c) kuvattava kansalliset toimenpiteet 6 ja 7 artiklan mukaisesti määritettyjen sähköriskiskenaarioiden ehkäisemiseksi tai niihin varautumiseksi;
- d) nimettävä kansallinen kriisikoordinaattori ja vahvistettava sen tehtävät;
- e) vahvistettava sähkökriiseissä noudatettavat yksityiskohtaiset menettelyt, mukaan lukien vastaavat tiedonkulkusäännöt;
- f) määritettävä markkinapohjaisten toimenpiteiden ja erityisesti kysyntä- ja tarjontapuolen toimenpiteiden käyttö sähkökriiseistä selviämiseksi;
- g) määritettävä sähkökriiseissä toteutettavia mahdollisia muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä, täsmennettävä niiden toteuttamisen käynnistysmekanismit, edellytykset ja menettelyt sekä ilmoitettava, miten ne ovat 16 artiklassa säädettyjen vaatimusten sekä alueellisten ja kahdenvälisten toimenpiteiden mukaisia;
- h) esitettävä kehys manuaaliselle kuormien irtikytkennälle ja vahvistettava olosuhteet, joissa kuormia on tarkoitus irtikytkä, ja yleisen ja henkilökohtaisen turvallisuuden osalta täsmennettävä, mitkä sähkön käyttäjäryhmät ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti oikeutettuja erityiseen suojeluun irtikytkemiseltä, sekä perusteltava tällaisen suojelun tarve ja täsmennettävä, miten asianomaisten jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on tarkoitus vähentää kulutusta;
- i) kuvattava mekanismit, joilla yleisölle tiedotetaan sähkökriiseistä;
- j) kuvattava kansalliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 12 artiklan nojalla sovittujen alueellisten ja tarvittaessa kahdenvälisten toimenpiteiden toteuttamiseksi ja niiden täytäntöönpanon valvomiseksi;
- k) oltava tiedot sellaisista asiaan liittyvistä ja tarpeellisista suunnitelmista tulevan verkon kehittämiseksi, joiden avulla voidaan selviytyä määritettyjen sähkökriisiskenaarioiden seurauksista.

2. Kansallisissa toimenpiteissä on otettava kaikilta osin huomioon 12 artiklan nojalla sovitut alueelliset ja tarvittaessa kahdenväliset toimenpiteet, eivätkä ne saa vaarantaa siirtoverkon käyttövarmuutta tai -turvallisuutta eivätkä sähkön toimitusvarmuutta muissa jäsenvaltioissa.

12 artikla

Riskeihinvarautumissuunnitelmiin sisältyvät alueelliset ja kahdenväliset toimenpiteet

1. Edellä 11 artiklassa tarkoitettujen kansallisten toimenpiteiden lisäksi kunkin jäsenvaltion riskeihinvarautumissuunnitelmaan on sisällyttävä alueellisia ja soveltuvin osin kahdenvälisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan sellaisten sähkökriisien asianmukainen ennaltaehkäisy tai hallinta, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Alueellisista toimenpiteistä on sovittava kyseisellä alueella sellaisten jäsenvaltioiden kesken, joilla on tekninen kyky antaa toisilleen apua 15 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat tätä varten myös muodostaa alaryhmiä tietyille alueelle. Kahdenvälisistä toimenpiteistä on sovittava sellaisten jäsenvaltioiden kesken, jotka ovat suoraan yhteenliitettynä mutta eivät ole samalla alueella. Jäsenvaltioiden on varmistettava alueellisten ja kahdenvälisten toimenpiteiden välinen johdonmukaisuus. Alueellisiin ja kahdenvälisiin toimenpiteisiin on sisällyttävä vähintään

- a) kriisikoordinaattorin nimeäminen;
- b) mekanismeja tiedon jakamiseksi ja yhteistyön tekemiseksi;
- c) koordinoituja toimenpiteitä sähkökriisin vaikutusten lieventämiseksi, myös samanaikaisen sähkökriisin sattuessa, 15 artiklan mukaista avunantoa varten;
- d) menettelyjä riskeihinvarautumissuunnitelmien vuotuisten tai kahden vuoden välein tehtävien testien toteuttamiseksi;
- e) 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti aktivoitavien muiden kuin markkinapohjaisten toimenpiteiden käynnistysmekanismit.

2. Asianomaisten jäsenvaltioiden on asiaankuuluvia alueellisia koordinoitikeskuksia kuultuaan sovittava riskeihinvarautumissuunnitelmiin sisällytettävistä alueellisista ja kahdenvälisistä toimenpiteistä. Komissio voi toimia välittäjänä alueellisia ja kahdenvälisiä toimenpiteitä koskevan sopimuksen valmistelussa. Komissio voi pyytää ACERia ja Sähkö-ENTSOa antamaan jäsenvaltioille teknistä apua tällaiseen sopimukseen pääsemisen helpottamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on raportoitava tehdyistä sopimuksista sähköalan koordinoitiryhmälle vähintään kahdeksan kuukautta ennen riskeihinvarautumissuunnitelman hyväksymisen tai päivittämisen määräaikaa. Jos jäsenvaltiot eivät pääse sopimukseen, asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava komissiolle syyt tähän. Tällaisessa tapauksessa komissio ehdottaa toimenpiteitä, kuten yhteistyömekanismeja alueellisia ja kahdenvälisiä toimenpiteitä koskevan sopimuksen tekemiseksi.

3. Kunkin alueen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa määräajoin testattava riskeihinvarautumissuunnitelmissa kehitettyjen menettelyjen, mukaan lukien 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut mekanismit, toimivuus sähkökriisien ehkäisemiseksi ja toteutettava kahden vuoden välein sähkökriisien simulaatioita, joissa testataan erityisesti kyseisiä mekanismeja.

13 artikla

Komission tekemä riskeihinvarautumissuunnitelmien arviointi

1. Komissio arvioi hyväksytyin riskeihinvarautumissuunnitelman neljän kuukauden kuluessa toimivaltaisen viranomaisen sitä koskevasta ilmoituksesta ottaen asianmukaisesti huomioon sähköalan koordinoitiryhmän esittämät näkemykset.

2. Komissio antaa sähköalan koordinoitiryhmää kuultuaan ei-sitovan lausunnon, jossa esitetään yksityiskohtaiset perustelut, ja toimittaa sen toimivaltaiselle viranomaiselle sekä antaa sille suosituksen sen riskeihinvarautumissuunnitelman tarkistamisesta, jos

- a) suunnitelmalla ei pystytä tehokkaasti lieventämään sähkökriisiskenaarioissa määritettyjä riskejä;
- b) suunnitelma ei ole johdonmukainen määritettyjen sähkökriisiskenaarioiden tai jonkin muun jäsenvaltion riskeihinvarautumissuunnitelman kanssa;
- c) suunnitelma ei ole 10 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen vaatimusten mukainen;
- d) suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, jotka todennäköisesti vaarantavat sähkön toimitusvarmuuden muissa jäsenvaltioissa;
- e) suunnitelma vääristää perusteettomasti kilpailua tai sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa; tai
- f) suunnitelma ei ole tämän asetuksen säännösten tai muiden unionin oikeuden säännösten mukainen.

3. Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on kolmen kuukauden kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun komission lausunnon vastaanottamisesta otettava komission suositus kaikilta osin huomioon ja joko ilmoitettava muutettu riskeihinvarautumissuunnitelma komissiolle tai ilmoitettava komissiolle syyt, joiden vuoksi se vastustaa suositusta.

4. Jos toimivaltainen viranomainen vastustaa komission suositusta, komissio voi neljän kuukauden kuluessa toimivaltaisen viranomaisen vastustamisen syytä koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta luopua suosituksestaan tai kutsua toimivaltaisen viranomaisen ja, mikäli komissio katsoo sen tarpeelliseksi, sähköalan koordinoitiryhmän kokoukseen arvioimaan asiaa. Komissio perustelee riskeihinvarautumissuunnitelmaa koskevat mahdolliset muutospyyntönsä yksityiskohtaisesti. Jos asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen lopullinen kanta eroaa komission yksityiskohtaisista perusteluista, kyseisen toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava komissiolle kantaansa tukeva perustelu kahden kuukauden kuluessa komission yksityiskohtaisten perustelujen vastaanottamisesta.

IV LUKU

Sähkökriisien hallinta

14 artikla

Ennakkovaroitus ja sähkökriisin julistaminen

1. Jos kausittaisesta riittävyysarvioinnista tai muusta pätevistä lähteistä saadaan konkreettista, vakavasti otettavaa ja luotettavaa tietoa, jonka mukaan sähkökriisi on mahdollinen jossakin jäsenvaltiossa, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä annettava ennakkovaroitus komissiolle, saman alueen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja, jos ne eivät ole samalla alueella, suoraan yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on myös annettava tietoja mahdollisen sähkökriisin syistä, sähkökriisin ehkäisemiseksi suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä ja mahdollisesta muiden jäsenvaltioiden avunannon tarpeesta. Näihin tietoihin on sisällyttävä tiedot toimenpiteiden mahdollisista vaikutuksista sähkön sisämarkkinoihin. Komissio toimittaa kyseiset tiedot sähköalan koordinoitiryhmälle.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on sähkökriisin sattuessa asianomaista siirtoverkonhaltijaa kuultuaan julistettava sähkökriisi ja ilmoitettava asiasta saman alueen jäsenvaltioiden ja, jos ne eivät ole samalla alueella, suoraan yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille sekä komissiolle ilman aiheetonta viivytystä. Näihin tietoihin on sisällyttävä tiedot sähkön toimitustilanteen heikentymisen syistä, sähkökriisin julistamisen syistä, sähkökriisin lieventämiseksi suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä ja mahdollisesta muiden jäsenvaltioiden avunannon tarpeesta.

3. Jos komissio, sähköalan koordinoitiryhmä tai saman alueen jäsenvaltioiden ja, jos ne eivät ole samalla alueella, suoraan yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät 1 tai 2 kohdan nojalla annettuja tietoja riittämättöminä, ne voivat pyytää asianomaiselta jäsenvaltiolta lisätietoja.

4. Jos toimivaltainen viranomainen antaa ennakkovaroituksen tai julistaa sähkökriisin, riskeihinvarautumissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet on toteutettava niin pitkälti kuin mahdollista.

15 artikla

Yhteistyö ja avunanto

1. Jäsenvaltioiden on toimittava ja tehtävä yhteistyötä yhteisvastuun hengessä sähkökriisien ehkäisemiseksi tai hallitsemiseksi.

2. Jos jäsenvaltioilla on tarvittava tekninen kyky, niiden on tarjottava toisilleen apua tämän artiklan ja 12 artiklan mukaisesti ennen avun tarjoamista sovitulla alueellisilla tai kahdenvälisillä toimenpiteillä. Tätä varten sekä yleisen ja henkilökohdaisen turvallisuuden suojelun varmistamiseksi jäsenvaltioiden on sovittava haluamistaan alueellisista tai kahdenvälisistä toimenpiteistä sähkön toimittamiseksi koordinoidusti.

3. Jäsenvaltioiden on sovittava tarvittavista teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä alueellisten tai kahdenvälisen toimenpiteiden toteuttamiseksi ennen avun tarjoamista. Tällaisissa järjestelyissä on täsmennettävä muun muassa alueellisella tai kahdenvälisellä tasolla toimitettavan sähkön enimmäismäärä, mahdollisen avunannon ja avunannon keskeyttämisen käynnistysmekanismi, sähkön toimitustapa ja 4, 5 ja 6 kohdan mukaista jäsenvaltioiden välistä kohtuullista korvausta koskevat määräykset.
4. Avunannon yhteydessä on tehtävä asianomaisten jäsenvaltioiden välillä ennalta sopimus kohtuullisesta korvauksesta, jonka on katettava ainakin seuraavat:
  - a) apua pyytävän jäsenvaltion alueelle toimitetun sähkön kustannukset ja tähän liittyvät siirtokustannukset; ja
  - b) apua antavalle jäsenvaltiolle mahdollisesti aiheutuneet muut kohtuulliset kustannukset, mukaan lukien korvaus ilman tosiasiallista aktivointia valmistellusta avusta, sekä oikeudenkäynneistä, välimiesmenettelyistä tai vastaavista menettelyistä ja sovintomenettelyistä aiheutuneet mahdolliset kustannukset.
5. Edellä olevan 4 kohdan nojalla suoritettavaan kohtuulliseen korvaukseen kuuluvat muun muassa kaikki kohtuulliset kustannukset, joita aiheutuu apua antavan jäsenvaltion velvoitteesta maksaa korvaus unionin oikeudessa taattujen perusoikeuksien nojalla ja niiden kansainvälisten velvoitteiden nojalla, joita sovelletaan pantaessa täytäntöön avunantoa koskevat tämän asetuksen säännökset, sekä muut kohtuulliset kustannukset, joita aiheutuu kansallisten korvaussääntöjen nojalla maksettavasta korvauksesta.
6. Apua pyytävän jäsenvaltion on maksettava apua antavalle jäsenvaltiolle kohtuullinen korvaus viipymättä tai varmistettava sen maksaminen viipymättä.
7. Komissio antaa viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 sähköalan koordinoitiryhmää ja ACERia kuultuaan ei-sitovia ohjeita 3–6 kohdassa tarkoitettujen kohtuullisen korvauksen keskeisistä seikoista ja 3 kohdassa tarkoitettujen teknisten, oikeudellisten ja rahoitukseen liittyvien järjestelyjen muista keskeisistä seikoista sekä 2 kohdassa tarkoitettujen vastavuoroisen avunannon yleisistä periaatteista.
8. Jos jäsenvaltiot eivät ole sähkökriisin sattuessa vielä sopineet alueellisista tai kahdenvälisistä toimenpiteistä ja teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä tämän artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on sovittava tilapäisistä toimenpiteistä ja järjestelyistä tämän artiklan soveltamiseksi, myös 4, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen kohtuullisen korvauksen osalta. Jos jäsenvaltio pyytää apua ennen kuin tällaisista tilapäisistä toimenpiteistä ja järjestelyistä on sovittu, sen on ennen avun saamista sitouduttava maksamaan kohtuullinen korvaus 4, 5 ja 6 kohdan mukaisesti.
9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että avunantoa koskevat tämän asetuksen säännökset pannaan täytäntöön perussopimusten, Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja muiden sovellettavien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Niiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sitä varten.

16 artikla

Markkinasääntöjen noudattaminen

1. Toimenpiteiden, joita toteutetaan sähkökriisien ehkäisemiseksi tai niiden lieventämiseksi, on oltava sähkön sisämarkkinoita ja verkon käyttöä koskevien sääntöjen mukaisia.
2. Muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä saa sähkökriisin sattuessa aktivoida vain viimeisenä keinona, jos kaikki markkinoiden tarjoamat vaihtoehdot on käytetty tai jos on selvää, että markkinapohjaiset toimenpiteet eivät yksin riitä estämään sähkön toimitustilanteen heikentymistä entisestään. Muut kuin markkinapohjaiset toimenpiteet eivät saa perusteettomasti vääristää kilpailua ja sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. Niiden on oltava tarpeellisia, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja tilapäisiä. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiaankuuluville sidosryhmille jäsenvaltiossaan muiden kuin markkinapohjaisten toimenpiteiden soveltamisesta.
3. Toimitusrajoituksia, mukaan lukien jo jaetun alueiden välisen kapasiteetin rajoittaminen, alueiden välisen kapasiteetin rajoittaminen kapasiteetin jakamisessa tai suunnitelmien laatimisen rajoittaminen, saa ottaa käyttöön ainoastaan asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 2 kohdan ja kyseisen säännöksen täytäntöönpanemiseksi annettujen sääntöjen mukaisesti.

V LUKU

Arviointi ja seuranta

17 artikla

Jälkiarviointi

1. Sähkökriisin julistaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisimman pian ja joka tapauksessa kolmen kuukauden kuluessa sähkökriisin päättymisestä annettava sähköalan koordinoitiryhmälle ja komissiolle jälkiarviointikertomus kuultuaan sääntelyviranomaista, jos sääntelyviranomainen ei ole toimivaltainen viranomainen.
2. Jälkiarviointikertomukseen on sisällyttävä vähintään
  - a) kuvaus sähkökriisin käynnistäneestä tapahtumasta;
  - b) kuvaus toteutetuista ennaltaehkäisy-, varautumis- ja lieventämistoimenpiteistä sekä arvio niiden oikeasuhteisuudesta ja tehokkuudesta;
  - c) arvio toteutettujen toimenpiteiden rajat ylittävistä vaikutuksista;
  - d) selvitys avusta, jota on valmisteltu, riippumatta siitä, onko sitä tosiasiallisesti aktivoitu, tai annettu naapurijäsenvaltioille tai kolmansille maille taikka saatu näiltä;
  - e) sähkökriisin taloudelliset vaikutukset ja toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset sähköalaan siinä määrin kuin ne on mahdollista arvioida arviointihetkellä käytettävissä olevien tietojen perusteella, erityisesti toimittamatta jääneen energian määrät ja manuaalisen kuormien irtikytkennän taso (mukaan lukien vapaaehtoisen ja pakotetun kuormien irtikytkennän tason vertailu);
  - f) perustelut mahdollisten muiden kuin markkinapohjaisten toimenpiteiden soveltamiselle;
  - g) mahdolliset riskeihinvarautumissuunnitelman parannukset tai siihen ehdotetut parannukset;
  - h) yleiskuva mahdollisista parannuksista verkon kehittämiseen tapauksissa, joissa sähkökriisin on aiheuttanut tai siihen on vaikuttanut verkon kehittämisen riittämättömyys.
3. Jos sähköalan koordinoitiryhmä ja komissio eivät pidä jälkiarviointikertomuksessa annettuja tietoja riittävinä, ne voivat pyytää asianomaiselta toimivaltaiselta viranomaiselta lisätietoja.
4. Asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä jälkiarviointin tulokset sähköalan koordinoitiryhmän kokouksessa. Tulokset on otettava huomioon päivitetystä riskeihinvarautumissuunnitelmassa.

18 artikla

Seuranta

1. Muiden tässä asetuksessa vahvistettujen tehtävien hoitamisen lisäksi sähköalan koordinoitiryhmä keskustelee seuraavista:
  - a) Sähkö-ENTSON laatiman sähköalan kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman tulokset;
  - b) toimivaltaiten viranomaisten 10 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen hyväksymien riskeihinvarautumissuunnitelmien johdonmukaisuus;
  - c) Sähkö-ENTSON asetuksen (EU) 2019/943 23 artiklan 4 kohdan mukaisesti tekemien eurooppalaisten resurssien riittävyysarviointien tulokset;
  - d) jäsenvaltioiden suoriutuminen sähkön toimitusvarmuuden alalla ottaen huomioon vähintään eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa lasketut indikaattorit eli energiavajeen odotusarvo ja tehovajeen odotusarvo;
  - e) 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kausittaisten riittävyysarviointien tulokset;
  - f) jäsenvaltioilta 7 artiklan 4 kohdan nojalla saadut tiedot;

- g) 17 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen jälkiarvioinnin tulokset;
- h) 8 artiklassa tarkoitettu menetelmä lyhyen aikavälin riittävyysarviointia varten;
- i) 5 artiklassa tarkoitettu menetelmä alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseksi.
2. Sähköalan koordinoitiryhmä voi antaa jäsenvaltioille ja Sähkö-ENTSOlle 1 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevia suosituksia.
3. ACER seuraa jatkuvasti sähkön toimitusvarmuutta koskevia toimenpiteitä ja raportoi siitä säännöllisesti sähköalan koordinoitiryhmälle.
4. Komissio arvioi viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2025 tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella mahdollisia tapoja parantaa sähkön toimitusvarmuutta unionin tasolla ja toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja tarvittaessa myös lainsäädäntöehdotuksia tämän asetuksen muuttamiseksi.

19 artikla

Luottamuksellisten tietojen käsittely

1. Jäsenvaltioiden ja toimivaltaisten viranomaisten on pantava täytäntöön tässä asetuksessa tarkoitettujen menettelyt sovellettavien sääntöjen mukaisesti, mukaan lukien kansalliset säännöt, jotka koskevat luottamuksellisten tietojen ja prosessien käsittelyä. Jos näiden sääntöjen täytäntöönpano johtaa siihen, että tietoja ei luovuteta, muun muassa osana riskeihinvarautumissuunnitelmia, jäsenvaltio tai viranomainen voi antaa niistä ei-luottamuksellisen tiivistelmän ja sen on tehtävä niin pyydettyä.
2. Komissio, ACER, sähköalan koordinoitiryhmä, Sähkö-ENTSO, jäsenvaltiot, toimivaltaiset viranomaiset, sääntelyviranomaiset ja muut asiaankuuluvat elimet, tahot tai henkilöt, jotka saavat tämän asetuksen nojalla luottamuksellisia tietoja, varmistavat arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuuden.

VI LUKU

Loppusäännökset

20 artikla

Yhteistyö energiayhteisön sopimuspuolten kanssa

Kun jäsenvaltiot ja energiayhteisön sopimuspuolet tekevät yhteistyötä sähkön toimitusvarmuuden alalla, tällaiseen yhteistyöhön voivat sisältyä sähkökriisin määrittely, sähkökriisiskenaarioiden määrittämistä koskeva prosessi ja riskeihinvarautumissuunnitelmien laatiminen, jotta ei toteuteta toimenpiteitä, jotka vaarantavat jäsenvaltioiden, energiayhteisön sopimuspuolten tai unionin sähkön toimitusvarmuuden. Tältä osin energiayhteisön sopimuspuolet voivat komission kutsusta osallistua sähköalan koordinoitiryhmän työskentelyyn kaikissa niitä koskevissa asioissa.

21 artikla

Poikkeus

Siihen saakka, että Kypros on suoraan yhteenliitetty johonkin toiseen jäsenvaltioon, 6 ja 12 artiklaa ja 15 artiklan 2–9 kohtaa ei sovelleta Kyproksen ja muiden jäsenvaltioiden välillä eikä Sähkö-ENTSOon Kyproksen osalta. Kypros ja asiaankuuluvat muut jäsenvaltiot voivat kehittää komission tuella vaihtoehtoja 6 ja 12 artiklassa ja 15 artiklan 2–9 kohdassa säädetyille toimenpiteille ja menettelyille edellyttäen, että tällaiset vaihtoehtoiset toimenpiteet ja menettelyt eivät vaikuta tämän asetuksen tehokkaaseen soveltamiseen muiden jäsenvaltioiden kesken.

*22 artikla***Siirtymäsäännös ennen alueellisten koordinoitikeskusten perustamista**

Siihen saakka, että alueelliset koordinoitikeskukset perustetaan asetuksen (EU) 2019/943 35 artiklan nojalla, alueilla viitataan joko jäsenvaltioon tai samalla synkronialueella sijaitsevien jäsenvaltioiden ryhmään.

*23 artikla***Kumoaminen**

Kumotaan direktiivi 2005/89/EY.

*24 artikla***Voimaantulo**

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA

—

LIITE

RISKEIHINVARAUTUMISSUUNNITELMAN MALLI

Seuraava malli on täytettävä englanniksi.

Yleiset tiedot

- Tämän suunnitelman laatimisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen nimi
- Alueen jäsenvaltiot

1. YHTEENVETO SÄHKÖKRIISIKENAARIOISTA

Kuvataan lyhyesti alueellisella ja kansallisella tasolla 6 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen määritetyt sähkökriisikenaariot, mukaan lukien kuvaus käytetyistä oletuksista.

2. TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Määritetään toimivaltaisen viranomaisen ja elinten, joille tehtäviä on siirretty, tehtävät ja vastuut.

Kuvataan tapauksen mukaan, mitkä tehtävät on siirretty muille elimille.

3. MENETTELYT JA TOIMENPITEET SÄHKÖKRIISISSÄ

3.1 Kansalliset menettelyt ja toimenpiteet

- a) Kuvataan sähkökriisin sattuessa noudatettavat menettelyt, mukaan lukien vastaavat tiedonkulkusäännöt.
- b) Kuvataan ennaltaehkäisy- ja varautumistoimenpiteet.
- c) Kuvataan toimenpiteet sähkökriisien lieventämiseksi, erityisesti kysyntä- ja tarjontapuolen toimenpiteet, ja ilmoitetaan, missä olosuhteissa tällaisia toimenpiteitä voidaan käyttää ja erityisesti mikä on kunkin toimenpiteen käynnistysmekanismi. Jos harkitaan muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä, ne on perusteltava asianmukaisesti ottaen huomioon 16 artiklassa säädetyt vaatimukset ja niiden on oltava alueellisten ja tarvittaessa kahdenvälisen toimenpiteiden mukaisia.
- d) Esitetään kehys manuaaliselle kuormien irtikytkennälle ja vahvistetaan olosuhteet, joissa kuormia on tarkoitus irtikytkä. Täsmennetään yleisen ja henkilökohtaisen turvallisuuden osalta, mitkä sähköön käyttäjäryhmät ovat oikeutettuja erityiseen suojeluun irtikytkemiseltä, sekä perustellaan tällaisen suojelun tarve. Täsmennetään, miten siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden olisi toimittava vähentääkseen kulutusta.
- e) Kuvataan mekanismit, joilla yleisölle tiedotetaan sähkökriisistä.

3.2 Alueelliset ja kahdenväliset menettelyt ja toimenpiteet

- a) Kuvataan sovitut mekanismit, jotka koskevat yhteistyötä alueella ja asianmukaisen koordinoinnin varmistamista ennen sähkökriisiä ja sen aikana, mukaan lukien asianmukaisiin alueellisen tason toimiin liittyvät päätöksentekomenettelyt.
- b) Kuvataan sovitut alueelliset ja kahdenväliset toimenpiteet, mukaan lukien tarvittavat tekniset, oikeudelliset ja rahoitusta koskevat järjestelyt kyseisten toimenpiteiden toteuttamiseksi. Tällaisia järjestelyjä kuvattaessa annetaan tietoja muun muassa alueellisella tai kahdenvälisellä tasolla toimitettavan sähköön enimmäismääristä, avunannon käynnistysmekanismista ja mahdollisuudesta pyytää avunannon keskeyttämistä, sähköön toimitustavasta ja jäsenvaltioiden välistä kohtuullista korvausta koskevista määräyksistä. Kuvataan kansalliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sovitujen alueellisten ja kahdenvälisen toimenpiteiden toteuttamiseksi ja niiden täytäntöönpanon valvomiseksi.
- c) Kuvataan käytössä olevat mekanismit, jotka koskevat yhteistyötä ja toimien koordinoitua ennen sähkökriisiä ja sen aikana alueen ulkopuolisten muiden jäsenvaltioiden kanssa sekä samaan synkronialueeseen kuuluvien kolmansien maiden kanssa.

4. KRIISIKOORDINAATTORI

Ilmoitetaan kriisikoordinaattori ja määritellään tämän tehtävät. Annetaan yhteystiedot.

5. SIDOSRYHMIEN KUULEMINEN

Kuvataan 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti mekanismi, jota on käytetty seuraavien tahojen kuulemisessa tämän suunnitelman muodostamiseksi, ja esitetään kuulemisten tulokset:

- a) asiaankuuluvat sähkö- ja maakaasualan yritykset, mukaan lukien asiaankuuluvat tuottajat tai niiden toimialajärjestöt;
- b) sähkön muiden kuin teollisuusasiakkaiden asiaankuuluvat etujärjestöt;
- c) sähkön teollisuusasiakkaiden asiaankuuluvat etujärjestöt;
- d) sääntelyviranomaiset;
- e) siirtoverkonhaltijat;
- f) asiaankuuluvat jakeluverkonhaltijat.

6. HÄTÄTILANNETESTIT

- a) Ilmoitetaan sähkökriisejä koskevien kahden vuoden välein tehtävien alueellisten (ja soveltuviissa tapauksissa myös kansallisten) reaaliaikaisten reagointisimulaatioiden aikataulu.

- b) Ilmoitetaan 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti sovitut menettelyt ja mukana olevat toimijat.

Suunnitelman päivityksiä varten: esitetään lyhyt kuvaus testeistä, joita on suoritettu edellisen suunnitelman hyväksymisen jälkeen, ja keskeiset tulokset. Ilmoitetaan näiden testien tuloksena toteutetut toimenpiteet.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2019/942,
annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019,
Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta
(uudelleenlaadittu)
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 713/2009 ⁽⁴⁾, jolla perustettiin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER), on muutettu huomattavilta osin ⁽⁵⁾. Koska siihen on määrä tehdä uusia muutoksia, mainittu asetusta olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.
- (2) ACERin perustaminen on selkeästi parantanut sääntelyviranomaisten välistä koordinaatiota rajat ylittävissä kysymyksissä. ACERin perustamisen jälkeen sille on annettu uusia tärkeitä tehtäviä, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 ⁽⁶⁾ mukaista tukkuurien seuranta- ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013 ⁽⁷⁾ mukaisia rajat ylittäviä energiainfrast-ruktuuria ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1938 ⁽⁸⁾ mukaista kaasun toimitus- varmuutta.
- (3) Ennusteiden mukaan tarve koordinoida kansallisia sääntelytoimia lisääntyy entisestään tulevina vuosina. Unionin energiajärjestelmässä on käynnissä perustavanlaatuisin muutos vuosikymmeniin. Markkinoiden tiiviimpi yhdyntäminen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisäponnisteluja kansallisten energiapolitiikkojen koordinoimiseksi naapurimaiden kanssa ja rajat ylittävän sähkön kaupan tarjoamisen mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.
- (4) Kokemus sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanosta on osoittanut, että koordinoimattomat kansalliset toimet voivat johtaa vakaviin ongelmiin markkinoilla, erityisesti läheisesti yhteenliitetyillä alueilla, joilla jäsenvaltioiden päätöksillä on usein konkreettisia vaikutuksia niiden naapurimaihin. Jotta sähkön sisämarkkinoiden myönteiset vaikutukset kuluttajien hyvinvointiin, toimitusvarmuuteen ja hiilestä irtautumiseen voitaisiin saavuttaa, jäsenvaltioiden ja erityisesti niiden riippumattomien sääntelyviranomaisten on tarpeen tehdä yhteistyötä niissä sääntelytoimenpiteissä, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia.

⁽¹⁾ EUVL C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ EUVL C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 22. toukokuuta 2019.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 713/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 1).

⁽⁵⁾ Katso liite I.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkuurien eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrast-ruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

- (5) Valtioiden energiamarkkinoilla toteuttamien kansallisten toimien hajanaisuus muodostaa kasvavan riskin rajat ylittävien sähkömarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle. ACERille olisi sen vuoksi annettava rooli koordinoitun eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin kehittämisessä tiiviissä yhteistyössä sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', kanssa, jotta vältetään ongelmat, joita hajanaisista kansallisista arvioinneista aiheutuu siksi, että niissä käytetään erilaisia koordinoimattomia menetelmiä eikä oteta riittävästi huomioon naapurimaiden tilannetta. ACERin olisi myös valvottava teknisiä parametreja, joita Sähkö-ENTSO kehittää rajat ylittävien kapasiteettien tehokasta osallistumista varten, ja kapasiteettimekanismien muita teknisiä ominaisuuksia.
- (6) Huolimatta sähkön sisämarkkinoiden yhdentymisessä ja yhteenliittämisessä saavutetusta merkittävästä edistymisestä jotkin jäsenvaltiot tai alueet ovat edelleen erillisiä tai eivät ole riittävän yhteenliitettyjä; tämä koskee erityisesti saarijäsenvaltioita ja unionin reuna-alueilla sijaitsevia jäsenvaltioita. ACERin olisi työssään otettava tarpeellisessa määrin huomioon tällaisten jäsenvaltioiden tai alueiden erityistilanne.
- (7) Sähkön toimitusvarmuus edellyttää koordinoitua lähestymistapaa, jotta voidaan varautua odottamattomiin toimituskriiseihin. ACERin olisi sen vuoksi koordinoitava riskeihin varautumista koskevia kansallisia toimia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941⁽⁹⁾ mukaisesti.
- (8) Koska unionin sähköverkko on tiiviisti yhteenliitetty ja koska tarve yhteistyöhön naapurimaiden kanssa on kasvanut, jotta voidaan säilyttää verkon vakaus ja syöttää verkkoon suuria määriä uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä, alueellisilla koordinoitikeskuksilla on merkittävä rooli siirtoverkonhaltijoiden koordinoinnissa. ACERin olisi tarvittaessa taattava alueellisten koordinoitikeskusten viranomaisvalvonta.
- (9) Koska suuria osia uudesta sähköntuotantokapasiteetista liitetään verkkoon paikallisella tasolla, jakeluverkonhaltijoilla on määrä olla merkittävä rooli siinä, että unionin sähköverkko toimii joustavasti ja tehokkaasti.
- (10) Jäsenvaltioiden olisi toimittava tiiviissä yhteistyössä ja poistettava sähkön ja maakaasun rajat ylittävän kaupan esteet unionin energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. ACER perustettiin täydentämään unionin tason sääntelyn puutteellisuutta ja edistämään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa. ACERin avulla sääntelyviranomaiset voivat tehostaa yhteistyötään unionin tasolla ja osallistua yhdessä unioniin liittyvien tehtävien hoitamiseen.
- (11) ACERin olisi varmistettava, että sääntelyviranomaisten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944⁽¹⁰⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY⁽¹¹⁾ mukaisesti harjoittamaa sääntelyä koordinoidaan asianmukaisesti ja että sitä tarvittaessa täydennetään unionin tasolla. Tätä varten olisi taattava ACERin riippumattomuus sähkön- ja kaasuntuottajista, sekä julkisista että yksityisistä siirtoverkonhaltijoista ja jakeluverkonhaltijoista ja kuluttajista ja varmistettava sen toiminnan yhdenmukaisuus unionin oikeuden kanssa, sen tekniset ja sääntelyvalmiudet sekä sen avoimuus, kyky toimia demokraattisen valvonnan alaisena, mukaan lukien vastuuvälvollisyys Euroopan parlamenttia kohtaan, ja tehokkuus.
- (12) ACERin olisi seurattava siirtoverkonhaltijoiden välistä alueellista yhteistyötä sähkö- ja kaasualoilla sekä sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', ja kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Kaasu-ENTSO', tehtävien suorittamista. ACERin olisi myös seurattava sellaisten muiden elinten tehtävien toteuttamista, joilla on unionin laajuisia säännelyjä tehtäviä, kuten energiapörsseit. ACERin mukanaolo on keskeinen edellytys sille, että siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö ja muiden unionin laajuisia tehtäviä hoitavien elinten toiminta toteutetaan tehokkaalla ja avoimella tavalla sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden hyödyksi.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 125).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

- (13) Sääntelyviranomaisten olisi koordinoitava toimintaansa keskenään hoitaessaan tehtäviään, jotta voitaisiin varmistaa, että Sähkö-ENTSO, jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin, jäljempänä 'EU DSO -elin', ja alueelliset koordinoitikeskukset noudattavat energian sisämarkkinoiden sääntelykehysten mukaisia velvoitteitaan ja ACERin päätöksiä. Kun Sähkö-ENTSO, EU DSO -elimen ja alueellisten koordinoitikeskusten operatiiviset vastuut laajenevat, on tarpeen tehostaa tällaisten alueellisella tai unionin laajuuisella tasolla toimivien elinten valvontaa. Tässä asetuksessa säädetyllä menettelyllä varmistetaan, että ACER tukee sääntelyviranomaisia niiden hoitaessa näitä direktiivissä (EU) 2019/944 tarkoitettuja tehtäviä.
- (14) Jotta voitaisiin varmistaa, että ACERilla on tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemansa tiedot, sen olisi voitava pyytää ja saada kyseisiä tietoja sääntelyviranomaisilta, Sähkö-ENTSO:lta, Kaasu-ENTSO:lta, alueellisilta koordinoitikeskuksilta, EU DSO -elimeltä, siirtoverkonhaltijoilta ja nimitetyiltä sähkömarkkinaoperaattoreilta.
- (15) ACERin olisi yhteistyössä komission, jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa seurattava sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja tiedotettava tarvittaessa havainnoistaan Euroopan parlamentille, komissiolle ja kansallisille viranomaisille. ACERin suorittamat seurantatehtävät eivät saisi olla päällekkäisiä komission tai kansallisten viranomaisten tai etenkin kansallisten kilpailuviranomaisten suorittaman seurannan kanssa eivätkä ne saisi haitata sitä.
- (16) ACER luo yhtenäiset puitteet, joissa sääntelyviranomaiset voivat osallistua ja tehdä yhteistyötä. Nämä puitteet helpottavat lainsäädännön yhdenmukaista soveltamista sähkön ja maakaasun sisämarkkinoilla koko unionissa. Useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota koskevissa tilanteissa ACERille on annettu valtuudet antaa yksittäisiä päätöksiä. Näiden valtuuksien olisi selkeästi määritetyin edellytyksin katettava tekniset kysymykset ja sääntelykysymykset, jotka edellyttävät alueellista koordinoitintia, ja erityisesti kysymykset, jotka koskevat verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa, alueellisissa koordinoitikeskuksissa tapahtuvaa yhteistyötä, sääntelypäätöksiä, jotka ovat tarpeen energian tukkumarkkinoiden eheyden ja tarkasteltavuuden seuraamiseksi, päätöksiä sähkö- ja maakaasuinfrastruktuurista, joka liittyy tai voisi liittää toisiinsa vähintään kaksi jäsenvaltiota, sekä uusiin sähkön rajayhdysyhtiöihin ja uuteen kaasuinfrastruktuuriin useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa viimeisenä keinona sovellettavia vapautuksia sisämarkkinasäännöistä.
- (17) Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen tarkistukset kattavat muutokset, jotka ovat tarpeen markkinoiden kehityksen huomioon ottamiseksi ilman, että muutetaan olennaisesti kyseisiä verkkosääntöjä tai suuntaviivoja taikka luodaan ACERille uusia toimivaltuuksia.
- (18) ACERilla on tärkeä rooli kehitettäessä luonteeltaan ei-sitovia puiteohjeita. Verkkosääntöjen olisi oltava kyseisten puiteohjeiden mukaisia. Lisäksi katsotaan ACERin kannalta asianmukaiseksi ja sen tarkoituksen kannalta johdonmukaiseksi, että sillä on oma roolinsa verkkosääntöjen luonnosten tarkastelussa ja muuttamisessa, jotta se voisi varmistaa, että verkkosäännöt ovat puiteohjeiden mukaisia ja että niillä luodaan tarvittava yhdenmukaistamisaste, ennen kuin se toimittaa ne komissiolle hyväksyttäväksi.
- (19) Kun on hyväksytty verkkosääntöjä ja suuntaviivoja, joissa säädetään yhteisten alueellisten ja unionin laajuisten sääntöjen vaiheittaisesta täytäntöönpanosta ja lisäkehittämisestä, ACERin rooli verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanon seurannan ja sen edistämisen osalta on vahvistunut. Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen tehokas seuranta on ACERin keskeisiä tehtäviä ja ratkaisevan tärkeää sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanossa.
- (20) Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanon aikana on todettu, että olisi hyödyllistä virtaviivaistaa verkkosääntöjen ja suuntaviivojen mukaisesti laadittavien alueellisten tai unionin laajuisten ehtojen tai menetelmien viranomaishyväksyntää koskeva menettely toimittamalla ne suoraan ACERille, jotta sääntelyneuvostossa edustettuina olevat sääntelyviranomaiset voivat päättää tällaisista ehdoista tai menetelmistä.
- (21) Koska unionin energiainfoimarkkinoiden vaiheittaiseen yhdenmukaistamiseen kuuluu säännöllisesti välivaiheena alueellisten ratkaisujen löytäminen ja rajoitetun määrän sääntelyviranomaisia on hyväksyttävä useita ehtoja ja menetelmiä tiettyä aluetta varten, tässä asetuksessa on asianmukaista ottaa huomioon sisämarkkinoiden alueellinen ulottuvuus ja säätää asianmukaisista hallintomekanismeista. Asianomaisen alueen toimivaltaisten sääntelyviranomaisten olisi sen vuoksi tehtävä päätökset yhteisiä alueellisia ehtoja tai menetelmiä koskevista ehdotuksista, paitsi jos näillä päätöksillä on konkreettinen vaikutus energian sisämarkkinoihin.

- (22) Koska ACERilla on yleisnäkemyksensä sääntelyviranomaisista, sillä olisi oltava komissioon ja muihin unionin toimielimiin sekä sääntelyviranomaisiin nähden neuvoa-antava rooli kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Sen olisi myös ilmoitettava komissiolle, jos se havaitsee, että siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö ei tuota tarvittavia tuloksia tai että sääntelyviranomaisen, jonka päätös on verkkosääntöjen ja suuntaviivojen vastainen, ei ole pannut ACERin lausuntoa, suositusta tai päätöstä asianmukaisella tavalla täytäntöön.
- (23) ACERin olisi myös voitava antaa suosituksia, joilla autetaan sääntelyviranomaisia ja markkinaosapuolia vaihtamaan hyviä käytäntöjä.
- (24) Sähkö-ENTSON, Kaasu-ENTSON, EU DSO -elimen, siirtoverkonhaltijoiden, alueellisten koordinaatikeskusten ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden olisi otettava kaikin tavoin huomioon ACERin niille tämän asetuksen mukaisesti osoittamat lausunnot ja suositukset.
- (25) ACERin olisi tapauksen mukaan kuultava asianosaisia ja annettava niille kohtuullinen mahdollisuus esittää huomautuksensa ehdotetuista toimenpiteistä, kuten verkkosääntöistä ja muista säännöistä.
- (26) ACERin olisi edistettävä asetuksessa (EU) N:o 347/2013 säädettyjen Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen täytäntöönpanoa etenkin silloin, kun se antaa lausuntonsa ei-sitovista unionin laajuisista kymmenvuotisista verkon kehittämissuunnitelmista, jäljempänä 'unionin laajuiset verkon kehittämissuunnitelmat'.
- (27) ACERin olisi edistettävä toimia, joilla parannetaan energiaturvallisuutta.
- (28) ACERin toiminnassa olisi noudatettava viisi läheisesti toisiinsa liittyvää ja toisiaan vahvistavaa ulottuvuutta, mukaan lukien hiilestä irtautuminen, omaavan energiaunionin tavoitteita ja päämääriä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999⁽¹²⁾ 1 artiklan mukaisesti.
- (29) Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ACERin olisi annettava yksittäisiä päätöksiä vain selkeästi määritellyissä olosuhteissa ja kysymyksissä, jotka liittyvät kiinteästi siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu.
- (30) Sen varmistamiseksi, että ACERin puitteet ovat tehokkaita ja johdonmukaiset muiden erillisvirastojen kanssa, ACERia koskevat säännöt olisi sovitettava Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välillä hyväksytyyn erillisvirastoja koskevaan yhteiseen lähestymistapaan⁽¹³⁾, jäljempänä 'yhteinen lähestymistapa'. Siinä määrin kuin on tarpeen, ACERin rakenne olisi kuitenkin mukautettava vastaamaan energia-alan sääntelyn erityistarpeita. Erityisesti on otettava kaikilta osin huomioon sääntelyviranomaisten erityisrooli ja taattava niiden riippumattomuus.
- (31) Tähän asetukseen voidaan tulevaisuudessa harkita lisämuutoksia, jotta asetus voidaan kaikilta osin yhdenmukaistaa yhteisen lähestymistavan kanssa. Energia-alan sääntelyn tämänhetkisten tarpeiden perusteella tästä yhteisestä lähestymistavasta on tarpeen poiketa. Komission olisi suoritettava arviointi, jossa arvioidaan ACERin suoritusastoa suhteessa ACERin tavoitteisiin, toimeksiantoon ja tehtäviin, ja kyseisen arvioinnin jälkeen komission olisi voitava ehdottaa muutoksia tähän asetukseen.
- (32) Johtokunnalla olisi oltava tarvittavat valtuudet laatia talousarvio, valvoa sen toteuttamista, laatia sisäiset säännöt, hyväksyä varainhoitosäännöt ja nimittää johtaja. Neuvoston nimittämien johtokunnan jäsenten vaihtumisen yhteydessä olisi sovellettava kiertojärjestelmää jäsenvaltioiden tasapuolisen osallistumisen varmistamiseksi ajan mittaan. Johtokunnan olisi toimittava riippumattomasti ja puolueettomasti sekä yleisen edun mukaisesti pyytämättä tai noudattamatta poliittisia ohjeita.

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission 19 päivänä heinäkuuta 2012 antama yhteinen lausuma erillisvirastoista.

- (33) ACERilla olisi oltava tarvittavat valtuudet suorittaa sääntelytehtävänsä tehokkaasti, avoimesti, perustellusti ja ennen kaikkea riippumattomasti. Sen lisäksi, että ACERin riippumattomuus sähkön- ja kaasuntuottajista sekä siirtoverkonhaltijoista ja jakeluverkonhaltijoista samoin kuin muista yksityisistä ja yritysten eduista on hyvän hallintotavan keskeinen periaate, se on myös välttämätön edellytys markkinoiden luottamuksen varmistamiselle. Sääntelyneuvoston olisi siksi toimittava riippumatta markkinoiden eduista ja välttäen eturistiriitoja sekä pyytämättä tai noudattamatta ohjeita tai vastaanottamatta suosituksia minkään jäsenvaltion hallitukselta, unionin toimielimiltä tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä tai henkilöltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sääntelyneuvoston jäsenen toimimista omien kansallisten viranomaistensa puolesta. Sääntelyneuvoston olisi samalla noudatettava päätöksissään energiaa, kuten energian sisämarkkinoita, ympäristöä ja kilpailua koskevaa unionin oikeutta. Sääntelyneuvoston olisi tiedotettava lausunnoistaan, suosituksistaan ja päätöksistään unionin toimielimille.
- (34) Jos ACERilla on päätöksentekovaltuudet, asianosaisille olisi menettelyn tehokkuuden vuoksi myönnettävä oikeus valittaa valituslautakuntaan, jonka olisi oltava osa ACERia mutta riippumaton sen hallinto- ja sääntelyrakenteesta. Jotta voidaan taata valituslautakunnan toiminta ja täysi riippumattomuus, ACERin talousarviossa olisi oltava sitä koskeva erillinen budjettikohta. Jatkuvuuden takaamiseksi valituslautakunnan jäsenten nimittämisen tai vaihtumisen yhteydessä olisi voitava uudistaa valituslautakunta osittain. Valituslautakunnan päätöksistä on mahdollista valittaa Euroopan unionin tuomioistuimeen, jäljempänä 'unionin tuomioistuin'.
- (35) ACERin olisi käytettävä päätöksentekovaltuuksiaan oikeudenmukaisen, avoimen ja kohtuullisen päätöksenteon periaatteiden mukaisesti. ACERin menettelysäännöt olisi vahvistettava sen työjärjestyksessä.
- (36) Johtajan olisi vastattava lausuntoja, suosituksia ja päätöksiä sisältävien asiakirjojen laatimisesta ja hyväksymisestä. Tiettyihin 22 artiklan 5 kohdan a alakohdassa ja 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin lausuntoihin, suosituksiin ja päätöksiin olisi vaadittava sääntelyneuvoston puoltava lausunto ennen niiden hyväksymistä. Sääntelyneuvoston olisi voitava antaa lausuntoja ja tapauksen mukaan esittää johtajan tekstiehdotuksiin huomautuksia ja muutoksia, jotka johtajan olisi otettava huomioon. Jos johtaja poikkeaa sääntelyneuvoston esittämistä huomautuksista ja muutoksista tai hylkää ne, johtajan olisi myös esitettävä asianmukaiset kirjalliset perustelut rakentavan vuoropuhelun helpottamiseksi. Jos sääntelyneuvosto ei anna puoltavaa lausuntoa uudelleen toimitetusta tekstistä, johtajan olisi voitava tarkistaa teksti edelleen sääntelyneuvoston esittämien huomautusten ja muutosten mukaisesti saadakseen siltä puoltavan lausunnon. Johtajan olisi voitava perua toimitetut lausunto-, suositus- ja päätösluonnokset, jos hän on eri mieltä sääntelyneuvoston esittämistä muutoksista, ja antaa uusi teksti tiettyjä 22 artiklan 5 kohdan a alakohdassa ja 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja menettelyjä noudattaen. Johtajan olisi voitava pyytää sääntelyneuvostolta puoltava lausunto uudesta tai tarkistetusta tekstiluonnoksesta missä tahansa menettelyn vaiheessa.
- (37) ACERille olisi annettava sen tehtävien hoitamista varten asianmukaiset resurssit. ACERin rahoituksen olisi tultava pääasiassa unionin yleisestä talousarviosta. Maksut täydentävät ACERin rahoitusta, ja niiden olisi katettava kustannukset, joita ACERille aiheutuu markkinaosapuolille tai niiden puolesta toimiville tahoille tarjotuista palveluista, jotta ne voivat ilmoittaa asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan mukaisia tietoja tehokkaasti, tuloksellisesti ja turvallisesti. Resurssien, jotka sääntelyviranomaiset ovat asettaneet yhteisesti käyttöön yhteistyötään varten unionin tasolla, olisi oltava edelleenkin ACERin käytössä. Unionin talousarviomenettelyä olisi sovellettava edelleen unionin yleisestä talousarviosta maksettaviin tukiin. Riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan olisi suoritettava tilintarkastus komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013⁽¹⁴⁾ 107 artiklan mukaisesti.
- (38) Budjettivallan käyttäjän olisi arvioitava jatkuvasti ACERin talousarviota suhteessa ACERin työmäärään, ACERin suoritusastoon ja ACERin tavoitteisiin, jotka koskevat energian sisämarkkinoiden toteuttamista ja energiaturvallisuuden edistämistä unionin kuluttajien hyödyksi. Budjettivallan käyttäjän olisi varmistettava, että toiminta on mahdollisimman tehokasta.

⁽¹⁴⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1271/2013, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 208 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42).

- (39) Euroopan unionin elinten käännöskeskukseen, jäljempänä 'käännöskeskus', olisi tarjottava käännöspalveluja kaikille unionin virastoille. Jos ACERille tulee käännöskeskukseen tarjoamiin palveluihin liittyviä erityisongelmia, sillä olisi oltava mahdollisuus neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2965/94 ⁽¹⁵⁾ vahvistettuun kolmansien osapuolten käyttöä koskevaan mekanismiin, joka voisi viime kädessä johtaa muiden palveluntarjoajien käyttöön käännöskeskukseen puiteissa.
- (40) ACERilla olisi oltava erittäin ammattitaitoinen henkilöstö. ACERin olisi erityisesti hyödynnettävä sääntelyviranomaisten, komission ja jäsenvaltioiden ACERiin tilapäisesti siirtämän henkilöstön pätevyyttä ja kokemusta. ACERin henkilöstöön olisi sovellettava neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 ⁽¹⁶⁾ vahvistettuja Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavia henkilöstösääntöjä, jäljempänä 'henkilöstösäännöt', ja Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavia palvelussuhteen ehtoja, jäljempänä 'palvelussuhteen ehdot', sekä unionin toimielinten näiden henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen soveltamiseksi yhteisesti antamia sääntöjä. Johtokunnan olisi yhteisymmärryksessä komission kanssa hyväksyttävä asianmukaiset täytäntöönpanosäännöt.
- (41) Tämän asetuksen mukaista johtajan ja sääntelyneuvoston sääntelytyötä olisi voitava tukea työryhmillä.
- (42) ACERin olisi sovellettava yleisiä sääntöjä, jotka koskevat unionin elinten asiakirjojen saamista yleisön tutustuttavaksi. Johtokunnan olisi hyväksyttävä käytännön toimenpiteet kaupallisesti arkaluonteisten tietojen ja henkilötietojen suojaamiseksi.
- (43) ACERissa tehtävän sääntelyviranomaisten yhteistyön kautta on tullut selväksi, että enemmistöpäätökset ovat keskeinen edellytys edistymiselle energian sisämarkkinoihin liittyvissä kysymyksissä, joilla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia useissa jäsenvaltioissa. Sääntelyviranomaisten olisi sen vuoksi edelleen äänestettävä kahden kolmasosan enemmistöllä sääntelyneuvostossa. ACERin olisi oltava tapauksen mukaan vastuuvollinen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle.
- (44) Maiden, jotka eivät ole unionin jäseniä, olisi voitava osallistua ACERin työhön unionin kanssa tehtävien asianmukaisten sopimusten mukaisesti.
- (45) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita eli sääntelyviranomaisten yhteistyötä unionin tasolla ja niiden osallistumista unioniin liittyvien tehtävien hoitamiseen, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (46) ACERin kotipaikka sijaitsee Ljubljanassa, kuten päätöksessä 2009/913/EU ⁽¹⁷⁾ säädetään. ACERin kotipaikka on sen toiminnan ja lakisääteisten tehtävien keskus.
- (47) ACERin isäntäjäsenvaltion olisi tarjottava parhaat mahdolliset olosuhteet ACERin moitteettoman ja tehokkaan toiminnan varmistamiseksi, mukaan lukien monikieliset ja eurooppahenkiset koulunkäyntimahdollisuudet sekä asianmukaiset kulkuyhteydet. Slovenian tasavallan hallituksen ja ACERin välinen kotipaikkasopimus, joka kattaa kyseiset vaatimukset sekä täytäntöönpanojärjestelyt, tehtiin 26 päivänä marraskuuta 2010, ja se tuli voimaan 10 päivänä tammikuuta 2011,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku

Tavoitteet ja tehtävät

1 artikla

Perustaminen ja tavoitteet

1. Tällä asetuksella perustetaan Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto, jäljempänä 'ACER'.

⁽¹⁵⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 2965/94, annettu 28 päivänä marraskuuta 1994, Euroopan unionin elinten käännöskeskukseen perustamisesta (EYVL L 314, 7.12.1994, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Neuvoston asetus (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, annettu 29 päivänä helmikuuta 1968, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta sekä yhteisöjen virkamiehiin tilapäisesti sovellettavien erityisten toimenpiteiden laatimisesta (EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien yhteisellä sopimuksella tekemä päätös, tehty 7 päivänä joulukuuta 2009, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston kotipaikan sijainnista (EUVL L 322, 9.12.2009, s. 39).

2. ACERin tarkoituksena on avustaa direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklassa ja direktiivin 2009/73/EY 39 artiklassa tarkoitettuja sääntelyviranomaisia jäsenvaltioissa suoritettavien sääntelytehtävien suorittamisessa unionin tasolla ja tarvittaessa koordinoida niiden toimintaa sekä sovittaa ja ratkaista niiden välisiä erimielisyyksiä tämän asetuksen 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti. Lisäksi ACER edistää korkealaatuisten yhteisten sääntely- ja valvontakäytäntöjen laatimista ja myötävaikuttaa siten unionin oikeuden johdonmukaiseen, tehokkaaseen ja tosiasialliseen soveltamiseen unionin ilmasto- ja energiatarvoitteiden saavuttamiseksi.

3. ACER toimii tehtäviään suorittaessaan riippumattomasti, puolueettomasti ja unionin edun mukaisesti. ACER tekee itsenäisiä päätöksiä yksityisistä ja yritysten eduista riippumatta.

2 artikla

ACERin antamien asiakirjojen lajit

ACER

- a) antaa siirtoverkonhaltijoille, Sähkö-ENTSOlle, Kaasu-ENTSOlle, EU DSO -elimelle, alueellisille koordinoitkeskuksille ja nimitetyille sähkömarkkinaoperaattoreille osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- b) antaa sääntelyviranomaisille osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- c) antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle tai komissiolle osoitettuja lausuntoja ja suosituksia;
- d) tekee yksittäisiä päätöksiä tietojen antamisesta 3 artiklan 2 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 8 artiklan c alakohdan mukaisesti; menetelmien ja ehtojen hyväksymisestä 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti; 5 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuista tarjousalueiden arvioinneista; 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista teknisistä kysymyksistä; sääntelyviranomaisten välisestä välimiesmenettelystä 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti; 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin alueellisiin koordinoitkeskuksiin liittyen; 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuista menetelmien ja laskelmien sekä teknisten eritelmien hyväksymisestä ja muuttamisesta; 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuista menetelmien hyväksymisestä ja muuttamisesta; 10 artiklassa tarkoitetuista vapautuksista; 11 artiklan d alakohdassa tarkoitettuista infrastruktuurista; sekä 12 artiklan nojalla tukku-markkinoiden eheyteen ja tarkasteltavuuteen liittyvistä asioista;
- e) esittää komissiolle ei-sitovia puiteohjeita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943⁽¹⁸⁾ 59 artiklan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009⁽¹⁹⁾ 6 artiklan mukaisesti.

3 artikla

Yleiset tehtävät

1. ACER voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission pyynnöstä taikka omasta aloitteestaan antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle tai komissiolle lausunnon tai suosituksen kaikista kysymyksistä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten se on perustettu.

2. ACERin pyynnöstä sääntelyviranomaisten, Sähkö-ENTSON, Kaasu-ENTSON, alueellisten koordinoitkeskusten, EU DSO -elimen, siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava ACERille sen tämän asetuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot, paitsi jos ACER on jo pyytänyt tällaisia tietoja ja saanut ne.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja tietopyyntöjä varten ACERilla on valtuudet antaa päätöksiä. Päätöksissään ACER täsmentää pyyntönsä tarkoituksen, mainitsee oikeusperustan, jonka mukaisesti tiedot pyydetään, ja ilmoittaa määräajan, jonka kuluessa tiedot on annettava. Määräajan on oltava oikeasuhteinen pyyntöön nähden.

ACER käyttää tämän asetuksen nojalla saamiaan luottamuksellisia tietoja ainoastaan sille tässä asetuksessa osoitettujen tehtävien hoitamiseen. ACER varmistaa kaikkien tietojen asianmukaisen tietosuojan 41 artiklan mukaisesti.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (katso tämän virallisen lehden sivu 54).

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 36).

4 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden yhteistyöhön liittyvät ACERin tehtävät

1. ACER antaa Sähkö-ENTSON osalta asetuksen (EU) 2019/943 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti, Kaasu-ENTSON osalta asetuksen (EY) N:o 715/2009 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja EU DSO -elimen osalta asetuksen (EU) 2019/943 53 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiolle lausunnon kunkin perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta.
2. ACER seuraa Sähkö-ENTSON osalta asetuksen (EU) 2019/943 32 artiklan mukaisesti, Kaasu-ENTSON osalta asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan mukaisesti ja EU DSO -elimen osalta asetuksen (EU) 2019/943 55 artiklassa säädetyllä tavalla kunkin tehtävien suorittamista.
3. ACER voi antaa lausunnon
  - a) Sähkö-ENTSOlle asetuksen (EU) 2019/943 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti ja Kaasu-ENTSOlle asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti verkkosäännöistä;
  - b) Sähkö-ENTSOlle asetuksen (EU) 2019/943 32 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti ja Kaasu-ENTSOlle asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti vuotuisen työohjelman luonnoksesta, unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta sekä asetuksen (EU) 2019/943 30 artiklan 1 kohdassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista muista asioista koskevista asiakirjoista ottaen huomioon syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua sekä sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta ja varmaa toimintaa koskevat tavoitteet;
  - c) EU DSO -elimelle vuotuisen työohjelman luonnoksesta ja asetuksen (EU) 2019/943 55 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista muista asioista koskevista asiakirjoista ottaen huomioon syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua sekä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta ja varmaa toimintaa koskevat tavoitteet.
4. Pyydettyään tapauksen mukaan päivityksiä siirtoverkonhaltijoiden toimittamiin luonnoksiin ACER hyväksyy menetelmän, joka koskee asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 4 kohdan mukaista pullonkaulatuloista saatujen tulojen käyttöä.
5. ACER antaa tosiseikkoihin perustuvan, asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia Sähkö-ENTSOlle, Kaasu-ENTSOlle, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle, jos se katsoo, että sille asetuksen (EU) 2019/943 32 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti toimitettu vuotuisen työohjelman luonnos tai unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansien osapuolten pääsyyllä avoimen rajat ylittävän yhteenliittämisen riittävää tasoa taikka ei ole asetuksen (EU) 2019/943 ja direktiivin (EU) 2019/944 tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 ja direktiivin 2009/73/EY asiaa koskevien säännösten mukainen.
6. Asiaankuuluvien sääntelyviranomaisten on koordinoitava toimintaansa määrittääkseen yhdessä, onko kyse tilanteesta, jossa EU DSO -elin, Sähkö-ENTSO tai alueelliset koordinoitikeskukset eivät noudata unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, ja ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 62 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti.

ACER antaa yhden tai useamman sääntelyviranomaisen pyynnöstä taikka omasta aloitteestaan perustellun lausunnon sekä suosituksen Sähkö-ENTSOlle, EU DSO -elimelle tai alueellisille koordinoitikeskuksille niiden velvoitteiden noudattamisen osalta.

7. Jos ACERin perustellussa lausunnossa määritetään tapaus, jossa Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin tai alueellinen koordinoitikeskus ei mahdollisesti noudata velvoitteitaan, asianomaisten sääntelyviranomaisten on yksimielisesti tehtävä koordinoituja päätöksiä, joissa todetaan, onko asiaankuuluvia velvoitteita rikottu, ja tapauksen mukaan määritetään toimenpiteet, joita Sähkö-ENTSON, EU DSO -elimen tai alueellisen koordinoitikeskuksen on toteutettava kyseisen rikkomisen korjaamiseksi. Jos sääntelyviranomaiset eivät tee tällaisia koordinoituja päätöksiä yksimielisesti neljän kuukauden kuluessa päivästä, jona sääntelyviranomaiset ovat vastaanottaneet ACERin perustellun lausunnon, asia on saatettava ACERin käsiteltäväksi päätöksen tekemistä varten 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

8. Jos tämän artiklan 6 tai 7 kohdan mukaisesti määritettyä Sähkö-ENTSON, EU DSO -elimen tai alueellisen koordinoitikeskuksen velvoitteiden noudattamatta jättämistä ei ole korjattu kolmen kuukauden kuluessa tai jos elimen kotipaikkana olevan jäsenvaltion sääntelyviranomaisen ei ole ryhtynyt toimiin noudattamisen varmistamiseksi, ACER antaa sääntelyviranomaiselle suosituksen ryhtyä toimiin direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 62 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti, jotta voidaan varmistaa, että Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin tai alueellinen koordinoitikeskus noudattaa velvoitteitaan, ja ilmoittaa tästä komissiolle.

5 artikla

Verkkosäätöjen ja suuntaviivojen kehittämiseen ja täytäntöönpanoon liittyvät ACERin tehtävät

1. ACER osallistuu verkkosäätöjen kehittämiseen asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisesti ja suuntaviivojen kehittämiseen asetuksen (EU) 2019/943 61 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Erityisesti se

- a) toimittaa komissiolle ei-sitovia puiteohjeita, jos siltä tätä asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 4 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 2 kohdan nojalla pyydetään. ACER arvioi puiteohjeet ja toimittaa ne takaisin komissiolle, jos siltä tätä asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 7 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 4 kohdan nojalla pyydetään;
- b) antaa Kaasu-ENTSOlle perustellun lausunnon verkkosäätöstä asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 7 kohdan mukaisesti;
- c) tarkistaa verkkosäätöä asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 11 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 9 kohdan mukaisesti. ACER ottaa tarkistuksessaan huomioon näkemykset, joita asianosaiset ovat esittäneet Sähkö-ENTSON, Kaasu-ENTSON tai EU DSO -elimen johdolla tapahtuneen tarkistettujen verkkosäätöjen laatimisen aikana, ja se kuulee asiaankuuluvia sidosryhmiä komissiolle toimitettavasta versiosta. ACER voi tapauksen mukaan käyttää tässä verkkosäätöjen mukaisesti perustettua komiteaa. ACER raportoi komissiolle kuulemisen tuloksista. Sen jälkeen ACER toimittaa tarkistetun verkkosäätökomitean komissiolle asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 11 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 9 kohdan mukaisesti. Jos Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole kehittänyt verkkosäätöä, ACER laatii ja toimittaa komissiolle luonnoksen verkkosäätöksi, jos siltä tätä asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 12 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 10 kohdan nojalla pyydetään;
- d) antaa komissiolle asianmukaisesti perustellun lausunnon asetuksen (EU) 2019/943 32 artiklan 1 kohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos Sähkö-ENTSO, Kaasu-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole pannut täytäntöön asetuksen (EU) 2019/943 30 artiklan 1 kohdan a alakohdan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti laadittua verkkosäätöä tai asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 3–12 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 1–10 kohdan mukaisesti vahvistettua verkkosäätöä, jota komissio ei ole hyväksynyt asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan 13 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan 11 kohdan mukaisesti;
- e) seuraa ja analysoi komission asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisesti hyväksymien verkkosäätöjen ja asetuksen (EU) 2019/943 61 artiklan mukaisesti hyväksytyjen suuntaviivojen täytäntöönpanoa ja niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Kun jossakin seuraavista säädöksistä säädetään ehdotusten laatimisesta sellaisten verkkosäätöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskeviksi yhteisiksi ehdoiksi tai menetelmiksi, jotka edellyttävät kaikkien sääntelyviranomaisten hyväksyntää, kyseiset ehdotukset yhteisiksi ehdoiksi tai menetelmiksi on toimitettava ACERin tarkistettaviksi ja hyväksyttäviksi:

- a) tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetut unionin säädökset;
- b) ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 hyväksytyt verkkosäätöt ja suuntaviivat ja kyseisten verkkosäätöjen ja suuntaviivojen myöhemmät tarkistukset; tai
- c) täytäntöönpanosäädöksinä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁽²⁰⁾ 5 artiklan nojalla hyväksytyt verkkosäätöt ja suuntaviivat.

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

3. Kun jossakin seuraavista säädöksistä säädetään ehdotusten laatimisesta sellaisten verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskeviksi ehdoiksi tai menetelmiksi, jotka edellyttävät asianomaisen alueen kaikkien sääntelyviranomaisten hyväksyntää, kyseisten sääntelyviranomaisten on päästävä asiasta sopimukseen yksimielisesti:

- a) tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetut unionin säädökset;
- b) ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat ja kyseisten verkkosääntöjen ja suuntaviivojen myöhemmät tarkistukset; tai
- c) täytäntöönpanosäädöksinä asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan nojalla hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen ehdotukset on ilmoitettava ACERille viikon kuluessa niiden toimittamisesta kyseisille sääntelyviranomaisille. Sääntelyviranomaiset voivat toimittaa ehdotukset ACERille hyväksyttäväksi 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan b alakohdan nojalla, ja niiden on toimittava näin 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan a alakohdan nojalla, jos ne eivät ole päässeet asiasta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tavoin sopimukseen yksimielisesti.

Johtaja tai sääntelyneuvosto voi omasta aloitteestaan taikka sääntelyneuvoston yhden tai useamman jäsenen ehdotuksesta vaatia asianomaisen alueen sääntelyviranomaisia toimittamaan ehdotuksen ACERille hyväksyttäväksi. Tällainen pyyntö koskee ainoastaan tapauksia, joissa alueellisesti sovitulla ehdotuksella olisi konkreettinen vaikutus energian sisämarkkinoihin tai toimitusvarmuuteen asianomaisen alueen ulkopuolella.

4. ACERilla on toimivalta tehdä päätös 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti, jos toimivaltaiset sääntelyviranomaiset eivät pääse sopimukseen delegoituina säädöksinä 4 päivänä heinäkuuta 2019 jälkeen hyväksytyjen uusien verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevista ehdoista tai menetelmistä, jos kyseiset ehdot tai menetelmät edellyttävät kaikkien sääntelyviranomaisten tai kaikkien asianomaisen alueen sääntelyviranomaisten hyväksyntää, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 ja 3 kohdan soveltamista.

5. Komissio antaa viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2023 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen mahdollisesta tarpeesta lisätä ACERin osallistumista delegoituina säädöksinä 4 päivänä heinäkuuta 2019 jälkeen hyväksytyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevien ehtojen tai menetelmien kehittämiseen ja hyväksymiseen. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus tarvittavien valtuuksien siirtämisestä ACERille tai niiden muuttamisesta.

6. Ennen 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen ehtojen tai menetelmien hyväksymistä sääntelyviranomaiset tarkistavat ne tai ACER, silloin kun se on toimivaltainen, tarkistaa ne tarvittaessa Sähkö-ENTSOa, Kaasu-ENTSOa tai EU DSO -lintä kuullen sen varmistamiseksi, että ehdot tai menetelmät ovat yhdenmukaisia verkkosääntöjen tai suuntaviivojen tarkoituksen kanssa ja edistävät markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden asianmukaista toimintaa. ACER tekee päätöksen hyväksymisestä asiaankuuluvissa verkkosääntöissä ja suuntaviivoissa täsmennetyin ajanjakson kuluessa. Ajanjakso alkaa sitä päivää seuraavana päivänä, jona ehdotus saatettiin ACERin käsiteltäväksi.

7. ACER hoitaa tarjousalueiden arviointiin liittyvät tehtävänsä asetuksen (EU) 2019/943 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

8. ACER seuraa asetuksen (EU) 2019/943 34 artiklassa ja asetuksen (EY) N:o 715/2009 12 artiklassa tarkoitettua siirtoverkonhaltijoiden alueellista yhteistyötä ja ottaa tämän yhteistyön tulokset huomioon laatiessaan lausuntojaan, suosituksiaan ja päätöksistään.

6 artikla

Sääntelyviranomaisiin liittyvät ACERin tehtävät

1. ACER antaa teknisiä kysymyksiä koskevat yksittäiset päätökset, kun päätöksistä säädetään asetuksessa (EU) 2019/943, asetuksessa (EY) N:o 715/2009, direktiivissä (EU) 2019/944 tai direktiivissä 2009/73/EY.

2. ACER voi työohjelmansa mukaisesti komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa suosituksia auttaakseen sääntelyviranomaisia ja markkinaosapuolia hyvien käytäntöjen vaihtamisessa.

3. Komissio toimittaa viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2022 ja sen jälkeen joka neljäs vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen sääntelyviranomaisten direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan 7 kohdan mukaisesta riippumattomuudesta.

4. ACER luo puitteet sääntelyviranomaisten yhteistyölle, jotta varmistetaan tehokas päätöksenteko kysymyksissä, joilla on rajat ylittävää merkitystä. Se edistää yhteistyötä sääntelyviranomaisten välillä sekä sääntelyviranomaisten välillä alueellisella ja unionin tasolla ja ottaa tämän yhteistyön tulokset huomioon laatiessaan lausuntojaan, suosituksiaan ja päätöksiään. Jos ACER katsoo, että kyseistä yhteistyötä varten tarvitaan sitovia sääntöjä, se antaa tarvittavat suositukset komissiolle.

5. ACER antaa yhden tai useamman sääntelyviranomaisen tai komission pyynnöstä tosiseikkoihin perustuvan lausunnon siitä, onko sääntelyviranomaisen tekemä päätös asetuksessa (EU) 2019/943, asetuksessa (EY) N:o 715/2009, direktiivissä (EU) 2019/944 tai direktiivissä 2009/73/EY tarkoitettujen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen tai kyseisten direktiivien tai asetusten muiden asiaa koskevien säännösten mukainen.

6. Jos sääntelyviranomaisen ei noudata 5 kohdassa tarkoitettua ACERin lausuntoa neljän kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta, ACER ilmoittaa asiasta komissiolle ja jäsenvaltiolle, jota asia koskee.

7. Jos sääntelyviranomaisella on yksittäisessä tapauksessa vaikeuksia asetuksessa (EU) 2019/943, asetuksessa (EY) N:o 715/2009, direktiivissä (EU) 2019/944 tai direktiivissä 2009/73/EY tarkoitettujen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen soveltamisessa, se voi pyytää ACERilta lausuntoa. ACER antaa komissiota kuultuaan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamisesta.

8. ACER voi sääntelyviranomaisen pyynnöstä tarjota kyseiselle sääntelyviranomaiselle operatiivista apua asetuksen (EU) N:o 1227/2011 mukaisessa tutkinnassa.

9. ACER antaa lausuntoja asiaankuuluvalla sääntelyviranomaiselle ja komissiolle asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

10. ACERilla on toimivalta antaa yksittäisiä päätöksiä sääntelykysymyksistä, joilla on vaikutuksia rajat ylittävään kauppaan tai rajat ylittävän verkon varmuuteen ja jotka edellyttävät vähintään kahden sääntelyviranomaisen yhteistä päätöstä, jos sääntelyviranomaisille on annettu tällainen toimivalta jossakin seuraavista säädöksistä:

- a) tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annettu unionin säädös;
- b) ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat ja näiden verkkosääntöjen ja suuntaviivojen myöhemmät tarkistukset; tai
- c) täytäntöönpanosäädöksinä asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan nojalla hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat.

ACERilla on toimivalta antaa yksittäisiä päätöksiä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla seuraavissa tilanteissa:

- a) kun toimivaltaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa asian saattamisesta kyseisistä sääntelyviranomaisista viimeisen käsiteltäväksi tai neljän kuukauden kuluessa tämän asetuksen 4 artiklan 7 kohdan tai direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 62 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisissa tapauksissa; tai
- b) toimivaltaisten sääntelyviranomaisten yhteisen pyynnön perusteella.

Toimivaltaiset sääntelyviranomaiset voivat yhdessä pyytää tämän kohdan toisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettua määräajan jatkamista enintään kuudella kuukaudella lukuun ottamatta tämän asetuksen 4 artiklan 7 kohdan tai direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 62 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia tapauksia.

Jos toimivalta päättää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista rajat ylittävistä kysymyksistä on siirretty sääntelyviranomaisille delegoituina säädöksinä 4 päivän heinäkuuta 2019 jälkeen hyväksytyissä uusissa verkkosäännöissä tai suuntaviivoissa, ACERilla on toimivalta ainoastaan vapaaehtoiselta pohjalta tämän kohdan toisen alakohdan b alakohdan nojalla sellaisen pyynnön perusteella, jonka ovat esittäneet vähintään 60 prosenttia toimivaltaisista sääntelyviranomaisista. Jos asiaan liittyy vain kaksi sääntelyviranomaista, kumpikin niistä voi saattaa asian ACERin käsiteltäväksi.

Komissio antaa viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2023 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen siitä, onko mahdollisesti tarpeen lisätä ACERin osallistumista sellaisten sääntelyviranomaisten välisten erimielisyyksien ratkaisemiseen, jotka koskevat yhteisiä päätöksiä asioista, joiden osalta kyseisille sääntelyviranomaisille on siirretty toimivalta 4 päivän heinäkuuta 2019 jälkeen delegoidulla säädöksellä. Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus tarvittavien valtuuksien siirtämisestä ACERille tai niiden muuttamisesta.

11. Valmistellessaan 10 kohdan mukaista päätöstään ACER kuulee sääntelyviranomaisia ja siirtoverkonhaltijoita, joita asia koskee, ja sille annetaan tieto kaikkien asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden ehdotuksista ja huomautuksista.

12. Jos asia on saatettu ACERin käsiteltäväksi 10 kohdan nojalla, ACER
- antaa päätöksen kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona asia saatettiin sen käsiteltäväksi, tai neljän kuukauden kuluessa tämän asetuksen 4 artiklan 7 kohdan tai direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan 1 kohdan c alakohdan tai 62 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisissa tapauksissa; ja
  - voi tarpeen vaatiessa antaa väliaikaisen päätöksen sen varmistamiseksi, että toimitusvarmuus tai käyttövarmuus on suojattu.
13. Jos 10 kohdassa tarkoitettut sääntelykysymykset kattavat asetuksen (EU) 2019/943 63 artiklassa tai direktiivin 2009/73/EY 36 artiklassa tarkoitettut vapautukset, tässä asetuksessa asetetut määrääajat eivät kumuloidu kyseisissä säännöksissä asetettujen määräaikaisten kanssa.

7 artikla

Alueellisiin koordinoitikeskuksiin liittyvät ACERin tehtävät

- ACER seuraa ja analysoi tiiviissä yhteistyössä sääntelyviranomaisten ja Sähkö-ENTSON kanssa alueellisten koordinoitikeskusten suoritusastoa ottaen huomioon asetuksen (EU) 2019/943 46 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut kertomukset.
- Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tehokkaasti ja joutuisasti ACER erityisesti
  - tekee päätöksensä asetuksen (EU) 2019/943 36 artiklan 3 ja 4 kohdan nojalla verkon käyttöalueiden muodostamisesta ja antaa hyväksyntöjä kyseisen asetuksen 37 artiklan 2 kohdan nojalla alueellisten koordinoitikeskusten tehtävistä;
  - pyytää tapauksen mukaan tietoja alueellisilta koordinoitikeskuksilta asetuksen (EU) 2019/943 46 artiklan nojalla;
  - antaa lausuntoja ja suosituksia Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle;
  - antaa lausuntoja ja suosituksia alueellisille koordinoitikeskuksille.

8 artikla

Nimitettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin liittyvät ACERin tehtävät

- Sen varmistamiseksi, että nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit hoitavat asetuksen (EU) 2019/943 ja komission asetuksen (EU) 2015/1222 ⁽²¹⁾ mukaiset tehtävänsä, ACER
- seuraa nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden edistymistä asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisten tehtävien luomisessa;
  - antaa suosituksia komissiolle asetuksen (EU) 2015/1222 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
  - pyytää tapauksen mukaan tietoja nimitetyiltä sähkömarkkinaoperaattoreilta.

9 artikla

Tuotannon riittävyyteen ja riskeihin varautumiseen liittyvät ACERin tehtävät

- ACER hyväksyy ja muuttaa tarvittaessa
  - ehdotuksia menetelmiksi ja laskelmiksi, jotka koskevat asetuksen (EU) 2019/943 23 artiklan 3, 4, 6 ja 7 kohdan mukaista eurooppalaista resurssien riittävyysarviointia;
  - ehdotuksia teknisiksi eritelmiksi, jotka koskevat asetuksen (EU) 2019/943 26 artiklan 11 kohdan mukaista rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin.
- ACER antaa asetuksen (EU) 2019/941 24 artiklan 3 kohdan nojalla lausunnon siitä, ovatko kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin ja eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin väliset erot perusteltuja.

⁽²¹⁾ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

3. ACER hyväksyy ja muuttaa tarvittaessa menetelmiä, jotka koskevat
  - a) sähkökriisiskenaarioiden määrittämistä alueellisella tasolla asetuksen (EU) 2019/941 5 artiklan nojalla;
  - b) lyhyen aikavälin ja kausittaisia riittävyysarviointeja asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklan nojalla.
4. ACER on kaasun toimitusvarmuuden osalta asetuksen (EU) 2017/1938 4 artiklan mukaisesti edustettuna kaasualan koordinoitiryhmässä ja huolehtii asetuksen (EU) 2017/1938 liitteen III mukaisista velvoitteistaan, jotka koskevat kaasun yhteenliittäjien pysyvää kaksisuuntaista kapasiteettia.

10 artikla

Vapautuksiin liittyvät ACERin tehtävät

ACER tekee päätöksiä asetuksen (EU) 2019/943 63 artiklan 5 kohdassa säädetyistä vapautuksista. ACER tekee myös päätöksiä direktiivin 2009/73/EY 36 artiklan 4 kohdassa säädetyistä vapautuksista, jos kyseinen infrastruktuuri sijaitsee useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella.

11 artikla

Infrastruktuuriin liittyvät ACERin tehtävät

Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien osalta ACER tiiviissä yhteistyössä sääntelyviranomaisten ja Sähkö-ENTSON ja Kaasu-ENTSON kanssa

- a) seuraa edistymistä uuden rajayhdysjohtokapasiteetin luomista koskevien hankkeiden täytäntöönpanossa;
- b) seuraa unionin laajuisten verkon kehittämissuunnitelmien täytäntöönpanoa. Jos ACER havaitsee kyseisten suunnitelmien ja niiden täytäntöönpanon välillä epäjohtonmukaisuuksia, se tutkii epäjohtonmukaisuuksien syyt ja antaa siirtoverkonhaltijoille, sääntelyviranomaisille tai muille toimivaltaisille elimille, joita asia koskee, suosituksia investointien toteuttamiseksi unionin laajuisten verkon kehittämissuunnitelmien mukaisesti;
- c) huolehtii asetuksen (EU) N:o 347/2013 5, 11 ja 13 artiklassa säädetyistä velvoitteista;
- d) tekee päätöksiä investointipyyntöistä asetuksen (EU) N:o 347/2013 12 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

12 artikla

Tukkumarkkinoiden eheyteen ja tarkasteltavuuteen liittyvät ACERin tehtävät

Jotta voidaan tehokkaasti seurata tukkumarkkinoiden eheyttä ja tarkasteltavuutta, ACER tiiviissä yhteistyössä sääntelyviranomaisten ja muiden kansallisten viranomaisten kanssa

- a) seuraa tukkumarkkinoita, kerää ja vaihtaa tietoja ja perustaa markkinaosapuolten eurooppalaisen rekisterin asetuksen (EU) N:o 1227/2011 7–12 artiklan mukaisesti;
- b) antaa suosituksia komissiolle asetuksen (EU) N:o 1227/2011 7 artiklan mukaisesti;
- c) koordinoi asetuksen (EU) N:o 1227/2011 16 artiklan 4 kohdan mukaista tutkintaa.

13 artikla

Uusien tehtävien antaminen ACERille

ACERille voidaan asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan mukaisesti hyväksytyissä verkkosäännöissä ja kyseisen asetuksen 61 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 23 artiklan mukaisesti hyväksytyissä suuntaviivoissa komission selkeästi määrittelemissä olosuhteissa antaa lisätehtäviä, joihin ei liity päätösvaltaa, kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten se on perustettu.

14 artikla

Kuulemiset, avoimuus ja menettelytakeet

1. Hoitaessaan tehtäviään ja etenkin kehittäessään puiteohjeita asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisesti sekä ehdottaessaan muutoksia asetuksen (EU) 2019/943 60 artiklassa tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 7 artiklassa tarkoitettuihin verkkosääntöihin ACER kuulee laajasti varhaisessa vaiheessa markkina-osapuolia, siirtoverkonhaltijoita, kuluttajia, loppukäyttäjiä ja tarvittaessa kilpailuviranomaisia, niiden toimivaltaa kuitenkin rajoittamatta, avoimesti ja läpinäkyvästi, erityisesti silloin kun tehtävät koskevat siirtoverkonhaltijoita.

2. ACER varmistaa, että yleisölle ja kaikille asianosaisille annetaan tapauksen mukaan puolueetonta, luotettavaa ja helposti saatavilla olevaa tietoa erityisesti sen työn tuloksista.

Kaikki asiakirjat ja kokouspöytäkirjat, jotka on laadittu asetuksen (EU) 2019/943 59 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 6 artiklan mukaisen puiteohjeiden kehittämisen taikka 1 kohdassa tarkoitettujen verkkosääntöjen muuttamisen aikana järjestetyissä kuulemisissa, on julkistettava.

3. ACER ilmoittaa ennen puiteohjeiden hyväksymistä tai 1 kohdassa tarkoitettua muutosten ehdottamista verkkosääntöihin, miten kuulemisen aikana saadut huomautukset on otettu huomioon, ja perustelee tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

4. ACER julkistaa verkkosivustollaan ainakin johtokunnan, sääntelyneuvoston ja valituslautakunnan kokousten esityslistat ja tausta-asiakirjat sekä tapauksen mukaan pöytäkirjat.

5. ACER vahvistaa ja julkaisee asianmukaisen ja oikeasuhtaisen työjärjestyksen 19 artiklan 1 kohdan t alakohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Työjärjestykseen on sisällyttävä vähintään määräyksiä, joilla varmistetaan avoin ja kohtuullinen päätöksentekomenettely, jolla taataan oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvat prosessuaaliset perusoikeudet, mukaan lukien oikeus tulla kuulluksi, oikeus tutustua asiakirjoihin ja 6, 7 ja 8 kohdassa täsmennetyt vaatimukset.

6. Ennen tässä asetuksessa säädettyjen yksittäisten päätösten tekemistä ACER ilmoittaa jokaiselle osapuolelle, jota asia koskee, aikomuksestaan tehdä kyseinen päätös ja asettaa määräajan, jonka kuluessa osapuoli, jota asia koskee, voi esittää näkemyksensä asiasta, ottaen kaikilta osin huomioon asian kiireellisyden, monitahoisuuden ja mahdolliset seuraukset.

7. ACERin yksittäisissä päätöksissä on esitettävä päätösten perustelut, jotta niistä voidaan valittaa.

8. Osapuolille, joita yksittäiset päätökset koskevat, on ilmoitettava tämän asetuksen nojalla saatavilla olevista oikeussuojakeinoista.

15 artikla

Sähkö- ja maakaasualaa koskeva seuranta ja raportointi

1. ACER seuraa tiiviissä yhteistyössä komission, jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien viranomaisten kanssa, sääntelyviranomaiset mukaan lukien, ja rajoittamatta kilpailuviranomaisten toimivaltaa, sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoita ja erityisesti sähkön ja maakaasun vähittäishintoja, direktiivissä (EU) 2019/944 ja direktiivissä 2009/73/EY säädettyjen kuluttajien oikeuksien noudattamista, markkinakehityksen vaikutusta kotitalousasiakkaisiin, verkkoihin pääsyä, uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön pääsy mukaan lukien, rajayhdysjohdoissa tapahtunutta edistymistä, mahdollisia rajat ylittävän kaupan esteitä, uusien markkinatulokkaiden ja pienempien toimijoiden, kansalaisten energiayhteisöt mukaan lukien, sääntelyesteitä, valtion toimia, jotka estävät saatavuuspulan heijastumista hintoihin, kuten asetuksen (EU) 2019/943 10 artiklan 4 kohdassa säädetään, ja jäsenvaltioiden suoritusastoa sähkön toimitusvarmuuden alalla kyseisen asetuksen 23 artiklassa tarkoitettujen eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin tulosten perusteella ottaen erityisesti huomioon asetuksen (EU) 2019/941 17 artiklassa tarkoitettua jälkiarvioinnin.

2. ACER julkaisee vuosittain kertomuksen 1 kohdassa tarkoitettua seurannan tuloksista. Se yksilöi kyseisessä kertomuksessa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen esteitä.

3. ACER voi vuotuisen kertomuksensa julkaisemisen yhteydessä antaa Euroopan parlamentille ja komissiolle lausunnon mahdollisista toimenpiteistä 2 kohdassa tarkoitettujen esteiden poistamiseksi.

4. ACER antaa parhaita käytäntöjä koskevan kertomuksen siirto- ja jakelutariffeja koskevasta menetelmästä asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklan 9 kohdan mukaisesti.

II luku

ACERin organisaatio

16 artikla

Oikeudellinen asema

1. ACER on unionin elin, jolla on oikeushenkilön asema.
2. ACERilla on kaikissa jäsenvaltioissa laajin kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus. Se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä.
3. ACERia edustaa sen johtaja.
4. ACERin kotipaikka on Ljubljana, Slovenia.

17 artikla

Hallinto- ja johtamisrakenne

ACER koostuu seuraavista:

- a) johtokunta, jonka tehtävät määritellään 19 artiklassa;
- b) sääntelyneuvosto, jonka tehtävät määritellään 22 artiklassa;
- c) johtaja, jonka tehtävät määritellään 24 artiklassa; ja
- d) valituslautakunta, jonka tehtävät määritellään 28 artiklassa.

18 artikla

Johtokunnan kokoonpano

1. Johtokunta koostuu yhdeksästä jäsenestä. Kullakin jäsenellä on yksi varajäsen. Komissio nimittää kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä, Euroopan parlamentti kaksi jäsentä ja heidän varajäsenensä ja neuvosto viisi jäsentä ja heidän varajäsenensä. Euroopan parlamentin jäsen ei voi samalla olla johtokunnan jäsen. Johtokunnan jäsen ei voi olla sääntelyneuvoston jäsen.
2. Johtokunnan jäsenten ja heidän varajäsentensä toimikausi on neljä vuotta, ja se voidaan uusida kerran. Ensimmäinen toimikausi on kuusi vuotta puolella jäsenistä ja näiden varajäsenillä.
3. Johtokunta valitsee kahden kolmasosan enemmistöllä jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ollessa estynyt hoitamasta tehtäviään puheenjohtajana toimii viran puolesta varapuheenjohtaja. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi on kaksi vuotta, ja se voidaan uusida kerran. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi päättyy, kun heidän jäsenyytensä johtokunnassa päättyy.

4. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajansa kutsusta. Sääntelyneuvoston puheenjohtaja tai sääntelyneuvoston nimeämä sääntelyneuvoston jäsen ja johtaja osallistuvat kokouksiin ilman äänioikeutta, jollei johtokunta toisin päättä johtajan osalta. Johtokunta pitää vähintään kaksi sääntömääräistä kokousta vuodessa. Lisäksi se kokoontuu puheenjohtajan aloitteesta tai komission pyynnöstä tai jos vähintään kolmannes sen jäsenistä sitä pyytää. Johtokunta voi kutsua kokouksiinsa tarkkailijoiksi henkilöitä, joiden näkemyksellä saattaa olla merkitystä. Johtokunnan jäsenillä voi olla avustajinaan neuvonantajiaan tai asiantuntijoita, jollei sen työjärjestyksestä muuta johdu. ACER vastaa johtokunnan sihteeristön tehtävistä.
5. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, johtokunta tekee päätöksensä läsnä olevien jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä. Kullakin johtokunnan jäsenellä tai hänen varajäsenellään on yksi ääni.
6. Työjärjestyksessä vahvistetaan yksityiskohtaisemmin
- äänestysjärjestelyt, erityisesti edellytykset, joiden mukaan jäsen voi toimia toisen jäsenen puolesta, sekä tarvittaessa päätösvaltaisuutta koskevat säännöt; ja
  - järjestelyt, jotka koskevat neuvoston nimittämien johtokunnan jäsenten uudelleen valinnassa sovellettavaa kiertoa, jäsenvaltioiden tasapuolisen osallistumisen varmistamiseksi ajan mittaan.
7. Johtokunnan jäsenet sitoutuvat toimimaan riippumattomasti ja puolueettomasti koko unionin edun mukaisesti, eivätkä he saa pyytää ohjeita unionin toimielimiltä, elimiltä tai laitoksilta, minkään jäsenvaltion hallitukselta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä eivätkä noudattaa tällaisia ohjeita, sanotun kuitenkin rajoittamatta komission nimittämien jäsenten roolia. Tätä varten kukin jäsen tekee sitoumuksistaan ja etunäkökohdistaan kirjalliset ilmoitukset, joissa hän joko ilmoittaa, että etunäkökohtia, joiden voitaisiin katsoa heikentävän hänen riippumattomuuttaan, ei ole, tai mainitsee sellaiset välittömät tai välilliset etunäkökohdat, joiden voitaisiin katsoa heikentävän hänen riippumattomuuttaan. ACER julkaisee kyseiset ilmoitukset vuosittain.

19 artikla

Johtokunnan tehtävät

- Johtokunta
  - nimittää johtajan 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti kuultuaan sääntelyneuvostoa ja saatuaan siltä puoltavan lausunnon 22 artiklan 5 kohdan c alakohdan mukaisesti ja jatkaa tarvittaessa tämän toimikautta tai erottaa tämän;
  - nimittää sääntelyneuvoston jäsenet virallisesti 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
  - nimittää valituslautakunnan jäsenet virallisesti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - huolehtii siitä, että ACER toteuttaa toiminta-ajatuksensa ja suorittaa sille tämän asetuksen mukaisesti osoitetut tehtävät;
  - hyväksyy 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ohjelma-asiakirjan jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä ja soveltuvin osin muuttaa sitä 20 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
  - hyväksyy kahden kolmasosan enemmistöllä ACERin vuotuisen talousarvion ja hoitaa muut talousarvioon liittyvät tehtävänsä 31–35 artiklan mukaisesti;
  - päättää komission suostumuksen saatuaan kaikkien muista unionin lähteistä tulevien testamenttilahjoitusten, lahjoitusten ja avustusten tai jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten vapaaehtoisten rahoitusosuuksien hyväksymisestä. Johtokunnan 35 artiklan 4 kohdan mukaisesti antamassa lausunnossa on käsiteltävä tässä kohdassa säädettyjä rahoituslähteitä;
  - käyttää sääntelyneuvostoa kuultuaan kurinpidollista toimivaltaa johtajaan nähden. Lisäksi se käyttää 2 kohdan mukaisesti ACERin henkilöstön suhteen henkilöstösäännöissä nimittävälle viranomaiselle ja palvelussuhteen ehdoissa työsuhteiden tekemiseen valtuutetulle viranomaiselle annettuja valtuuksia;
  - laatii henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen soveltamiseksi tarvittavat ACERin täytäntöönpanosäännöt henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti 39 artiklan 2 kohdan nojalla;
  - hyväksyy 41 artiklan mukaisesti käytännön toimenpiteet, jotka koskevat yleisön oikeutta tutustua ACERin asiakirjoihin;

- k) hyväksyy ja julkaisee 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitetun vuosikertomuksen luonnoksen pohjalta ACERin toimintaa koskevan vuosikertomuksen ja toimittaa kyseisen kertomuksen viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä heinäkuuta Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle, ja tilintarkastustuomioistuimelle. ACERin toimintaa koskevassa vuosikertomuksessa on oltava erillinen sääntelyneuvoston hyväksymä osa, joka koskee ACERin sääntelytoimintaa kyseisenä vuonna;
- l) vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä;
- m) vahvistaa ACERIin sovellettavat varainhoitosäännöt 36 artiklan mukaisesti;
- n) hyväksyy petostentorjuntastrategian, joka on oikeassa suhteessa petosriskeihin nähden ottaen huomioon toteutettavien toimenpiteiden kustannukset ja hyödyt;
- o) hyväksyy jäsentensä sekä valituslautakunnan jäsenten eturistiriitojen ehkäisemistä ja ratkaisemista koskevat säännöt;
- p) hyväksyy ja saattaa säännöllisesti ajan tasalle 41 artiklassa tarkoitetut viestintä- ja tiedotussuunnitelmat;
- q) jollei henkilöstösäännöistä ja palvelussuhteen ehtoista muuta johdu, nimittää tilinpitäjän, joka hoitaa tehtäviään täysin riippumattomasti;
- r) huolehtii siitä, että sisäisen tai ulkoisen tarkastuksen raporteihin ja arviointeihin perustuvien havaintojen ja suositusten sekä Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimusten perusteella toteutetaan asianmukaiset jatkotoimet;
- s) hyväksyy työjärjestyistä sopimisen 43 artiklan mukaisesti;
- t) vahvistaa ja julkaisee 14 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun työjärjestyksen johtajan 24 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti tekemän ehdotuksen pohjalta ja kuultuaan sääntelyneuvostoa ja saatuaan siltä puoltavan lausunnon 22 artiklan 5 kohdan f alakohdan mukaisesti.

2. Johtokunta tekee henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti henkilöstösääntöjen 2 artiklan 1 kohtaan ja palvelussuhteen ehtojen 6 artiklaan perustuvan päätöksen, jolla siirretään nimittävän viranomaisen toimivalta johtajalle ja määritetään olosuhteet, joissa toimivallan siirto voidaan keskeyttää. Johtajalla on valtuudet siirtää tämä toimivalta edelleen.

3. Jos poikkeukselliset olosuhteet sitä edellyttävät, johtokunta voi tekemällään päätöksellä tilapäisesti keskeyttää nimittävän viranomaisen toimivallan siirron johtajalle ja hänen toteuttamansa nimittävän viranomaisen toimivallan edelleen siirron ja käyttää kyseistä toimivaltaa itse tai siirtää sen jollekin jäsenistään tai jollekulle henkilöstöön kuuluvalle, joka on muu kuin johtaja. Poikkeuksellisten olosuhteiden on ehdottomasti rajoituttava hallintoa, talousarviota tai johtamista koskeviin asioihin, sanotun kuitenkin rajoittamatta johtajan täyttä riippumattomuutta 24 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisissa tehtävissään.

20 artikla

Vuotuinen ja monivuotinen ohjelmasuunnittelu

1. Johtaja laatii vuosittain luonnoksen vuotuisen ja monivuotisen ohjelmasuunnittelun sisältäväksi ohjelma-asiakirjaksi ja toimittaa kyseisen ohjelma-asiakirjan luonnoksen johtokunnalle ja sääntelyneuvostolle.

Johtokunta hyväksyy ohjelma-asiakirjan luonnoksen saatuaan sääntelyneuvostolta puoltavan lausunnon ja toimittaa kyseisen ohjelma-asiakirjan luonnoksen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle viimeistään 31 päivänä tammikuuta.

Ohjelma-asiakirjan luonnoksen on oltava 33 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti laaditun alustavan ennakkoarvion mukainen.

Johtokunta hyväksyy ohjelma-asiakirjan ottaen huomioon komission lausunnon ja saatuaan sääntelyneuvostolta puoltavan lausunnon sekä johtajan esitettyä ohjelma-asiakirjan Euroopan parlamentille. Johtokunta toimittaa ohjelma-asiakirjan Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle viimeistään 31 päivänä joulukuuta.

Ohjelma-asiakirjan hyväksyminen ei vaikuta vuotuisen talousarviomenettelyyn, ja ohjelma-asiakirja julkistetaan.

Ohjelma-asiakirjasta tulee lopullinen, kun yleinen talousarvio on lopullisesti vahvistettu, ja sitä on tarvittaessa mukautettava talousarviota vastaavasti.

2. Ohjelma-asiakirjaan sisältyvässä vuotuisessa ohjelmasuunnittelussa on esitettävä yksityiskohtaiset tavoitteet ja odotetut tulokset, suoritusindikaattorit mukaan lukien. Siinä on myös esitettävä kuvaus rahoitettavista toimista ja mainittava kuhunkin toimeen osoitetut taloudelliset ja henkilöstöresurssit, mukaan lukien viittaus ACERin työryhmiin, joiden tehtävänä on osallistua asiakirjojen laatimiseen, toimintoperusteisen budjetoinnin ja hallinnoinnin periaatteiden mukaisesti. Vuotuisen ohjelmasuunnittelun on oltava yhdenmukainen 4 kohdassa tarkoitetun monivuotisen ohjelmasuunnittelun kanssa. Siinä on selkeästi ilmoitettava, mitkä tehtävät on lisätty tai poistettu tai mitä tehtäviä on muutettu edelliseen varainhoitovuoteen verrattuna.

3. Johtokunta muuttaa hyväksytyä ohjelma-asiakirjaa, jos ACERille osoitetaan uusi tehtävä.

Ohjelma-asiakirjaan tehtävät olennaiset muutokset on hyväksyttävä samaa menettelyä noudattaen kuin alkuperäinen ohjelma-asiakirja. Johtokunta voi siirtää johtajalle valtuudet tehdä ohjelma-asiakirjaan muita kuin olennaisia muutoksia.

4. Ohjelma-asiakirjaan sisältyvässä monivuotisessa ohjelmasuunnittelussa on esitettävä yleinen strateginen ohjelma, mukaan lukien tavoitteet, odotetut tulokset ja suoritusindikaattorit. Siinä on esitettävä myös resursseja koskeva ohjelmasuunnittelu, mukaan lukien monivuotinen talousarvio ja henkilöstösuunnitelma.

Resursseja koskeva ohjelmasuunnittelu on saatettava ajan tasalle vuosittain. Strateginen ohjelma on saatettava ajan tasalle tarvittaessa ja erityisesti 45 artiklassa tarkoitetun arvioinnin tulosten huomioon ottamiseksi.

21 artikla

Sääntelyneuvoston kokoonpano

1. Sääntelyneuvosto koostuu seuraavista:

a) sääntelyviranomaisten korkean tason edustajia direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 39 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja yksi varajäsen kustakin jäsenvaltiosta näiden viranomaisten nykyisistä korkeassa asemassa olevista henkilöstön jäsenistä siten, että molemmat nimittää sääntelyviranomaisen;

b) komission edustaja, jolla ei ole äänivaltaa.

Sääntelyneuvostossa saa olla ainoastaan yksi edustaja kunkin jäsenvaltion sääntelyviranomaisesta.

2. Sääntelyneuvosto valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ollessa estynyt hoitamasta tehtäviään puheenjohtajana toimii varapuheenjohtaja. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi on kaksi ja puoli vuotta, ja se voidaan uusida. Joka tapauksessa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi kuitenkin päättyy, kun heidän jäsenyytensä sääntelyneuvostossa päättyy.

22 artikla

Sääntelyneuvoston tehtävät

1. Sääntelyneuvosto tekee päätöksensä läsnä olevien jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä siten, että kullakin jäsenellä on yksi ääni.

2. Sääntelyneuvosto vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä, jossa vahvistetaan yksityiskohtaisemmin äänestysjärjestelyt, erityisesti edellytykset, joiden mukaan jäsen voi toimia toisen jäsenen puolesta, sekä tarvittaessa päätösvaltaisuutta koskevat säännöt. Työjärjestyksessä voidaan määrätä erityisistä työmenetelmistä alueellista yhteistyötä koskevien aloitteiden yhteydessä esiin nousevien kysymysten käsittelyä varten.

3. Sääntelyneuvosto toimii sille tässä asetuksessa annettuja tehtäviä suorittaessaan riippumattomasti, eikä se saa pyytää ohjeita minkään jäsenvaltion hallitukselta, komissiolta taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä eikä noudattaa tällaisia ohjeita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sen jäsenten toimimista edustamansa sääntelyviranomaisen puolesta.

4. ACER vastaa sääntelyneuvoston sihteeristön tehtävistä.

5. Sääntelyneuvosto

a) antaa lausuntoja ja tapauksen mukaan esittää huomautuksia ja muutoksia sellaisia 3 artiklan 1 kohdassa, 4–8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan c alakohdassa, 13 artiklassa, 15 artiklan 4 kohdassa sekä 30 ja 43 artiklassa tarkoitettuja lausuntoja, suosituksia ja päätöksiä koskevien johtajan ehdotusluonnosten tekstiin, joiden hyväksymistä harkitaan;

- b) antaa toimivaltansa puiteissa ohjeita johtajalle tämän tehtävien suorittamisessa lukuun ottamatta asetuksen (EU) N:o 1227/2011 mukaisia ACERin tehtäviä sekä antaa ohjeita 30 artiklan mukaisesti perustetuille ACERin työryhmille;
  - c) antaa johtokunnalle lausunnon henkilöstä, jota esitetään nimitettäväksi johtajaksi 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - d) hyväksyy ohjelma-asiakirjan 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
  - e) hyväksyy vuosikertomuksessa olevan sääntelytoimintaa koskevan erillisen osan 19 artiklan 1 kohdan k alakohdan ja 24 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaisesti;
  - f) antaa johtokunnalle lausunnon työjärjestyksestä 14 artiklan 5 kohdan ja 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
  - g) antaa johtokunnalle lausunnon 41 artiklassa tarkoitetuista viestintä- ja tiedotussuunnitelmista;
  - h) antaa johtokunnalle lausunnon 43 artiklassa tarkoitetusta työjärjestyksestä, joka koskee suhteita kolmansiin maihin tai kansainvälisiin järjestöihin.
6. Euroopan parlamentille annetaan tiedoksi sääntelyneuvoston tulevien kokousten esityslistaluonnos vähintään kaksi viikkoa etukäteen. Euroopan parlamentille lähetetään pöytäkirjaluonnokset kahden viikon kuluessa kyseisistä kokouksista. Euroopan parlamentti voi kutsua sääntelyneuvoston puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan antamaan lausunnon parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaamaan tämän valiokunnan jäsenten esittämiin kysymyksiin kunnioittaen kuitenkin täysin kutsutun henkilön riippumattomuutta.

23 artikla

Johtaja

1. ACERia johtaa sen johtaja, joka toimii 22 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ohjeiden ja, siltä osin kuin tässä asetuksessa niin säädetään, sääntelyneuvoston lausuntojen mukaisesti. Johtaja ei saa pyytää ohjeita miltään hallitukselta, unionin toimielimeltä taikka muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä tai henkilöltä eikä noudattaa tällaisia ohjeita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta johtokunnan ja sääntelyneuvoston roolia johtajan tehtävien yhteydessä. Johtaja vastaa toiminnastaan johtokunnalle hallintoa, talousarviota ja johtamista koskevissa asioissa mutta on edelleen täysin riippumaton 24 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisissa tehtävissään. Johtaja voi osallistua sääntelyneuvoston kokouksiin tarkkailijana.
2. Johtokunta nimittää johtajan sääntelyneuvoston puoltavan lausunnon saatuaan ansioiden sekä energia-alan kannalta merkityksellisen osaamisen ja kokemuksen perusteella komission avointa ja läpinäkyvää valintamenettelyä noudattaen laatimasta vähintään kolmen ehdokkaan luettelosta. Johtokunnan valitsema ehdokas antaa ennen nimitämistä lausunnon Euroopan parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaa sen jäsenten esittämiin kysymyksiin. Johtajan työsopimusta tehtäessä ACERia edustaa johtokunnan puheenjohtaja.
3. Johtajan toimikausi on viisi vuotta. Toimikauden päättymistä edeltävien yhdeksän kuukauden aikana komissio toteuttaa arvioinnin. Arvioinnissa komissio tarkastelee erityisesti
  - a) johtajan tehtävien hoitoa;
  - b) ACERin tehtäviä ja velvoitteita tulevina vuosina.
4. Johtokunta voi komission ehdotuksesta sääntelyneuvostoa kuultuaan ja ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon arvioinnin ja sääntelyneuvoston lausunnon ja ainoastaan niissä tapauksissa, joissa tämä on ACERin tehtävien ja velvoitteiden kannalta perusteltua, jatkaa johtajan toimikautta kerran enintään viidellä vuodella. Johtaja, jonka toimikautta on jatkettu, ei voi enää jatkettun toimikautensa lopussa osallistua saman toimen valintamenettelyyn.
5. Johtokunnan on ilmoitettava Euroopan parlamentille aikomuksestaan jatkaa johtajan toimikautta. Johtaja voidaan kutsua kuukautta ennen toimikauden jatkamista antamaan lausunto Euroopan parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaamaan sen jäsenten esittämiin kysymyksiin.

6. Jos toimikautta ei jatketa, johtaja jatkaa tehtävässään, kunnes seuraaja on nimitetty.
7. Johtaja voidaan erottaa ainoastaan johtokunnan päätöksellä tämän saatua sääntelyneuvostolta puoltavan lausunnon. Johtokunta tekee päätöksen jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä.
8. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat pyytää johtajaa esittämään kertomuksen tehtäviensä suorittamisesta. Euroopan parlamentti voi myös kutsua johtajan antamaan lausunnon parlamentin asiasta vastaavalle valiokunnalle ja vastaamaan tämän valiokunnan jäsenten esittämiin kysymyksiin.

24 artikla

Johtajan tehtävät

1. Johtaja
  - a) on ACERin laillinen edustaja ja vastaa sen päivittäisestä johtamisesta;
  - b) valmistelee johtokunnan työtä, osallistuu johtokunnan työhön ilman äänioikeutta ja vastaa johtokunnan hyväksymien päätösten täytäntöönpanosta;
  - c) laatii, antaa ja julkaisee lausuntoja, suosituksia ja päätöksiä ja kuulee niistä asiaankuuluvia tahoja;
  - d) huolehtii ACERin vuotuisen työohjelman täytäntöönpanosta sääntelyneuvoston ohjauksessa ja johtokunnan hallinnollisessa valvonnassa;
  - e) toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotka koskevat erityisesti sisäisten hallinnollisten ohjeiden antamista ja tiedonantojen julkaisemista, varmistaakseen ACERin tämän asetuksen mukaisen toiminnan;
  - f) laatii vuosittain luonnoksen ACERin seuraavan vuoden työohjelmaksi ja sen jälkeen, kun johtokunta on hyväksynyt luonnoksen, toimittaa sen sääntelyneuvostolle, Euroopan parlamentille ja komissiolle viimeistään kunkin vuoden tammikuun 31 päivänä.
  - g) vastaa ohjelma-asiakirjan täytäntöönpanosta ja sen täytäntöönpanoa koskevasta raportoinnista johtokunnalle;
  - h) laatii ACERin alustavan ennakoarvion 33 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja toteuttaa ACERin talousarvion 34 ja 35 artiklan mukaisesti;
  - i) laatii vuosittain ja toimittaa johtokunnalle luonnoksen vuosikertomukseksi, jossa on ACERin sääntelytoimintaa koskeva erillinen osa sekä talous- ja hallintokysymyksiä koskeva osa;
  - j) laatii toimintasuunnitelman jatkotoimista, joita toteutetaan sisäisen tai ulkoisen tarkastuksen raporttien ja arviointien päätelmien sekä OLAFin tutkimusten perusteella, ja raportoi edistymisestä kahdesti vuodessa komissiolle ja säännöllisesti johtokunnalle;
  - k) vastaa siitä päättämisestä, onko ACERin tehtävien tehokkaan ja tosiasiallisen toteuttamisen kannalta tarpeellista sijoittaa yksi tai useampi henkilöstöön kuuluva yhteen tai useampaan jäsenvaltioon.

Sovellettaessa ensimmäisen alakohdan k alakohtaa johtaja pyytää ennen päätöksen tekemistä paikallistoimiston perustamisesta lausuntoa asianomaisilta jäsenvaltioilta, mukaan lukien jäsenvaltio, jossa ACERin kotipaikka sijaitsee, ja hankkii ennakkosuostumuksen komissiolta ja johtokunnalta. Päätöksen on perustuttava asianmukaiseen kustannus-hyötyanalyysiin ja siinä on täsmennettävä paikallistoimistossa toteutettavien toimien laajuus siten, että vältetään tarpeettomia kustannuksia ja ACERin hallinnollisten tehtävien päällekkäisyyttä.

2. Sovellettaessa tämän artiklan 1 kohdan c alakohtaa 3 artiklan 1 kohdassa, 4–8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan c alakohtassa, 13 artiklassa, 15 artiklan 4 kohdassa sekä 30 ja 43 artiklassa tarkoitetut lausunnot, suositukset ja päätökset hyväksytään ainoastaan, kun sääntelyneuvosto on antanut niistä puoltavan lausunnon.

Ennen kuin johtaja toimittaa lausunto-, suositus- tai päätösluonnokset sääntelyneuvostolle äänestystä varten, johtajan on toimitettava lausunto-, suositus- tai päätösluonnoksia koskevat ehdotukset asiaankuuluvalla työryhmälle, jotta sitä voidaan kuulla riittävän hyvissä ajoin.

Johtaja

- a) ottaa huomioon sääntelyneuvoston huomautukset ja muutokset ja toimittaa tarkistetun lausunto-, suositus- tai päätösluonnoksen uudelleen sääntelyneuvostolle puoltavaa lausuntoa varten;
- b) voi perua toimitetut lausunto-, suositus- tai päätösluonnokset edellyttäen, että johtaja toimittaa asianmukaisesti perustellun kirjallisen selvityksen, jos hän on eri mieltä sääntelyneuvoston esittämistä muutoksista;

Siinä tapauksessa, että lausunto-, suositus- tai päätösluonnos perutaan, johtaja antaa uuden lausunto-, suositus- tai päätösluonnoksen 22 artiklan 5 kohdan a alakohdassa ja tämän kohdan toisessa alakohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Jos tämän kohdan kolmannen alakohdan a alakohtaa sovellettaessa johtaja poikkeaa sääntelyneuvostolta saaduista huomautuksista ja muutoksista tai hylkää ne, hänen on myös esitettävä asiaankuuluva kirjallinen selitys.

Jos sääntelyneuvosto ei anna puoltavaa lausuntoa uudelleen toimitetusta lausunto-, suositus- tai päätösluonnoksen tekstistä siksi, että sen huomautuksia ja muutoksia ei otettu uudelleen toimitetussa tekstissä riittävästi huomioon, johtaja voi tarkistaa lausunto-, suositus- tai päätösluonnoksen tekstiä edelleen sääntelyneuvoston esittämien huomautusten ja muutosten mukaisesti saadakseen siltä puoltavan lausunnon ilman, että hänen tarvitsee kuulla asiaankuuluvaa työryhmää uudelleen tai esittää kirjallisia lisäperusteluja.

25 artikla

Valituslautakunnan perustaminen ja kokoonpano

1. ACER perustaa valituslautakunnan.
2. Valituslautakunta koostuu kuudesta jäsenestä ja kuudesta varajäsenestä, jotka on valittu sääntelyviranomaisten, kilpailuviranomaisten tai muiden unionin tai kansallisten elinten nykyisistä tai entisistä korkeassa asemassa olevista henkilöstön jäsenistä, joilla on energia-alan kannalta merkityksellinen kokemus. Valituslautakunta nimeää puheenjohtajansa.

Johtokunta nimittää valituslautakunnan jäsenet virallisesti komission ehdotuksesta julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön jälkeen ja kuultuaan sääntelyneuvostoa.

3. Valituslautakunta vahvistaa ja julkaisee työjärjestyksensä. Työjärjestyksessä vahvistetaan yksityiskohtaisesti valituslautakunnan organisaatiota ja toimintaa koskevat järjestelyt sekä valituslautakunnalle 28 artiklan mukaisesti tehtyihin valituksiin sovellettavat säännöt. Valituslautakunta antaa komissiolle tiedoksi sen työjärjestyksen luonnoksen sekä kyseisen työjärjestyksen merkittävät muutokset. Komissio voi antaa lausunnon työjärjestyksestä kolmen kuukauden kuluessa tiedoksiannon vastaanottamisesta.

ACERin talousarviossa on erillinen budjettikohta valituslautakunnan rekisterin rahoittamista varten.

4. Valituslautakunta tekee päätöksensä määräenemmistöllä, jonka muodostaa vähintään neljä sen kuudesta jäsenestä. Valituslautakunta kutsutaan koolle tarpeen mukaan.

26 artikla

Valituslautakunnan jäsenet

1. Valituslautakunnan jäsenten toimikausi on viisi vuotta. Toimikausi voidaan uusia kerran.
2. Valituslautakunnan jäsenet ovat päätöksenteossaan riippumattomia. Heitä eivät sido mitkään ohjeet. He eivät saa hoitaa muita tehtäviä ACERissa, sen johtokunnassa tai sen sääntelyneuvostossa eivätkä missään sen työryhmissä. Valituslautakunnan jäsen voidaan erottaa toimikautensa aikana ainoastaan, jos hänen on todettu syyllistyneen vakavaan rikkomukseen, ja johtokunta tekee tätä koskevan päätöksen sääntelyneuvostoa kuultuaan.

27 artikla

Esteellisyys ja jääväminen valituslautakunnassa

1. Valituslautakunnan jäsen ei voi osallistua muutoksenhakumenettelyyn, jos asia koskee hänen omaa etuaan, jos hän on aikaisemmin edustanut jompaakumpaa menettelyn osapuolista tai jos hän on osallistunut sen päätöksen tekemiseen, jota muutoksenhaku koskee.
2. Jos valituslautakunnan jäsen katsoo jostakin 1 kohdassa tarkoitetusta tai muusta syystä, ettei jonkin valituslautakunnan jäsenen pitäisi osallistua muutoksenhakumenettelyyn, hänen on ilmoitettava asiasta valituslautakunnalle. Muutoksenhakumenettelyn osapuoli voi jäädä valituslautakunnan jäsenen jollakin 1 kohdassa tarkoitetuista perusteista tai siinä tapauksessa, että kyseistä jäsentä epäillään puolueellisuudesta. Tällaista jäävystä ei voida hyväksyä, jos sen perusteena on jäsenen kansalaisuus tai jos menettelyn osapuoli on jo toteuttanut menettelyyn liittyvän toimen, lukuun ottamatta valituslautakunnan kokoonpanon vastustamista, vaikka jääväysperuste on ollut hänen tiedossaan.
3. Valituslautakunta päättää, miten 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa on meneteltävä, mutta asianomainen jäsen ei osallistu päätöksen tekemiseen. Kyseisen päätöksen tekemiseksi asianomainen jäsen korvataan valituslautakunnassa hänen varajäsenellään. Jos varajäsen katsoo olevansa samalla tavoin esteellinen, puheenjohtaja nimeää sijaisen muista varajäsenistä.
4. Valituslautakunnan jäsenet sitoutuvat toimimaan riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti. Tätä varten he tekevät sitoumuksistaan ja etunäkökohdistaan kirjalliset ilmoitukset, joissa he joko ilmoittavat, että etunäkökohtia, joiden voitaisiin katsoa heikentävän heidän riippumattomuuttaan, ei ole, tai mainitsevat sellaiset välittömät tai välilliset etunäkökohdat, joiden voitaisiin katsoa heikentävän heidän riippumattomuuttaan. Nämä ilmoitukset julkaistaan vuosittain.

28 artikla

Päätökset, joihin voidaan hakea muutosta

1. Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, sääntelyviranomaiset mukaan lukien, voivat hakea muutosta 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettuun päätökseen, joka on osoitettu näille tai joka koskee näitä suoraan ja erikseen, vaikka se olisi osoitettu muulle henkilölle.
2. Muutoksenhakuun on sisällytettävä sen perusteet, ja se on toimitettava ACERille kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on annettu tiedoksi asianomaiselle henkilölle, tai jos henkilölle ei ole ilmoitettu päätöksestä, kahden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona ACER on julkaissut päätöksen. Valituslautakunta ratkaisee asian neljän kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä.
3. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti tehdyllä muutoksenhaulla ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valituslautakunta katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät, se voi kuitenkin päättää lykätä sellaisen päätöksen soveltamista, johon on haettu muutosta.
4. Jos muutoksenhaku voidaan ottaa tutkittavaksi, valituslautakunta tutkii, onko se perusteltu. Se kehottaa muutoksenhakumenettelyn osapuolia aina tarvittaessa esittämään asetettuja määräaikoja noudattaen huomautuksensa tiedoksi antamistaan asioista tai muiden muutoksenhakumenettelyn osapuolten antamista huomioista. Muutoksenhakumenettelyn osapuolilla on oikeus esittää suullinen lausuma.
5. Valituslautakunta voi vahvistaa päätöksen tai saattaa asian ACERin toimivaltaisen elimen käsiteltäväksi. Valituslautakunnan päätös on viimeksi mainittua elintä sitova.
6. ACER julkaisee valituslautakunnan tekemät päätökset.

29 artikla

Asian saattaminen unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi

Kumoamiskanteet, jotka koskevat ACERin tämän asetuksen mukaisesti antamia päätöksiä, ja laiminlyöntikanteet, jotka koskevat sovellettavien määräaikojen noudattamatta jättämistä, voidaan saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi vasta sen jälkeen, kun 28 artiklassa tarkoitettua muutoksenhakumenettelyä on käytetty. ACER toteuttaa kaikki unionin tuomioistuimen tuomion noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

*30 artikla***Työryhmät**

1. Perustelluissa tapauksissa ja erityisesti johtajan ja sääntelyneuvoston työn tukemiseksi sääntelykysymyksissä ja 3 artiklan 1 kohdassa, 4–8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan c alakohdassa, 13 artiklassa, 15 artiklan 4 kohdassa sekä 30 ja 43 artiklassa tarkoitettujen lausuntojen, suositusten ja päätösten valmistelemiseksi johtokunta perustaa tai lakkauttaa työryhmiä johtajan ja sääntelyneuvoston yhteisestä ehdotuksesta.

Työryhmän perustamiseen ja lakkauttamiseen vaaditaan sääntelyneuvoston puoltava lausunto.

2. Työryhmät koostuvat ACERin ja sääntelyviranomaisten henkilöstöön kuuluvista asiantuntijoista. Komission asiantuntijat voivat osallistua työryhmiin. ACER ei vastaa kustannuksista, joita aiheutuu sääntelyviranomaisten henkilöstöön kuuluvien asiantuntijoiden osallistumisesta ACERin työryhmiin. Työryhmien on otettava huomioon muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten asiantuntijoiden näkemykset, jos kyseiset viranomaiset ovat toimivaltaisia.

3. Johtokunta vahvistaa ja julkaisee sisäisen työjärjestyksen työryhmien toimintaa varten johtajan ehdotuksesta ja kuultuaan sääntelyneuvostoa ja saatuaan siltä puoltavan lausunnon.

4. ACERin työryhmät hoitavat niille 20 artiklan mukaisesti hyväksytyssä ohjelma-asiakirjassa osoitetut tehtävät sekä sääntelyneuvoston ja johtajan niille tämän asetuksen mukaisesti osoittamat tehtävät.

III luku**Talousarvion laatiminen ja rakenne***31 artikla***Talousarvion rakenne**

1. Sulkematta pois muita tulonlähteitä ACERin tulot koostuvat seuraavista:

- a) unionin rahoitusosuus;
- b) ACERille 32 artiklan mukaisesti suoritettavat maksut;
- c) 19 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaiset jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten vapaaehtoiset rahoitusosuudet;
- d) 19 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaiset testamenttilahjoitukset, lahjoitukset ja avustukset.

2. ACERin menoihin kuuluvat henkilöstö-, hallinto-, infrastruktuuri- ja toimintamenot.

3. ACERin tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.

4. ACERin kaikista tuloista ja menoista laaditaan kalenterivuotta vastaavaa varainhoitovuotta varten ennuste, jonka perusteella tulot ja menot otetaan sen talousarvioon.

5. ACERin saamat tulot eivät saa vaarantaa sen neutraaliutta, riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

*32 artikla***Maksut**

1. ACER perii maksun seuraavista:

- a) tämän asetuksen 10 artiklan mukaisen vapautuspäätöksen hakeminen ja rajat ylittävää kustannusten jakamista koskevat päätökset, jotka ACER antaa asetuksen (EU) N:o 347/2013 12 artiklan mukaisesti;

b) markkinaosapuolten tai niiden puolesta tietoja ilmoittavien tahojen ilmoittamien tietojen kerääminen, käsittely ja analysointi asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan mukaisesti.

2. Komissio vahvistaa 1 kohdassa tarkoitettujen maksujen ja niiden maksutavan toteutettuaan julkisen kuulemisen ja kuultuaan johtokuntaa ja sääntelyneuvostoa. Maksujen on oltava oikeassa suhteessa kustannustehokkaasti tuotetuista asiaankuuluvista palveluista aiheutuviin kustannuksiin ja riittäviä kyseisten kustannusten kattamiseksi. Kyseiset maksut on vahvistettava tasolle, jolla varmistetaan, että ne ovat syrjimättömiä ja että vältetään asettamasta tarpeetonta taloudellista tai hallinnollista rasitetta markkinaosapuolille tai niiden puolesta toimiville tahoille.

Komissio tarkastelee säännöllisesti kyseisten maksujen tasoa arvioinnin perusteella ja tarvittaessa mukauttaa kyseisten maksujen tasoa ja maksutapaa.

33 artikla

Talousarvion laatiminen

1. Johtaja laatii vuosittain alustavan ennakkoarvion, joka käsittää seuraavan varainhoitovuoden suunnitellut toimintamenot ja työohjelman, ja toimittaa tämän alustavan ennakkoarvion sekä alustavan henkilöstötaulukon johtokunnalle.

2. Alustava ennakkoarvio perustuu 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ohjelma-asiakirjan tavoitteisiin ja odotettuihin tuloksiin, ja siinä on otettava huomioon näiden tavoitteiden ja odotettujen tulosten saavuttamiseksi tarvittavat taloudelliset resurssit.

3. Johtokunta hyväksyy vuosittain johtajan laatiman alustavan ennakkoarvion perusteella ACERin seuraavan varainhoitovuoden tuloja ja menoja koskevan alustavan ennakkoarvion.

4. Johtokunta toimittaa alustavan ennakkoarvion, johon sisältyy alustava henkilöstötaulukko, komissiolle viimeistään kunkin vuoden 31 päivänä tammikuuta. Johtajan laatima alustava ennakkoarvio toimitetaan ennen ennakkoarvion vahvistamista sääntelyneuvostolle, joka voi antaa siitä perustellun lausunnon.

5. Komissio toimittaa 3 kohdassa tarkoitetun ennakkoarvion Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhdessä unionin yleistä talousarviota koskevan esityksen kanssa.

6. Ennakkoarvion perusteella komissio sisällyttää unionin yleistä talousarviota koskevaan esitykseen määrärahat, joita se pitää henkilöstötaulukon perusteella välttämättöminä, sekä unionin yleisestä talousarviosta otettavan avustuksen määrän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 313–316 artiklan mukaisesti.

7. Neuvosto vahvistaa budjettivallan käyttäjänä ACERin henkilöstötaulukon.

8. Johtokunta vahvistaa ACERin talousarvion. Siitä tulee lopullinen, kun unionin yleinen talousarvio on lopullisesti vahvistettu. Sitä mukautetaan tarvittaessa tätä vastaavasti.

9. Muutokset talousarvioon ja henkilöstötaulukon hyväksyntään samaa menettelyä noudattaen.

10. Komissio arvioi viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020, voiko ACER käytettävissään olevien taloudellisten ja henkilöresurssien avulla täyttää tämän asetuksen mukaisen tehtävänsä eli pyrkiä kohti energian sisämarkkinoiden toteuttamista ja energiaturvallisuuden edistämistä unionin kuluttajien hyödyksi.

11. Johtokunta ilmoittaa budjettivallan käyttäjälle viipymättä aikomuksestaan toteuttaa hankkeita, joilla voi olla huomattavaa taloudellista vaikutusta ACERin talousarvion rahoittamiseen, erityisesti kiinteistöihin liittyviä hankkeita. Johtokunta ilmoittaa aikomuksestaan myös komissiolle. Jos jompikumpi budjettivallan käyttäjä aikoo antaa lausunnon, se ilmoittaa ACERille tästä aikomuksestaan kahden viikon kuluessa siitä, kun se on saanut tiedon hankkeesta. Jos se ei tee tällaista ilmoitusta, ACER voi käynnistää suunnitellun hankkeen.

34 artikla

Talousarvion toteuttaminen ja valvonta

1. Johtaja toimii tulojen ja menojen hyväksyjänä ja toteuttaa ACERin talousarvion.
2. ACERin tilinpitäjä toimittaa alustavan tilinpäätöksen ja selvityksen varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta komission tilinpitäjälle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 1 päivänä. ACERin tilinpitäjä toimittaa selvityksen talousarvio- ja varainhallinnosta myös Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivänä. Komission tilinpitäjä konsolidoi tämän jälkeen toimielinten ja erillisvirastojen alustavat tilinpäätökset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽²²⁾, jäljempänä 'varainhoitoasetus', 245 artiklan mukaisesti.

35 artikla

Tilinpäätöksen esittäminen ja vastuuvapauden myöntäminen

1. ACERin tilinpitäjä toimittaa varainhoitovuoden (vuosi N) alustavan tilinpäätöksen komission tilinpitäjälle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään seuraavan varainhoitovuoden (vuosi N + 1) maaliskuun 1 päivänä.
2. ACER toimittaa selvityksen vuoden N talousarvio- ja varainhallinnosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään 31 päivänä maaliskuuta vuonna N + 1.

Komission tilinpitäjä toimittaa ACERin alustavan tilinpäätöksen tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään 31 päivänä maaliskuuta vuonna N + 1. Komissio toimittaa varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallintoa koskevan selvityksen myös Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

3. Saatuaan vuodelta N ACERin alustavaa tilinpäätöstä koskevat tilintarkastustuomioistuimen huomautukset varainhoitoasetuksen 246 artiklan mukaisesti tilinpitäjä laatii ACERin lopullisen tilinpäätöksen kyseiseltä vuodelta omalla vastuullaan. Johtaja toimittaa sen johtokunnalle lausuntoa varten.
4. Johtokunta antaa lausunnon ACERin lopullisesta tilinpäätöksestä vuodelta N.
5. ACERin tilinpitäjä toimittaa lopullisen tilinpäätöksen vuodelta N ja johtokunnan lausunnon Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään heinäkuun 1 päivänä vuonna N + 1.
6. Lopullinen tilinpäätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä viimeistään marraskuun 15 päivänä vuonna N + 1.
7. Johtaja toimittaa tilintarkastustuomioistuimelle vastauksen tämän huomautuksiin viimeistään syyskuun 30 päivänä vuonna N + 1. Johtaja toimittaa jäljennöksen vastauksesta myös johtokunnalle ja komissiolle.
8. Johtaja toimittaa delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 109 artiklan 3 kohdan mukaisesti Euroopan parlamentille pyynnöstä kaikki tiedot, joita tarvitaan vastuuvapauden myöntämiseksi talousarvion toteuttamisesta vuodelta N.
9. Euroopan parlamentti myöntää neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta ennen 15 päivää toukokuuta vuonna N + 2 johtajalle vastuuvapauden varainhoitovuoden N talousarvion toteuttamisesta.

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

*36 artikla***Varainhoitosäännöt**

Johtokunta vahvistaa ACERiin sovellettavat varainhoitosäännöt komissiota kuultuaan. Säännöt voivat poiketa delegoidusta asetuksesta (EU) N:o 1271/2013 ainoastaan, jos se on välttämätöntä ACERin toiminnasta johtuvien erityisvaatimusten vuoksi ja komissio antaa tähän suostumuksen etukäteen.

*37 artikla***Petostentorjunta**

1. Helpottaakseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ⁽²³⁾ soveltamisalaan kuuluvien petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan torjuntaa ACER liittyy 25 päivänä toukokuuta 1999 tehtyyn toimielinten väliseen sopimukseen Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sisäisistä tutkimuksista ⁽²⁴⁾ ja vahvistaa mainitun sopimuksen liitteessä olevaa mallia käyttäen asianmukaiset määräykset, joita sovelletaan ACERin kaikkeen henkilöstöön.

2. Tilintarkastustuomioistuimella on valtuudet tehdä kaikkien ACERilta unionin rahoitusta saaneiden avustuksensaajien, toimeksisaajien ja alihankkijoiden osalta asiakirjoihin perustuvia ja paikan päällä suoritettavia tarkastuksia.

3. OLAF voi asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja neuvoston asetuksessa (Euratom, EY) N:o 2185/96 ⁽²⁵⁾ vahvistettujen säännösten ja menettelyjen mukaisesti tehdä tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko ACERin rahoittamaan avustukseen tai sopimukseen liittynyt unionin taloudellisia etuja vahingoittavia petoksia, lahjontaa tai muuta laitonta toimintaa.

4. ACERin yhteistyösopimuksiin kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, sopimuksiin, avustusso-pimuksiin ja avustuspäätöksiin on sisällytettävä määräyksiä, joissa nimenomaisesti annetaan tilintarkastustuomiois-tuimelle ja OLAFille valtuudet tehdä tässä artiklassa tarkoitettuja tarkastuksia ja tutkimuksia kumpikin oman toimivaltansa mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1, 2 ja 3 kohdan soveltamista.

IV luku**Yleiset säännökset ja loppusäännökset***38 artikla***Erioikeudet ja vapaudet sekä päätoimipaikkaa koskeva sopimus**

1. ACERiin ja sen henkilöstöön sovelletaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyä Euroopan unionin erioikeuksia ja vapauksia koskevaa pöytäkirjaa N:o 7.

2. Isäntjäsenvaltion ACERille tarjoamia tiloja ja palveluja koskevat tarvittavat järjestelyt sekä johtajaan, johtokunnan jäseniin, ACERin henkilöstöön ja heidän perheenjäseniinsä isäntjäsenvaltiossa sovellettavat erityissäännöt vahvistetaan ACERin ja sen kotipaikkana olevan jäsenvaltion välisessä päätoimipaikkaa koskevassa sopimuksessa. Sopimus tehdään sen jälkeen, kun johtokunta on sen hyväksynyt.

*39 artikla***Henkilöstö**

1. ACERin koko henkilöstöön, mukaan lukien sen johtaja, sovelletaan henkilöstösääntöjä ja palvelussuhteen ehtoja sekä unionin toimielinten näiden henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen soveltamiseksi yhteisesti antamia sääntöjä.

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁴⁾ EUVL L 136, 31.5.1999, s. 15.

⁽²⁵⁾ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

2. Johtokunta hyväksyy yhteisymmärryksessä komission kanssa tarvittavat täytäntöönpanosäännöt henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti.
3. ACER käyttää henkilöstönsä suhteen henkilöstösäännöissä nimittävälle viranomaiselle ja muuhun henkilöstöön sovellettavissa palvelussuhteen ehtoissa työsopimusten tekemiseen valtuutetulle viranomaiselle annettuja valtuuksia.
4. Johtokunta voi antaa määräyksiä, joilla sallitaan kansallisten asiantuntijoiden tilapäinen siirto jäsenvaltioista ACERin palvelukseen.

40 artikla

ACERin vastuu

1. Sopimussuhteeseen perustuva ACERin vastuu määräytyy asianomaiseen sopimukseen sovellettavan lain mukaisesti.

Unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu ACERin tekemässä sopimuksessa välityslausekkeen nojalla.

2. Jos kyseessä on sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu, ACER korvaa jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti vahingon, jonka se tai henkilöstö on tehtäviään hoitaessaan aiheuttanut.
3. Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat 2 kohdassa tarkoitettujen vahinkojen korvaamista.
4. ACERin henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta taloudellisesta vastuusta ja kurinpidollisesta vastuusta ACERia kohtaan määrätään ACERin henkilöstöön sovellettavissa asioita koskevilla määräyksillä.

41 artikla

Avoimuus ja tiedottaminen

1. ACERin hallussa oleviin asiakirjoihin sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001 ⁽²⁶⁾.
2. Johtokunta hyväksyy asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamista koskevat käytännön toimenpiteet.
3. ACERin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 8 artiklan nojalla tekemistä päätöksistä voidaan tehdä kantelu oikeusasiamehelle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 228 artiklassa esitetyin edellytyksin tai nostaa kanne unionin tuomioistuimessa mainitun sopimuksen 263 artiklassa esitetyin edellytyksin.
4. ACERissa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725 ⁽²⁷⁾. Johtokunta vahvistaa toimenpiteet, joiden mukaisesti ACER soveltaa asetusta (EU) 2018/1725, ACERin tietosuojavastaavan nimittämistä koskevat toimenpiteet mukaan lukien. Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava ennen kyseisten toimenpiteiden vahvistamista.
5. ACER voi toteuttaa tiedotustoimia omasta aloitteestaan toimivaltaansa kuuluville aloilla. Resurssien osoittaminen tiedotustoimiin ei saa haitata 3–13 artiklassa tarkoitettujen tehtävien tehokasta hoitamista. Tiedotustoimet on toteutettava johtokunnan hyväksymien asiaankuuluvien viestintä- ja tiedotussuunnitelmien mukaisesti.

⁽²⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽²⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

42 artikla

Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaaminen

1. ACER hyväksyy omat turvallisuussäätönsä, jotka vastaavat Euroopan unionin turvallisuusluokiteltujen tietojen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojelemista koskevia komission turvallisuussäätöjä, mukaan lukien tällaisten tietojen vaihtamista, käsittelyä ja säilyttämistä koskevat säännöt, jotka vahvistetaan komission päätöksissä (EU, Euratom) 2015/443 ⁽²⁸⁾ ja (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²⁹⁾.
2. ACER voi myös tehdä päätöksen soveltaa 1 kohdassa tarkoitettuja komission päätöksiä soveltuvin osin. ACERin turvallisuussäätöjen on katettava muun muassa Euroopan unionin turvallisuusluokiteltujen tietojen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtamista, käsittelyä ja säilyttämistä koskevat säännökset.

43 artikla

Yhteistyösopimukset

1. ACERin toimintaan voivat osallistua kolmannet maat, jotka ovat tehneet sopimuksen unionin kanssa ja ovat ottaneet käyttöön ja soveltavat unionin oikeuden asiaa koskevia sääntöjä energian alalla, mukaan lukien erityisesti säännöt, jotka koskevat riippumattomia sääntelyviranomaisia, kolmansien osapuolten pääsyä infrastruktuuriin ja eriyttämistä, energian kauppaa ja verkon käyttöä sekä kuluttajien osallistumista ja kuluttajansuojaa, sekä asiaa koskevia sääntöjä ympäristön ja kilpailun alalla.
2. Edellyttäen, että tästä tehdään 1 kohdassa tarkoitettu sopimus unionin ja kolmansien maiden välillä, ACER voi hoitaa 3–13 artiklan mukaisia tehtäviään myös kolmansien maiden osalta, jos kyseiset kolmannet maat ovat 1 kohdan mukaisesti hyväksyneet asiaa koskevia sääntöjä ja soveltavat niitä sekä ovat valtuuttaneet ACERin koordinoimaan sääntelyviranomaisensa toimintaa jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten toiminnan kanssa. Ainoastaan tällaisissa tapauksissa viittaukset kysymyksiin, joilla on rajat ylittävä luonne, koskevat rajoja unionin ja kolmansien maiden välillä eivätkä rajoja kahden jäsenvaltion välillä.
3. Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitetuissa sopimuksissa määrätään järjestelyistä, joissa erityisesti määritetään kyseisten maiden ACERin toimintaan osallistumisen luonne ja laajuus sekä menettelyyn liittyvät näkökohdat, mukaan lukien määräykset rahoitusosuuksista ja henkilöstöstä.
4. Saatuaan sääntelyneuvostolta puoltavan lausunnon johtokunta vahvistaa työjärjestyksen, joka koskee suhteita 1 kohdassa tarkoitettuihin kolmansiin maihin. Komissio varmistaa, että ACER toimii toimeksiantonsa ja olemassa olevien institutionaalisten puitteiden mukaisesti, sopimalla asianmukaisesta työjärjestelystä ACERin johtajan kanssa.

44 artikla

Kielijärjestelyt

1. ACERIin sovelletaan neuvoston asetuksen N:o 1 ⁽³⁰⁾ säännöksiä.
2. Johtokunta päättää ACERin sisäisistä kielijärjestelyistä.
3. Euroopan unionin elinten käännöskeskus huolehtii ACERin toiminnassa tarvittavista käännöspalveluista.

45 artikla

Arviointi

1. Komissio tekee viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2024 ja sen jälkeen joka viides vuosi riippumattoman ulkopuolisen asiantuntijan avustamana arvioinnin, jossa arvioidaan ACERin suoritusasoja suhteessa sen tavoitteisiin, toimeksiantoon ja tehtäviin. Arvioinnissa on käsiteltävä erityisesti mahdollista tarvetta muuttaa ACERin toimeksiantoa ja tällaisten muutosten taloudellisia vaikutuksia.

⁽²⁸⁾ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/443, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, turvallisuudesta komissiossa (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽²⁹⁾ Komission päätös (EU, Euratom) 2015/444, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 53).

⁽³⁰⁾ Neuvoston asetus N:o 1 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL 17, 6.10.1958, s. 385).

2. Jos komissio katsoo, ettei ACERin olemassaolon jatkuminen ole enää perusteltua sille asetettuihin tavoitteisiin, toimeksiantoon ja tehtäviin nähden, se voi toteutettuaan sidosryhmien ja sääntelyneuvoston asianmukaisen kuulemisen ehdottaa, että tätä asetusta muutetaan vastaavasti tai että se kumotaan.
3. Komissio toimittaa 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin tulokset sekä päätelmänsä Euroopan parlamentille, neuvostolle ja ACERin sääntelyneuvostolle. Arvioinnin tulokset on julkistettava.
4. Komissio toimittaa viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2025 ja sen jälkeen vähintään joka viides vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan tätä asetusta ja erityisesti ACERin tehtäviä, joihin liittyy yksittäisiä päätöksiä. Kyseisessä kertomuksessa on tapauksen mukaan otettava huomioon asetuksen (EU) 2019/943 69 artiklan 1 kohdan mukaisen arvioinnin tulokset.

Komissio toimittaa yhdessä arviointinsa kanssa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

46 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EY) N:o 713/2009.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä II olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

47 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA

LIITE I

Kumottu asetus ja sen muutos

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 713/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 1).	
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta	Ainoastaan asetuksen (EU) N:o 347/2013 20 artiklassa oleva viittaus asetuksen (EY) N:o 713/2009 22 artiklan 1 kohtaan.

LIITE II

Vastaavuustaulukko

Asetus (EY) No 713/2009	Tämä asetus
1 artikla	1 artikla
4 artikla	2 artikla
5 artikla	3 artikla
6 artiklan 1–3 kohta ja 4 kohdan ensimmäinen alakohta	4 artikla
6 artiklan 4 kohdan toinen alakohta–viides alakohta ja 5, 6 ja 9 kohta	5 artikla
7 ja 8 artikla	6 artikla
—	7 artikla
—	8 artikla
—	9 artikla
9 artiklan 1 kohta–2 kohdan ensimmäinen alakohta	10 artikla
6 artiklan 7 ja 8 kohta	11 artikla
—	12 artikla
9 artiklan 2 kohdan toinen alakohta	13 artikla
10 artikla	14 artikla
11 artikla	15 artikla
2 artikla	16 artikla
3 artikla	17 artikla
12 artikla	18 artikla
13 artikla	19 artikla
—	20 artikla
14 artiklan 1 ja 2 kohta	21 artikla
14 artiklan 3–6 kohta	22 artiklan 1–4 kohta
15 artikla	22 artiklan 5–6 kohta
16 artikla	23 artikla
17 artikla	24 artikla
18 artiklan 1 ja 2 kohta	25 artiklan 1, 2 ja 4 kohta
19 artiklan 6 kohta	25 artiklan 3 kohta
18 artiklan 3 kohta	26 artikla
18 artiklan 4–7 kohta	27 artikla
19 artiklan 1–5 ja 7 kohta	28 artikla
20 artikla	—
—	29 artikla
—	30 artikla
21 artikla	31 artikla
22 artikla	32 artikla
23 artikla	33 artikla
24 artiklan 1 ja 2 kohta	34 artikla

Asetus (EY) No 713/2009	Tämä aset
24 artiklan 3 kohta ja sitä seuraavat kohdat	35 artikla
25 artikla	36 artikla
—	37 artikla
27 artikla	38 artikla
28 artikla	39 artikla
29 artikla	40 artikla
30 artikla	41 artiklan 1–3 kohta
—	42 artikla
31 artikla	43 artikla
33 artikla	44 artikla
34 artikla	45 artikla
—	46 artikla
35 artikla	47 artikla

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2019/943,**annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019,****sähkön sisämarkkinoista****(uudelleenlaadittu)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009 ⁽⁴⁾ on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osin. Koska siihen on määrä tehdä uusia muutoksia, mainittu asetusta olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.
- (2) Energiaunionin tavoitteena on tarjota loppuasiakkaille – kotitalouksille ja yrityksille – turvallista, varmaa, kestävä, kilpailukykyistä ja kohtuuhintaista energiaa. Sähköjärjestelmää ovat perinteisesti hallinneet vertikaalisesti integroituneet, usein julkisessa omistuksessa olevat monopolit, joilla on käytössä suuria keskitettyjä ydinvoimalaita tai fossiilisia polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia. Vuodesta 1999 lähtien asteittain toteutettujen sähkön sisämarkkinoiden tavoitteena on luoda todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille kuluttajille unionissa sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja laajempaa kaupankäyntiä rajojen yli, jotta saavutetaan parempi tehokkuus, kilpailuun perustuvat hinnat ja parempi palvelutaso sekä edistetään toimitusvarmuutta ja kestävä kehitystä. Sähkön sisämarkkinat ovat lisänneet kilpailua etenkin tukkutasolla ja kasvattaneet alueiden välistä kauppaa. Ne muodostavat edelleen perustan toimiville energiamarkkinoille.
- (3) Unionin energijärjestelmässä on käynnissä syvä muutos vuosikymmeniin, ja sähkömarkkinat ovat tämän muutoksen keskiössä. Yhteisenä tavoitteena oleva energijärjestelmän irtautuminen hiilestä luo uusia mahdollisuuksia ja haasteita markkinaosapuolille. Samaan aikaan tekniikan kehitys mahdollistaa kuluttajien osallistumisen ja rajat ylittävän yhteistyön uudet muodot.
- (4) Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt energian sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi, ja siihen sisältyy uusiutuvien energiamuotojen ja ympäristöpolitiikan kehittämiseen liittyviä vaatimuksia, erityisesti tiettyntyyppisiä uusiutuvia energialähteitä käyttäviä voimalaitoksia koskevat erityissäännöt, jotka liittyvät tasevastuuseen sekä ajojärjestyksen määrittelyyn ja uudelleenmäärittelyyn, samoin kuin uuden tuotantokapasiteetin hiilidioksidipäästöille asetettu kynnyksiarvo, jos tällaiseen kapasiteettiin sovelletaan väliaikaista toimenpidettä, jolla varmistetaan tarvittavan resurssien riittävyyden taso, eli kapasiteettimekanismit.
- (5) Pienten voimalaitosten uusiutuvista energialähteistä peräisin oleva sähkö olisi asetettava ajojärjestyksessä etusijalle joko käyttämällä ajojärjestyksen määrittelymenetelmässä erityistä etusijajärjestystä tai asettamalla markkinaoperaattoreille sääntelyyn perustuvia vaatimuksia, jotka koskevat tällaisen sähkön tarjoamista markkinoilla.

⁽¹⁾ EUVL C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ EUVL C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 22. toukokuuta 2019.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 714/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 15).

Ajojärjestyksessä etusijalle asettamisen verkon käyttöpäalveluissa samoin taloudellisin ehdoin olisi katsottava olevan tämän asetuksen mukaista. Ajojärjestyksessä etusijalle asettaminen olisi joka tapauksessa katsottava yhteensopivaksi uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten sähkömarkkinoille osallistumisen kanssa.

- (6) Valtioiden markkinoiden toimintaan puuttuminen, joka on usein suunniteltu koordinoimattomasti, on johtanut sähkön tukkumarkkinoiden lisääntyviin vääristymiin, millä on ollut kielteisiä vaikutuksia investointeihin ja rajat ylittävään kauppaan.
- (7) Sähköasiakkaat olivat aiemmin pelkästään passiivisia ja ostivat usein sähköä säänneltyin hinnoin, joilla ei ollut minkäänlaista suoraa suhdetta markkinoihin. Tulevaisuudessa asiakkaille on annettava mahdollisuus osallistua täysimääräisesti markkinoille tasapuolisin edellytyksin muiden markkinaosapuolten kanssa sekä hallita omaa energiankulutustaan. Jotta uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kasvavat osuudet voitaisiin syöttää verkkoon, tulevassa sähköjärjestelmässä olisi hyödynnettävä kaikkia käytettävissä olevia joustomahdollisuuksia, etenkin kysyntäpuolen ratkaisuja ja energian varastointia, ja niissä olisi hyödynnettävä digitalisointia integroimalla innovatiivisia teknologioita sähköjärjestelmään. Tulevan sähköjärjestelmän olisi myös edistettävä energiatehokkuutta, jotta todellinen hiilestä irtautuminen voidaan saavuttaa mahdollisimman alhaisin kustannuksin. Energian sisämarkkinoiden toteuttaminen uusiutuvan energian tehokkaalla integroinnilla voi edistää investointeja pitkällä aikavälillä ja auttaa saavuttamaan energiaunionin ja vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden tavoitteet, jotka asetettiin komission 22 päivänä tammikuuta 2014 julkaisemassa tiedonannossa, jonka otsikko on ”Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet vuosille 2020–2030”, ja jotka vahvistettiin Eurooppa-neuvoston 23 ja 24 päivänä lokakuuta 2014 pidetyssä kokouksessa annetuissa päätelmissä.
- (8) Markkinoiden tiiviimpi yhdyntyminen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energiapolitiikkoja naapurimaiden kanssa ja hyödynnetään rajat ylittävän sähkön kaupan tarjoamia mahdollisuuksia.
- (9) Sääntelykehykset ovat kehittyneet ja mahdollistavat sähköllä käytävän kaupan unionin laajuisesti. Tätä kehitystä on tuettu hyväksymällä useita verkkosääntöjä ja suuntaviivoja, joilla sähkömarkkinoita yhdistetään. Näihin verkkosääntöihin ja suuntaviivoihin sisältyy markkinasääntöjä, verkon käyttöä ja verkkoon liittämistä koskevia säännöksiä. Täydellisen avoimuuden varmistamiseksi ja oikeusvarmuuden parantamiseksi pääperiaatteet, jotka koskevat markkinoiden toimintaa ja kapasiteetin jakamista tasehallintamarkkinoiden, päivänsisäisten ja vuorokausimarkkinoiden sekä termiinimarkkinoiden aikaväleillä, olisi myös hyväksyttävä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja sisällytettävä yhteen unionin säädökseen.
- (10) Komission asetuksen (EU) 2017/2195 ⁽⁵⁾ 13 artiklassa vahvistetaan prosessi, jolla siirtoverkonhaltijoille annetaan mahdollisuus siirtää kaikki tai osa tehtävistään kolmannelle osapuolelle. Tehtävän siirtävillä siirtoverkonhaltijoilla olisi edelleen oltava vastuuta tämän asetuksen velvoitteiden noudattamisen varmistamisesta. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava antaa tehtäviä ja velvoitteita kolmannelle osapuolelle. Tällaisen tehtävien ja velvoitteiden antamisen olisi rajoitettava kansallisella tasolla toteutettaviin tehtäviin ja velvollisuuksiin (kuten taseselvitys). Tehtävien ja velvoitteiden antamiseen liittyvien rajoitusten ei pitäisi johtaa tarpeettomiin muutoksiin olemassa olevissa kansallisissa järjestelyissä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin edelleen oltava vastuussa niille Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ⁽⁶⁾ 40 artiklan nojalla uskotuista tehtävistä.
- (11) Tasehallintamarkkinoilla toimittaessa tehokas ja vääristämätön hinnanmuodostus tasehallintakapasiteetin ja tasesähkön hankinnassa edellyttää, että tasehallintakapasiteettia koskevat sopimukset eivät määrittele tasesähkön hintaa. Tämä ei kuitenkaan rajoita yhdistetyn suunnitteluprosessin käyttöä asetuksen (EU) 2017/2195 mukaisesti.
- (12) Asetuksen (EU) 2017/2195 18, 30 ja 32 artiklassa säädetään, että tasesähkön standardi- ja erityistuotteiden hinnoittelumenetelmän olisi luotava markkinaosapuolille myönteisiä kannustimia ylläpitää niiden omaa tasapainoa tai auttaa järjestelmän tasapainon palauttamisessa tasepoikkeamahinta-alueella sekä siten vähentää järjestelmän tasepoikkeamia ja yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Tällaisessa hinnoittelumalleissa pitäisi pyrkiä kulutusjouston ja muiden tasehallintaresurssien taloudellisesti tehokkaaseen käyttöön käyttövarmuusrajoja noudattaen.

⁽⁵⁾ Komission asetus (EU) 2017/2195, annettu 23 päivänä marraskuuta 2017, tasesähköä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 312, 28.11.2017, s. 6).

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 125).

- (13) Tasesähkömarkkinoiden yhdistämisen olisi helpotettava päivänsisäisten markkinoiden tehokasta toimintaa, jotta markkinaosapuolille annettaisiin mahdollisuus tasapainottaa järjestelmänsä mahdollisimman lähellä reaaliaikaa asetuksen (EU) 2017/2195 24 artiklassa säädettyjen tasesähkökaupan sulkeutumisaikojen mahdollistamiseksi. Siirtoverkonhaltijoiden olisi tasapainotettava tasehallintamarkkinoilla ainoastaan ne tasepoikkeamat, jotka ovat jäljellä päivänsisäisten markkinoiden sulkeutumisaikojen jälkeen. Asetuksen (EU) 2017/2195 53 artiklassa säädetään lisäksi taseselvitysjakson yhdenmukaistamisesta 15 minuuttiin unionissa. Tällaisen yhdenmukaistamisen pitäisi tukea päivänsisäistä kauppaa ja edistää sellaisten kaupattavien tuotteiden kehittämistä, joilla on sama toimitusaikajako.
- (14) Jotta siirtoverkonhaltijat voisivat hankkia ja käyttää tasehallintakapasiteettia tehokkaalla, taloudellisella ja markkinapohjaisella tavalla, markkinoiden yhdistymistä on tarpeen edistää. Tähän liittyen asetuksen (EU) 2017/2195 IV osastossa vahvistetaan kolme menetelmää, joiden avulla siirtoverkonhaltijat voivat jakaa alueiden välistä kapasiteettia tasehallintakapasiteetin vaihtoa ja reservien jakamista varten, kun se on kustannus- ja hyötynäkökulmista pohjalta perusteltua. Nämä kolme menetelmää ovat yhteisesti optimoitu jakamisprosessi, markkinapohjainen jakamisprosessi ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen. Yhteisesti optimoitu jakamisprosessi on toteutettava vuorokautiselta pohjalta. Markkinapohjainen jakamisprosessi voidaan sitä vastoin toteuttaa, kun sopimus tehdään viimeistään yksi viikko ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, ja taloudelliseen tehokkuusanalyysiin perustuva jakaminen voidaan toteuttaa, kun sopimus tehdään enemmän kuin yksi viikko ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, edellyttäen, että jaetut määrät ovat rajallisia ja asiasta tehdään vuosittain arviointi. Kun asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessia koskevan menetelmän, kaksi tai useampi siirtoverkonhaltija voisivat soveltaa menetelmää aikaistettusti kokemusten hankkimiseksi ja sen sujuvan soveltamisen mahdollistamiseksi useampien siirtoverkonhaltijoiden keskuudessa tulevaisuudessa. Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden olisi kuitenkin harmonisoitava tällaisen menetelmän soveltaminen markkinoiden yhdistymisen edistämiseksi.
- (15) Asetuksen (EU) 2017/2195 V osastossa vahvistettiin, että taseselvityksen yleisenä tavoitteena on varmistaa, että tasevastaavat ylläpitävät omaa tasapainoaan tai auttavat järjestelmän tasapainon palauttamisessa tehokkaalla tavalla, ja tarjota markkinaosapuolille kannustimia ylläpitää järjestelmän tasapainoa tai auttaa järjestelmän tasapainon palauttamisessa. Jotta tasehallintamarkkinat ja koko energijärjestelmä pystyisivät ottamaan vastaan vaihtelevien uusiutuvien energialähteiden kasvavat osuudet, tasepoikkeamahintojen olisi vastattava energian reaaliaikaista arvoa. Kaikkien markkinaosapuolten olisi oltava taloudellisessa vastuussa järjestelmässä aiheuttamistansa tasepoikkeamista, jotka vastaavat jaetun määrän ja lopputilanteen välistä erotusta markkinoilla. Kulutusjoustoaggregaattoreiden osalta jaettu määrä koostuu osallistuvien asiakkaiden kuorman fyysisesti aktiivisesta energiamäärästä, joka perustuu määrittelyyn mittaus- ja perusmenetelmään.
- (16) Komission asetuksessa (EU) 2015/1222 ⁽⁷⁾ vahvistetaan alueiden välisen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla koskevat yksityiskohtaiset suuntaviivat, mukaan luettuina vaatimukset, joita sovelletaan yhteisten menetelmien vahvistamiseen niiden kapasiteettimäärien määrittämiseksi, jotka ovat samaan aikaan käytettävissä tarjousalueiden välillä, kriteerien määrittely tehokkuuden arviointia varten sekä arviointiprosessi tarjousalueiden määrittelyä varten. Asetuksen (EU) 2015/1222 32 ja 34 artiklassa vahvistetaan säännöt tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelusta, 41 ja 54 artiklassa vahvistetaan enimmäis- ja vähimmäisselvityshintoja koskevat yhdenmukaistetut rajat vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä, 59 artiklassa vahvistetaan säännöt päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikajankohdasta ja 74 artiklassa puolestaan vahvistetaan säännöt, jotka koskevat ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä ja vastakaupan kustannustenjakomenetelmiä.
- (17) Komission asetuksessa (EU) 2016/1719 ⁽⁸⁾ vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta termiinimarkkinoilla, yhteisen menetelmän käyttöönotosta alueiden välisen pitkän aikavälin kapasiteetin määrittämiseksi, pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tarjoavan keskitetyn kauppapaikan perustamisesta Euroopan tasolla ja mahdollisuudesta palauttaa pitkän aikavälin siirto-oikeudet seuraavaa pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista varten tai siirtää pitkän aikavälin siirto-oikeuksia markkinaosapuolten välillä. Asetuksen (EU) 2016/1719 30 artiklassa vahvistetaan pitkän aikavälin suojausinstrumentteja koskevat säännöt.

⁽⁷⁾ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

⁽⁸⁾ Komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42).

- (18) Komission asetuksessa (EU) 2016/631 ⁽⁹⁾ asetetaan vaatimukset voimalaitosten, erityisesti tahtikonevoimalaitosten, suuntaajakytkettyjen voimalaitosten ja merellä sijaitsevien suuntaajakytkettyjen voimalaitosten, liitännöille yhteenliitettyyn verkkoon. Kyseisillä vaatimuksilla osaltaan varmistetaan tasapuoliset kilpailuolosuhteet sähkön sisämarkkinoilla, varmistetaan verkon käyttövarmuuden ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan liittämisen sähköverkkoon ja helpotetaan unionin laajuista sähkökauppaa. Asetuksen (EU) 2016/631 66 ja 67 artiklassa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat sähköntuotannon kehityksessä olevia teknologioita.
- (19) Markkinapohjaisen sähkökaupan keskeinen edellytys ovat tarjousalueet, jotka vastaavat tarjonnan ja kysynnän jakautumista. Ne ovat myös edellytys sille, että kapasiteetin jakamisen menetelmiä, myös siirtooperusteista lähestymistapaa, voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Tarjousalueet olisi sen vuoksi määriteltävä siten, että voidaan varmistaa markkinoiden likviditeetti, tehokas siirtorajoituksen hallinta ja markkinoiden yleinen tehokkuus. Jos yksi yksittäinen sääntelyviranomainen tai siirtoverkonhaltija käynnistää käytössä olevan tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelun oman toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa suostumuksella siirtoverkonhaltijan vastuualueella sijaitsevien tarjousalueiden osalta, jos tarjousalueen konfiguraatiolla ei ole merkittävää vaikutusta viereisten siirtoverkonhaltijoiden vastuualueisiin, rajayhdysjohdot mukaan lukien, ja tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkastelu on välttämätöntä tehokkuuden parantamiseksi, rajat ylittävien kaupankäyntimahdollisuuksien maksimoimiseksi tai käyttövarmuuden ylläpitämiseksi, asianomaisen vastuualueen siirtoverkonhaltijan olisi oltava ainoa uudelleentarkasteluun osallistuva siirtoverkonhaltija ja toimivaltaisen sääntelyviranomaisen ainoa siihen osallistuva sääntelyviranomainen. Asianomaisen siirtoverkonhaltijan ja toimivaltaisen sääntelyviranomaisen olisi annettava uudelleentarkastelusta ennakoilmoitus viereisille siirtoverkonhaltijoille, ja uudelleentarkastelun tulokset olisi julkaistava. Olisi oltava mahdollista käynnistää alueellisen tarjousalueen uudelleentarkastelu siirtorajoitusta koskevan teknisen raportin johdosta tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti tai asetuksessa (EU) 2015/1222 säädettyjen olemassa olevien menettelyjen mukaisesti.
- (20) Toteuttaessaan kapasiteetin laskentaa alueellisten koordinoitikeskusten olisi maksimoitava kapasiteetti ottaen huomioon kustannuksia aiheuttamattomat korjaavat toimenpiteet ja noudattaen kapasiteetin laskenta-alueen siirtoverkonhaltijoiden käyttövarmuusrajoja. Jos laskenta ei johda tässä asetuksessa vahvistettua vähimmäiskapasiteettia vastaavaan tai sitä suurempaan kapasiteettiin, alueellisten koordinoitikeskusten olisi otettava huomioon kaikki käytettävissä olevat kustannuksia aiheuttavat korjaavat toimenpiteet kapasiteetin lisäämiseksi vähimmäiskapasiteettiin saakka, mukaan lukien kapasiteetin laskenta-alueiden sisäiset ja niiden väliset ajojärjestyksen uudelleenmäärittelymahdollisuudet, noudattaen kuitenkin kapasiteetin laskenta-alueiden siirtoverkonhaltijoiden käyttövarmuusrajoja. Siirtoverkonhaltijoiden olisi raportoitava tarkasti ja avoimesti kaikista kapasiteetin laskentaan liittyvistä näkökohdista tämän asetuksen mukaisesti, ja niiden olisi varmistettava, että kaikki alueellisille koordinoitikeskuksille lähetetyt tiedot ovat tarkkoja ja tarkoituksenmukaisia.
- (21) Toteuttaessaan kapasiteetin laskentaa alueellisten koordinoitikeskusten olisi laskettava alueiden välinen kapasiteetti käyttäen siirtoverkonhaltijoilta saatuja tietoja, joissa noudatetaan siirtoverkonhaltijoiden vastuualueiden käyttövarmuusrajoja. Siirtoverkonhaltijoilla olisi oltava mahdollisuus poiketa koordinoitusta kapasiteetin laskennasta, jos sen toteuttaminen johtaisi verkkoelementtien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen niiden vastuualueella. Näitä poikkeamia olisi seurattava tarkkaan ja niistä olisi raportoitava avoimesti, jotta estetään väärinkäytökset ja varmistetaan, että markkinaosapuolten käyttöön annettavan yhteenliittämiskapasiteetin määrää ei rajoiteta siirtorajoituksen ratkaisemiseksi tarjousalueen sisällä. Jos käytössä on toimintasuunnitelma, siinä olisi otettava huomioon poikkeamat ja puuttuva niiden syihin.
- (22) Markkinoiden pääperiaatteissa olisi vahvistettava, että sähkön hinnat määritetään kysynnän ja tarjonnan perusteella. Näiden hintojen olisi osoitettava, milloin sähköä tarvitaan, ja niiden olisi siten annettava markkinapohjaisia kannustimia investoinneille, joita tehdään joustolähteisiin, kuten joustavaan tuotantoon, yhteenliittäntöihin, kulutusjoustoon tai energian varastointiin.

⁽⁹⁾ Komission asetusta (EU) 2016/631, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2016, tuottajien verkkoliittäntävaatimuksia koskevasta verkkosäännöstä (EUVL L 112, 27.4.2016, s. 1).

- (23) Vaikka yhtenä energiaunionin tavoitteista on sähköalan irtautuminen hiilestä siten, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta tulee merkittävä osa markkinoita, on samalla ratkaisevan tärkeää, että markkinoilla poistetaan rajat ylittävän kaupan jäljellä olevat esteet ja kannustetaan investointeja tuki-infrastruktuuriin, kuten joustavampaan tuotantoon, yhteenliittäntöihin, kulutusjoustoon ja energian varastointiin. Jotta voitaisiin tukea tätä siirtymistä vaihtelevaan ja hajautettuun tuotantoon ja varmistaa, että energiamarkkinoiden periaatteet muodostavat unionin tulevien sähkömarkkinoiden perustan, on tärkeää kiinnittää entistä enemmän huomiota lyhyen aikavälin markkinoihin ja niukkuuteen perustuvaan hinnoitteluun.
- (24) Lyhyen aikavälin markkinat parantavat likviditeettiä ja lisäävät kilpailua antamalla useammille resursseille, etenkin niille resursseille, jotka ovat joustavampia, mahdollisuuden osallistua täysimääräisesti markkinoille. Toimiva niukkuuteen perustuva hinnoittelu kannustaa markkinaosapuolia reagoimaan markkinasignaaleihin ja olemaan käytettävissä silloin kun markkinat niitä eniten tarvitsevat ja varmistaa, että ne voivat kattaa kustannuksensa tukkumarkkinoilla. Siksi on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että hallinnolliset ja implisiittiset hintakatot poistetaan, jotta mahdollistetaan niukkuuteen perustuva hinnoittelu. Kun lyhyen aikavälin markkinat ja niukkuuteen perustuva hinnoittelu on nivottu täydellisesti osaksi markkinoiden rakennetta, ne edistävät muiden toimitusvarmuuden takaamiseen liittyvien markkinoita vääristävien toimenpiteiden, kuten kapasiteettimekanismien, poistamista käytöstä. Samaan aikaan tukkumarkkinoilla sovellettavan hintakatottoman niukkuuteen perustuvan hinnoittelun ei pitäisi vaarantaa mahdollisuutta tarjota loppuasiakkaille ja erityisesti kotitalousasiakkaille, pk-yrityksille ja teollisuuden asiakkaille luotettavia ja vakaita hintoja.
- (25) Poikkeukset markkinoiden peruseriaateista, kuten tasevastuusta, markkinapohjaisesta ajorjestyksen määrittelystä tai ajorjestyksen uudelleenmäärittelystä, heikentävät joustosignaaleja ja muodostavat esteen energian varastoinnin, kulutusjoustoon tai aggregoinnin kaltaisten ratkaisujen kehittämiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista. Vaikka poikkeukset ovat edelleen tarpeellisia tiettyihin markkinaosapuoliin, etenkin kotitalousasiakkaisiin ja pk-yrityksiin, kohdistuvan tarpeettoman hallinnollisen rasitteen välttämiseksi, kokonaisia tekniikoita koskevat laajat poikkeukset eivät sovi yhteen sen kanssa, että päämääränä on saavuttaa tehokkaat ja markkinapohjaiset hiilestä irtautumisprosessit, joten ne olisi korvattava paremmin kohdennetuilla toimenpiteillä.
- (26) Toimivan kilpailun kehittyminen sähkön sisämarkkinoilla edellyttää syrjimättömiä, avoimia ja asianmukaisia maksuja verkon käytöstä, siirtoverkon yhdysjohdot mukaan lukien.
- (27) Rajayhdysjohtokapasiteetin koordinoimattomat rajoitukset rajoittavat enenevässä määrin jäsenvaltioiden välistä sähkön kauppaa, ja niistä on tullut merkittävä este toimivien sähkön sisämarkkinoiden kehittämiseksi. Rajayhdysjohtojen enimmäiskapasiteetti ja kriittiset verkkoelementit olisi näin ollen asetettava saataville noudattaen verkkotoiminnan turvallisuusvaatimuksia, vikatapahtumia koskevan N-1-käyttövarmuusnormin noudattaminen mukaan lukien. Kapasiteettitason vahvistamiselle silmukoituneessa verkossa on kuitenkin joitakin rajoituksia. On tarpeen ottaa käyttöön selkeitä käytettävissä olevan alueiden välisen kaupankäynnin kapasiteetin vähimmäistasoja, jotta voidaan vähentää kiertovirtojen ja sisäisen siirtorajoituksen vaikutuksia alueiden väliseen kauppaan ja antaa markkinaosapuolille ennakoitavissa oleva kapasiteetti-arvo. Kun käytetään siirtooperusteista lähestymistapaa, kyseisen vähimmäiskapasiteetin avulla olisi määritettävä käyttövarmuusrajoja noudattaen alueiden välisen tai sisäisen kriittisen verkkoelementin kapasiteetin vähimmäisosuus, jota käytetään syöttötietona koordinoitussa kapasiteetin laskennassa asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti vikatapahtumat huomioon ottaen. Kapasiteetin jäljellä oleva kokonaisuus voidaan käyttää luotettavuusmarginaaleihin, kiertovirtoihin ja sisäisiin siirtoihin. Jos lisäksi ilmenee verkon käyttövarmuuden varmistamiseen liittyviä ennakoitavissa olevia ongelmia, rajoitetun siirtymävaiheen ajaksi olisi voitava lisäksi hyväksyä poikkeuksia, joihin olisi liitettävä menetelmä ja hankkeita, joilla tarjotaan pitkän aikavälin ratkaisu.
- (28) Siirtokapasiteetti, johon olisi sovellettava 70 prosentin vähimmäiskapasiteettiä koskevaa edellytystä nettosiirtokapasiteettiin perustuvassa lähestymistavassa, on aktiivisen energian enimmäissiirtokapasiteetti, joka noudattaa käyttövarmuusrajoja ja josta on vähennetty vikatapahtumat. Tässä kapasiteetin koordinoitussa laskennassa otetaan myös huomioon, että sähkövirrat jakautuvat epätasaisesti yksittäisten komponenttien välillä eikä siinä ainoastaan lasketa yhteen yhdysjohtojen kapasiteetteja. Tästä kapasiteetista ei ole vähennetty kiertovirtoja, sisäisiä siirtoja eikä luotettavuusmarginaaleja, jotka otetaan huomioon jäljelle jäävässä 30 prosentissa.

- (29) On tärkeää välttää se, että siirtoverkonhaltijoiden jäsenvaltioissa käyttämät erilaiset turvallisuus-, käyttö- ja suunnitteluvaatimukset johtavat kilpailun vääristymiseen. Lisäksi käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sekä siihen vaikuttavien turvallisuus-, suunnittelu- ja käyttövaatimusten olisi oltava avoimia markkinaosuolille.
- (30) Jotta tarvittavia investointeja voitaisiin ohjata tehokkaasti, hintojen on annettava signaaleja myös siitä, missä sähköä tarvitaan eniten. Alueellisessa sähköjärjestelmässä oikeat sijaintia koskevat signaalit edellyttävät tarjousalueiden yhdenmukaista, objektiivista ja luotettavaa määrittämistä avoimella prosessilla. Unionin sähköverkon tehokkaan toiminnan ja suunnittelun varmistamiseksi ja toimivien hintasignaalien antamiseksi uudelle tuotantokapasiteetille, kulutusjoustolle ja siirtoinfrastruktuurille, tarjousalueissa olisi otettava huomioon rakenteelliset siirtorajoitukset. Etenkään alueiden välistä kapasiteettia ei saisi vähentää sisäisen siirtorajoituksen ratkaisemiseksi.
- (31) Jotta voidaan ottaa huomioon tarjousalueiden optimoinnin erilaiset periaatteet vaarantamatta likvidejä markkinoita ja investointeja verkkoon, olisi säädettävä kaksi mahdollisuutta siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita tarjousalueen konfiguraation muuttaminen tai verkon vahvistamisen ja verkon optimoinnin kaltaiset toimenpiteet. Tällaisessa päätöksessä lähtökohtana olisi oltava jäsenvaltion siirtoverkonhaltijan tai -haltijoiden tekemä taikka sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', siirtorajoitusta koskevassa raportissa tai tarjousalueen uudelleentarkastelun yhteydessä tehtävä pitkäaikaisten rakenteellisten siirtorajoitusten määrittäminen. Jäsenvaltioiden olisi ensin pyrittävä löytämään yhteinen ratkaisu siirtorajoituksen käsittelemiseen parhaalla tavalla. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön monikansallisia tai kansallisia toimintasuunnitelmia siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Niihin jäsenvaltioihin, jotka ottavat käyttöön toimintasuunnitelman siirtorajoituksen käsittelemiseksi, olisi sovellettava lineaarisen kehityskulun muodossa olevaa siirtymäaikaan rajayhdysjohtojen avaamiseksi. Tällaisen toimintasuunnitelman toteuttamisen päättyessä jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus valita, turvautuvatko ne tarjousalueen tai -alueiden konfiguraation muuttamiseen vai puuttuvatko ne jäljellä olevaan siirtorajoitukseen korjaavilla toimenpiteillä, joiden kustannukset ne kattavat. Jälkimmäisessä tapauksessa tarjousalueen konfiguraation muuttamista ei saisi tehdä vastoin kyseisen jäsenvaltion tahtoa edellyttäen, että vähimmäiskapasiteetti saavutetaan. Kapasiteetin vähimmäistasojen, joita olisi käytettävä koordinoitussa kapasiteetin laskennassa, olisi oltava asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisen valintaprosessin johdosta määritelty prosenttiosuus kriittisen verkkoelementin kapasiteetista, sen jälkeen kun on noudatettu – tai siinä tapauksessa, että sovelletaan siirtope-
rusteista lähestymistapaa, samalla kun noudatetaan – vikatilanteen käyttövarmuusrajoja. Komission olisi viimeisenä keinona voitava tehdä päätös tarjousalueen konfiguraatiosta ja muutettava tarjousalueen konfiguraatiota ainoastaan niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat valinneet tarjousalueen jakamisen tai jotka eivät ole saavuttaneet kapasiteetin vähimmäistasoja.
- (32) Sähköjärjestelmän tehokas hiilestä irtautuminen markkinoiden yhdentämisen kautta edellyttää rajat ylittävän kaupan esteiden järjestelmällistä poistamista, jotta markkinoiden hajanaisuus voidaan korjata ja unionin energia-asiakkaat voivat saada täysimääräisen hyödyn yhdenneytymisestä sähkömarkkinoista ja kilpailusta.
- (33) Tässä asetuksessa olisi säädettävä hinnoittelua ja kapasiteetin jakamista koskevista perusperiaatteista. Lisäksi olisi säädettävä muita asiaan liittyviä periaatteita ja menetelmiä koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jotta voidaan nopeasti mukautua muuttuviin olosuhteisiin.
- (34) Siirtorajoitusongelmien hallinnan olisi annettava oikeanlaisia taloudellisia signaaleja siirtoverkonhaltijoille ja markkinaosuolille sekä perustuttava markkinamekanismeihin.
- (35) Avoimilla kilpailuun perustuvilla markkinoilla siirtoverkonhaltijoiden olisi saatava korvaus verkossaan tapahtuvista rajat ylittävistä sähkönsiirroista aiheutuvista kustannuksista niiltä siirtoverkkojen haltijoilta, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät.
- (36) Maksetut ja saadut maksut, jotka aiheutuvat siirtoverkonhaltijoiden välisistä korvauksista, olisi otettava huomioon kansallisten verkkojen tariffeja asetettaessa.
- (37) Rajat ylittävästä verkkoon pääsystä maksettavat todelliset määrät voivat vaihdella huomattavasti sekä asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden mukaan että jäsenvaltioissa sovellettavien hinnoittelujärjestelmien rakenteiden erojen vuoksi. Jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on siksi tarpeen, jotta kaupan vääristymät vältetään.

- (38) Olisi oltava säännöt siitä, miten siirtorajoituksen hallinnasta johtuvia tuloja käytetään, ellei poikkeaminen näistä säännöistä ole perusteltua asianomaisen rajayhdysjohdon erityispiirteiden vuoksi.
- (39) Tasapuolisten toimintaedellytysten tarjoamiseksi kaikille markkinaosapuolille verkkotariffeja olisi sovellettava tavalla, joka ei syrji myönteisesti eikä kielteisesti jakelutasolla verkkoon liitettyä tuotantoa suhteessa siirtotasolla liitettyyn tuotantoon. Verkkotariffit eivät saisi syrjiä energian varastointia eivätkä luoda pidäkkeitä kulutusjoustoon osallistumiselle tai muodostaa estettä energiatehokkuuden parantamiselle.
- (40) Tariffien asettamisen avoimuuden ja vertailtavuuden lisäämiseksi tapauksissa, joissa sitovaa yhdenmukaistamista ei pidetä riittävänä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/942⁽¹⁰⁾ perustetun Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston, jäljempänä 'ACER', olisi annettava tariffimenetelmiä koskeva kertomus parhaista käytännöistä.
- (41) Jotta voidaan paremmin varmistaa optimaaliset investoinnit Euroopan laajuiseen verkkoon ja paremmin puuttua tilanteisiin, joissa toteuttamiskelpoisia yhteenliittämishankkeita ei voida rakentaa, koska niitä ei ole priorisoitu kansallisella tasolla, siirtorajoitusmaksujen käyttöä olisi harkittava uudelleen ja sillä olisi myötävaikutettava yhteenliittämiskapasiteetin käytettävyyden takaamiseen ja sen ylläpitämiseen tai lisäämiseen.
- (42) Sähkön siirtoverkon optimaalisen hallinnan varmistamiseksi sekä sähkön myymisen ja toimittamisen mahdollistamiseksi yli rajojen unionissa olisi perustettava Sähkö-ENTSO. Sähkö-ENTSON tehtävien toteuttamisessa olisi noudatettava unionin kilpailusääntöjä, joita sovelletaan myös Sähkö-ENTSON tekemiin päätöksiin. Sähkö-ENTSON tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi voitava varmistaa tehokkuus, avoimuus ja Sähkö-ENTSON edustava luonne. Sähkö-ENTSON laatimilla verkkosäännöillä ei ole tarkoitus korvata niitä tarvittavia kansallisia verkkosääntöjä, jotka koskevat muita kuin rajat ylittäviä kysymyksiä. Koska nopeampi edistyminen voi olla saavutettavissa alueellisilla toimilla, siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava yleisen yhteistyöverkoston puitteissa alueellisia rakenteita. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että alueellisilla toimilla saavutettavat tulokset sopivat yhteen unionin tason verkkosääntöjen ja ei-sitovien kymmenvuotisten verkon kehittämissuunnitelmien kanssa. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä ja seurattava verkon tehokkuutta alueellisella tasolla. Alueellisen yhteistyön olisi oltava sopusoinnussa sähkön sisämarkkinoiden kilpailukyvyyn ja tehokkuuden edistämistä koskevien pyrkimysten kanssa.
- (43) Sähkö-ENTSON olisi toteutettava Euroopan tasolla resurssien keskipitkän ja pitkän aikavälin luotettava riittävyysarviointi, joka luo objektiivisen pohjan riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden arvioinnille. Resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden, joihin vastataan kapasiteettimekanismien avulla, olisi perustuttava resurssien riittävyysarviointiin Euroopan tasolla. Kyseistä arviointia voidaan täydentää kansallisilla arvioinneilla.
- (44) Tässä asetuksessa esitetyssä resurssien pitkän aikavälin (seuraavista kymmenestä vuodesta seuraavaan vuoteen) riittävyysarvioinneissa käytettävällä menetelmällä on eri tarkoitus kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941⁽¹¹⁾ 9 artiklassa esitetyillä kausittaisilla riittävyysarvioinneilla (seuraavat kuusi kuukautta). Keskipitkän ja pitkän aikavälin arviointeja käytetään pääasiassa riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden tunnistamiseen ja kapasiteettimekanismien tarpeellisuuden arviointiin, kun taas kausittaisia riittävyysarviointeja käytetään varoittamaan seuraavien kuuden kuukauden aikana mahdollisesti esiintyvistä lyhyen aikavälin riskeistä, jotka todennäköisesti johtavat sähkön toimitustilanteen merkittävään heikentymiseen. Myös alueelliset koordinointikeskukset tekevät sähkön siirtoverkkojen käyttöä koskevia alueellisia riittävyysarviointeja. Nämä ovat verkon käyttötoiminnassa käytettäviä erittäin lyhyen aikavälin riittävyysarviointeja (seuraavasta viikosta seuraavaan päivään).
- (45) Jäsenvaltioiden olisi ennen kapasiteettimekanismien käyttöönottoa arvioitava näitä mekanismeja koskevaan resurssien riittävyyteen liittyvään huolenaiheeseen vaikuttavia sääntelyn vääristymiä. Jäsenvaltioiden olisi vaadittava hyväksymään toimenpiteitä havaittujen vääristymien poistamiseksi, ja niiden olisi vahvistettava näiden toimenpiteiden toteuttamisaikataulu. Kapasiteettimekanismeja olisi otettava käyttöön ainoastaan sellaisiin riittävyysongelmiin puuttumiseksi, joita ei voida ratkaista poistamalla tällaiset vääristymät.

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 22).

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 1).

- (46) Jäsenvaltioiden, jotka aikovat ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, olisi määriteltävä resurssien riittävyyttä-voitteen avoimen ja todennettavan prosessin pohjalta. Jäsenvaltioiden olisi voitava itse määrittellä tavoittelemansa toimitusvarmuuden taso.
- (47) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan mukaan komissiolla on yksinomainen toimivalta arvioida, soveltuvatko valtiontukitoimenpiteet, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa, sisämarkkinoille. Tämä arviointi suoritetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan perusteella ja kaikkien sellaisten asiaankuuluvien säännösten, määräysten ja suuntaviivojen mukaisesti, joita komissio voi antaa arviointia varten. Tämä asetus ei vaikuta komissiolle Euroopan unionin toiminnasta tehdyllä sopimuksella annettuun yksinomaiseen toimivaltaan.
- (48) Jo käytössä olevia kapasiteettimekanismeja olisi arvioitava uudelleen tämän asetuksen säännösten valossa.
- (49) Tässä asetuksessa olisi vahvistettava yksityiskohtaiset säännöt, jotka helpottavat tehokasta rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin. Siirtoverkonhaltijoiden olisi helpotettava asiasta kiinnostuneiden tuottajien osallistumista kapasiteettimekanismeihin muissa jäsenvaltioissa. Siksi niiden olisi laskettava kapasiteetin määrä, johon saakka rajat ylittävä osallistuminen olisi mahdollista, mahdollistettava osallistuminen ja tarkastettava kapasiteetin käytettävyys. Sääntelyviranomaisten olisi valvottava rajojen yli sovellettavien sääntöjen noudattamista jäsenvaltioissa.
- (50) Kapasiteettimekanismit eivät saisi johtaa liiallisiin korvauksiin, mutta niillä olisi samalla taattava toimitusvarmuus. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien olisi oltava laadittuja siten, että sellaisen kapasiteetin, joka olisi kannattavaa energiemarkkinoilla, jos kapasiteettimekanismeja ei ole, käytettävissä olemisesta maksettu hinta laskee automaattisesti nolnaan, kun tarjotun kapasiteetin odotetaan riittävän täyttämään kapasiteetin kysynnän.
- (51) Komissio on perustanut hiili- ja hiilidioksidi-intensiivisiä alueita koskevan aloitteen sellaisten jäsenvaltioiden ja alueiden tukemiseksi, joiden yhteiskunnalle, teollisuudelle ja taloudelle energiakäännöksen aiheuttaa haasteita. Tässä yhteydessä komissio avustaa jäsenvaltioita muun muassa antamalla kohdennettua rahoitustukea, jos sellaista on saatavilla, "oikeudenmukaisen siirtymän" mahdollistamiseksi kyseisillä alueilla.
- (52) Kun otetaan huomioon kansallisten energiajärjestelmien väliset erot ja olemassa olevien sähköverkkojen tekniset rajoitukset, markkinoiden yhdyntymisessä voidaan usein edistyä parhaiten soveltamalla alueellista lähestymistapaa. Siksi siirtoverkonhaltijoiden välistä alueellista yhteistyötä olisi lujitettava. Tehokkaan yhteistyön varmistamiseksi uudessa sääntelykehyksessä olisi säädettävä vahvemmasta alueellisesta hallinnoinnista ja viranomaisvalvonnasta, myös kasvattamalla ACERin päätöksentekovaltaa rajat ylittävien kysymysten osalta. Jäsenvaltioiden tiiviimpää yhteistyötä voidaan mahdollisesti tarvita myös kriisitilanteissa toimitusvarmuuden parantamiseksi ja markkinoiden vääristymien rajoittamiseksi.
- (53) Siirtoverkonhaltijoiden väliselle alueellisen tason koordinoinnille on annettu virallinen muoto tekemällä pakolliseksi siirtoverkonhaltijoiden osallistuminen alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden toimintaan. Siirtoverkonhaltijoiden alueellista koordinointia olisi kehitettävä edelleen parannetulla institutionaalisella kehyksellä perustamalla alueelliset koordinoitikeskukset. Alueellisten koordinoitikeskusten perustamisessa olisi otettava huomioon olemassa olevat tai suunnitellut alueelliset koordinoitaloitteet, ja sillä olisi tuettava sähköjärjestelmien entistä integroidumpaa käyttöä koko unionin alueella ja varmistettava niiden tehokas ja turvallinen toiminta. Tästä syystä on tarpeen varmistaa, että siirtoverkonhaltijoita koordinoidaan alueellisten koordinoitikeskusten kautta kaikkialla unionissa. Jos olemassa olevat tai suunnitellut alueelliset koordinoitikeskukset eivät vielä koordinoi tietyn alueen siirtoverkonhaltijoita, kyseisen alueen siirtoverkonhaltijan olisi perustettava tai nimettävä alueellinen koordinoitikeskus.
- (54) Alueellisten koordinoitikeskusten maantieteellisen laajuuden pitäisi antaa niille mahdollisuus edistää tehokkaasti siirtoverkonhaltijoiden toiminnan koordinointia alueilla niin, että myös käyttövarmuus paranisi ja markkinoiden tehokkuus lisääntyisi. Alueellisten koordinoitikeskusten olisi voitava hoitaa tehtävät alueella joustavasti ja niille uskottujen yksittäisten tehtävien luonteeseen parhaiten soveltuvalla tavalla.

- (55) Alueellisten koordinoitikeskusten olisi toteutettava tehtäviä, joiden toteuttaminen alueellisella tasolla tuo lisäarvoa kansallisen tason tehtäviin verrattuna. Alueellisten koordinoitikeskusten tehtävien olisi katettava alueellisten käyttövarmuuskoordinaattoreiden komission asetuksen (EU) 2017/1485⁽¹²⁾ mukaisesti toteuttamat tehtävät sekä verkon käyttöön, markkinoiden toimintaan ja riskeihin varautumiseen liittyvät lisätehtävät. Alueellisten koordinoitikeskusten tehtäviin ei pitäisi kuulua sähköverkon reaaliaikainen käyttö.
- (56) Tehtäviään toteuttaessaan alueellisten koordinoitikeskusten olisi edistettävä ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa asetettujen vuosia 2030 ja 2050 koskevien tavoitteiden saavuttamista.
- (57) Alueellisten koordinoitikeskusten olisi toimittava pääasiassa alueen verkon ja markkinoiden toiminnan etua ajatellen. Alueellisille koordinoitikeskuksille olisi siksi annettava tiettyjen tehtävien osalta valtuudet, joita ne tarvitsevat koordinoidakseen toimia, joita käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on toteutettava, ja jäljelle jäävien tehtävien osalta vahvempi neuvoa-antava asema.
- (58) Alueellisten koordinoitikeskusten henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoituskelliset voimavarat eivät saisi ylittää sitä, mikä on ehdottomasti tarpeen niiden tehtävien toteuttamiseksi.
- (59) Sähkö-ENTSON olisi varmistettava, että alueellisten koordinoitikeskusten toimintaa koordinoidaan alueiden rajojen yli.
- (60) Sähkön jakeluverkkojen tehokkuuden parantamiseksi unionissa ja tiiviin yhteistyön varmistamiseksi siirtoverkonhaltijoiden ja Sähkö-ENTSON kanssa unionissa olisi perustettava jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin, jäljempänä 'EU DSO -elin'. EU DSO -elimen tehtävät olisi määriteltävä täsmällisesti, ja sen työskentelymenetelmillä olisi varmistettava tehokkuus, avoimuus ja edustavuus unionin jakeluverkonhaltijoiden joukossa. EU DSO -elimen olisi tehtävä tapauksen mukaan tiivistä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa verkkosääntöjen valmistelussa ja täytäntöönpanossa, ja sen olisi annettava ohjeita muun muassa hajautetun tuotannon ja energian varastoinnin liittämistä jakeluverkkoihin tai muista jakeluverkkojen hallintaan liittyvistä aiheista. EU DSO -elimen olisi myös otettava asianmukaisesti huomioon sähköverkkojen alavirtaan kytketyille jakeluverkoille, jotka eivät ole kytkettyinä muihin sähköverkkoihin rajayhdysjohtojen avulla, ominaiset erityispiirteet saarilla.
- (61) Siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä ja koordinoitintia on tarpeen lisätä, jotta voitaisiin laatia tehokasta ja avointa rajat ylittävää siirtoverkkoihin pääsyä ja pääsyn hallinnointia koskevia verkkosääntöjä ja varmistaa unionin siirtoverkkojärjestelmän koordinoitu ja riittävän ennakoiva suunnittelu ja vakaa tekninen kehitys, yhteenliittämiskapasiteetin luominen mukaan lukien, ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen. Verkkosääntöjen olisi oltava ACERin laatimien, luonteeltaan ei-sitovien puiteohjeiden, jäljempänä 'puiteohjeet', mukaisia. ACERin olisi osallistuttava verkkosääntöjä koskevien ehdotusten tosiseikkoihin perustuvaan arviointiin, esimerkiksi sen arviointiin, ovatko ehdotukset puiteohjeiden mukaisia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. ACERin olisi arvioitava verkkosääntöjä koskevia muutosehdotuksia, ja sen olisi voitava suositella komissiolle niiden hyväksymistä. Siirtoverkonhaltijoiden olisi käytettävä verkkojaan näiden verkkosääntöjen mukaisesti.
- (62) Verkkosääntöjen laadinnasta ja hyväksymisestä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että kehittämisprosessia on hyödyllistä virtaviivaistaa selventämällä, että ACERilla on oikeus muokata sähkön verkkosääntöjen luonnoksia ennen niiden esittämistä komissiolle.
- (63) Sähkön sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan turvaamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, joiden avulla komissio voi hyväksyä päätöksiä ja suuntaviivoja muun muassa hinnoittelusta ja kapasiteetin jakamisesta. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset osallistuvat näihin toimiin tarvittaessa unionin tason yhdistyksensä kautta. Sääntelyviranomaisilla sekä muilla asianomaisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla on tärkeä tehtävä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edistämässä.

⁽¹²⁾ Komission asetus (EU) 2017/1485, annettu 2 päivänä elokuuta 2017, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 220, 25.8.2017, s. 1).

- (64) Sähkö-ENTSOlle suunnitellut tehtävät koskevat kaikkien markkinaosapuolten etuja. Sen vuoksi tehokas kuuleminen on välttämätön ja siinä olisi annettava keskeinen asema jo olemassa oleville rakenteille, jotka on perustettu sen helpottamiseksi ja sujuvoittamiseksi esimerkiksi sääntelyviranomaisten tai ACERin kautta.
- (65) Sähkö-ENTSO:n olisi laadittava, julkaistava ja päivitettävä säännöllisesti ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma unionin koko sähkösiirtoverkon avoimuuden lisäämiseksi (unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma). Tähän verkon kehittämissuunnitelmaan olisi sisällytettävä toteuttamiskelpoiset sähkösiirtoverkot ja tarvittavat alueelliset yhteenliittämiset, jotka ovat merkityksellisiä kaupalliselta tai toimitusvarmuuden kannalta.
- (66) Investointeja uusiin merkittäviin infrastruktuureihin olisi edistettävä voimakkaasti samalla kun varmistetaan sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta. Jotta tasasähkörajayhdysjohtojen vapauttamisella säännösten soveltamisesta olisi mahdollisimman suuri myönteinen vaikutus kilpailuun ja toimitusvarmuuteen, olisi selvitettävä markkinoiden mielenkiinto hankkeen suunnitteluvaiheessa ja hyväksyttävä siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt. Jos tasasähkörajayhdysjohdot sijaitsevat useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella, ACERin olisi viimeisenä keinona käsiteltävä vapautuspyyntö, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon vapautuksen rajojen yli ulottuvat vaikutukset sekä helpottaa pyynnön hallinnollista käsittelyä. Lisäksi kun otetaan huomioon näiden vapautettujen merkittävien infrastruktuurihankkeiden rakentamisen poikkeuksellinen riskiprofiili, olisi annettava yrityksille, joilla on toimitus- ja tuotantointressejä, mahdollisuus poiketa väliaikaisesti eriyttämissääntöjen täysimääräisestä soveltamisesta kyseisten hankkeiden osalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1228/2003⁽¹³⁾ nojalla myönnettyjen vapautusten soveltamista jatketaan suunniteltuun voimassaolon päättymisajankohtaan asti, kuten myönnettyssä vapautuspäätöksessä on päätetty. Merellä sijaitsevan kaksitoimisen sähköinfrastruktuurin (ns. merellä sijaitseva hybridiomaisuus), jossa yhdistyvät merituulienergian siirto rantaan ja rajayhdysjohdot, olisi myös voitava saada vapautus esimerkiksi uusiin tasasähkörajayhdysjohtoihin sovellettavien sääntöjen nojalla. Sääntelykehityksessä olisi tarvittaessa otettava asianmukaisesti huomioon tämän omaisuuden erityistilanne, jotta voidaan poistaa yhteiskunnallisesti kustannustehokkaan merellä sijaitsevan hybridiomaisuuden toteuttamisen esteet.
- (67) Jotta luottamus markkinoihin lisääntyisi, markkinaosapuolilla täytyy olla varmuus siitä, että väärinkäytöksiin syyllistyviin voidaan kohdistaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Toimivaltaisille viranomaisille olisi annettava valtuudet tutkia väitteet markkinoiden väärinkäytöstä tehokkaasti. Tämän vuoksi toimivaltaisten viranomaisten on tarpeen saada käyttöönsä tiedot toimittajien operatiivisista päätöksistä. Sähkömarkkinoilla tuottajat tekevät monet keskeisistä päätöksistä, ja niiden olisi pidettävä näitä päätöksiä koskevat tiedot toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ja helposti käytettävissä määrätyn ajan. Toimivaltaisten viranomaisten olisi lisäksi säännöllisesti seurattava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat sääntöjä. Pienet tuottajat, joilla ei ole todellisia mahdollisuuksia vääristää markkinoita, olisi vapautettava tästä velvoitteesta.
- (68) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisina. Komissiolle olisi tarvittaessa oltava mahdollisuus pyytää asiaankuuluvia tietoja suoraan niiltä yrityksiltä, joita asia koskee, kunhan siitä ilmoitetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.
- (69) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (70) Jäsenvaltioiden, energiayhteisön sopimuspuolten ja muiden kolmansien maiden, jotka soveltavat tätä asetusta tai kuuluvat Manner-Euroopan synkronialueeseen, olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikissa yhtenäisen sähkökauppa-alueen luomiseen liittyvissä kysymyksissä, eivätkä ne saisi toteuttaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat sähkömarkkinoiden jatkuvan yhdentämisen tai jäsenvaltioiden ja sopimuspuolten toimitusvarmuuden.
- (71) Asetuksen (EY) N:o 714/2009 hyväksymishetkellä sähkön sisämarkkinoita koskevia unionin tason sääntöjä oli vain muutama. Sen jälkeen unionin sisämarkkinoista on tullut monimutkaisemmat, mikä johtuu perinpohjaisesta muutoksesta, joka markkinoilla on meneillään ja joka liittyy etenkin vaihteleviin uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon käyttöön. Siksi verkkosäännöistä ja suuntaviivoista on tullut laajoja ja kattavia ja niissä käsitellään sekä teknisiä että yleisiä kysymyksiä.

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1228/2003, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkökaupassa (EUVL L 176, 15.7.2003, s. 1).

- (72) Jotta voidaan varmistaa markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia säädöksiä, jotka koskevat tiettyjen, markkinoiden yhdentymisen kannalta olennaisen tärkeiden erityisalojen muita kuin keskeisiä osia. Näihin säädöksiin pitäisi sisältyä tiettyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen ja muuttaminen sikäli kuin nämä täydentävät tätä asetusta, siirtoverkonhaltijoiden ja sääntelyviranomaisten alueellinen yhteistyö, siirtoverkonhaltijoiden väliset taloudelliset korvaukset sekä uusia rajayhdysjohtoja koskevien poikkeussäännösten soveltaminen. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimitusten välisessä sopimuksessa⁽¹⁴⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (73) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 291 artiklan mukaisesti. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011⁽¹⁵⁾ mukaisesti. Näiden täytäntöönpanosäädösten hyväksymiseen olisi sovellettava tarkastelumenettelyä.
- (74) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli rajat ylittävän sähkön kaupan yhdenmukaistetun kehyksen käyttöönottoa, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (75) Johdonmukaisuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi mikään tämän asetuksen säännös ei saisi estää direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklasta johtuvien poikkeusten soveltamista,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on

- a) luoda perusta energiaunionin tavoitteiden ja erityisesti vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden tavoitteiden tehokkaalle saavuttamiselle mahdollistamalla markkinasignaalien vaikutus tehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämiseen sekä toimitusvarmuuden, joustavuuden, kestävyys, hiilestä irtautumisen ja innovoinnin parantamiseen;
- b) vahvistaa peruseriaatteet hyvin toimiville, yhdennetyille sähkömarkkinoille, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähkön asiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, antavat vaikutusmahdollisuuksia kuluttajille, varmistavat kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla sekä kulutusjoustoja, energian varastointia ja energiatehokkuutta, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan aggregointia ja mahdollistavat uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja alakohtaisen integroinnin ja siitä maksettavan markkinapohjaisen korvauksen;

⁽¹⁴⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovalan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

- c) vahvistaa oikeudenmukaiset säännöt rajat ylittävää sähkön kauppaa varten ja tehostaa siten kilpailua sähkön sisämarkkinoilla kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen, mukaan lukien luomalla rajat ylittävien sähkönsiirtojen korvausmekanismi, vahvistamalla yhdenmukaistetut periaatteet rajat ylittäviä siirtoja koskeville maksuille ja jakamalla käytettävissä olevan yhteenliittämiskapasiteetin kansallisten siirtoverkkojen kesken;
- d) helpottaa hyvin toimivien ja avointen tukkumarkkinoiden syntymistä, edistää sähkön toimitusvarmuuden korkeaa tasoa ja säätää mekanismeista rajat ylittävää sähkön kauppaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamiseksi.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) 'rajayhdysjohdolla' voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot.
- 2) 'sääntelyviranomaisella' direktiivin (EU) 2019/944 57 artiklan 1 kohdan nojalla kunkin jäsenvaltion nimeämää sääntelyviranomaista;
- 3) 'rajat ylittävällä sähkönsiirrolla' jäsenvaltion siirtoverkossa kulkevaa fyysistä sähkövirtausta, jonka saa aikaan tuottajien, asiakkaiden tai molempien toiminnasta kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella aiheutuva vaikutus sen siirtoverkkoon;
- 4) 'siirtorajoituksella' tilannetta, jossa kaikkia markkinaosapuolten pyyntöjä, jotka koskevat kaupankäyntiä verkkoalueiden välillä, ei voida täyttää, koska ne vaikuttaisivat merkittävästi fyysisiin virtauksiin verkkoelementeissä, jotka eivät pysty välittämään kyseisiä virtauksia;
- 5) 'uudella rajayhdysjohdolla' rajayhdysjohtoa, joka ei ollut valmis 4 päivään elokuuta 2003 mennessä;
- 6) 'rakenteellisella siirtorajoituksella' siirtoverkossa esiintyvää siirtorajoitusta, joka on mahdollista määritellä yksiselitteisesti, on ennakoitavissa, koskee samaa maantieteellistä aluetta ja toistuu usein sähköverkon tavanomaisissa olosuhteissa;
- 7) 'markkinaoperaattorilla' tahoja, joka tarjoaa palvelua, jossa sähkön myyntitarjoukset täsmäytetään sähkön ostotarjousten kanssa;
- 8) 'nimitetyllä sähkömarkkinaoperaattorilla' markkinaoperaattoria, jonka toimivaltainen viranomais on nimennyt toteuttamaan yhteenkytkettyihin vuorokausimarkkinoihin tai päivänsäisiin markkinoihin liittyviä tehtäviä;
- 9) 'toimittamatta jääneen sähkön arvolla' euroina megawattituntia kohti esitettyä arviota suurimmasta sähkön hinnasta, jonka asiakkaat ovat valmiita maksamaan käyttökaton estämiseksi;
- 10) 'tasehallinnalla' kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla siirtoverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;
- 11) 'tasesähköllä' sähköenergiaa, jota siirtoverkonhaltijat käyttävät verkon tasapainottamiseen;
- 12) 'tasepalvelun tarjoajalla' markkinaosapuolta, joka tarjoaa siirtoverkonhaltijoille joko tasesähköä tai tasehallintakapasiteettia tai molempia;
- 13) 'tasehallintakapasiteetilla' kapasiteetin määrää, jonka tasepalvelun tarjoaja on sopinut pitävänsä käytettävissä ja jonka suhteen tasepalvelun tarjoaja on sopinut tekevänsä siirtoverkonhaltijalle tarjouksia vastaavasta tasesähkön määrästä sopimuksen voimassaoloaikana;
- 14) 'tasevastaavalla' markkinaosapuolta tai tämän valitsemaa edustajaa, joka vastaa kyseisen markkinaosapuolen tasepoikkeamista sähkömarkkinoilla;
- 15) 'taseselvitysajaksolla' aikayksikköä, jolta tasevastaavien tasepoikkeama lasketaan;

- 16) 'tasepoikkeamahinnalla' tasepoikkeaman hintaa kumpaankin suuntaan kullakin taseselvitysjaksolla; hinta voi olla positiivinen, nolla tai negatiivinen;
- 17) 'tasepoikkeamahinta-alueella' aluetta, jolla tasepoikkeamahinta lasketaan;
- 18) 'esivalintaprosessilla' prosessia, jossa varmennetaan, että tasehallintakapasiteetin tarjoaja täyttää siirtoverkonhaltijoiden asettamat vaatimukset;
- 19) 'reservikapasiteetilla' taajuuden vakautusreservien, taajuuden palautusreservien tai korvaavien reservien määrää, jonka on oltava siirtoverkonhaltijan käytettävissä;
- 20) 'asettamisella ajojärjestyksessä etusijalle' ajojärjestyksen itsemäärittelymallissa voimalaitosten ajojärjestyksen määrittelyä muiden kriteerien kuin tarjousten taloudellisen järjestyksen perusteella ja keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallissa voimalaitosten ajojärjestyksen määrittelyä muiden kriteerien kuin tarjousten taloudellisen järjestyksen ja verkon rajoitusten perusteella siten, että etusijalle asetetaan tietyillä tekniikoilla tuotetun sähkön ajaminen verkkoon;
- 21) 'kapasiteetin laskenta-alueella' maantieteellistä aluetta, jolla koordinoitua kapasiteetin laskentaa sovelletaan;
- 22) 'kapasiteettimekanismilla' väliaikaista toimenpidettä, jolla varmistetaan tarvittavan resurssien riittävyyden tason saavuttaminen maksamalla resursseille korvaus niiden käytettävyydestä, pois lukien lisäpalvelut ja siirtorajoituksen hallintaan liittyvät toimenpiteet;
- 23) 'tehokkaalla yhteistuotannolla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU ⁽¹⁶⁾ liitteessä II asetetut perusteet täyttävää yhteistuotantoa;
- 24) 'demonstraatiohankkeella' hanketta, jossa uusi teknologia esitellään ensimmäistä kertaa unionissa ja johon sisältyy merkittävä, viimeisimmän tekniikan tason selvästi ylittävä innovaatio;
- 25) 'markkinaosapuolella' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa, myy tai tuottaa sähköä, harjoittaa aggregointia, kulutusjoustoja tai tarjoaa energian varastointipalveluja, kaupankäyntiä koskevien toimeksiantojen antaminen mukaan lukien, yksillä tai useammilla sähkömarkkinoilla, myös tasesähkömarkkinoilla;
- 26) 'ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä' toimenpidettä, mukaan lukien rajoittaminen, jonka aktivoi yksi tai useampi siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija säätämällä tuotantoa, kuormitusjärjestelyjä tai molempia muuttaakseen fyysisiä virtauksia sähköjärjestelmässä ja vähentääkseen fyysistä siirtorajoitusta tai muuten varmistaakseen verkon käyttövarmuuden;
- 27) 'vastakaupankäynnillä' alueiden välistä kauppaa, jonka verkonhaltijat ovat käynnistäneet kahden tarjousalueen välillä fyysisen siirtorajoituksen helpottamiseksi;
- 28) 'voimalaitoksella' laitosta, joka muuntaa primaarienergiaa sähköenergiaksi ja joka koostuu yhdestä tai useammasta sähköntuotantomoduulista, jotka on liitetty verkkoon;
- 29) 'keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallilla' suunnittelun ja ajojärjestyksen määrittelyn mallia, jossa tuotantosuunnitelmista ja kulutussuunnitelmista sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaa kysynnän mukaan säädettävien laitosten osalta siirtoverkonhaltija yhdistetyssä suunnitteluprosessissa;
- 30) 'ajojärjestyksen itsemäärittelymallilla' suunnittelun ja ajojärjestyksen määrittelyn mallia, jossa tuotantosuunnitelmien ja kulutussuunnitelmien sekä voimalaitosten ja kulutuslaitosten ajojärjestyksen määrittelystä vastaavat kyseisten laitosten suunnittelijat;
- 31) 'tasehallinnan standardituotteella' yhdenmukaistettua tasehallintatuotetta, jonka kaikki siirtoverkonhaltijat ovat määritelleet tasepalvelujen vaihtoa varten;
- 32) 'tasehallinnan erityistuotteella' muuta tuotetta kuin tasehallinnan standardituotetta;
- 33) 'valtuutetulla operaattorilla' tahoja, jolle siirtoverkonhaltija tai nimitetty sähkömarkkinaoperaattori on siirtänyt sille tämän asetuksen tai muiden unionin säädösten mukaisesti uskottuja erityisiä tehtäviä tai velvoitteita tai jolle jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen on antanut tällaisia tehtäviä tai velvoitteita.

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

- 34) 'asiakkaalla' asiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 1 alakohdassa;
- 35) 'loppuasiakkaalla' loppuasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 3 alakohdassa;
- 36) 'tukkuasiakkaalla' tukkuasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 2 alakohdassa;
- 37) 'kotitalousasiakkaalla' kotitalousasiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 4 alakohdassa;
- 38) 'pienellä yrityksellä' pientä yritystä sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 7 alakohdassa;
- 39) 'aktiivisella asiakkaalla' aktiivista asiakasta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 8 alakohdassa;
- 40) 'sähkömarkkinoilla' sähkömarkkinoita sellaisena kuin ne on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 9 alakohdassa;
- 41) 'toimituksella' ja 'toimittamisella' toimitusta ja toimittamista sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 12 alakohdassa;
- 42) 'sähköntoimitussopimuksella' sähköntoimitussopimusta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 13 alakohdassa;
- 43) 'aggregoinnilla' aggregointia sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 18 alakohdassa;
- 44) 'kulutusjoustolla' kulutusjoustoja sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 20 alakohdassa;
- 45) 'älykkäällä mittausjärjestelmällä' älykästä mittausjärjestelmää sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 23 alakohdassa;
- 46) 'yhteentoimivuudella' yhteentoimivuutta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 24 alakohdassa;
- 47) 'jakelulla' jakelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 28 alakohdassa;
- 48) 'jakeluverkonhaltijalla' jakeluverkonhaltijaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 29 alakohdassa;
- 49) 'energiatehokkuudella' energiatehokkuutta sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 30 alakohdassa;
- 50) 'uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla' tai 'uusiutuvalla energialla' uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tai uusiutuvaa energiaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 31 alakohdassa;
- 51) 'hajautetulla tuotannolla' hajautettua tuotantoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 32 alakohdassa;
- 52) 'siirrolla' siirtoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 34 alakohdassa;
- 53) 'siirtoverkonhaltijalla' siirtoverkonhaltijaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 35 alakohdassa;
- 54) 'verkon käyttäjällä' verkon käyttäjää sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 36 alakohdassa;
- 55) 'tuotannolla' tuotantoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 37 alakohdassa;
- 56) 'tuottajalla' tuottajaa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 38 alakohdassa;
- 57) 'yhteenliitetyllä verkolla' yhteenliitettyä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 40 alakohdassa;
- 58) 'pienellä erillisellä verkolla' pientä erillistä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 alakohdassa;
- 59) 'pienellä liitetyllä verkolla' pientä liitettyä verkkoa sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 alakohdassa;
- 60) 'lisäpalvelulla' lisäpalvelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 48 alakohdassa;
- 61) 'taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla' taajuuteen vaikuttamatonta lisäpalvelua sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 49 alakohdassa;

- 62) 'energian varastoinnilla' energian varastointia sellaisena kuin se on määriteltyä direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 59 alakohdassa;
- 63) 'alueellisella koordinoitikeskuksella' tämän asetuksen 35 artiklan nojalla perustettua alueellista koordinoitikeskusta;
- 64) 'energian tukkumarkkinoilla' energian tukkumarkkinoita sellaisena kuin ne on määritelty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 ⁽¹⁷⁾ 2 artiklan 6 alakohdassa;
- 65) 'tarjousalueella' suurinta maantieteellistä aluetta, jonka sisällä markkinatoimijat voivat harjoittaa sähkökauppaa ilman kapasiteetinjakotoimia;
- 66) 'kapasiteetin jakamisella' alueiden välisen kapasiteetin kohdentamista;
- 67) 'vastuualueella' yhteenliitetyn järjestelmän yhtenäistä osaa, jota ylläpitää yksittäinen verkonhaltija ja johon sisältyvät liitetyt fyysiset kuormat ja/tai mahdolliset tuotantoyksiköt;
- 68) 'koordinoitulla nettosiirtokapasiteetilla' kapasiteetin laskentamenetelmää, joka perustuu periaatteelle, jonka mukaan vierekkäisten tarjousalueiden välinen suurin mahdollinen sähkökaupan määrä arvioidaan ja määritellään etukäteen;
- 69) 'kriittisellä verkkoelementillä' joko tarjousalueella tai tarjousalueiden välillä sijaitsevaa verkkoelementtiä, joka on otettu huomioon kapasiteetin laskentaprosessissa ja joka rajoittaa vaihdettavissa olevaa sähkömäärää;
- 70) 'alueiden välisellä kapasiteetilla' yhteenliitetyn järjestelmän valmiutta toteuttaa energian siirtoja tarjousalueiden välillä;
- 71) 'generaattoriyksiköllä' tuotantoyksikköön sisältyvää yksittäistä sähkögeneraattoria.

II LUKU

SÄHKÖMARKKINOITA KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖT

3 artikla

Sähkömarkkinoiden toimintaa koskevat periaatteet

Jäsenvaltioiden, sääntelyviranomaisten, siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, markkinaoperaattoreiden ja valtuutettujen operaattoreiden on varmistettava, että sähkömarkkinoiden toiminnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- a) hinnanmuodostuksen on perustuttava kysyntään ja tarjontaan;
- b) markkinasäännöillä on kannustettava vapaaseen hinnanmuodostukseen ja vältettävä toimia, jotka estävät kysyntään ja tarjontaan perustuvan hinnanmuodostuksen;
- c) markkinasäännöillä on helpotettava joustavamman tuotannon kehittämistä, kestävästä vähähiilistä tuotantoa ja kulutusjouston lisäämistä;
- d) asiakkaiden on voitava hyötyä markkinatilaisuuksista ja lisääntyneestä kilpailusta vähittäismarkkinoilla, ja asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia on lisättävä, jotta nämä voivat osallistua markkinaosapuolena energiamarkkinoille ja energiakäanteeseen;
- e) loppuasiakkaiden ja pienten yritysten on voitava osallistua markkinoille aggregoimalla useiden voimalaitosten tuotantoa tai useiden kulutusjoustokohteiden kuormia, jotta nämä voivat tehdä yhteisiä tarjouksia sähkömarkkinoilla ja näitä voidaan yhdessä käyttää sähköjärjestelmässä unionin kilpailuoikeutta noudattaen;
- f) markkinasäännöillä on mahdollistettava sähköjärjestelmän ja siten talouden irtautuminen hiilestä, mukaan lukien mahdollistamalla uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan sähkön integrointi ja tarjoamalla kannustimia energiatehokkuuteen;
- g) markkinasäännöillä on tarjottava asianmukaisia investointikannustimia tuotantoon, erityisesti kannustimia pitkän aikavälin investoinneille hiilestä irtautuneeseen ja kestäväan sähköjärjestelmään, energian varastointiin, energiatehokkuuteen ja kulutusjoustoon markkinoiden tarpeiden mukaisesti sekä helpotettava reilua kilpailua ja siten taattava toimitusvarmuus;

⁽¹⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1).

- h) sähkömarkkinoilla ja niihin liittyvillä palvelumarkkinoilla on asteittain poistettava tarjousalueiden tai jäsenvaltioiden välisiin rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin ja rajat ylittäviin liiketoimiin kohdistuvia esteitä;
- i) markkinasäännöissä on määrättävä alueellisesta yhteistyöstä silloin kuin se on tuloksellista;
- j) turvallisen ja kestävä tuotannon, energian varastoinnin ja kysyntäjouston on osallistuttava markkinoille yhdenvertaisesti unionin oikeudessa asetettujen vaatimusten mukaisesti;
- k) kaikkien tuottajien on oltava suoraan tai välillisesti vastuussa tuottamansa sähkön myynnistä;
- l) markkinasäännöillä on sallittava demonstraatiohankkeiden kehittäminen kestäviksi, varmoiksi ja vähähiiliseksi energialähteiksi, -teknologioiksi tai -järjestelmiksi siten, että ne toteutetaan ja niitä käytetään yhteiskunnan hyödyksi;
- m) markkinasäännöillä on mahdollistettava tuotantolaitosten, energian varastoinnin ja kulutusjoustopon tehokas ajojärjestys;
- n) markkinasäännöillä on sallittava sähköntuotantoyritysten, energian varastointiyritysten ja sähkötoimitusyritysten markkinoille tulo ja markkinoilta poistuminen näiden yritysten oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta tekemän arvioinnin perusteella;
- o) jotta markkinaosapuolet voivat suojautua hintavaihteluriskeiltä markkinapohjaisesti ja lieventää investoinnin tulevaa tuottoa koskevaa epävarmuutta, pitkän aikavälin suojaustuotteilla on voitava käydä kauppaa pörssiessä avoimella tavalla ja pitkäaikaisista sähkön toimitussopimuksista on voitava neuvotella pörssin ulkopuolella unionin perussopimusten kilpailusääntöjä noudattaen.
- p) markkinasäännöillä on helpotettava tuotteiden kauppaa kaikkialla unionissa ja sääntelymuutoksissa on otettava huomioon vaikutukset sekä lyhyen että pitkän aikavälin termiini- ja futuurimarkkinoihin ja -tuotteisiin;
- q) markkinaosapuolilla on oltava oikeus päästä siirtoverkkoihin ja jakeluverkkoihin objektiivisin, avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

4 artikla

Oikeudenmukainen siirtymä

Komissio tukee kaikin käytettävissä olevin keinoin jäsenvaltioita, jotka ottavat käyttöön kansallisen strategian olemassa olevan kivihiiilen ja muiden kiinteiden fossiilisten polttoaineiden tuotanto- ja louhintakapasiteetin vähentämiseksi asteittain, jotta voidaan mahdollistaa ”oikeudenmukainen siirtymä” rakennemuutosalueilla. Komissio auttaa jäsenvaltioita käsittelemään puhtaaseen energiaan siirtymisen vaikutuksia yhteiskunnalle ja taloudelle.

Komissio toimii tiiviisti hiili- ja hiilidioksidi-intensiivisten alueiden sidosryhmien kanssa, helpottaa käytettävissä olevien varojen ja ohjelmien saatavuutta ja käyttöä ja kannustaa hyvien käytäntöjen vaihtoon, mukaan lukien keskustelut alan etenemissuunnitelmista ja uudelleen koulutustarpeista.

5 artikla

Tasevastuu

1. Kaikki markkinaosapuolet ovat vastuussa sähköjärjestelmässä aiheuttamistaan tasepoikkeamista, jäljempänä ’tasevastuu’. Tätä varten markkinaosapuolten on joko itse toimittava tasevastaavina tai sopimusperusteisesti siirrettävä vastuunsa valitsemalleen tasevastaavalle. Kukin tasevastaava on taloudellisesti vastuussa tasepoikkeamistaan, ja sen on pyrittävä olemaan tasapainossa tai autettava sähköjärjestelmää olemaan tasapainossa.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää tasevastuuta koskevista poikkeuksista ainoastaan:

- a) sääntelyviranomaisen hyväksymistä innovatiivisten teknologioiden demonstraatiohankkeista edellyttäen, että kyseiset poikkeukset on kestoaltaan ja laajuudeltaan rajoitettu siihen, mikä on tarpeen demonstraatiotarkoitusten saavuttamiseksi;

- b) uusiutuvia energialähteitä käyttävät voimalaitoksille joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW;
- c) komission Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 mukaisten unionin valtiontukisääntöjen nojalla hyväksymää tukea saavat laitokset, jotka on otettu käyttöön ennen 4 päivää heinäkuuta 2019.

Jäsenvaltiot voivat tarjota tasevastuusta kokonaan tai osittain vapautetuille markkinaosapuolille kannustimia ottaa täysi tasevastuu, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista.

3. Kun jäsenvaltio päättää säätää 2 kohdan mukaisesta poikkeuksesta, sen on varmistettava, että jokin muu markkinaosapuoli ottaa taloudellisen vastuun tasepoikkeamista.
4. Voimalaitoksista, jotka on otettu käyttöön 1 päivästä tammikuuta 2026, 2 kohdan b alakohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 200 kW.

6 artikla

Tasehallintamarkkinat

1. Tasehallintamarkkinat, esivalintaprosessit mukaan lukien, on järjestettävä siten, että
  - a) varmistetaan todellinen syrjimättömyys markkinaosapuolten välillä ottaen huomioon sähköjärjestelmän erilaiset tekniset tarpeet ja tuotantolähteiden, energian varastoinnin ja kulutusjouston erilaiset valmiudet;
  - b) varmistetaan, että palvelut on määritelty läpinäkyvästi ja teknologianeutraalisti, ja ne hankitaan läpinäkyvästi ja markkinapohjaisesti;
  - c) varmistetaan syrjimätön pääsy kaikille markkinaosapuolille, yksittäin tai aggregoinnin välityksellä, mukaan lukien vaihtelevista uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähkö, kulutusjousto ja energian varastointi;
  - d) otetaan huomioon tarve välittää kasvavia vaihtelevan tuotannon osuuksia sekä lisääntyvä kulutusjousto ja uusien teknologioiden käyttöönotto.
2. Tasesähkön hintaa ei saa määrittää ennalta tasehallintakapasiteettia koskevassa sopimuksessa. Hankintaprosessien on oltava läpinäkyviä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti samalla, kun suojataan kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus.
3. Tasehallintamarkkinoilla on varmistettava käyttövarmuus ja sallittava samalla alueiden välisen kapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö ja tehokas jakaminen eri aikaväleillä 17 artiklan mukaisesti.
4. Tasesähkön selvityksen on tasehallinnan standardituotteissa ja tasehallinnan erityistuotteissa perustuttava marginaalihinnoitteluun (maksetaan selvitettyinä), paitsi jos kaikki sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet vaihtoehtoisen hinnoittelumenetelmän kaikkien siirtoverkonhaltijoiden yhteisestä ehdotuksesta sellaisen analyysin jälkeen, joka osoittaa, että vaihtoehtoinen hinnoittelumenetelmä on tehokkaampi.

Markkinaosapuolten on voitava tehdä tarjouksia mahdollisimman lähellä reaaliaikaa, eivätkä tasesähkökaupan sulkeutumisajankohdat saa olla ennen päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohtaa.

Siirtoverkonhaltijat, jotka soveltavat keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallia, voivat vahvistaa lisäsääntöjä asetuksen (EY) 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyjen tasesähköä koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

5. Tasepoikkeamat on selvitettävä hinnalla, joka vastaa sähkön reaaliaikaista arvoa.
6. Tasepoikkeamahinta-alueen on vastattava tarjousaluetta, lukuun ottamatta keskitetyn ajojärjestyksen määrittelyn mallin tapaus, jossa tasepoikkeamahinta-alue voi muodostaa osan tarjousalueesta.
7. Siirtoverkonhaltijoiden on toteutettava reservikapasiteetin mitoitus, ja sitä on helpotettava alueellisella tasolla.

8. Siirtoverkonhaltijan on toteutettava tasehallintakapasiteetin hankinta, ja sitä voidaan helpottaa alueellisella tasolla. Rajat ylittävän kapasiteetin varausta tätä varten voidaan rajoittaa. Tasehallintakapasiteetin hankinnan on oltava markkina-pohjaista, ja se on järjestettävä siten, ettei markkinaosapuolten välillä esiinny syrjintää esivalintaprosessissa direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4 kohdan mukaisesti, riippumatta siitä, osallistuvatko markkinaosapuolet siihen yksittäin tai aggregoinnin välityksellä

Tasehallintakapasiteetin hankinnan on perustuttava ensimarkkinoihin, paitsi jos ja siltä osin kuin sääntelyviranomaisen on myöntänyt poikkeuksen, jolla sallitaan muiden markkinapohjaisen hankinnan muotojen käytön sillä perusteella, että tasehallintapalvelujen markkinoilla ei ole kilpailua. Poikkeuksia velvollisuudesta käyttää ensimarkkinoita tasehallintakapasiteetin hankinnan perusteena on tarkasteltava uudelleen joka kolmas vuosi.

9. Ylös- ja alassäädön tasehallintakapasiteetin hankinta on toteutettava erikseen, paitsi jos sääntelyviranomaisen hyväksyy tästä periaatteesta tehtävän poikkeuksen sillä perusteella, että osoitetaan siirtoverkonhaltijan tekemällä arvioinnilla, että tämä johtaisi parempaan taloudelliseen tehokkuuteen. Sopimus tasehallintakapasiteetista saadaan tehdä aikaisintaan yksi päivä ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista ja sopimuskauden kesto on enintään yksi päivä, paitsi jos ja siltä osin kuin sääntelyviranomaisen on hyväksynyt sopimuksen tekemisen aiemmin tai pidemmän sopimuskauden toimitusvarmuuden takaamiseksi tai taloudellisen tehokkuuden parantamiseksi.

Jos poikkeus myönnetään, vähintään 40 prosentissa tasehallintakapasiteetissa käytettävistä tasehallinnan standardituotteista ja vähintään 30 prosentissa kaikista tuotteista sopimukset tasehallintakapasiteetista on tehtävä viimeistään yksi päivä ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista ja sopimuskauden kesto on enintään yksi päivä. Sopimus tasehallintakapasiteetin jäljelle jäävästä osasta on tehtävä viimeistään yksi kuukausi ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamista, ja sopimuskauden keston on oltava enintään yksi kuukausi.

10. Sääntelyviranomaisen voi siirtoverkonhaltijan pyynnöstä päättää pidentää 9 kohdassa tarkoitettua sopimuskauden kestoa tasehallintakapasiteetin jäljelle jäävässä osassa enintään 12 kuukauteen edellyttäen, että tällainen päätös on kestoltaan rajoitettu ja että loppukäyttäjille kustannusten alenemisen muodossa kohdistuvat myönteiset vaikutukset ylittävät markkinoihin kohdistuvat kielteiset vaikutukset. Pyyntöön on sisällyttävä

- a) se erityinen ajanjakso, jona poikkeusta sovelletaan;
- b) se erityinen tasehallintakapasiteetin määrä, johon poikkeusta sovelletaan;
- c) analyysi poikkeuksen vaikutuksesta tasehallintaresurssien osallistumiseen; ja
- d) poikkeuksen perustelut, joissa osoitetaan, että poikkeus johtaisi loppukäyttäjien kustannusten alenemiseen.

11. Sen estämättä, mitä 10 kohdassa säädetään, sopimuskauden kesto ei 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen saa olla pidempi kuin kuusi kuukautta.

12. Sääntelyviranomaisten on viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028 annettava komissiolle ja ACERille kertomus sellaisten sopimusten kattamasta kokonaiskapasiteetista, joiden kesto tai hankintajakso on pidempi kuin yksi päivä.

13. Siirtoverkonhaltijoiden tai niiden delegoitujen operaattoreiden on julkaistava mahdollisimman reaaliaikaisesti mutta enintään 30 minuutin viiveellä toimituksen jälkeen suunnittelualueidensa kulloinkin järjestelmän tasapaino, arvioidut tasepoikkeamahinnat ja arvioidut tasesähkön hinnat.

14. Jos tasehallinnan standardituotteet eivät riitä käyttövarmuuden varmistamiseen tai jos jotkin tasehallintaresurssit eivät voi osallistua tasehallintamarkkinoille tasehallinnan standardituotteilla, siirtoverkonhaltijat voivat ehdottaa ja sääntelyviranomaiset voivat hyväksyä 2 ja 4 kohdasta tehtäviä poikkeuksia tasehallinnan erityistuotteille, jotka aktivoidaan paikallisesti vaihtamatta niitä muiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

Poikkeusehdotuksiin on sisällyttävä kuvaus toimenpiteistä, joita on ehdotettu erityistuotteiden käytön minimoimiseksi siten, että niitä käytetään ainoastaan silloin kuin se on taloudellisesti tehokasta, osoitus siitä, että erityistuotteet eivät luo merkittävää tehostomuutta ja vääristymiä tasehallintamarkkinoilla suunnittelualan sisä- tai ulkopuolella, sekä tarvittaessa säännöt, joiden mukaisesti tasehallinnan erityistuotteiden tasesähkötärjoukset muunnetaan tasehallinnan standardituotteiden tasesähkötärjouksiksi, ja tiedot tästä prosessista.

7 artikla

Vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat

1. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on yhdessä järjestettävä asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnointi. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tehtävä yhteistyötä unionin tasolla tai, jos se on tarkoituksenmukaisempaa, alueellisella tasolla, jotta unionin vuorokautinen ja päivänsisäinen sähkökauppa toimisi mahdollisimman tehokkaasti. Yhteistyövelvoite ei rajoita unionin kilpailuoikeuden soveltamista. Siirtoverkonhaltijoihin ja nimitettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin on niiden sähkökauppaan liittyvissä tehtävissä sovellettava sääntelyviranomaisten viranomaisvalvontaa direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti ja ACERin viranomaisvalvontaa asetuksen (EU) 2019/942 4 ja 8 artiklan mukaisesti.

2. Vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) ne on järjestettävä siten, ettei niillä esiinny syrjintää;
- b) niillä on maksimoitava kaikkien markkinaosapuolten kyky hallita tasepoikkeamia;
- c) niillä on maksimoitava kaikkien markkinaosapuolten mahdollisuudet osallistua alueiden väliseen kauppaan mahdollisimman lähellä reaaliaikaa kaikilla tarjousalueilla;
- d) niillä on tarjottava hintoja, jotka heijastavat markkinoiden perustekijöitä, sähkön reaaliaikainen arvo mukaan lukien, ja joihin markkinaosapuolet voivat luottaa sopiessaan pidemmän aikavälin suojausinstrumenteista;
- e) niillä on taattava käyttövarmuus ja sallittava samalla siirtokapasiteetin mahdollisimman laaja käyttö;
- f) niiden on oltava avoimia samalla, kun niissä suojataan kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuus ja varmistetaan, että kauppa käydään anonyymisti;
- g) niillä ei saa tehdä eroa tarjousalueen sisällä ja tarjousalueiden välillä tehtyjen kauppojen välillä; ja
- h) ne on järjestettävä siten, että voidaan varmistaa, että kaikki markkinaosapuolet voivat päästä markkinoille yksittäin tai aggregoinnin välityksellä.

8 artikla

Vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla käytävä kauppa

1. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava markkinaosapuolten käydä sähkökauppaa mahdollisimman lähellä reaaliaikaa ja vähintään päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisaikakohtaan saakka.

2. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava markkinaosapuolille mahdollisuus käydä sähkökauppaa aikaväleillä, jotka ovat vähintään yhtä lyhyitä kuin taseselvitysjakso, sekä vuorokausimarkkinoilla että päivänsisäisillä markkinoilla.

3. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tarjottava vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla kaupattavaksi tuotteita, jotka ovat kooltaan riittävän pieniä, eli tarjousten vähimmäiskoko on 500 kilowattia tai vähemmän, jotta mahdollistetaan kulutusjoustop, energian varastoinnin ja pienimuotoisten uusiutuvien energialähteiden ja myös asiakkaiden suora osallistuminen.

4. Taseselvitysjakson on viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2021 oltava 15 minuuttia kaikilla suunnittelualueilla, paitsi jos sääntelyviranomaiset ovat myöntäneet poikkeuksen. Poikkeuksia voidaan myöntää ainoastaan 31 päivään joulukuuta 2024.

Taseselvitysjakso ei saa olla pidempi kuin 30 minuuttia 1 päivästä tammikuuta 2025 alkaen, kun synkronialueen kaikki sääntelyviranomaiset ovat myöntäneet poikkeuksen.

*9 artikla***Termiinimarkkinat**

1. Siirtoverkonhaltijoiden on asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti myönnettävä pitkän aikavälin siirto-oikeuksia tai niillä on oltava käytössä vastaavia toimenpiteitä, jotta markkinaosapuolet, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, voivat suojautua hintariskeiltä yli tarjousalueiden rajojen, paitsi jos toimivaltaisten sääntelyviranomaisten tekemä tarjousalueen rajoja koskeva termiinimarkkinoiden arviointi osoittaa, että kyseisillä tarjousalueilla on tarjolla riittävästi suojausmahdollisuuksia.
2. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet on jaettava avoimella, markkinapohjaisella ja syrjimättömällä tavalla keskitetyn kauppapaikan kautta.
3. Markkinaoperaattorit voivat unionin kilpailuoikeutta noudattaen vapaasti kehittää termiinimarkkinoille suojausinstrumentteja, myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja, tarjotakseen markkinaosapuolille, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, asianmukaiset mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuville taloudellisille riskeille. Jäsenvaltiot eivät saa edellyttää, että tällaiset suojaustoimet rajoittuvat jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kauppoihin.

*10 artikla***Tarjousten tekniset rajat**

1. Sähkön tukkuhinnalla ei saa olla ylä- eikä alarajaa. Tätä säännöstä sovelletaan muun muassa tarjousten tekemiseen ja selvitykseen kaikilla aikaväleillä, ja se koskee myös tasesähkön hintoja ja tasepoikkeamahintoja. Tämä ei kuitenkaan vaikuta teknisiin hintarajoihin, joita voidaan soveltaa tasehallinnan aikavälillä sekä vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä 2 kohdan mukaisesti.
2. Nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit voivat soveltaa yhdenmukaistettuja rajoja enimmäis- ja vähimmäisselvityshintoihin vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä. Näiden rajojen on oltava riittävän korkeita, jotta ne eivät tarpeettomasti rajoita kauppaa, ne on yhdenmukaistettava sisämarkkinoilla, ja niissä on otettava huomioon toimittamatta jääneen sähkön enimmäisarvo. Nimitettyjen markkinaoperaattoreiden on otettava käyttöön avoin mekanismi tarjousten teknisten rajojen mukauttamiseksi automaattisesti hyvissä ajoin, jos on odotettavissa, että asetetut rajat saavutetaan. Mukautettuja korkeampia rajoja sovelletaan siihen saakka, että tämän mekanismin mukaiset lisäkorotukset ovat tarpeen.
3. Siirtoverkonhaltijat eivät saa toteuttaa mitään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukkuhintojen muuttaminen.
4. Sääntelyviranomaisten tai, kun jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten, tällaisten muiden toimivaltaisten viranomaisten on yksilöitävä niiden alueella sovellettavat politiikat ja toimenpiteet, jotka voisivat osaltaan välillisesti rajoittaa tukkutason hinnanmuodostusta, mukaan lukien tasesähkön aktivointiin liittyvien tarjousten rajoittaminen, kapasiteettimekanismit, siirtoverkonhaltijoiden toimenpiteet sekä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on markkinatulosten kyseenalaistaminen tai määräävän aseman väärinkäytön tai tehottomasti määriteltyjen tarjousalueiden estäminen.
5. Jos sääntelyviranomaisen tai nimetty toimivaltainen viranomaisen on yksilöinyt politiikan tai toimenpiteen, joka voisi rajoittaa tukkuhinnanmuodostusta, sen on toteutettava kaikki asianmukaiset toimet kyseisen politiikan tai toimenpiteen poistamiseksi tai, jos se ei ole mahdollista, kyseisen politiikan tai toimenpiteen tarjouskäyttämiseen kohdistuvan vaikutuksen rajoittamiseksi. Jäsenvaltioiden on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 esitettävä komissiolle kertomus, jossa täsmennetään toimenpiteet ja toimet, joita ne ovat toteuttaneet tai aikovat toteuttaa.

*11 artikla***Toimittamatta jääneen sähkön arvo**

1. Jos se on tarpeen luotettavuusstandardin vahvistamiseksi 25 artiklan mukaisesti, sääntelyviranomaisten tai, kun jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten, tällaisten muiden toimivaltaisten viranomaisten on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 vahvistettava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta alueellaan. Tämä arvio on julkistettava. Sääntelyviranomaiset tai muut nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat

vahvistaa eri arvion kullakin tarjousalueella, jos niiden alueella on enemmän kuin yksi tarjousalue. Jos tarjousalue koostuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueista, asianomaisten sääntelyviranomaisten tai muiden nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava yksi arvio toimittamatta jääneen sähkön arvosta kyseisellä tarjousalueella. Sääntelyviranomaisten tai nimettyjen muiden toimivaltaisten viranomaisten on vahvistaessaan yhtä arviota toimittamatta jääneen sähkön arvosta sovellettava 23 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua menetelmää.

2. Sääntelyviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on saatettava arvionsa toimittamatta jääneen sähkön arvosta ajan tasalle vähintään joka viides vuosi tai aiemmin, kun ne havaitsevat merkittävän muutoksen.

12 artikla

Tuotannon ja kulutusjoustopojärjestyksen määrittely

1. Voimalaitosten ja kulutusjoustopojärjestyksen määrittely on tapahduttava syrjimättömästi, avoimesti ja, jollei 2–6 kohdassa toisin säädetä, markkinapohjaisesti.

2. Rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava, että verkonhaltijat asettavat etusijalle uusiutuvia energialähteitä käyttävät voimalaitokset, siinä määrin kuin kansallisen sähköjärjestelmän varma käyttö sen sallii, avointen ja syrjimättömien kriteerien perusteella, ja kun tällaiset voimalaitokset ovat joko

a) uusiutuvia energialähteitä käyttäviä voimalaitoksia, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW; tai

b) sääntelyviranomaisen hyväksymiä innovatiivisten teknologioiden demonstraatiohankkeita edellyttäen, että tällainen etusija rajoittuu siihen, mikä on kestolta ja laajuudelta tarpeen demonstraatiotarkoitusten saavuttamiseksi.

3. Jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta ajojärjestyksessä etusijalle asettamista 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin voimalaitoksiin, jotka otetaan käyttöön vähintään kuuden kuukauden kuluttua kyseisestä päätöksestä, tai soveltaa 2 kohdan a alakohdassa säädettyä alempaa vähimmäiskapasiteettia sillä edellytyksellä, että

a) sillä on hyvin toimivat päivänsisäiset markkinat ja muut tukku- ja tasehallintamarkkinat ja että kaikilla markkinatoimijoilla on täysimääräinen pääsy kyseisille markkinoille tämän asetuksen säännösten mukaisesti;

b) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt ovat avoimia kaikille markkinaosapuolille;

c) jäsenvaltion kansallinen panos uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian osuutta koskevan unionin sitovan yleistavoitteen saavuttamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001⁽¹⁸⁾ 3 artiklan 2 kohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999⁽¹⁹⁾ 4 artiklan a kohdan 2 alakohdan mukaisesti on vähintään yhtä suuri kuin asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II vahvistetun laskentakaavan tulos, eikä jäsenvaltion osuus uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta alita sen asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan a kohdan 2 alakohdan mukaisia vertailukohtia; tai vaihtoehtoisesti jäsenvaltion osuus uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta energiasta sähkön kokonaisloppukulutuksessa on vähintään 50 prosenttia;

d) jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle suunnitellusta poikkeuksesta ja selvittänyt yksityiskohtaisesti, miten a, b ja c alakohdassa säädetty edellytykset täyttyvät; ja

e) jäsenvaltio on julkaissut suunnitellun poikkeuksen ja sen yksityiskohtaiset perustelut ottaen tarvittaessa asianmukaisesti huomioon kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojaamisen.

Poikkeuksissa on vältettävä takautuvia muutoksia voimalaitoksille, jotka jo voidaan asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sen estämättä, mitä jäsenvaltion ja voimalaitoksen vapaaehtoiselta pohjalta tekemissä sopimuksissa määrätään.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

Jäsenvaltiot voivat tarjota kannustimia vapaaehtoiseen etusijasta luopumiseen laitoksille, jotka voidaan asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää sellaisissa tehokasta yhteistuotantoa käyttävissä voimalaitoksissa tuotetun sähkön asettamisesta ajojärjestyksessä etusijalle, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 400 kW, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan soveltamista.

5. Voimalaitoksista, jotka on otettu käyttöön 1 päivän tammikuuta 2026 jälkeen, 2 kohdan a alakohtaa sovelletaan ainoastaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin, joiden asennettu sähköntuotantokapasiteetti on alle 200 kW.

6. Uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävät voimalaitokset, jotka on otettu käyttöön ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 ja jotka käyttöönottonsa jälkeen asetettiin ajojärjestyksessä etusijalle direktiivin 2012/27/EU 15 artiklan 5 kohdan tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY⁽²⁰⁾ 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti, on edelleen voitava asettaa ajojärjestyksessä etusijalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ennen 4 päivää . heinäkuuta 2019 tehtyjen sopimusten soveltamista. Ajojärjestyksessä etusijalle asettamista ei enää sovelleta tällaisiin voimalaitoksiin ajankohdasta, jolloin voimalaitokseen tehdään merkittäviä muutoksia, mistä katsotaan olevan kyse ainakin silloin, kun tarvitaan uusi liittymissopimus tai kun lisätään voimalaitoksen tuotantokapasiteettia.

7. Ajojärjestyksessä etusijalle asettaminen ei saa vaarantaa sähköjärjestelmän varmaa käyttöä, sitä ei saa käyttää perusteluna alueiden välisen kapasiteetin rajoittamiselle 16 artiklassa säädettyä pidemmälle, ja sen on perustuttava avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin.

13 artikla

Ajojärjestyksen uudelleenmäärittely

1. Tuotannon ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja kulutusjouoston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn on perustuttava objektiivisiin, avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin. Sen on oltava avointa kaikille tuotantotekniikoille, kaikelle energian varastoinnille ja kaikelle kulutusjoustoille, mukaan lukien niille, jotka sijaitsevat muissa jäsenvaltioissa, paitsi jos se ei ole teknisesti mahdollista.

2. Resurssit, joiden ajojärjestys määritellään uudelleen, on valittava voimalaitoksista, energiavarastoista tai kulutusjoustosta käyttäen markkinapohjaisia mekanismeja, ja niille on maksettava taloudellinen korvaus. Ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyssä käytettävät tasesähkötarjoukset eivät saa asettaa tasesähkön hintaa.

3. Muuta kuin markkinapohjaista tuotannon, energian varastoinnin ja kulutusjouoston ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä voi käyttää ainoastaan, jos

a) markkinapohjaista vaihtoehtoa ei ole käytettävissä;

b) kaikki käytettävissä olevat markkinapohjaiset resurssit on käytetty;

c) sillä alueella, jolla palvelun tarjoamiseen soveltuvat laitokset sijaitsevat, käytettävissä olevien voimalaitosten, energiavarastojen ja kulutusjoustokohteiden lukumäärä on liian pieni toimivan kilpailun varmistamiseksi; tai

d) verkon senhetkinen tilanne johtaa siirtorajoitukseen niin säännöllisellä ja ennakoitavissa olevalla tavalla, että markkinapohjainen ajojärjestyksen uudelleenmäärittely johtaisi säännöllisiin strategisiin tarjouksiin, jotka lisäisivät sisäistä siirtorajoitusta, ja asianomainen jäsenvaltio on hyväksynyt toimintasuunnitelman, jolla puututaan tähän siirtorajoitukseen, tai varmistaa, että alueiden väliseen kauppaan käytettävissä oleva vähimmäiskapasiteetti on 16 artiklan 8 kohdan mukainen.

4. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on toimitettava kertomus vähintään vuosittain toimivaltaiselle sääntelyviranomaiselle seuraavista:

a) markkinapohjaisen ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevien mekanismien kehityksen aste ja vaikuttavuus voimalaitoksissa, energiavarastoissa ja kulutusjoustokohteissa;

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

- b) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn syyt, määrät megawattitunteina (MWh) ja tuotantolähteen tyyppi;
- c) toimenpiteet, joilla vähennetään uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen alaspäin muuttamisen tarvetta tulevaisuudessa, mukaan lukien investoinnit verkkoinfrastruktuurin digitalisointiin ja joustavuutta lisääviin palveluihin.

Asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen on toimitettava kertomus ACERille ja julkaistava yhteenveto ensimmäisen kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuista tiedoista tarvittaessa yhdessä parannussuosituksen kanssa.

5. Jollei verkon luotettavuuden ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevista vaatimuksista, jotka perustuvat sääntelyviranomaisten vahvistamiin avoimiin ja syrjimättömiin kriteereihin, muuta johdu, siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on

- a) taattava siirtoverkkojen ja jakeluverkkojen kyky siirtää uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotettua sähköä siten, että ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä käytetään mahdollisimman vähän; tämä ei estä ottamasta verkon suunnittelussa huomioon rajallista ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, kun siirtoverkon haltija tai jakeluverkon haltija voi avoimella tavalla näyttää toteen, että tämä on taloudellisesti tehokkaampaa eikä se ylitä viittä prosenttia uusiutuvia energialähteitä käyttävissä ja suoraan verkkoonsa liitetyissä laitoksissa vuoden aikana tuotetusta sähköstä, jollei jäsenvaltio, jossa uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävistä voimalaitoksista peräisin olevan sähkön osuus sähkön vuotuisesta kokonaisloppukulutuksesta on yli 50 prosenttia, toisin säädä;
- b) toteutettava asianmukaiset verkkoon liittyvät ja markkinoihin liittyvät operatiiviset toimenpiteet, jotta voidaan minimoida uusiutuvista energialähteistä tai tehokkaalla yhteistuotannolla tuotetun sähkön ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin;
- c) varmistettava, että niiden verkot ovat riittävän joustavia, jotta ne pystyvät hallitsemaan niitä.

6. Jos käytetään muuta kuin markkinapohjaista ajojärjestyksen alaspäin muuttamista, on sovellettava seuraavia periaatteita:

- a) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista sovelletaan uusiutuvia energialähteitä käyttäviin voimalaitoksiin ainoastaan, jos muita vaihtoehtoja ei ole olemassa tai jos muut ratkaisut aiheuttaisivat merkittävässä määrin kohtuuttomia kustannuksia tai vakavia riskejä verkon käyttövarmuudelle;
- b) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista sovelletaan tehokkaassa yhteistuotantoprosessissa tuotettuun sähkөөn ainoastaan, jos uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen alaspäin muuttamista lukuun ottamatta muita vaihtoehtoja ei ole olemassa tai jos muut ratkaisut aiheuttaisivat kohtuuttomia kustannuksia tai vakavia riskejä verkon käyttövarmuudelle;
- c) ajojärjestyksen alaspäin muuttamista ei saa soveltaa uusiutuvia energialähteitä tai tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten itse tuottamaan sähkөөn, jota ei syötetä siirto- tai jakeluverkkoon, paitsi jos mikään muu ratkaisu ei poista verkon käyttövarmuuteen liittyviä ongelmia;
- d) a, b ja c alakohdassa tarkoitettu ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin on perusteltava asianmukaisesti ja avoimesti. Perustelut on sisällytettävä 3 kohdan mukaiseen raporttiin.

7. Jos käytetään muuta kuin markkinapohjaista ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä, ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä pyytävän verkonhaltijan on maksettava siitä taloudellinen korvaus sen voimalaitoksen, energiavaraston tai kulutusjoustokohteen haltijalle, johon ajojärjestyksen uudelleenmäärittely kohdistuu, paitsi jos tuottajat hyväksyvät liittymissopimuksen, jossa sitovaa energianjakelua ei taata. Tällaisen taloudellisen korvauksen on oltava vähintään yhtä suuri kuin suurempi seuraavista osatekijöistä tai niiden yhdistelmä, jos ainoastaan yhden osatekijän soveltaminen johtaisi perusteettoman pieneen tai perusteettoman suureen korvaukseen:

- a) ajojärjestyksen uudelleenmäärittelystä aiheutuvat ylimääräiset käyttökustannukset, kuten ylimääräiset polttoainekustannukset, kun kyseessä on ajojärjestyksen muuttaminen ylöspäin, tai varalämmön toimitus, kuin kyseessä on tehokasta yhteistuotantoa käyttävien voimalaitosten ajojärjestyksen muuttaminen alaspäin;
- b) sähkön myynnistä vuorokausimarkkinoilla saatavat nettotulot, jotka voimalaitos, energiavarasto tai kulutusjoustokohde olisi tuottanut ilman ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevaa pyyntöä; jos voimalaitoksille, energiavarastoille tai kulutusjoustokohteille annetaan taloudellista tukea tuotetun tai kulutetun sähkömäärän perusteella, taloudellinen tuki, joka olisi saatu ilman ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevaa pyyntöä, katsotaan osaksi nettotuloja.

III LUKU

VERKKOON PÄÄSY JA SIIRTORAJOITUKSEN HALLINTA

1 JAKSO

Kapasiteetin jakaminen

14 artikla

Tarjousalueen uudelleentarkastelu

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet siirtorajoituksen käsittelemiseksi. Tarjousalueiden rajojen on perustuttava pitkäaikaisiin, rakenteellisiin siirtorajoituksiin siirtoverkossa. Tarjousalueilla ei saa esiintyä tällaisia rakenteellisia siirtorajoituksia, paitsi jos niillä ei ole vaikutusta viereisiin tarjousalueisiin tai jos väliaikaisena poikkeuksena niiden vaikutusta viereisiin tarjousalueisiin lievennetään käyttämällä korjaavia toimenpiteitä ja nämä rakenteelliset siirtorajoitukset eivät johda alueiden välisessä kaupankäynnissä kapasiteetin pienentämiseen 16 artiklan vaatimusten mukaisesti. Tarjousalueiden konfiguraatio unionissa on suunniteltava siten, että maksimoidaan taloudellinen tehokkuus ja maksimoidaan alueiden välisen kaupankäynnin mahdollisuudet 16 artiklan mukaisesti sekä ylläpidetään samalla toimitusvarmuutta.
2. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', on joka kolmas vuosi laadittava kertomus rakenteellisista siirtorajoituksista ja muista merkittävistä fyysisistä siirtorajoituksista tarjousalueiden välillä ja sisällä, mukaan lukien siirtorajoitusten esiintymispaikka ja -tiheys asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Kertomuksen on sisällettävä arvio siitä, onko alueiden välisessä kaupankäynnissä käytettävissä oleva kapasiteetti saavuttanut 15 artiklan mukaisen lineaarisen kehityskulun tai tämän asetuksen 16 artiklan mukaisen vähimmäiskapasiteetin.
3. Jotta voidaan varmistaa tarjousalueiden optimaalinen konfiguraatio, on toteutettava tarjousalueen uudelleentarkastelu. Uudelleentarkastelussa on määritettävä kaikki rakenteelliset siirtorajoitukset, ja siihen on sisällyttävä tarjousalueen eri konfiguraatioiden analyysi, joka toteutetaan koordinoitusti siten, että siihen osallistuvat asianomaiset sidosryhmät kaikista asiaankuuluvista jäsenvaltioista, asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Käytössä olevia tarjousalueita on arvioitava sen mukaan, miten niillä kyetään luomaan luotettava markkinaympäristö, myös joustavan tuotannon ja joustavien kuormien kapasiteettia varten, mikä on välttämätöntä vältettäessä verkon pullonkauloja, tasapainotettaessa sähkön kysyntä ja tarjonta ja turvattaessa verkkoinfrastruktuuriin tehdyt investoinnit pitkällä aikavälillä.
4. Tämän artiklan ja tämän asetuksen 15 artiklan soveltamiseksi asiaankuuluvilla jäsenvaltioilla, siirtoverkonhaltijoilla tai sääntelyviranomaisilla tarkoitetaan niitä jäsenvaltioita, siirtoverkonhaltijoita tai sääntelyviranomaisia, jotka osallistuvat tarjousalueen konfiguraation uudelleentarkasteluun, ja myös niitä, jotka ovat samalla kapasiteetin laskenta-alueella asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.
5. Kaikkien asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä lokakuuta 2019 esitettävä ehdotus menetelmäksi ja oletuksiksi, joita on käytettävä tarjousalueen uudelleentarkasteluprosessissa, sekä tarkasteltaviksi vaihtoehtoisiksi tarjousalueen konfiguraatioiksi asiaankuuluville sääntelyviranomaisille hyväksyntää varten. Asiaankuuluvien sääntelyviranomaisten on tehtävä yksimielinen päätös ehdotuksesta kolmen kuukauden kuluessa ehdotuksen esittämisestä. Jos sääntelyviranomaiset eivät kykene tekemään yksimielistä päätöstä ehdotuksesta tässä määräajassa, ACER tekee kolmen kuukauden mittaisen lisäajan kuluessa päätöksen menetelmästä ja oletuksista sekä tarkasteltavista vaihtoehtoisista tarjousalueen konfiguraatioista. Menetelmän on perustuttava rakenteellisiin siirtorajoituksiin, joita ei odoteta poistettavan seuraavien kolmen vuoden aikana, kun otetaan asianmukaisesti huomioon konkreettinen edistyminen infrastruktuurin kehittämishankkeissa, jotka odotetaan toteutettavan seuraavien kolmen vuoden kuluessa.
6. Tarjousalueen uudelleentarkasteluun osallistuvien siirtoverkonhaltijoiden on 5 kohdan mukaisesti hyväksytyjen menetelmän ja oletusten perusteella esitettävä asiaankuuluville jäsenvaltioille tai niiden nimetyille toimivaltaisille viranomaisille yhteinen ehdotus tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä viimeistään 12 kuukauden kuluttua 5 kohdan mukaisesta menetelmän ja oletusten hyväksymisestä. Muut jäsenvaltiot, energiayhteisön sopimuspuolet tai muut kolmannet maat, joilla on sama synkronialue minkä tahansa asiaankuuluvan jäsenvaltion kanssa, voivat esittää huomautuksia.
7. Jos tämän artiklan 2 kohdan mukaisessa kertomuksessa tai tämän artiklan mukaisessa tarjousalueen uudelleentarkastelussa on määritetty rakenteellisia siirtorajoituksia tai jos yksi tai useampi siirtoverkonhaltija on määrittänyt

rakenteellisia siirtorajoituksia vastualueellaan asiaankuuluvien toimivaltaisten sääntelyviranomaisten hyväksymässä kertomuksessa, sen jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on yhteistyössä siirtoverkonhaltijoidensa kanssa tehtävä kuuden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta päätös joko kansallisten tai monikansallisten toimintasuunnitelmien määrittelystä 15 artiklan mukaisesti tai tarjousalueensa konfiguraation uudelleentarkastelusta ja muuttamisesta. Näistä päätöksistä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille välittömästi.

8. Jos kyseiset jäsenvaltiot ovat valinneet tarjousalueen konfiguraation muuttamisen 7 kohdan nojalla, asiaankuuluvien jäsenvaltioiden on tehtävä yksimielinen päätös kuuden kuukauden kuluessa 7 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta. Muut jäsenvaltiot voivat esittää huomautuksia asiaankuuluville jäsenvaltioille, joiden olisi otettava nämä huomautukset huomioon päätöstä tehdessään. Päätös on perusteltava, ja siitä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille. Jos asiaankuuluvat jäsenvaltiot eivät saa aikaan yksimielistä päätöstä mainitussa kuuden kuukauden määräajassa, niiden on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle. Viimeisenä keinona komissio antaa ACERia kuultuaan päätöksen tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä kyseisissä jäsenvaltioissa ja niiden välillä kuuden kuukauden kuluessa tällaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

9. Jäsenvaltiot ja komissio kuulevat asianomaisia sidosryhmiä ennen tämän artiklan mukaisen päätöksen antamista.

10. Tämän artiklan nojalla tehtävissä päätöksissä on mainittava muutosten toteuttamisajankohta. Toteuttamisajan kohdassa on sovitettava yhteen tarkoituksenmukaisuus ja käytännön näkökohdat, mukaan lukien sähkön termiiniikauppa. Päätöksessä voidaan määrittää asianmukaisia siirtymäjärjestelyjä.

11. Jos asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti käynnistetään uusia tarjousalueen uudelleentarkasteluja, sovelletaan tätä artiklaa.

15 artikla

Toimintasuunnitelmat

1. Jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on 14 artiklan 7 kohdan mukaisen päätöksen tekemisen jälkeen laadittava toimintasuunnitelma yhteistyössä sääntelyviranomaistensa kanssa. Kyseiseen toimintasuunnitelmaan on sisällyttävä konkreettinen aikataulu toimenpiteiden hyväksymiseksi määritettyjen rakenteellisten siirtorajoitusten vähentämiseksi neljän vuoden kuluessa 14 artiklan 7 kohdan mukaisen päätöksen tekemisestä.

2. Toimintasuunnitelman konkreettisesta edistymisestä riippumatta jäsenvaltioiden on varmistettava, että alueiden välisen kaupankäynnin kapasiteettia lisätään vuosittain siihen saakka kunnes saavutetaan 16 artiklan 8 kohdassa säädetty vähimmäiskapasiteetti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16 artiklan 9 kohdan nojalla myönnettyjen poikkeusten tai 16 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettyjen poikkeusten soveltamista. Kyseinen vähimmäiskapasiteetti on saavutettava 31 päivään joulukuuta 2025 mennessä.

Nämä vuotuiset lisäykset on saavutettava lineaarisen kehityskulun kautta. Tämän kehityskulun lähtökohtana on oltava joko rajalla tai kriittisellä verkkoelementillä toimintasuunnitelman hyväksymistä edeltävänä vuonna jaettu kapasiteetti tai toimintasuunnitelman hyväksymistä edeltävien kolmen vuoden keskiarvo sen mukaan, kumpi näistä on suurempi. Jäsenvaltioiden on toimintasuunnitelmiansa täytäntöönpanon ajan varmistettava, että alueiden välisen kaupan käyttöön 16 artiklan 8 kohdan mukaisesti asetettava kapasiteetti on vähintään yhtä suuri kuin lineaarisen kehityskulun arvot, myös käyttämällä korjaavia toimenpiteitä kapasiteetin laskenta-alueella.

3. Toimintasuunnitelmaa toteuttava jäsenvaltio vastaa tai toteuttavat jäsenvaltiot vastaavat niiden korjaavien toimenpiteiden kustannuksista, joita tarvitaan 2 kohdassa tarkoitettua lineaarisen kehityskulun saavuttamiseksi tai alueiden välisen kapasiteetin asettamiseksi käyttöön asiaankuuluvilla rajoilla tai kriittisillä verkkoelementeillä, joita toimintasuunnitelma koskee.

4. Asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on vuosittain toimintasuunnitelman toteuttamisen aikana ja kuuden kuukauden kuluessa sen päättymisestä arvioitava, onko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana käytettävissä oleva rajat ylittävä kapasiteetti saavuttanut lineaarisen kehityskulun, tai 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen arvioitava, onko 16 artiklan 8 kohdassa säädetty vähimmäiskapasiteetti saavutettu. Niiden on toimitettava arviointiraporttinsa ACERille ja asiaankuuluville sääntelyviranomaisille. Kunkin siirtoverkonhaltijan on ennen raportin laatimista toimitettava omat osuutensa raporttiin, mukaan lukien kaikki asiaa koskevat tiedot, sääntelyviranomaisilleen hyväksymistä varten.

5. Jos 4 kohdassa tarkoitettu arviointi jäsenvaltioiden osalta osoittaa, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut lineaarista kehityskulkua, asiaankuuluvien jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa 4 kohdassa tarkoitettua arviointikertomuksen vastaanottamisesta päätettävä yksimielisesti tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä jäsenvaltioiden kesken tai niiden välillä. Päätöksessään asiaankuuluvien jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon muiden jäsenvaltioiden esittämät huomautukset. Asiaankuuluvien jäsenvaltioiden päätös on perusteltava, ja siitä on ilmoitettava komissiolle ja ACERille.

Jos asiaankuuluvat jäsenvaltiot eivät saa aikaan yksimielistä päätöstä säädetyn määräajan kuluessa, niiden on välittömästi ilmoitettava tästä komissiolle. Viimeisenä keinona komissio tekee ACERia ja asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan päätöksen tarjousalueen konfiguraation muuttamisesta tai säilyttämisestä kyseisissä jäsenvaltioissa.

6. Jäsenvaltion, jolla on rakenteellisia siirtorajoituksia, on kuusi kuukautta ennen toimintasuunnitelman päättymistä tehtävä päätös siitä, ratkaiseeko se jäljellä olevan siirtorajoituksen muuttamalla tarjousaluettaan vai ratkaiseeko se jäljellä olevan sisäisen siirtorajoituksen käyttämällä korjaavia toimenpiteitä, joiden kustannukset sen on katettava.

7. Jos toimintasuunnitelmaa ei ole laadittu kuuden kuukauden kuluessa rakenteellisen siirtorajoituksen määrittämisestä 14 artiklan 7 kohdan mukaisesti, asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on 12 kuukauden kuluessa tällaisen rakenteellisen siirtorajoituksen määrittämisestä arvioitava, onko käytettävissä oleva rajat ylittävä kapasiteetti saavuttanut 16 artiklan 8 kohdassa säädetyn vähimmäiskapasiteetin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, ja toimitettava arviointiraportti asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja ACERille.

Siirtoverkonhaltijan on ennen raporttinsa laatimista lähetettävä oma osuutensa raporttiin, mukaan lukien kaikki asiaa koskevat tiedot, sääntelyviranomaiselleen hyväksymistä varten. Jos arviointi osoittaa, että siirtoverkonhaltija ei ole noudattanut vähimmäiskapasiteettia, sovelletaan tämän artiklan 5 kohdassa säädettyä päätöksentekomenettelyä.

16 artikla

Kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet

1. Verkon siirtorajoitusongelmiin on puututtava syrjimättömin markkinapohjaisin ratkaisuin, jotka antavat markkinaosapuolille ja siirtoverkonhaltijoille tehokkaita taloudellisia signaaleja. Verkon siirtorajoitusongelmat on ratkaistava liiketoimiin perustumattomilla menetelmillä eli menetelmillä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosapuolten tekemien sopimusten välillä. Kun siirtoverkonhaltija toteuttaa operatiivisia toimenpiteitä varmistaakseen, että sen siirtoverkko pysyy normaalitilassa, sen on otettava huomioon näiden toimenpiteiden vaikutus viereisiin vastuualueisiin ja koordinoitava näitä toimenpiteitä muiden asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa asetuksessa (EU) 2015/1222 säädettyllä tavalla.

2. Toimitusrajoituksia saa käyttää ainoastaan hätätapauksissa silloin, kun siirtoverkonhaltijan on toimittava kiireellisesti ja ajojärjestyksen uudelleenmäärittely tai vastakaupankäynti ei ole mahdollista. Kaikkia tällaisia menettelyjä on sovellettava syrjimättömästi. Jollei kyseessä ole ylivoimainen este, tällainen kapasiteetin rajoittaminen on korvattava markkinaosapuolille, joille kapasiteettia on jaettu.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten on toteutettava koordinoitu kapasiteetin laskenta tämän artiklan 4 ja 8 kohdan mukaisesti, siten kuin 37 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 42 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Alueellisten koordinoitikeskusten on laskettava alueiden välinen kapasiteetti noudattaen käyttövarmuusrajoja ja käyttäen siirtoverkonhaltijoilta saatuja tietoja, mukaan lukien tietoja korjaavien toimenpiteiden teknisestä saatavuudesta, kuormien irtikytkentää lukuun ottamatta. Kun alueelliset koordinoitikeskukset toteavat, että kyseiset kapasiteetin laskenta-alueella tai kapasiteetin laskenta-alueiden välillä käytettävissä olevat korjaavat toimenpiteet eivät riitä saavuttamaan 15 artiklan 2 kohdan mukaista lineaarista kehityskulkua tai tämän artiklan 8 kohdassa säädettyä vähimmäiskapasiteettia käyttövarmuusrajoja noudattaen, ne voivat viimeisenä keinona esittää koordinoituja toimia, joilla alueiden välistä kapasiteettia vähennetään vastaavasti. Siirtoverkonhaltijat voivat poiketa koordinoituista toimista koordinoitun kapasiteetin laskennan ja koordinoitun käyttövarmuusanalyysin osalta ainoastaan 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Siitä alkaen, kun on kulunut kolme kuukautta alueellisten koordinoitikeskusten tämän asetuksen 35 artiklan 2 kohdan mukaisesta toiminnan aloittamisesta, ja joka kolmas kuukausi sen jälkeen, alueellisten koordinoitikeskusten on toimitettava asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja ACERille raportti kapasiteetin vähennyksistä tai toisen alakohdan mukaisesta koordinoituista toimista poikkeamisista ja arvioitava tapahtumat sekä annettava tarvittaessa suosituksia siitä, miten tällaiset poikkeamat voidaan tulevaisuudessa välttää. Jos ACER toteaa, että tämän kohdan mukaisen poikkeaman edellytykset eivät täyty tai poikkeama on luonteeltaan rakenteellinen, ACER antaa lausunnon asiaankuuluville sääntelyviranomaisille ja komissiolle. Toimivaltaisten sääntelyviranomaisten on toteutettava asianmukaisia toimia siirtoverkonhaltijoita tai alueellisia koordinoitikeskuksia vastaan direktiivin (EU) 2019/944 59 tai 62 artiklan nojalla, jos tämän kohdan mukaiset poikkeamisen edellytykset eivät täyty.

Luonteeltaan rakenteelliset poikkeamat on käsiteltävä 14 artiklan 7 kohdassa tarkoitettussa toimintasuunnitelmassa tai jo olemassa olevan toimintasuunnitelman päivityksessä.

4. Yhteenliitântöjen enimmäiskapasiteetti ja siirtoverkot, joihin rajat ylittävä kapasiteetti vaikuttaa, on asetettava markkinaosapuolten käyttöön verkon käyttövarmuuden turvallisuusvaatimuksia noudattaen. Vastakaupankäynnillä ja ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyllä, mukaan lukien ajojärjestyksen uudelleenmäärittely rajojen yli, on maksimoitava käytettävissä oleva kapasiteetti 8 kohdassa säädetyn vähimmäiskapasiteetin saavuttamiseksi. Tällaista maksimoimista varten rajat ylittävissä korjaavissa toimenpiteissä on sovellettava koordinoitua ja syrjimätöntä menettelyä, kun on otettu käyttöön ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn ja vastakaupankäynnin kustannustenjakomenetelmä.

5. Kapasiteetti on jaettava eksplisiittisissä kapasiteettihuutokaupoissa tai sellaisissa implisiittisissä huutokaupoissa, joihin sisältyvät sekä kapasiteetti että energia. Saman yhteenliitännän osalta voidaan soveltaa kumpaakin menetelmää. Päivänsisäisessä kaupankäynnissä, jota voidaan täydentää huutokaupoilla, on käytettävä jatkuvaa kaupankäyntiä.

6. Siirtorajoitustilanteessa korkeimmat voimassa olevat verkkokapasiteetista annetut tarjoukset, jotka voivat olla joko eksplisiittisiä tai implisiittisiä ja jotka tarjoavat parhaan vastineen niukasta siirtokapasiteetista tietyllä aikavälillä, on hyväksyttävä. Lukuun ottamatta uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan, asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai tämän asetuksen 63 artiklan mukaista poikkeusta, kapasiteetinjakomenetelmissä ei saa vahvistaa rajahintoja.

7. Kapasiteetin on oltava vapaasti kaupattavissa jälkimarkkinoilla sillä edellytyksellä, että siirtoverkonhaltijalle ilmoitetaan kaupasta riittävän ajoissa. Jos siirtoverkonhaltija ei hyväksy jälkimarkkinakauppaa, sen on ilmoitettava ja selitettävä tämä selkeästi ja avoimesti kaikille markkinaosapuolille ja ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle.

8. Siirtoverkonhaltijat eivät saa rajoittaa markkinaosapuolten käyttöön annettavan yhteenliittämiskapasiteetin määrää siirtorajoituksen ratkaisemiseksi omalla tarjousalueellaan tai keinona hallita tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista johtuvia sähkönsiirtoja. Rajoittamatta tämän artiklan 3 ja 9 kohdan mukaisten poikkeusten ja 15 artiklan 2 kohdan soveltamista tämän kohdan vaatimusten katsotaan täyttyvän, jos alueiden välisessä kaupankäynnissä saavutetaan seuraavat käytettävissä olevan kapasiteetin vähimmäistasot:

- a) koordinoituun nettosiirtokapasiteettiin perustuvaa lähestymistapaa käytävillä rajoilla vähimmäiskapasiteetti on 70 prosenttia siirtokapasiteetista noudattaen käyttövarmuusrajoja vikatapahtumien vähentämisen jälkeen, sellaisina kuin ne määritetään asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti;
- b) siirtoperusteista lähestymistapaa käytävillä rajoilla vähimmäiskapasiteetti on kapasiteetin laskentaprosessissa vahvistettu marginaali, joka on saatavilla alueiden välisistä siirroista johtuvissa sähkönsiirroissa. Marginaali on 70 prosenttia kapasiteetista noudattaen sisäisten ja alueiden välisten kriittisten verkkoelementtien käyttövarmuusrajoja ja ottaen huomioon vikatapahtumat, sellaisina kuin ne määritetään asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

Yhteensä 30 prosenttia voidaan käyttää luotettavuusmarginaaleihin, kiertovirtoihin ja sisäisiin siirtoihin kussakin kriittisessä verkkoelementissä.

9. Asiaankuuluvat sääntelyviranomaiset voivat tietyn kapasiteetin laskenta-alueen siirtoverkonhaltijoiden pyynnöstä myöntää poikkeuksen 8 kohdasta ennakoitavissa olevista syistä, jos se on tarpeen käyttövarmuuden ylläpitämiseksi. Tällaiset poikkeukset, jotka eivät saa liittyä 2 kohdan mukaisesti jo jaetun kapasiteetin rajoittamiseen, myönnetään kerrallaan korkeintaan yhdeksi vuodeksi tai enintään kahdeksi vuodeksi, jos poikkeusta sovelletaan ensimmäisen vuoden jälkeen huomattavasti suppeammin. Tällaisten poikkeusten soveltamisala on tiukasti rajoitettu siihen, mikä on tarpeen käyttövarmuuden ylläpitämiseksi, ja niissä on vältettävä syrjintää sisäisten ja alueiden välisten siirtojen välillä.

Asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen on ennen poikkeuksen myöntämistä kuultava muiden sellaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisia, jotka ovat osa kapasiteetin laskenta-aluetta, johon vaikutus kohdistuu. Jos sääntelyviranomaisen on eri mieltä ehdotetusta poikkeuksesta, ACER tekee päätöksen poikkeuksen myöntämisestä asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan a alakohdan mukaisesti. Poikkeuksen syyt ja perustelut on julkaistava.

Jos poikkeus myönnetään, asiaankuuluvien siirtoverkonhaltijoiden on kehitettävä ja julkaistava menetelmä ja hankkeet, jotka tarjoavat pitkän aikavälin ratkaisun ongelmaan, johon poikkeuksella pyritään puuttumaan. Poikkeuksen voimassaolo päättyy, kun poikkeuksen määräaika saavutetaan tai kun ratkaisua sovelletaan, sen mukaan, kumpi tapahtuu aikaisemmin.

10. Markkinaosapuolten on ilmoitettava asianomaisille siirtoverkonhaltijoille hyvissä ajoin ennen asianomaista käyttöajankohtaa, aikovatko ne käyttää jaettua kapasiteettia. Jaettu kapasiteetti, jota ei aiota käyttää, on palautettava markkinoille avoimella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla.

11. Siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista, siirtoverkonhaltijoiden on netotettava ylikuormitettua yhdysjohtoa vastakkaiseen suuntaan kulkevien sähkövirtausten kapasiteettivaatimukset, jotta johdon koko kapasiteetti voidaan käyttää hyväksi. Ottaen täysimääräisesti huomioon verkon käyttövarmuus siirtorajoitusta keventävistä toimituksista ei saa kieltäytyä.

12. Kapasiteetin jakamiseen liittyvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvat taloudelliset seuraukset on osoitettava siirtoverkonhaltijoille tai nimitetyille sähkömarkkinaoperaattoreille, jotka ovat vastuussa velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Jos markkinaosapuolet eivät käytä kapasiteettia, jonka käyttöön ne ovat sitoutuneet, tai, kun on kyse eksplisiittisessä huutokaupassa jaetusta kapasiteetista, eivät myy kapasiteettia jälkimarkkinoilla tai palauta sitä ajoissa, näiden markkinaosapuolten on menetettävä oikeutensa kyseiseen kapasiteettiin ja maksettava kustannuksia vastaava maksu. Kapasiteetin käyttämättä jättämisestä perittävien kustannuksia vastaavien maksujen on oltava perusteltuja ja oikeasuhteisia. Jos siirtoverkonhaltija ei täytä vakaan siirtokapasiteetin tarjoamisvelvoitettaan, sen on suoritettava markkinaosapuolelle korvaus kapasiteettioikeuksien menetyksestä. Välillisiä menetyksiä ei oteta huomioon tätä tarkoitusta varten. Velvoitteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvan vastuuvollisuuden määrittämiseen käytettävät peruseräaatteet ja -menetelmät on taloudellisten seurausten osalta määriteltävä ennakolta, ja ne on tarkistutettava asiaankuuluvalla sääntelyviranomaisella.

13. Sääntelyviranomaisten on kohdentaessaan korjaavien toimenpiteiden kustannuksia siirtoverkonhaltijoiden kesken analysoitava, missä määrin tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista aiheutuvat siirrot vaikuttavat siirtorajoitukseen kahden tarkkaillun tarjousalueen välillä, ja kohdennettavat kustannukset siirtorajoitukseen kohdistuvan vaikutuksen perusteella tällaisten siirtojen toteuttamisesta vastuussa olevien tarjousalueiden siirtoverkonhaltijoille, lukuun ottamatta tarjousalueiden sisäisistä liiketoimista johtuvista siirroista aiheutuvia kustannuksia, jotka alittavat tason, joka ilman rakenteellista siirtorajoitusta olisi odotettavissa tarjousalueella.

Kapasiteetin laskenta-alueen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on yhdessä analysoitava ja määriteltävä kullekin yksittäiselle tarjousalueen rajalle tämä taso, joka kapasiteetin laskenta-alueen kaikkien sääntelyviranomaisten on sen jälkeen hyväksyttävä.

17 artikla

Alueiden välisen kapasiteetin jakaminen eri aikaväleillä

1. Siirtoverkonhaltijoiden on laskettava uudelleen käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti ainakin vuorokautisen sulkeutumisajankohtien ja päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohtien jälkeen. Siirtoverkonhaltijoiden on jaettava käytettävissä oleva alueiden välinen kapasiteetti sekä mahdollinen jäljelle jäävä alueiden välinen kapasiteetti, jota ei ole aiemmin jaettu, ja mahdollinen fyysisten siirto-oikeuksien haltijoiden edellisistä jaoista luovuttama alueiden välinen kapasiteetti seuraavassa alueiden välisen kapasiteetin jakamisprosessissa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on ehdotettava asianmukaista rakennetta alueiden välisen kapasiteetin jakamiseksi eri aikaväleillä, mukaan lukien vuorokautinen, päivänsisäinen ja tasehallinnan aikaväli. Tämä jakamisrakenne on tarkistutettava asiaankuuluvilla sääntelyviranomaisilla. Ehdotustaan laatiessaan siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon

a) markkinoiden ominaispiirteet;

- b) sähköjärjestelmän toimintaolosuhteet, kuten sitovasti ilmoitettuihin suunnitelmiin kohdistuvan netoutuksen vaikutukset;
- c) eri aikaväleille jaettujen prosenttiosuuksien ja jo käytössä oleville alueiden välisen kapasiteetin jakamismekanismeille vahvistettujen aikavälien yhdenmukaisuusaste.
3. Kun alueiden välistä kapasiteettia on käytettävissä päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan jälkeen, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä alueiden välistä kapasiteettia tasesähkön vaihtoon tai epätasapainon netotusprosessin toteutukseen.
4. Kun alueiden välistä kapasiteettia jaetaan tasehallintakapasiteetin vaihtoon tai reservien jakamiseen tämän asetuksen 6 artiklan 8 kohdan mukaisesti, siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyissä tasesähköä koskevissa suuntaviivoissa kehitettyjä menetelmiä.
5. Siirtoverkonhaltijat eivät saa kasvattaa asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti laskettua luotettavuusmarginaalia tasehallintakapasiteetin vaihdon tai reservien jakamisen vuoksi.

2 JAKSO

Verkkomaksut ja pullonkaulatulot

18 artikla

Verkkoon pääsystä, verkon käytöstä ja verkon vahvistamisesta perittävät maksut

1. Verkonhaltijoiden verkkoon pääsystä perimien maksujen, mukaan lukien verkkoon liittämistä perittävät maksut, verkon käyttömaksut ja soveltuvin osin verkon vahvistamiseen liittyvät maksut, on oltava kustannuksia vastaavia ja avoimia, niissä on otettava huomioon tarve turvata verkon käyttövarmuus ja joustavuus, niiden on vastattava todellisia kustannuksia, sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin, ja niitä on sovellettava syrjimättömästi. Maksut eivät saa sisältää asiaan liittymättömiä kustannuksia, joilla tuetaan niihin liittymättömiä toimintapoliittisia tavoitteita.

Verkkomaksujen määrittämiseksi käytetyllä menetelmällä on neutraalisti tuettava koko järjestelmän tehokkuutta pitkällä aikavälillä asiakkaille ja tuottajille annettavien hintasignaalien kautta, ja sitä on erityisesti sovellettava tavalla, joka ei aiheuta myönteistä tai kielteistä syrjintää jakelutasolla ja siirtotasolla verkkoon liitetyn tuotannon välillä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2012/27/EU 15 artiklan 1 ja 6 kohdan ja kyseisen direktiivin liitteessä XI säädettyjen perusteiden soveltamista. Verkkomaksut eivät saa syrjiä myönteisesti tai kielteisesti energian varastointia tai aggregointia, eivätkä ne saa luoda pidäkkeitä omalle tuotannolle, omalle kulutukselle eivätkä kulutusjoustooson osallistumiselle. Maksut eivät saa olla sidoksissa etäisyyteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan soveltamista.

2. Tariffeihin sovellettavien menetelmien on vastattava siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden kiinteitä kustannuksia ja tarjottava siirtoverkonhaltijoille ja jakeluverkonhaltijoille asianmukaisia kannustimia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, jotta parannetaan tehokkuutta, mukaan lukien energiatehokkuus, edistetään markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta, tuetaan tehokkaita investointeja, tuetaan asiaan liittyvää tutkimustoimintaa ja helpotetaan kuluttajan edun mukaista innovointia esimerkiksi digitalisoinnin, joustopalvelujen ja yhteenliittämisen alalla.

3. Tuottajiin tai loppuasiakkaisiin tai molempiin sovellettavien tariffien tason avulla on tarvittaessa annettava sijaintia koskevia signaaleja unionin tasolla ja otettava huomioon verkon häviöt ja aiheutunut siirtorajoitus sekä infrastruktuurin investointikustannukset.

4. Verkkoon pääsystä perittäviä maksuja asetettaessa on otettava huomioon

a) siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista johtuvat maksut ja tulot;

b) suoritettut ja saadut maksut sekä tulevien ajanjaksojen osalta odotettavissa olevat maksut, jotka arvioidaan aikaisempien ajanjaksojen perusteella.

5. Verkkoon pääsystä perittävien maksujen asettaminen tämän artiklan mukaisesti ei rajoita maksuja, jotka aiheutuvat 16 artiklassa tarkoitettusta siirtorajoituksen hallinnasta.

6. Alueiden väliseen sähkökauppaan liittyvistä yksittäisistä liiketoimista ei saa periä erillisiä verkkomaksuja.

7. Jakelutariffien on vastattava kustannuksia, niissä on otettava huomioon verkon käyttäjien, myös aktiivisten asiakkaiden, jakeluverkon käyttö. Jakelutariffit voivat sisältää verkkoliitäntäkapasiteettiin liittyviä osatekijöitä, ja ne voidaan eriyttää verkon käyttäjien kulutus- tai tuotantoprofiilien mukaan. Jos jäsenvaltiot ovat toteuttaneet älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton, sääntelyviranomaisten on harkittava ajan mukaan eriytettyjä verkkotariffeja asettaessaan tai hyväksyessään siirtotariffeja ja jakelutariffeja tai niiden menetelmiä direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti, ja ajan mukaan eriytettyjä verkkotariffeja voidaan tapauksen mukaan ottaa käyttöön siten, että niissä otetaan huomioon verkon käyttö, loppukäyttäjien kannalta avoimella, kustannustehokkaalla ja ennakoitavissa olevalla tavalla.

8. Jakelutariffeihin sovellettavien menetelmien on tarjottava jakeluverkonhaltijoille kannustimia verkkojensa mahdollisimman kustannustehokasta käyttöä ja kehittämistä varten, myös palvelujen hankinnan kautta. Tätä varten sääntelyviranomaisten on tunnustettava asiaan liittyvät kustannukset hyväksyttäviksi, sisällytettävä kyseiset kustannukset jakelutariffeihin, ja ne voivat ottaa käyttöön suorituskytavoitteita, jotta jakeluverkonhaltijoille tarjotaan kannustimia parantaa verkkojensa tehokkuutta, myös edistämällä energiatehokkuutta, joustavuutta ja älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien kehittämistä.

9. Markkinoiden hajanaisuutta koskevan riskin lieventämiseksi ACER antaa viimeistään 5 päivänä lokakuuta 2019 parhaita käytäntöjä koskevan kertomuksen siirto- ja jakelutariffeihin sovellettavista menetelmistä ottaen kuitenkin huomioon kansalliset erityispiirteet. Parhaita käytäntöjä koskevassa kertomuksessa on käsiteltävä vähintään seuraavia:

- a) tuottajiin sovellettavien tariffien ja loppuasiakkaisiin sovellettavien tariffien suhde;
- b) tariffeilla katettavat kustannukset;
- c) ajan mukaan eriytetty verkkotariffit;
- d) sijaintia koskevat signaalit;
- e) siirtotariffien ja jakelutariffien välinen suhde;
- f) menetelmät, joilla varmistetaan tariffien asettamisen ja niiden rakenteen avoimuus;
- g) verkon käyttäjien ryhmät, joihin tariffeja sovelletaan, mukaan lukien soveltuvin osin näiden ryhmien ominaispiirteet, kulutusmuodot ja mahdolliset tariffivapautukset;
- h) häviöt suur-, keski- ja pienjänniteverkoissa.

ACER saattaa parhaita käytäntöjä koskevan kertomuksen ajan tasalle vähintään joka toinen vuosi.

10. Sääntelyviranomaisten on otettava parhaita käytäntöjä koskeva kertomus asianmukaisesti huomioon asettaessaan tai hyväksyessään siirtotariffeja ja jakelutariffeja tai niihin sovellettavia menetelmiä direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti.

19 artikla

Pullonkaulatulot

1. Ennakkoon määriteltyyn aikaväliin liittyvät siirtorajoituksen hallintamenettelyt saavat tuottaa tuloja vain kyseiseen aikaväliin liittyvässä siirtorajoitustilanteessa, lukuun ottamatta uusia rajayhdysjohtoja, joihin sovelletaan tämän asetuksen 63 artiklan, asetuksen (EY) N:o 714/2009 17 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 1228/2003 7 artiklan mukaista poikkeusta. Sääntelyviranomaisten on arvioitava kyseisten tulojen jakomenettely, eikä se saa vääristää jakamisprosessia minkään kapasiteettia tai energiaa pyytävän osapuolen hyväksi eikä toimia pidäkkeenä siirtorajoituksen vähentämiseksi.

2. Seuraavat tavoitteet ovat etusijalla alueiden välisen kapasiteetin jakamisesta saatavien tulojen jakamisessa:

- a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen käytettävyyden takaaminen, mukaan lukien korvaus sitovuuden takaamisesta; tai
- b) alueiden välisen kapasiteetin ylläpitäminen tai lisääminen optimoimalla nykyisten rajayhdysjohtojen käyttöä, soveltuvin osin koordinoituihin korjaaviin toimenpitein, tai rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisistä verkkoinvestoinneista aiheutuvien kustannusten kattaminen.

3. Kun 2 kohdassa vahvistetut ensisijaiset tavoitteet on riittävässä määrin saavutettu, tuloja voidaan käyttää tulona, joka sääntelyviranomaisten on otettava huomioon hyväksyessään verkkotariffien laskentamenetelmä tai asettaessaan verkkotariffeja taikka molemmissa. Jäännöstulot on talletettava erilliselle sisäiselle tilille siihen saakka, että ne voidaan käyttää 2 kohdassa vahvistettuihin tarkoituksiin.

4. Edellä olevan 2 kohdan a tai b alakohdan mukaisessa tulojen käytössä on sovellettava menetelmää, jota siirtoverkonhaltijat ehdottavat kuultuaan sääntelyviranomaisia ja asiaankuuluvia sidosryhmiä ja ACERin annettua hyväksyntänsä. Siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava menetelmää koskeva ehdotus ACERille viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020, ja ACER tekee menetelmää koskevasta ehdotuksesta päätöksen kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta.

ACER voi pyytää siirtoverkonhaltijoita muuttamaan tai päivittämään ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua menetelmää. ACER hyväksyy muutetun tai päivitetyn menetelmän viimeistään kuuden kuukauden kuluttua sen toimittamisesta.

Menetelmässä on täsmennettävä vähintään ehdot, joiden mukaisesti tuloja voidaan käyttää 2 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin, sekä ehdot, joiden mukaisesti kyseiset tulot voidaan tallettaa erilliselle sisäiselle tilille käytettäväksi tulevaisuudessa näihin tarkoituksiin, ja se, miten pitkäksi aikaa nämä tulot voidaan tallettaa tällaiselle tilille.

5. Siirtoverkonhaltijoiden on vahvistettava selvästi ennalta, miten mahdolliset pullonkaulatulot käytetään, ja raportoitava sääntelyviranomaisille näiden tulojen tosiasiallisesta käytöstä. Sääntelyviranomaisten on vuosittain ja viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä maaliskuuta ilmoitettava asiasta ACERille ja julkaistava kertomus, jossa ilmoitetaan

- a) edellisen kalenterivuoden 31 päivään joulukuuta ulottuvan 12 kuukauden jakson aikana kerättyjen tulojen määrä;
- b) tulojen 2 kohdan mukainen käyttö, mukaan lukien erityishankkeet, joihin tulot on käytetty, ja erilliselle tilille talletettu määrä;
- c) verkkotariffien laskennassa käytetty määrä, sekä
- d) varmennus, joka koskee sitä, että c alakohdassa tarkoitettu määrä on tämän asetuksen ja 3 ja 4 kohdan mukaisesti kehitetyn menetelmän mukainen.

Jos osa pullonkaulatuloista käytetään laskettaessa verkkotariffeja, kertomuksessa on soveltuvin osin ilmoitettava, miten siirtoverkonhaltijat ovat täyttäneet 2 kohdassa säädetyt ensisijaiset tavoitteet.

IV LUKU

RESURSSIEN RIITTÄVYYS

20 artikla

Resurssien riittävyys sähkön sisämarkkinoilla

1. Jäsenvaltioiden on seurattava resurssien riittävyyttä alueellaan 23 artiklassa tarkoitettuna eurooppalaisen resurssien riittävyysarviointin pohjalta. Jäsenvaltiot voivat eurooppalaisen resurssien riittävyysarviointin täydentämiseksi toteuttaa myös kansallisia resurssien riittävyysarviointeja 24 artiklan mukaisesti.

2. Jos 23 artiklassa tarkoitettuna eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa tai 24 artiklassa tarkoitettuna kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa määritetään jokin resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe, asianomaisen jäsenvaltion on määritettävä mahdolliset sääntelyvääristymät tai markkinoiden toimintapuutteet, jotka aiheuttivat ongelman tai edesauttoivat sen syntymistä.

3. Jäsenvaltioiden, joilla on määritettyjä resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita, on laadittava ja julkaistava täytäntöönpanosuunnitelma, johon sisältyy aikataulu sellaisten toimenpiteiden hyväksymiselle, joilla poistetaan mahdollisesti määritetyt sääntelyvääristymät tai markkinoiden toimintapuutteet osana valtiontukimenettelyä. Jäsenvaltioiden on resurssien riittävyyteen liittyviä huolenaiheita käsitellessään erityisesti otettava huomioon 3 artiklassa vahvistetut periaatteet ja harkittava

- a) sääntelyvääristymien poistamista;
- b) hintakattojen poistamista 10 artiklan mukaisesti;

- c) niukkuuteen perustuvaa tasesähkön hinnoittelua koskevan toiminnon käyttöönottoa asetuksen (EU) 2017/2195 44 artiklan 3 kohdan mukaisesti;
  - d) yhteenliittämiskapasiteetin ja sisäisen verkkokapasiteetin lisäämistä, jotta voidaan saavuttaa vähintään niiden asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan d alakohdan 1 alakohdassa tarkoitettujen yhteenliittämistavoitteiden;
  - e) oman tuotannon, energian varastoinnin, kysyntäpuolen toimenpiteiden ja energiatehokkuuden mahdollistamista toteuttamalla toimenpiteitä, joilla poistetaan määrättyt sääntelyvääristymät;
  - f) tasehallinta- ja lisäpalvelujen kustannustehokkaan ja markkinapohjaisen hankinnan varmistamista;
  - g) säänneltyjen hintojen poistamista direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklassa edellytyksissä tapauksissa.
4. Asianomaisten jäsenvaltioiden on toimitettava täytäntöönpanosuunnitelmansa komissiolle arviointia varten.
  5. Komissio antaa neljän kuukauden kuluessa täytäntöönpanosuunnitelman vastaanottamisesta lausunnon siitä, ovatko toimenpiteet riittäviä 2 kohdan nojalla määritettyjen sääntelyvääristymien tai markkinoiden toimintapuutteiden poistamiseksi, ja voi pyytää jäsenvaltioita muuttamaan täytäntöönpanosuunnitelmiaan vastaavasti.
  6. Asianomaisten jäsenvaltioiden on seurattava täytäntöönpanosuunnitelmiansa soveltamista ja julkaistava seurannan tulokset vuotuisessa kertomuksessa ja toimitettava kyseinen kertomus komissiolle.
  7. Komissio antaa lausunnon siitä, onko täytäntöönpanosuunnitelmat pantu riittävässä määrin täytäntöön ja onko resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe ratkaistu.
  8. Jäsenvaltioiden on noudatettava täytäntöönpanosuunnitelmaa senkin jälkeen, kun määritetty resurssien riittävyyteen liittyvä huolenaihe on ratkaistu.

21 artikla

Kapasiteettimekanismeja koskevat yleiset periaatteet

1. Jäsenvaltiot voivat muiden resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden poistamiseksi viimeisenä keinona toteuttaessaan tämän asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107, 108 ja 109 artiklan mukaisesti ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja.
2. Asianomaisten jäsenvaltioiden on ennen kapasiteettimekanismien käyttöönottoa tehtävä kattava selvitys tällaisten mekanismien mahdollisista vaikutuksista naapurijäsenvaltioihin kuulemalla ainakin niitä naapurijäsenvaltioitaan, joihin niillä on suora verkkoysteys, ja näiden jäsenvaltioiden sidosryhmiä.
3. Jäsenvaltioiden on arvioitava, voidaanko resurssien riittävyyteen liittyvät huolenaiheet käsitellä strategisen reservin muodossa olevalla kapasiteettimekanismilla. Jos ei voida, jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön muunlaisen kapasiteettimekanismin.
4. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, jos sekä eurooppalaisessa resurssien riittävyysarviointissa että kansallisessa resurssien riittävyysarviointissa tai kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin puuttuessa eurooppalaisessa resurssien riittävyysarviointissa ei ole määritetty yhtään resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta.
5. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja, jos komissio ei ole antanut 20 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua lausuntoa 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosuunnitelmasta.
6. Jos jäsenvaltio soveltaa kapasiteettimekanismeja, sen on arvioitava kyseinen kapasiteettimekanismi ja varmistettava, että kyseisen mekanismin nojalla ei tehdä uusia sopimuksia, jos sekä eurooppalaisessa resurssien riittävyysarviointissa että kansallisessa resurssien riittävyysarviointissa tai kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin puuttuessa eurooppalaisessa resurssien riittävyysarviointissa ei ole määritetty yhtään resurssien riittävyyteen liittyvää huolenaihetta tai jos komissio ei ole antanut 20 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua lausuntoa 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosuunnitelmasta.
7. Jäsenvaltioiden on kapasiteettimekanismeja suunnitellessaan sisällytettävä niihin määräys, joka mahdollistaa kapasiteettimekanismin tehokkaan hallinnollisen käytöstä poistamisen asteittain, jos 6 kohdan mukaisia uusia sopimuksia ei tehdä kolmena peräkkäisenä vuonna.

8. Kapasiteettimekanismien on oltava väliaikaisia. Komissio hyväksyy kapasiteettimekanismit enintään kymmeneksi vuodeksi. Ne on poistettava käytöstä asteittain tai sidottua kapasiteettia on pienennettävä 20 artiklassa tarkoitettujen täytäntöönpanosuunnitelmien perusteella. Jäsenvaltioiden on sovellettava täytäntöönpanosuunnitelmaa senkin jälkeen, kun kapasiteettimekanismi on otettu käyttöön.

22 artikla

Kapasiteettimekanismeja koskevat suunnitteluperiaatteet

1. Kapasiteettimekanismien on täytettävä seuraavat vaatimukset:
  - a) niiden on oltava väliaikaisia;
  - b) ne eivät saa luoda perusteettomia markkinavääristymiä eivätkä rajoittaa alueiden välistä kauppaa;
  - c) ne eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen 20 artiklassa tarkoitettujen riittävyteen liittyvien huolenaiheiden käsittelemiseksi;
  - d) niissä on valittava kapasiteetin tarjoajat avoimessa, syrjimättömässä ja kilpailuun perustuvassa menettelyssä;
  - e) niiden on tarjottava kapasiteetin tarjoajille kannustimia olla käytettävissä verkon odotettavissa olevan järjestelmän niukkuustilanteen aikana;
  - f) niissä on varmistettava, että korvaus määritetään kilpailuun perustuvassa menettelyssä;
  - g) niissä on määritettävä tekniset edellytykset kapasiteetin tarjoajien osallistumiselle ennen valintaprosessia;
  - h) niiden on oltava avoimia kaikkien resurssien, myös energian varastoinnin ja kysyntäpuolen hallinnan, osallistumiselle, jos ne pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn;
  - i) niissä on sovellettava asianmukaisia seuraamuksia kapasiteetin tarjoajiin, jotka eivät ole käytettävissä järjestelmän niukkuustilanteen aikana.
2. Strategisia reservejä koskevien suunnitelmien on täytettävä seuraavat vaatimukset:
  - a) kun kapasiteettimekanismi on suunniteltu strategiseksi reserviksi, siitä saa ottaa ajoon resursseja ainoastaan, jos siirtoverkonhaltijat todennäköisesti käyttävät loppuun tasehallintaresurssinsa saavuttaakseen tasapainon kysynnän ja tarjonnan välillä;
  - b) tase selvitysjaksojen aikana, jolloin strategisen reservin resursseja on otettu ajoon verkkoon, markkinoiden tasepoikkeamat on selvitettävä käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa tai arvoa, joka on 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua päivänsisäistä teknistä hintarajaa korkeampi, sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi;
  - c) strategisen reservin resurssit ajon jälkeen on osoitettava tasevastaaville tasepoikkeamien selvitysmekanismin avulla;
  - d) strategiseen reserviin osallistuville resursseille ei makseta korvausta sähkön tukkumarkkinoiden tai tasehallintamarkkinoiden kautta;
  - e) strategisen reservin resurssit on pidettävä markkinoiden ulkopuolella vähintään sopimuskauden keston ajan.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettu vaatimus ei vaikuta resurssien käynnistämiseen ennen varsinaista ajoa resurssien muutosnopeusrajoitusten ja käyttövaatimusten mukaisesti. Strategisen reservin tuotantoa ei saa osoittaa tasehallintaa tarjoaville ryhmille tukkumarkkinoiden kautta, eikä niillä saa muuttaa niiden tasepoikkeamia.
3. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien on 1 kohdassa säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat vaatimukset:
  - a) niiden on oltava laadittuja siten, että kapasiteetin käytettävissä olemisesta maksettu hinta laskee automaattisesti nollaan, kun tarjotun kapasiteetin odotetaan riittävän täyttämään kapasiteetin kysynnän;
  - b) niissä on maksettava korvaus osallistuville resursseille pelkästä käytettävissä olemisesta ja varmistettava, että korvaus ei vaikuta kapasiteetin tarjoajan tekemiin tuotantoa koskeviin päätöksiin;
  - c) niissä on varmistettava, että kapasiteettivelvoitteita voidaan siirtää osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien välillä.

4. Kapasiteettimekanismien on täytettävä seuraavat hiilidioksidipäästörajoja koskevat vaatimukset:
- a) viimeistään 4 päivästä heinäkuuta 2019 tuotantokapasiteettia, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon mainittuna päivänä tai sen jälkeen ja jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, ei saa sitoa eikä se saa ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista kapasiteettimekanismin nojalla;
  - b) viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2025 tuotantokapasiteettia, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 ja jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti ja vuosittain keskimäärin yli 350 kilogrammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia asennettua kilowattia sähköntuotantoa kohti, ei saa sitoa eikä se saa ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista kapasiteettimekanismin nojalla.

Ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua päästörajaa, joka on 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, ja raja, joka on vuosittain keskimäärin 350 kilogrammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia asennettua kilowattia sähköntuotantoa kohti, lasketaan tuotantoyksikön suunnitellun hyötösuhteen eli nimelliskapasiteetin avulla Kansainvälisen standardisointijärjestön (ISO) asiaankuuluvan standardin mukaisissa olosuhteissa saavutettavan nettohyötösuhteen perusteella.

ACER julkaisee viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 lausunnon, jossa annetaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen arvojen laskentaan liittyviä teknisiä ohjeita.

5. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat kapasiteettimekanismeja 4 päivänä heinäkuuta 2019, on mukautettava mekanisminsa 4 luvun vaatimusten mukaisiksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta ennen 31 päivää joulukuuta 2019 tehtyjen sitoumusten tai sopimusten soveltamista.

23 artikla

Eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi

1. Eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa on määritettävä resurssien riittävyyteen liittyvät huolenaiheet arvioimalla sähköjärjestelmän yleinen riittävyys nykyisen ja arvioitun sähkön kysynnän kattamiseksi unionin tasolla, jäsenvaltioiden tasolla ja tarvittaessa yksittäisillä tarjousalueilla. Eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi kattaa jokaisen vuoden mainittua arviointia seuraavalla kymmenvuotisjaksolla.
2. Sähkö-ENTSO toteuttaa eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin.
3. Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 komission 15 päivänä marraskuuta 2012 antaman päätöksen⁽²¹⁾ 1 artiklassa perustetulle sähköalan koordinoitiryhmälle ja ACERille luonnoksen eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa sovellettavaksi menetelmäksi tämän artiklan 5 kohdassa säädettyjen periaatteiden pohjalta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava Sähkö-ENTSOlle eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin toteuttamisessa tarvittavat tiedot.

Sähkö-ENTSO toteuttaa eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin vuosittain. Tuottajien ja muiden markkinaosapuolten on annettava siirtoverkonhaltijoille tietoja tuotantoresurssien odotettavissa olevasta käytöstä, kun otetaan huomioon primaariresurssien saatavuus sekä ennustettua kysyntää ja tarjontaa koskevat asianmukaiset skenaariot.

5. Eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin on perustuttava avoimeen menetelmään, jonka on varmistettava, että arviointi täyttää seuraavat vaatimukset:
  - a) se tehdään kunkin tarjousalueen tasolla siten, että se kattaa vähintään kaikki jäsenvaltiot;
  - b) se perustuu asianmukaisiin keskeisiin vertailuskenaarioihin, jotka koskevat ennustettua kysyntää ja tarjontaa, mukaan lukien taloudellinen arviointi laitosten käytöstä poistamisen todennäköisyydestä, seisokit, rakennettavat uudet voimalaitokset ja energiatehokkuustavoitteiden ja sähköverkkojen yhteenliittäntöjä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavat toimenpiteet, ja herkkyystekijöiden analyysi äärimmäisistä sääilmiöistä, hydrologisista olosuhteista, tukkuhinnoista ja hiilen hinnan kehityksestä;
  - c) se sisältää erillisiä skenaarioita, joissa otetaan huomioon niiden resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden erilainen todennäköisyys, joihin erilaisilla kapasiteettimekanismeilla on tarkoitus puuttua;

⁽²¹⁾ Komission päätös, annettu 15 päivänä marraskuuta 2012, sähköalan koordinoitiryhmän perustamisesta (EUVL C 353, 17.11.2012, s. 2).

- d) siinä otetaan asianmukaisesti huomioon kaikkien resurssien osuus, mukaan lukien olemassa oleva ja tulevat tuotanto-, energian varastointi-, alakohtainen integrointi-, kulutusjousto- ja tuonti- ja vientimahdollisuudet sekä niiden vaikutus verkon joustavaan käyttöön;
- e) siinä ennakoidaan 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden todennäköinen vaikutus;
- f) siihen sisältyy variantteja ilman olemassa olevia tai suunniteltuja kapasiteettimekanismeja ja soveltuvin osin variantteja, joissa on tällaisia mekanismeja;
- g) se perustuu markkinamalliin, jossa käytetään soveltuvin osin siirtoperusteista lähestymistapaa;
- h) siinä sovelletaan tilastomatemattisia laskelmia;
- i) siinä sovelletaan yhtä ainoaa mallinnusvälinettä;
- j) siihen sisältyy ainakin seuraavat 25 artiklassa tarkoitettut indikaattorit:
- ”energiavajeen odotusarvo” ja
  - ”tehovajeen odotusarvo”;
- k) siinä määritetään mahdollisten resurssien riittävyyteen liittyvien huolenaiheiden lähteet, erityisesti se, onko kyse verkkoon liittyvästä rajoituksesta vai resursseihin liittyvästä rajoituksesta vai molemmista;
- l) siinä otetaan huomioon todellinen verkon kehittäminen;
- m) siinä varmistetaan, että tuotannon, kulutusjouston ja energian varastoinnin kansalliset ominaispiirteet, primaariresurssien saatavuus ja yhteenliittäjä otetaan asianmukaisesti huomioon.
6. Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 ACERille luonnoksen menetelmäksi, jolla lasketaan
- a) toimittamatta jääneen sähkön arvo;
- b) ”markkinoille tulon kustannukset” tuotannon tai kulutusjouston osalta; ja
- c) 25 artiklassa tarkoitettu luotettavuusnormi.

Menetelmän on perustuttava avoimiin, objektiivisiin ja todennettavissa oleviin kriteereihin.

7. Edellä 3 ja 6 kohdassa tarkoitetuista ehdotuksista, jotka koskevat luonnosta menetelmäksi, niiden perustana olevista skenaarioista, herkkyystekijöistä ja oletuksista sekä 4 kohdan mukaisen eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin tuloksista on järjestettävä ennalta jäsenvaltioiden, sähköalan koordinaatiryhmän ja asiaankuuluvien sidosryhmien kuuleminen, ja ACER hyväksyy ne 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

24 artikla

Kansalliset resurssien riittävyysarviointit

1. Kansallisten resurssien riittävyysarviointien on oltava laajuudeltaan alueellisia ja perustuttava 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun menetelmään erityisesti 23 artiklan 5 kohdan b–m alakohdassa.

Kansallisten resurssien riittävyysarviointien on sisällettävä 23 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen keskeiset vertailuskenaariot.

Kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa voidaan ottaa huomioon myös muita kuin 23 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja herkkyyksiä. Tällöin kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa voidaan

- a) tehdä oletuksia kansallisen sähkön kysynnän ja tarjonnan erityispiirteet huomioon ottaen;
- b) käyttää välineitä ja viimeaikaisia tietoja, jotka ovat johdonmukaisia Sähkö-ENTSON eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa käytettävien välineiden ja tietojen kanssa ja täydentävät niitä.

Kun kansallisissa resurssien riittävyysarvioinneissa arvioidaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien panosta niiden kattamien tarjousalueiden toimitusvarmuuteen, niissä on lisäksi käytettävä 26 artiklan 11 kohdan a alakohdassa säädettyä menetelmää.

2. Kansalliset resurssien riittävyysarviointit ja soveltuvin osin eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi sekä 3 kohdan mukainen ACERin lausunto on asetettava julkisesti saataville.

3. Jos kansallisessa resurssien riittävyysarvioinnissa määritetään tiettyyn tarjousalueeseen liittyvä riittävyyttä koskeva huolenaihe, jota ei ollut määritetty eurooppalaisessa resurssien riittävyysarvioinnissa, kansallista resurssien riittävyysarviointia hallinnoivan elimen on sisällytettävä perustelut näiden kahden arvioinnin väliselle erolle, mukaan lukien tiedot käytetystä herkkyyksistä ja perustana olevista oletuksista. Jäsenvaltioiden on julkaistava kyseinen arviointi ja toimitettava se ACERille.

ACER antaa kahden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta lausunnon siitä, ovatko kansallisen resurssien riittävyysarvioinnin ja eurooppalaisen resurssien riittävyysarvioinnin väliset erot perusteltuja.

Kansallisesta resurssien riittävyysarvioinnista vastuussa olevan elimen on otettava ACERin lausunto asianmukaisesti huomioon ja tarvittaessa muutettava lopullista arviointiaan. Jos se päättää olla ottamatta kaikilta osin huomioon ACERin lausuntoa, kansallisesta resurssien riittävyysarvioinnista vastuussa olevan elimen on julkaistava kertomus, jossa on yksityiskohtaiset perustelut.

25 artikla

Luotettavuusstandardi

1. Jäsenvaltioilla on kapasiteettimekanismeja soveltaessaan oltava käytössään luotettavuusstandardi. Luotettavuusstandardista on käytävä avoimella tavalla ilmi jäsenvaltion tarvittava toimitusvarmuuden taso. Rajat ylittävien tarjousalueiden tapauksessa asiaankuuluvien viranomaisten on yhdessä vahvistettava tällaiset luotettavuusstandardit.

2. Jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on sääntelyviranomaisten ehdotuksesta vahvistettava luotettavuusstandardi. Luotettavuusstandardin on perustuttava 23 artiklan 6 kohdassa säädettyyn menetelmään.

3. Luotettavuusstandardi on laskettava käyttäen vähintään toimittamatta jääneen sähkön arvoa ja markkinoille tulon kustannuksia tietyllä aikavälillä ja ilmaistava "energiavajeen odotusarvona" ja "tehovajeen odotusarvona".

4. Kapasiteettimekanismeja sovellettaessa jäsenvaltion tai jäsenvaltion nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on sääntelyviranomaisen ehdotuksesta hyväksyttävä parametrit, joilla määritetään kapasiteettimekanismeissa hankitun kapasiteetin määrä.

26 artikla

Rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin

1. Muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien ja, jos se on teknisesti mahdollista, strategisten reservien on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien suoralle rajat ylittävälle osallistumiselle tässä artiklassa säädettyin edellytyksin.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ulkopuolisella kapasiteetilla, joka pystyy tarjoamaan vastaavan teknisen suorituskyvyn kuin sisäinen kapasiteetti, on mahdollisuus osallistua samaan kilpailuun perustuvaan menettelyyn kuin sisäinen kapasiteetti. Kun kyse on kapasiteettimekanismeista, jotka olivat käytössä 4 päivänä heinäkuuta 2019, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että rajayhdysjohdot osallistuvat suoraan samaan kilpailuun perustuvaan menettelyyn kuin ulkopuolinen kapasiteetti enintään neljän vuoden ajan 4 päivästä heinäkuuta 2019 tai kahden vuoden ajan 11 kohdassa tarkoitettujen menetelmien hyväksymisestä, sen mukaan, kumpi ajankohta on aiempi.

Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee jäsenvaltiossa, jolla on suora verkkoliitäntä mekanismia soveltavan jäsenvaltion välillä.

3. Jäsenvaltiot eivät saa estää alueellaan sijaitsevan kapasiteetin osallistumista toisten jäsenvaltioiden kapasiteettimekanismeihin.

4. Rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin ei saa muuttaa alueiden välisiä suunnitelmia eikä fyysisiä virtauksia jäsenvaltioiden välillä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin suunnitelmiin tai fyysisiin virtauksiin. Nämä suunnitelmat ja virtaukset on määritettävä pelkästään 16 artiklan mukaisen kapasiteetin jakamisen tulosten perusteella.

5. Kapasiteetin tarjoajien on voitava osallistua useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin.

Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niiden on osallistuttava siinä määrin, että voidaan ottaa huomioon yhteenliittämisen odotettavissa oleva käytettävyys ja järjestelmän niukkuustilanteen todennäköisyys mekanismeja soveltavan sähköjärjestelmän ja sellaisen sähköjärjestelmän välillä, jossa ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee, 11 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna menetelmän mukaisesti.

6. Kapasiteetin tarjoajia on vaadittava suorittamaan epäkäytettävyyssmaksuja, jos niiden kapasiteetti ei ole käytettävissä.

Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niitä on vaadittava suorittamaan useampia moninkertaisia epäkäytettävyyssmaksuja, elleivät ne kykene täyttämään useampia moninkertaisia sitoumuksia.

7. Antaessaan suosituksen siirtoverkonhaltijoille 35 artiklan nojalla perustettujen alueellisten koordinoitikeskusten on vuosittain laskettava ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen käytettävissä oleva tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti. Tässä laskelmassa on otettava huomioon yhteenliittämisen odotettavissa oleva käytettävyys ja järjestelmän niukkuustilanteen todennäköisyys mekanismeja soveltavan sähköjärjestelmän ja sellaisen sähköjärjestelmän välillä, jossa ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee. Laskelma on tehtävä kullekin tarjousalueen rajalle.

Siirtoverkonhaltijoiden on vuosittain vahvistettava ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen käytettävissä oleva tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti alueellisen koordinoitikeskuksen suositukseen perustuen.

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 7 kohdassa tarkoitettu tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti jaetaan osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille avoimella, syrjimättömällä ja markkinapohjaisella tavalla.

9. Jos rajat ylittävä osallistuminen kahdessa naapurijäsenvaltiossa on mahdollista kapasiteettimekanismeissa, mahdolliset tulot, joita saadaan 8 kohdassa tarkoitettua jakamisesta, kuuluvat asianomaisille siirtoverkonhaltijoille ja ne on jaettava niiden kesken tämän artiklan 11 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna menetelmän mukaisesti tai kummankin asiaankuuluvan sääntelyviranomaisen hyväksymän yhteisen menetelmän mukaisesti. Jos naapurijäsenvaltio ei sovelle kapasiteettimekanismeja tai se soveltaa kapasiteettimekanismeja, joka ei ole avoin rajat ylittävälle osallistumiselle, kapasiteettimekanismeja soveltavan jäsenvaltion toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on hyväksyttävä tulojen jakaminen sen jälkeen, kun se on pyytänyt lausunnon naapurijäsenvaltioiden sääntelyviranomaisilta. Siirtoverkonhaltijoiden on käytettävä tällaiset tulot 19 artiklan 2 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin.

10. Siirtoverkonhaltijaa, jonka alueella ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee, koskevat seuraavat vaatimukset:

a) sen on vahvistettava, pystyykö kiinnostunut kapasiteetin tarjoaja tarjoamaan sen kapasiteettimekanismin vaatiman teknisen suorituskyvyn, johon kapasiteetin tarjoaja aikoo osallistua, ja merkittävä kapasiteetin tarjoaja osallistumiskelpoisena kapasiteetin tarjoajana tätä tarkoitusta varten perustettuun rekisteriin;

b) sen on suoritettava käytettävyystarkistuksia;

c) sen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijalle jäsenvaltiossa, joka soveltaa kapasiteettimekanismeja, tiedot, jotka se saa haltuunsa tämän alakohdan a ja b alakohdan sekä toisen alakohdan nojalla;

Asiaankuuluvan kapasiteetin tarjoajan on viipymättä ilmoitettava siirtoverkonhaltijalle osallistumisestaan ulkopuoliseen kapasiteettimekanismiin.

11. Sähkö-ENTSO esittää viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 ACERille seuraavat:

a) menetelmä 7 kohdassa tarkoitettuna rajat ylittävään osallistumiseen käytettävissä olevan tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin laskentaa varten;

- b) menetelmä 9 kohdassa tarkoitettua tulojen jakamista varten;
- c) yhteiset säännöt 10 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen käytettävyyštarkistusten suorittamiseksi;
- d) yhteiset säännöt sen määrittämiseksi, milloin epäkäytettävyyssmaksu on maksettava;
- e) 10 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen rekisterin käyttöehdot;
- f) yhteiset säännöt kapasiteettimekanismin osallistumiskelpoisen kapasiteetin määrittämiseksi 10 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Ehdotuksesta on järjestettävä ennakolta kuuleminen, ja ACER hyväksyy sen 27 artiklan mukaisesti.

12. Asianomaisten sääntelyviranomaisten on tarkistettava, onko kapasiteetti laskettu 11 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen menetelmien mukaisesti.

13. Sääntelyviranomaisten on varmistettava, että rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin järjestetään tehokkaalla ja syrjimättömällä tavalla. Niiden on erityisesti toteutettava riittävät hallinnolliset järjestelyt yli rajojen tapahtuvaa epäkäytettävyyssmaksujen pakkotäytäntöönpanoa varten.

14. Edellä olevan 8 kohdan mukaisesti jaettua kapasiteettia on voitava siirtää osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien välillä. Osallistumiskelpoisten kapasiteetin tarjoajien on ilmoitettava rekisteriin kaikki tällaiset siirrot 10 kohdan a alakohdan mukaisesti.

15. Sähkö-ENTSON on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2021 perustettava 10 kohdan a alakohdassa tarkoitettu rekisteri ja huolehdittava sen toiminnasta. Rekisterin on oltava avoin kaikille osallistumiskelpoisille kapasiteetin tarjoajille, mekanismeja soveltaville sähköjärjestelmille ja niiden siirtoverkonhaltijoille.

27 artikla

Hyväksymismenettely

1. Kun viitataan tähän artiklaan, Sähkö-ENTSON esittämien ehdotusten hyväksymiseen sovelletaan 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyä menettelyä.
2. Sähkö-ENTSON on ennen ehdotuksen esittämistä kuultava kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä, myös sääntelyviranomaisia ja muita kansallisia viranomaisia. Sen on otettava tämän kuulemisprosessin tulokset asianmukaisesti huomioon ehdotuksessaan.
3. Kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen ehdotusten vastaanottamisesta ACER joko hyväksyy sen tai muuttaa sitä. Jos ACER muuttaa ehdotusta, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutettujen ehdotusten hyväksymistä. ACER julkaisee hyväksytyjen ehdotusten verkkosivustollaan viimeistään kolmen kuukauden kuluttua ehdotettujen asiakirjojen vastaanottamisesta.
4. ACER voi milloin tahansa pyytää muutoksia hyväksytyyn ehdotukseen. Sähkö-ENTSON on kuuden kuukauden kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamispäivästä esitettävä ACERille luonnos ehdotetuiksi muutoksiksi. ACER muuttaa muutoksia tai hyväksyy ne kolmen kuukauden kuluessa luonnoksen vastaanottamisesta ja julkaisee nämä muutokset verkkosivustollaan.

V LUKU

SIIRTOVERKON KÄYTTÖ

28 artikla

Sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tasolla yhteistyötä Sähkö-ENTSON puitteissa, jotta voidaan edistää sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa ja alueiden välistä kauppaa sekä turvata Euroopan sähkönsiirtoverkon optimaalinen hallinta, koordinoitu käyttö ja vakaa tekninen kehitys.

2. Sähkö-ENTSON on unionin oikeuden mukaisia tehtäviään suorittaessaan toimittava hyvin toimivien ja yhdenmukaisen sähkön sisämarkkinoiden perustamiseksi ja edistettävä vuodet 2020–2030 kattavissa ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa asetettujen tavoitteiden tehokasta ja kestävästä saavuttamisesta, erityisesti edistämällä uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tehokasta integrointia ja energiatehokkuuden parantamista ja ylläpitämällä samalla verkon käyttövarmuutta. Sähkö-ENTSolla on oltava tehtäviensä hoitamiseksi riittävät henkilöstövoimavarat ja rahoituskelliset voimavarat.

29 artikla

Sähkö-ENTSO

1. Sähkön siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava komissiolle ja ACERille luonnos muutoksista, jotka koskevat Sähkö-ENTSON perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä.
2. Kuultuaan virallisesti organisaatioita, jotka edustavat kaikkia sidosryhmiä, erityisesti verkon käyttäjiä, asiakkaat mukaan lukien, ACER antaa komissiolle lausunnon luonnoksesta muutoksiksi, jotka koskevat perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä, kahden kuukauden kuluessa perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä koskevan muutosluonnoksen luonnoksen vastaanottamisesta.
3. Komissio antaa lausunnon luonnoksesta muutoksiksi, jotka koskevat perussääntöä, jäsenluetteloa tai työjärjestystä, ottaen huomioon 2 kohdassa tarkoitettun ACERin lausunnon ja kolmen kuukauden kuluessa ACERin lausunnon vastaanottamisesta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on kolmen kuukauden kuluessa komission puoltavan lausunnon vastaanottamisesta vahvistettava ja julkaistava muutettu perussääntö tai työjärjestys.
5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen on toimitettava komissiolle ja ACERille, jos niitä muutetaan, tai jommankumman perustellusta pyynnöstä. Komissio ja ACER antavat lausunnon 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

30 artikla

Sähkö-ENTSON tehtävät

1. Sähkö-ENTSON on
  - a) kehitettävä verkkosääntöjä 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyillä aloilla 28 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;
  - b) hyväksyttävä ja julkaistava joka toinen vuosi ei-sitova unionin laajuinen kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, jäljempänä 'unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma';
  - c) laadittava ja hyväksyttävä eurooppalaiseen resurssien riittävyysarviointiin liittyviä ehdotuksia 23 artiklan mukaisesti sekä ehdotuksia rajat ylittävää osallistumista kapasiteettimekanismeihin koskeviksi teknisiksi eritelmiksi 26 artiklan 11 kohdan mukaisesti;
  - d) hyväksyttävä suosituksia unionin ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden välisen teknisen yhteistyön koordinoitua varten;
  - e) hyväksyttävä alueellisten koordinoitikeskusten välisen yhteistyön ja koordinoinnin puitteet;
  - f) hyväksyttävä ehdotus "käyttöalueen" määrittelemiseksi 36 artiklan mukaisesti;
  - g) tehtävä yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden ja EU DSO -elimen kanssa;
  - h) edistettävä siirtoverkkojen digitalisointia, mukaan lukien älykkäiden verkkojen, tehokkaan reaaliaikaisen käytönvalvonnan ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;
  - i) otettava käyttöön yhteiset verkon käyttövälineet, joilla varmistetaan verkon käytön koordinoitua tavonomaaisissa olosuhteissa ja hätätilanteissa, mukaan lukien yhteinen häiriöiden luokitteluasteikko, ja tutkimussuunnitelmat, mukaan lukien näiden suunnitelmien toteuttaminen tehokkaan tutkimusohjelman avulla. Näissä välineissä on täsmennettävä muun muassa seuraavat:
    - i) tiedot, mukaan lukien asianmukaiset vuorokautiset, päivänsisäiset ja reaaliaikaiset tiedot, joista on hyötyä käytön koordinoinnin parantamiseksi, sekä tällaisten tietojen optimaalinen keruu- ja vaihtoväli;

- ii) teknologinen alusta reaaliaikaista tiedonvaihtoa varten ja tarvittaessa teknologiset alustat muiden i alakohdassa tarkoitettujen tietojen keruuta, käsittelyä ja siirtoa varten sekä sellaisten menettelyjen käyttöönottoa varten, joilla voidaan tehostaa käytön koordinoitua siirtoverkonhaltijoiden välillä tällaisen koordinoinnin ulottamiseksi unionin laajuiseksi;
  - iii) se, miten siirtoverkonhaltijat asettavat käyttöä koskevat tiedot muiden siirtoverkonhaltijoiden ja sellaisten tahojen saataville, jotka ovat saaneet toimeksiannon tukea siirtoverkonhaltijoita käytön koordinoinnissa, sekä ACERin saataville; ja
  - iv) se, että siirtoverkonhaltijat nimeävät yhteyspisteen, joka vastaa muiden siirtoverkonhaltijoiden tai sellaisten muiden tahojen, jotka ovat saaneet iii alakohdassa tarkoitettua toimeksiannon, tai ACERin tällaisia tietoja koskeviin kyselyihin;
- j) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma;
  - k) edistettävä yhteentoimivuusvaatimusten sekä syrjimättömien ja avointen menettelyjen käyttöönottoa tietojen saamiseksi direktiivin (EU) 2019/944 24 artiklassa säädettyllä tavalla;
  - l) hyväksyttävä vuosikertomus;
  - m) toteutettava ja hyväksyttävä kausittaiset riittävyysarvioinnit asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - n) edistettävä kyberturvallisuutta ja tietosuojaa yhteistyössä asiaankuuluvien viranomaisten ja sääntelyjen yhteisöjen kanssa;
  - o) otettava huomioon kulutusjoukon kehitys sen tehtävien hoitamisessa.
2. Sähkö-ENTSON on raportoitava ACERille alueellisten koordinoitikeskusten perustamisessa ja suorituskyvyssä havaituista puutteista.
  3. Sähkö-ENTSON on julkaistava yleiskokouksensa, hallintoneuvostonsa kokousten ja komiteoidensa kokousten pöytäkirjat ja tiedotettava yleisölle säännöllisesti päätöksenteostaan ja toiminnastaan.
  4. Edellä 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettua vuotuisessa työohjelmassa on oltava luettelo ja kuvaus laadittavista verkkosäännöistä, verkon käytön koordinoitua koskeva suunnitelma ja kyseisenä vuonna toteutettavat tutkimus- ja kehittämistoimet sekä alustava aikataulu.
  5. Sähkö-ENTSON on annettava ACERin käyttöön tiedot, joita ACER tarvitsee 32 artiklan 1 kohdan mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi. Jotta Sähkö-ENTSO voi täyttää tämän vaatimuksen, siirtoverkonhaltijoiden on annettava Sähkö-ENTSON käyttöön tarvittavat tiedot.
  6. Sähkö-ENTSON on esitettävä komissiolle sen pyynnöstä näkemyksensä 61 artiklassa säädettyjen suuntaviivojen hyväksymisestä.

31 artikla

Kuulemiset

1. Sähkö-ENTSON on laatiessaan ehdotuksia 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tehtäviensä mukaisesti toteutettava laaja kuulemisprosessi. Kuulemisprosessin on oltava rakenteeltaan sellainen, että sidosryhmien huomautukset voidaan ottaa huomioon ennen ehdotuksen lopullista hyväksymistä, ja sen on oltava avoin ja läpinäkyvä ja siihen osallistuvat kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja erityisesti tällaisia sidosryhmiä edustavat organisaatiot 29 artiklassa tarkoitettujen menettelytapasääntöjen mukaisesti. Kuultavia tahoja ovat myös sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, jakeluverkonhaltijat, mukaan lukien asiaankuuluvat toimialajärjestöt, tekniset elimet ja sidosryhmien foorumit. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.
2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.

3. Sähkö-ENTSON on ennen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ehdotusten hyväksymistä ilmoitettava, miten kuulemisen aikana vastaanotetut huomautukset on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa huomautuksia ei ole otettu huomioon.

32 artikla

ACERin toteuttama seuranta

1. ACER seuraa Sähkö-ENTSON 30 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamista ja raportoi havainnoistaan komissiolle.

ACER seuraa, miten Sähkö-ENTSO panee täytäntöön 59 artiklan nojalla laadittuja verkkosääntöjä. Jos Sähkö-ENTSO ei ole pannut täytäntöön jotakin verkkosääntöä, ACER pyytää Sähkö-ENTSOa toimittamaan asianmukaisesti perustellun selvityksen siitä, miksi se ei ole näin tehnyt. ACER ilmoittaa komissiolle tästä selvityksestä ja antaa siitä lausuntonsa.

ACER seuraa ja analysoi komission 58 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksymien verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanoa ja niiden vaikutusta sovellettavien sääntöjen yhdenmukaistamiseen, jolla pyritään helpottamaan markkinoiden yhdentymistä, sekä syrjimättömyyteen, toimivaan kilpailuun ja markkinoiden tehokkaaseen toimintaan, ja raportoi asiasta komissiolle.

2. Sähkö-ENTSON on toimitettava unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnos, vuotuisen työohjelman luonnos, mukaan lukien tiedot kuulemisprosessista, sekä 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut muut asiakirjat ACERille lausunnon antamista varten.

Jos ACER katsoo, että Sähkö-ENTSON toimittama vuotuisen työohjelman luonnos tai unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman luonnos ei edistä syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa tai kolmansien osapuolten pääsyyllä avoimen rajat ylittävän yhteenliittämisen riittävää tasoa, ACER antaa kahden kuukauden kuluessa luonnosten toimittamisesta asianmukaisesti perustellun lausunnon sekä suosituksia Sähkö-ENTSOLLE ja komissiolle.

33 artikla

Kustannukset

Tämän asetuksen 28–32 ja 58–61 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 347/2013⁽²²⁾ 11 artiklassa tarkoitettuihin Sähkö-ENTSON toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat siirtoverkonhaltijat, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

34 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden alueellinen yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä Sähkö-ENTSON puitteissa alueellista yhteistyötä, jolla edistetään 30 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa. Niiden on erityisesti julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, ja ne voivat sen perusteella tehdä investointipäätöksiä. Sähkö-ENTSON on edistettävä siirtoverkonhaltijoiden välistä yhteistyötä alueellisella tasolla sekä varmistettava yhteentoimivuus, tiedottaminen ja alueellisen suorituskyvyn seuranta niillä aloilla, joita ei ole vielä yhdenmukaistettu unionin tasolla.

2. Siirtoverkonhaltijoiden on edistettävä operatiivisia järjestelyjä, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, ja edistettävä energiapörssien kehittämistä, rajat ylittävän kapasiteetin koordinoitua jakamista syrjimättömillä markkinapohjaisilla ratkaisuilla kiinnittäen asianmukaisesti huomiota implisiittisten huutokauppojen erityisiin etuihin lyhytaikaisen kapasiteetin jakamisen osalta sekä tasehallinta- ja tehoreservimekanismien integrointia.

⁽²²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

3. Komissio voi 1 ja 2 kohdassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi vahvistaa kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen ottaen huomioon olemassa olevat alueelliset yhteistyörakenteet. Kukin jäsenvaltio voi edistää yhteistyötä useammalla kuin yhdellä maantieteellisellä alueella.

Siirretään komissiolle valta antaa 68 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattama maantieteellinen alue. Tätä tarkoitusta varten komissio kuulee sääntelyviranomaisia, ACERiä ja Sähkö-ENTSOa.

Tässä kohdassa tarkoitetut päätökset eivät rajoita 36 artiklan soveltamista.

35 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten perustaminen ja tarkoitus

1. Kyseisen käyttöalueen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 toimitettava asianomaisille sääntelyviranomaisille ehdotus alueellisten koordinoitikeskusten perustamisesta tässä luvussa vahvistettujen kriteerien mukaisesti.

Käyttöalueen sääntelyviranomaisten on arvioitava ja hyväksyttävä ehdotus.

Ehdotukseen on sisällyttävä vähintään seuraavat osatekijät:

- a) alueellisten koordinoitikeskusten tuleva kotijäsenvaltio ja osallistuvat siirtoverkonhaltijat;
- b) tarvittavat organisatoriset, rahoitukselliset ja operatiiviset järjestelyt yhteenliitetyn siirtoverkon tehokkaan, varman ja luotettavan käytön varmistamiseksi;
- c) alueellisten koordinoitikeskusten toiminnan aloittamista koskeva täytäntöönpanosuunnitelma;
- d) alueellisten koordinoitikeskusten perussääntö ja työjärjestys;
- e) kuvaus 38 artiklan mukaisista yhteistyöprosesseista;
- f) kuvaus 47 artiklan mukaisista alueellisten koordinoitikeskusten vastuuta koskevista järjestelyistä;
- g) jos kaksi alueellista koordinoitikeskusta toimii vuorotteluperiaatteella 36 artiklan 2 kohdan mukaisesti, kuvaus järjestelyistä, joilla taataan näille alueellisille koordinoitikeskuksille selkeät vastuualueet ja menettelyt niiden tehtävien suorittamista varten.

2. Kun sääntelyviranomaiset ovat hyväksyneet 1 kohdan mukaisen ehdotuksen, alueelliset koordinoitikeskukset korvaavat asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti perustetut alueelliset käyttövarmuuskoordinaattorit ja aloittavat toimintansa viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2022.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten organisaatiolla on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132 ⁽²³⁾ liitteessä II tarkoitettu oikeudellinen muoto.

4. Alueellisten koordinoitikeskusten on unionin oikeuden mukaisia tehtäviä toteuttaessaan toimittava riippumatta yksittäisistä kansallisista eduista ja siirtoverkonhaltijoiden eduista.

5. Alueelliset koordinoitikeskukset täydentävät siirtoverkonhaltijoiden roolia toteuttamalla niille 37 artiklan mukaisesti osoitetut tehtävät, joilla on alueellista merkitystä. Siirtoverkonhaltijoiden on vastattava sähkönsiirtojen hallinnasta ja varman, luotettavan ja tehokkaan sähköverkon varmistamisesta direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti.

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osaluista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

36 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten maantieteellinen laajuus

1. Sähkö-ENTSO:n on viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020 esitettävä ACERille ehdotus, jossa täsmennetään, mitkä siirtoverkonhaltijat, tarjousalueet, tarjousalueen rajat, kapasiteetin laskenta-alueet ja käyttökeskeytysten koordinoitalueet kukin käyttöalue kattaa. Ehdotuksessa on otettava huomioon sähköverkon topologia, mukaan lukien sähköjärjestelmän yhteenliittämisen ja keskinäisen riippuvuuden aste sähkönsiirtojen osalta sekä alueen koko, jonka on katettava vähintään yksi kapasiteetin laskenta-alue.
2. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on osallistuttava kyseisellä alueella perustettuun alueelliseen koordinoitikeskukseen. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos siirtoverkonhaltijan vastuualue kuuluu useampaan eri synkronialueeseen, siirtoverkonhaltija voi osallistua kahteen alueelliseen koordinoitikeskukseen. Käyttöalueiden viereisten tarjousalueiden rajojen osalta 1 kohdan mukaisessa ehdotuksessa on täsmennettävä, miten alueellisten koordinoitikeskusten välinen koordinointi kyseisillä rajoilla on tarkoitus toteuttaa. Manner-Euroopan synkronialueella, jolla kahden alueellisen koordinoitikeskuksen toiminta voi jollakin käyttöalueella olla päällekkäistä, kyseisen käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä päätös joko yhden alueellisen koordinoitikeskuksen nimeämisestä mainitulle alueelle tai siitä, että kaksi alueellista koordinoitikeskusta toteuttavat osan tai kaikki tehtävistä, joilla on alueellista merkitystä, koko käyttöalueella vuorotteluperiaatteella ja yksi nimetty koordinoitikeskus toteuttaa muut tehtävät.
3. ACER joko hyväksyy 1 kohdan mukaisen käyttöalueiden määrittelyä koskevan ehdotuksen tai ehdottaa siihen muutoksia kolmen kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. Jos ACER ehdottaa muutoksia, se kuulee Sähkö-ENTSOa ennen muutosten hyväksymistä. Hyväksytty ehdotus julkaistaan ACERin verkkosivustolla.
4. Asiaankuuluvat siirtoverkonhaltijat voivat esittää ACERille ehdotuksen 1 kohdan mukaisesti määritettyjen käyttöalueiden muuttamisesta. Tällöin sovelletaan 3 kohdassa säädettyä menettelyä.

37 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten tehtävät

1. Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on suoritettava vähintään kaikki seuraavat tehtävät, joilla on alueellista merkitystä, koko sillä käyttöalueella, jolla se on perustettu:
  - a) koordinoitu kapasiteetin laskenta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
  - b) koordinoitu käyttövarmuusanalyysi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti;
  - c) yhteisten verkkomallien laatiminen asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien ja menettelyjen mukaisesti;
  - d) siirtoverkonhaltijoiden tekemän varautumissuunnitelmien ja käytönpalautussuunnitelmien yhdenmukaisuuden arvioinnin tukeminen asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyssä sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevassa verkkosäännössä säädetyn menettelyn mukaisesti;
  - e) alueelliset seuraavan viikon ja vähintään vuorokautiset verkon riittävyysennusteet ja riskejä vähentävien toimien valmistelu asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklassa esitetyn menetelmän ja asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen mukaisesti;
  - f) alueellinen käyttökeskeytysten suunnittelun koordinointi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa esitettyjen menettelyjen ja menetelmien mukaisesti;
  - g) alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa olevan henkilöstön koulutus ja sertifiointi;
  - h) alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukeminen siirtoverkonhaltijoiden pyynnöstä;

- i) käytön jälkeinen ja häiriöiden jälkeinen analysointi ja raportointi;
- j) reservikapasiteetin alueellinen mitoitus;
- k) tasehallintakapasiteetin alueellisen hankinnan helpottaminen;
- l) siirtoverkonhaltijoiden tukeminen niiden pyynnöstä siirtoverkonhaltijoiden välisten suoritusten optimoinnissa;
- m) alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittämiseen liittyvät tehtävät, jos ja siltä osin kuin ne on siirretty alueellisille koordinoitikeskuksille asetuksen (EU) 2019/941 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- n) kausittaisiin riittävyysnäkyymiin liittyvät tehtävät, jos ja siltä osin kuin ne on siirretty alueellisille koordinoitikeskuksille asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- o) sellaisen tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin arvon laskenta, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen kapasiteettimekanismeihin, 26 artiklan 7 kohdan mukaisen suosituksen antamiseksi;
- p) tehtävät, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijoiden tukemiseen niiden määrittäessä uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevia tarpeita, jotka on toimitettava asetuksen (EU) N:o 347/2013 nojalla perustetuille alueellisille ryhmille ja sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklassa tarkoitettuun kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista tehtävistä säädetään yksityiskohtaisemmin liitteessä I.

2. Direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklalla perustettu komitea antaa komission tai jäsenvaltion ehdotuksesta lausunnon uusien neuvontatehtävien antamisesta alueellisille koordinoitikeskuksille. Jos tämä komitea antaa puoltavan lausunnon uusien neuvontatehtävien antamisesta, alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava kyseiset tehtävät Sähkö-ENTSON laatiman ja ACERin 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen hyväksymän ehdotuksen perusteella.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on annettava alueellisille koordinoitikeskuksilleen niiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

4. Alueellisten koordinoitikeskusten on annettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille kaikki tiedot, joita tarvitaan alueellisten koordinoitikeskusten antamien koordinoitujen toimien ja suositusten täytäntöönpanemiseksi.

5. Sähkö-ENTSON on 27 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen laadittava ehdotus tässä artiklassa säädettyistä tehtävistä, joita verkkosäännöt tai suuntaviivat eivät vielä kata. Alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava kyseiset tehtävät ehdotuksen perusteella sen jälkeen, kun ACER on hyväksynyt kyseisen ehdotuksen.

38 artikla

Yhteistyö alueellisissa koordinoitikeskuksissa ja niiden välillä

Päivittäistä koordinaointia alueellisissa koordinoitikeskuksissa ja niiden välillä on hallinnoitava alueen siirtoverkonhaltijoiden keskinäisillä yhteistyöprosesseilla, jotka kattavat tarvittaessa järjestetyt alueellisten koordinoitikeskusten välistä koordinaointia varten. Yhteistyöprosessin on perustuttava seuraaviin osatekijöihin:

- a) työjärjestelyt 37 artiklassa tarkoitettujen tehtävien kannalta merkityksellisten suunnitteluun liittyvien ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten;
- b) 40 artiklan mukainen menettely, jonka mukaisesti voidaan jakaa analyyseja käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden ja asiaankuuluvien sidosryhmien ja muiden alueellisten koordinoitikeskusten kanssa ja kuulla näitä alueellisten koordinoitikeskusten ehdotuksista tehokkaalla ja osallistavalla tavalla operatiivisten tehtävien toteuttamisen yhteydessä;
- c) 42 artiklan mukainen menettely koordinoitujen toimien ja suositusten hyväksymistä varten.

*39 artikla***Työjärjestelyt**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä tehokkaita, osallistavia, avoimia ja yhteisymmärrystä edistäviä työjärjestelyjä suoritettavien tehtävien suunnitteluun liittyvien ja operatiivisten näkökohtien käsittelyä varten ottaen erityisesti huomioon näiden tehtävien liitteessä I täsmennetyt erityispiirteet ja vaatimukset. Alueellisten koordinoitikeskusten on myös kehitettävä prosessi näiden työjärjestelyjen mahdollista tarkistamista varten.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettuihin työjärjestelyihin sisältyy sääntöjä, jotka koskevat ilmoittamista asianosaisille.

*40 artikla***Kuulemismenettely**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä menettely, jonka mukaisesti ne järjestävät käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden, muiden alueellisten koordinoitikeskusten ja asiaankuuluvien sidosryhmien asianmukaisen ja säännöllisen kuulemisen päivittäisten operatiivisten tehtäviensä toteuttamisen yhteydessä. Jotta voidaan varmistaa sääntelykysymysten käsittely, sääntelyviranomaiset on tarvittaessa otettava mukaan menettelyyn.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on kuultava käyttöalueen jäsenvaltioita ja, jos alueellinen foorumi on olemassa, alueellisia foorumejaan muissa kuin alueellisten koordinoitikeskusten päivittäiseen toimintaan ja niiden tehtävien suorittamiseen liittyvissä asioissa, joilla on poliittista merkitystä. Alueellisten koordinoitikeskusten on otettava asianmukaisesti huomioon jäsenvaltioiden ja soveltuvin osin alueellisten foorumiensa antamat suositukset.

*41 artikla***Avoimuus**

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on kehitettävä prosessi sidosryhmien osallistamiseksi ja järjestettävä sidosryhmien kanssa säännöllisiä tapaamisia, joissa keskustellaan yhteenliitetyn verkon tehokkaaseen, varmaan ja luotettavaan käyttöön liittyvistä asioista sekä määritetään puutteita ja ehdotetaan parannuksia.
2. Sähkö-ENTSON ja alueellisten koordinoitikeskusten on toimittava täysin avoimesti suhteessa sidosryhmiin ja yleisöön. Niiden on julkaistava kaikki merkityksellinen asiakirja-aineisto verkkosivustollaan.

*42 artikla***Koordinoituja toimia ja suosituksia koskevien päätösten tekeminen ja niiden tarkistaminen**

1. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on kehitettävä menettely alueellisten koordinoitikeskusten 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyjen kriteerien mukaisesti esittämien koordinoitujen toimien ja suositusten hyväksymistä ja tarkistamista varten.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on esitettävä siirtoverkonhaltijoille osoitettuja koordinoituja toimia 37 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tehtävien osalta. Siirtoverkonhaltijoiden on pantava täytäntöön koordinoitujen toimet, paitsi jos koordinoitujen toimien täytäntöönpano johtaisi kunkin siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määritteleminen käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.

Jos siirtoverkonhaltija päättää olla panematta täytäntöön koordinoitua toimea tässä kohdassa esitetystä syistä, sen on avoimesti ja ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava yksityiskohtaiset syyt alueelliselle koordinoitikeskukselle ja käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille. Tällaisissa tapauksissa alueellisen koordinoitikeskuksen on arvioitava päätöksen johdosta käyttöalueen muille siirtoverkonhaltijoille kohdistuva vaikutus ja se voi ehdottaa muita koordinoituja toimia 1 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Alueellisten koordinoitikeskusten on esitettävä siirtoverkonhaltijoille osoitettuja suosituksia 37 artiklan 1 kohdan c–p alakohdassa luetelluista tai 37 artiklan 2 kohdan mukaisesti annetuista tehtävistä.

Jos siirtoverkonhaltija päättää poiketa 1 kohdassa tarkoitettusta suosituksesta, sen on esitettävä päätöksensä perustelut alueellisille koordinoitikeskuksille ja käyttöalueen muille siirtoverkonhaltijoille ilman aiheetonta viivytystä.

4. Koordinoitun toimen tai suosituksen tarkistaminen käynnistetään käyttöalueen yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan pyynnöstä. Koordinoitun toimen tai suosituksen tarkistamisen jälkeen alueellisten koordinoitikeskusten on vahvistettava toimenpide tai muutettava sitä.

5. Jos koordinoitua toimea tarkistetaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti, tarkistamispyyntö ei keskeytä koordinoitun toimen täytäntöönpanoa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa koordinoitun toimen täytäntöönpano johtaisi kunkin yksittäisen siirtoverkonhaltijan asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen mukaisesti määrittelemien käyttövarmuusrajojen rikkomiseen.

6. Käyttöalueen jäsenvaltiot voivat jäsenvaltion tai komission ehdotuksesta ja direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklassa perustettua komiteaa kuultuaan yhdessä päättää antaa koordinoitujen toimien esittämistä koskevan toimivallan alueelliselle koordinoitikeskukselle yhdessä tai useammassa tämän asetuksen 37 artiklan 1 kohdan c–p alakohdassa säädettyistä tehtävistä.

43 artikla

Alueellisten koordinoitikeskusten hallintoneuvosto

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on perustettava hallintoneuvosto niiden hallinnointiin liittyvien toimenpiteiden hyväksymistä ja niiden suorituskyvyn seurantaan varten.

2. Hallintoneuvosto koostuu kaikkia kyseisiin alueellisiin koordinoitikeskuksiin osallistuvia siirtoverkonhaltijoita edustavista jäsenistä.

3. Hallintoneuvosto on vastuussa seuraavista:

- a) alueellisten koordinoitikeskusten perussäännön ja työjärjestyksen laatiminen ja hyväksyminen;
- b) organisaatorakenteesta päättäminen ja sen täytäntöönpano;
- c) vuotuisen talousarvion laatiminen ja hyväksyminen;
- d) 38 artiklan mukaisten yhteistyöprosessien kehittäminen ja hyväksyminen.

4. Hallintoneuvoston toimivaltaan eivät kuulu alueellisten koordinoitikeskusten päivittäiseen toimintaan ja niiden tehtävien suorittamiseen liittyvät asiat.

44 artikla

Organisaatorakenne

1. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on perustettava alueellisten koordinoitikeskusten organisaatorakenne, jolla tuetaan niiden tehtävien turvaamista.

Organisaatorakenteessa on täsmennettävä

- a) henkilöstön valtuudet, tehtävät ja vastuut;
- b) organisaation eri osien ja prosessien keskinäinen hierarkia ja niiden väliset raportointisuhteet.

2. Alueelliset koordinoitikeskukset voivat perustaa aluetoimistoja käsittelemään osa-alueen erityispiirteitä tai perustaa alueellisia varakoordinoitikeskuksia niiden tehtävien toteuttamiseksi tehokkaasti ja luotettavasti, jos tämän osoitetaan olevan ehdottomasti tarpeen.

45 artikla

Laitteet ja henkilöstö

Alueellisilla koordinoitikeskuksilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoituskelliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja tehtäviensä toteuttamiseksi riippumattomasti ja puolueettomasti.

46 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Alueellisten koordinoitikeskusten on vahvistettava prosessi vähintään seuraavien jatkuvaa seurantaan varten:
  - a) niiden operatiivinen suorituskyky;
  - b) esitetyt koordinoitimet ja suositukset, se, missä määrin siirtoverkonhaltijat ovat panneet täytäntöön koordinoitimet ja suositukset, sekä saavutetut tulokset;
  - c) tehokkuus ja tuloksellisuus kussakin niiden vastuulla olevassa tehtävässä ja soveltuvin osin näiden tehtävien vuorottelussa.
2. Alueellisten koordinoitikeskusten on kirjattava kustannuksensa avoimella tavalla ja ilmoitettava ne ACERille ja käyttöalueen sääntelyviranomaisille.
3. Alueellisten koordinoitikeskusten on toimitettava vuosikertomus 1 kohdassa säädetyn seurannan tuloksista ja tietoja suorituskyvystään Sähkö-ENTSOlle, ACERille, käyttöalueen sääntelyviranomaisille ja sähköalan koordinoitiryhmälle.
4. Alueellisten koordinoitikeskusten on raportoitava 1 kohdan mukaisessa seurantaprosessissa havaituista puutteista Sähkö-ENTSOlle, käyttöalueen sääntelyviranomaisille, ACERille sekä muille kriisitilanteiden ehkäisemistä ja hallinnasta vastaaville jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Käyttöalueen asiaankuuluvat sääntelyviranomaiset voivat tämän raportin perusteella ehdottaa alueellisille koordinoitikeskuksille toimenpiteitä puutteiden korjaamiseksi.
5. Alueellisten koordinoitikeskusten on julkistettava 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut raportit, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tarvetta suojata kaupallisesti arkaluonteisten tietojen turvallisuutta ja luottamuksellisuutta.

47 artikla

Vastuu

Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on sisällytettävä 35 artiklan mukaisiin alueellisten koordinoitikeskusten perustamista koskeviin ehdotuksiin tarvittavat toimet alueellisten koordinoitikeskusten tehtävien hoitamiseen liittyvien vastuiden kattamiseksi. Menetelmässä, jolla vakuutusturva toteutetaan, on otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten oikeudellinen asema ja niiden käytettävissä olevat kaupalliset vakuutusjärjestelyt.

48 artikla

Kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma

1. Edellä 30 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on sisällytettävä integroidun verkon mallintaminen, skenaarioiden kehittäminen sekä verkon häiriönkestävyyden arviointi.

Unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan on erityisesti täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) sen on perustuttava kansallisiin investointisuunnitelmiin, ja siinä on otettava huomioon tämän asetuksen 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alueelliset investointisuunnitelmat ja tarvittaessa verkkosuunnittelun unioniin liittyvät näkökohdat asetuksen (EU) N:o 347/2013 mukaisesti; siitä on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi kyseisen asetuksen 11 artiklassa säädettyä menetelmää käyttäen;

b) sen on rajat ylittävien yhteenliittäntöjen osalta perustuttava myös verkon eri käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin, ja siihen on sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 44 ja 51 artiklassa tarkoitettujen investoijien pitkäaikaisia sitoumuksia; ja

c) siinä on määritettävä investointivajeet erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Ensimmäisen kohdan c alakohdan osalta unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelmaan voidaan liittää katsaus esteistä, joita erilaisista lupamenettelyistä tai -käytännöistä aiheutuu verkon rajat ylittävän kapasiteetin lisäämiselle.

2. ACER antaa lausunnon, jossa arvioidaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman johdonmukaisuutta unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman kanssa. Jos ACER havaitsee kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman ja unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman välillä epäjohtonmukaisuuksia, se suosittelee tapauksen mukaan kansallisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman tai unionin laajuiseen verkon kehittämissuunnitelman muuttamista. Jos tällainen kansallinen verkon kehittämissuunnitelma on laadittu direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklan mukaisesti, ACER suosittelee, että asiaankuuluva sääntelyviranomaisen muuttaa kansallista kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa kyseisen direktiivin 51 artiklan 7 kohdan mukaisesti, ja ilmoittaa asiasta komissiolle.

49 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden välinen korvausmekanismi

1. Siirtoverkonhaltijat saavat korvauksen kustannuksista, joita niille aiheutuu niiden verkoissa toteutettavista rajat ylittävistä sähkönsiirroista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen maksavat niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijat, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät.

3. Korvaukset suoritetaan säännöllisesti tietyltä menneeltä ajanjaksolta. Korvauksia on tarvittaessa tarkistettava jälkempäin, jotta ne vastaavat todellisia kustannuksia.

Ensimmäinen ajanjakso, jolta korvauksia on suoritettava, määritetään 61 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa.

4. Komissio antaa 68 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla maksettavien korvausten määrät.

5. Verkossa toteutettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä sekä kansallisista siirtoverkoista peräisin oleviksi tai niihin päätyviksi osoitettujen rajat ylittävien sähkönsiirtojen sähkömäärä määritetään tietyntyyppisen ajanjaksona tosiasiallisesti mitattujen fyysisten sähkövirtausten perusteella.

6. Rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset määritetään ennakoitujen pitkän aikavälin keskimääräisten lisäkustannusten perusteella ottaen huomioon häviöt, investoinnit uuteen infrastruktuuriin ja asianmukainen osuus nykyisestä infrastruktuurista aiheutuvista kustannuksista, siltä osin kuin tällaista infrastruktuuria käytetään rajat ylittäviin sähkönsiirtoihin, ja ottaen erityisesti huomioon tarve taata toimitusvarmuus. Aiheutuneiden kustannusten määrittämisessä käytetään tunnustettuja standardikustannuslaskentamenetelmiä. Rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta verkolle aiheutuvat hyödyt otetaan huomioon saatuja korvauksia alentavasti.

7. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion siirtoverkot muodostavat kokonaisuudessaan tai osittain osan yhdestä ainoasta säätölohkosta, kyseisen säätölohkon katsotaan ainoastaan siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin yhteydessä kokonaisuudessaan muodostavan osan yhden asianomaisten jäsenvaltion siirtoverkosta, jotta vältetään säätölohkojen sisäisten sähkönsiirtojen pitäminen 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisena rajat ylittävänä sähkönsiirtona ja niistä johtuvat tämän artiklan 1 kohdan mukaiset korvaukset. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset voivat ratkaista, mihin näistä jäsenvaltioista kyseisen säätölohkon katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan.

50 artikla

Tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön koordinointi- ja tiedonvaihtomekanismit, joilla varmistetaan verkon käyttövarmuus siirtorajoituksen hallinnassa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden soveltamat turvallisuus-, käyttö- ja suunnitteluvaatimukset on julkistettava. Julkistettuihin tietoihin on kuuluttava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma.
3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava arviot kunakin päivänä käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ja ilmoitettava jo mahdollisesti varattu siirtokapasiteetti. Nämä tiedot on julkaistava tietyin aikavälein ennen siirtopäivää, ja niihin on joka tapauksessa sisällyttävä arviot viikoksi ja kuukaudeksi eteenpäin sekä määrällinen arvio käytettävissä olevan kapasiteetin odotettavissa olevasta luotettavuudesta.
4. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava asiaankuuluvat tiedot ennakoidusta ja todellisesta kokonaiskysynnästä, voimalaitosten ja kulutusjoustolaitosten käytettävyydestä ja tosiasiallisesta käytöstä, verkkojen ja yhteenliittäntöjen käytettävyydestä ja käytöstä, tasesähköstä ja reservikapasiteetista sekä jouston käytettävyydestä. Pienten tuotanto- ja kulutusyksiköiden käytettävyydestä ja tosiasiallisesta käytöstä voidaan käyttää koottuja arviotietoja.
5. Niiden markkinaosapuolten, joita asia koskee, on toimitettava siirtoverkonhaltijoille asiaankuuluvat tiedot.
6. Tuotantoyritysten, jotka omistavat tai käyttävät tuotanto-omaisuutta, josta vähintään yhden voimalaitoksen asennettu kapasiteetti on vähintään 250 megawattia, tai joilla on salkku, johon sisältyy vähintään 400 megawatin edestä tuotanto-omaisuutta, on pidettävä sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla viiden vuoden ajan voimalaitos- ja tuntikohtaisesti kaikki tarvittavat tiedot, joiden perusteella voidaan tarkistaa kaikki ajojärjestystä koskevat operatiiviset päätökset ja tarjouskäyttäytyminen sähköpörsseissä, yhteenliittämiskapasiteettia koskevissa huutokaupoissa, reservimarkkinoilla ja OTC-markkinoilla. Säilytettäviin voimalaitos- ja tuntikohtaisiin tietoihin on sisällyttävä vähintään tiedot käytettävissä olevasta tuotantokapasiteetista ja sidotuista reserveistä, mukaan lukien tiedot sidottujen reservien jakamisesta voimalaitoskohtaisesti, tarjosten tekemisen ja tuotannon toteutumisen ajankohtana.
7. Siirtoverkonhaltijoiden on vaihdettava säännöllisesti riittävän tarkkoja verkko- ja tehonjakotietoja, jotta kukin siirtoverkonhaltija voi tehdä tehonjakolaskennan itselleen merkityksellisellä alueella. Samat tiedot on annettava pyynnöstä sääntelyviranomaisten ja komission sekä jäsenvaltioiden käyttöön. Sääntelyviranomaiset, jäsenvaltiot ja komissio käsittelevät näitä tietoja luottamuksellisina ja varmistavat, että myös mahdolliset konsultit, jotka tekevät niiden pyynnöstä analyyskejä kyseisten tietojen pohjalta, käsittelevät tietoja luottamuksellisina.

51 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen direktiivin (EU) 2019/944 52 artiklan 6 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio antaa kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta asianomaiselle sääntelyviranomaiselle lausuntonsa siitä, onko päätös direktiivin (EU) 2019/944 43 artiklan ja joko 52 artiklan 2 kohdan tai 53 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää ACERiltä lausuntoa sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaika jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Sääntelyviranomaisen on kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta annettava lopullinen päätöksensä siirtoverkonhaltijan sertifiointista ottaen lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.
3. Sääntelyviranomaiset voivat tai komissio voi milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

4. Säätelyviranomaiset ja komissio suojaavat kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta.
5. Kun komissio on saanut ilmoituksen direktiivin (EU) 2019/944 43 artiklan 9 kohdassa säädetyistä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Säätelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

VI LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

52 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin

1. Jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä unionin tasolla yhteistyötä jakeluverkonhaltijoiden eurooppalaisen elimen, jäljempänä 'EU DSO -elin', puitteissa edistääkseen sähkön sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa sekä edistääkseen jakelu- ja siirtoverkkojen optimaalista hallintaa ja koordinoitua käyttöä. Jakeluverkonhaltijoilla, jotka haluavat osallistua EU DSO -elimeen, on oikeus tulla elimen rekisteröidyiksi jäseniksi.

Rekisteröidyt jäsenet voivat osallistua EU DSO -elimeen suoraan tai jäsenvaltion tai unionin tason yhteenliittymän nimeämän kansallisen yhteenliittymän edustamana.

2. Jakeluverkonhaltijoilla on oikeus järjestäytyä perustamalla EU DSO -elin. EU DSO -elimen on hoidettava tehtävänsä ja toteutettava menettelynsä 55 artiklan mukaisesti. Unionin yhteistä etua edistävänä asiantuntijaelimenä EU DSO -elin ei saa edustaa mitään yksittäistä etua eikä pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekoprosessiin erityisten etujen edistämiseksi.

3. EU DSO -elimen jäsenten on rekisteröidyttävä ja maksettava oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen jäsenmaksu, joka vastaa asianomaiseen jakeluverkonhaltijaan liitettyjen asiakkaiden määrää.

53 artikla

EU DSO -elimen perustaminen

1. EU DSO -elimellä on oltava ainakin yleiskokous, johtokunta, strateginen neuvoa-antava ryhmä, asiantuntijaryhmiä ja pääsihteeri.

2. Jakeluverkonhaltijoiden on viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2020 toimitettava komissiolle ja ACERille 54 artiklan mukainen luonnos perustettavan EU DSO -elimen perussäännöksi, mukaan lukien käytäntösäännöt, luettelo sen rekisteröidyistä jäsenistä, luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt Sähkö-ENTSON ja muiden sidosryhmien kuulemisesta, sekä rahoitussäännöt.

EU DSO -elimen työjärjestysluonnoksessa on varmistettava kaikkien osallistuvien jakeluverkonhaltijoiden tasapainoinen edustus.

3. ACER antaa komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta kuultuaan virallisesti kaikkia sidosryhmiä, erityisesti jakeluverkon käyttäjiä, edustavia organisaatioita.

4. Komissio antaa lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta ottaen huomioon 3 kohdan mukaisen ACERin lausunnon ja kolmen kuukauden kuluessa ACERin lausunnon vastaanottamisesta.

5. Jakeluverkonhaltijoiden on kolmen kuukauden kuluessa komission puoltavan lausunnon vastaanottamisesta perustettava EU DSO -elin sekä vahvistettava ja julkaistava sen perussääntö ja työjärjestys.

6. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut asiakirjat on toimitettava komissiolle ja ACERille, jos niitä muutetaan, tai kumman tahansa perustellusta pyynnöstä. Komissio ja ACER antavat lausunnon 2–4 kohdassa esitettyä menettelyä noudattaen.

7. EU DSO -elimen toimintoihin liittyvistä kustannuksista vastaavat jakeluverkonhaltijat, jotka ovat rekisteröityneitä jäseniä, ja kustannukset otetaan huomioon tariffeja laskettaessa. Sääntelyviranomaiset hyväksyvät kustannukset ainoastaan, jos ne ovat kohtuullisia ja oikeasuhteisia.

54 artikla

EU DSO -elimen keskeiset säännöt ja menettelyt

1. Edellä olevan 53 artiklan mukaisesti hyväksytyssä EU DSO -elimen perussäännössä on taattava seuraavat periaatteet:

- a) osallistuminen EU DSO -elimen työhön rajoitetaan koskemaan rekisteröityjä jäseniä, mutta tehtävien siirto toiselle jäsenelle on mahdollista;
- b) yleiskokous hyväksyy EU DSO -elimen toimintaa koskevat strategiset päätökset ja johtokunnan toimintaa koskevat suuntaviivat;
- c) yleiskokouksen päätökset hyväksytään seuraavien sääntöjen mukaisesti:
  - i) kunkin jäsenen äänimäärä on suhteutettu kyseisen jäsenen asiakkaiden määrään;
  - ii) 65 prosenttia jäsenten äänimäärästä on annettu; ja
  - iii) päätöksen hyväksyy 55 prosentin enemmistö jäsenistä;
- d) yleiskokouksen päätökset hylätään seuraavien sääntöjen mukaisesti:
  - i) kunkin jäsenen äänimäärä on suhteutettu kyseisen jäsenen asiakkaiden määrään;
  - ii) 35 prosenttia jäsenten äänimäärästä on annettu; ja
  - iii) päätöksen hylkää 25 prosentin enemmistö jäsenistä;
- e) yleiskokous valitsee johtokunnan enintään neljän vuoden toimikaudeksi;
- f) johtokunta nimittää jäsentensä keskuudesta puheenjohtajan ja kolme varapuheenjohtajaa;
- g) johtokunta johtaa 56 ja 57 artiklan mukaista siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden yhteistyötä;
- h) johtokunnan päätökset hyväksytään ehdottomalla enemmistöllä;
- i) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksesta johtokunnan jäsenten keskuudesta pääsihteerin neljän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran;
- j) yleiskokous nimittää johtokunnan ehdotuksen perusteella asiantuntijaryhmiä, joissa kussakin on enintään 30 jäsentä, joista kolmasosa voi olla muita kuin EU DSO -elimen jäseniä; lisäksi on perustettava maakohtaisten asiantuntijoiden ryhmä, jossa on täsmälleen yksi jakeluverkonhaltijoiden edustaja kustakin jäsenvaltiosta.

2. EU DSO -elimen hyväksymisissä menettelyissä on taattava sen jäsenten oikeudenmukainen ja oikeasuhteinen kohtelu ja otettava huomioon sen jäsenkunnan monimuotoinen maantieteellinen ja taloudellinen rakenne. Erityisesti menettelyissä on määrättävä seuraavaa:

- a) johtokunta koostuu johtokunnan puheenjohtajasta ja 27:stä jäsenten edustajasta, joista
  - i) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on yli miljoona verkon käyttäjää;
  - ii) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on yli 100 000 ja alle miljoona verkon käyttäjää; ja
  - iii) yhdeksän edustaa jäseniä, joilla on alle 100 000 verkon käyttäjää;
- b) olemassa olevien jakeluverkonhaltijoiden yhteenliittymien edustajat voivat osallistua johtokunnan kokouksiin tarkkailijoina;
- c) johtokunnassa ei saa olla enempää kuin kolme samaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden tai samaan teollisuuskonserniin kuuluvien jäsenten edustajaa;

- d) johtokunnan kukin varapuheenjohtaja on nimitettävä kunkin a alakohdassa kuvatun ryhmän jäsenten edustajista;
- e) samaan jäsenvaltioon sijoittautuneiden tai samaan teollisuuskonserniin kuuluvien jäsenten edustajat eivät saa muodostaa asiantuntijaryhmän osallistujien enemmistöä;
- f) johtokunta perustaa strategisen neuvoa-antavan ryhmän, joka antaa lausuntoja johtokunnalle ja asiantuntijaryhmille ja joka koostuu Euroopan jakeluverkonhaltijoiden yhteenliittymien edustajista ja niiden jäsenvaltioiden edustajista, jotka eivät ole edustettuina johtokunnassa.

55 artikla

EU DSO -elimen tehtävät

1. EU DSO -elimellä on seuraavat tehtävät:
  - a) jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun edistäminen siirtoverkkojen käytön ja suunnittelun kanssa;
  - b) uusiutuvien energialähteiden, hajautetun tuotannon ja muiden jakeluverkkoihin sisältyvien resurssien, kuten energian varastoinnin, integroinnin helpottaminen;
  - c) kulutusjouston ja jakeluverkon käyttäjien markkinoillepääsyn helpottaminen;
  - d) jakeluverkkojen digitalisoinnin edistäminen, mukaan lukien älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto;
  - e) tiedonhallinnan, kyberturvallisuuden ja tietosuojan kehittämisen tukeminen yhteistyössä asiaankuuluvien viranomaisten ja säänneltyjen yhteisöjen kanssa;
  - f) osallistuminen jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun sekä siirtoverkkojen ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta merkityksellisten verkkosääntöjen kehittämiseen 59 artiklan mukaisesti.
2. Lisäksi EU DSO -elimen on
  - a) tehtävä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa jakeluverkkojen käytön ja suunnittelun sekä siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitun käytön kannalta merkityksellisten, tämän asetuksen mukaisesti hyväksytyjen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanon seurannassa;
  - b) tehtävä yhteistyötä Sähkö-ENTSON kanssa ja hyväksyttävä siirto- ja jakeluverkkojen koordinoitua käyttöä ja suunnittelua koskevia parhaita käytäntöjä, myös sellaisissa kysymyksissä kuin haltijoiden välinen tiedonvaihto ja hajautettujen energiaresurssien koordinointi;
  - c) pyrittävä määrittämään parhaita käytäntöjä 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla sekä energiatehokkuuden parannusten käyttöönotossa jakeluverkossa;
  - d) hyväksyttävä vuotuinen työohjelma ja vuosikertomus;
  - e) noudatettava toiminnassaan kilpailusääntöjä ja varmistettava neutraalius.

56 artikla

Verkkosääntöjen kehittämisprosessiin liittyvät kuulemiset

1. EU DSO -elimen on osallistuessaan uusien verkkosääntöjen kehittämiseen 59 artiklan mukaisesti toteutettava varhaisessa vaiheessa ja avoimella ja läpinäkyvällä tavalla laaja kuulemisprosessi, johon osallistuvat kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät ja erityisesti tällaisia sidosryhmiä edustavat organisaatiot, 53 artiklassa tarkoitettujen kuulemista koskevien menettelytapasääntöjen mukaisesti. Kuultavia tahoja ovat myös sääntelyviranomaiset ja muut kansalliset viranomaiset, toimitus- ja tuotantoyritykset, verkon käyttäjät, asiakkaat mukaan lukien, tekniset elimet ja sidosryhmien foorumit. Kuulemisessa on pyrittävä määrittämään päätöksentekoprosessin kaikkien asiaankuuluvien osapuolten näkemykset ja ehdotukset.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitettuihin kuulemisiin liittyvät asiakirjat ja kokouspöytäkirjat on julkistettava.
3. EU DSO -elimen on otettava huomioon kuulemisissa esitetyt näkemykset. EU DSO -elimen on ennen 59 artiklassa tarkoitettuja verkkosääntöjä koskevien ehdotusten hyväksymistä ilmoitettava, miten kuulemismenettelyn aikana vastaanotetut huomautukset on otettu huomioon. Sen on perusteltava tapaukset, joissa se ei ole ottanut huomioon tällaisia huomautuksia.

57 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö

1. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä verkkojensa suunnittelussa ja käytössä. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on erityisesti vaihdettava kaikki tarvittavat tiedot, jotka koskevat voimalaitosten ja kulutusjoustopuorituskykyä, niiden verkkojen päivittäistä käyttöä ja verkkoinvestointien pitkän aikavälin suunnittelua, jotta voidaan varmistaa niiden verkkojen kustannustehokas, varma ja luotettava kehittäminen ja käyttö.
2. Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä, jotta voidaan saada koordinoitusti käyttöön sellaisia resursseja kuin hajautettu tuotanto, energian varastointi tai kulutusjousto, jotka voivat tukea sekä jakeluverkonhaltijoiden että siirtoverkonhaltijoiden erityistarpeita.

VII LUKU

VERKKOSÄÄNNÖT JA SUUNTAVIIVAT

58 artikla

Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen hyväksyminen

1. Komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä tai delegoituja säädöksiä sille 59, 60 ja 61 artiklassa siirrettyjen toimivaltuuksien mukaisesti. Tällaiset säädökset voidaan antaa verkkosääntöinä Sähkö-ENTSON tai, jos 59 artiklan 3 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen, tapauksen mukaan yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa, ja ACERin laatimien ehdotusten pohjalta 59 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen taikka suuntaviivoina 61 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.
2. Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:
  - a) niissä on varmistettava, että niillä saavutetaan tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso;
  - b) niissä on tapauksen mukaan otettava huomioon alueelliset erityispiirteet;
  - c) ne eivät saa ylittää sitä, mikä on a alakohdan tarkoitusta varten tarpeen; ja
  - d) ne eivät saa rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta vahvistaa kansallisia verkkosääntöjä, jotka eivät vaikuta alueiden väliseen kauppaan.

59 artikla

Verkkosääntöjen vahvistaminen

1. Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle siirretään valta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan verkkosäännöt seuraavilla aloilla:
  - a) verkon käyttövarmuutta ja luotettavuutta koskevat säännöt, myös siirtoverkon teknistä reservikapasiteettia koskevat säännöt verkon käyttövarmuutta varten, sekä yhteentoimivuutta koskevat säännöt tämän asetuksen 34–47 ja 57 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien järjestelmän tilat, korjaavat toimenpiteet ja käyttövarmuusrajat, jännitteensäätö ja loistehon hallinta, oikosulkuvirran hallinta, sähkönsiirron hallinta, vikatapahtuma-analyysi ja vikatapahtumien käsittely, suojauslaitteet ja -järjestelmät, tiedonvaihto, vaatimusten noudattaminen, koulutus, käyttötoiminnan suunnittelu ja käyttövarmuusanalyysi, alueellinen käyttövarmuuden koordinointi, käyttökeskeytysten koordinointi, merkityksellisen verkko-omaisuuden käytettävyyssuunnitelmat, riittävyysanalyysi, lisäpalvelut, suunnittelu ja käyttötoiminnan suunnittelun tietopankit;

- b) kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan ja tämän asetuksen 7–10, 13–17 ja 35–37 panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja pitkän aikavälin kapasiteetin laskentamenetelmät ja -prosessit, verkkomallit, tarjousalueen konfiguraatio, ajojärjestyksen uudelleenmäärittely ja vastakaupankäynti, kaupankäynnin algoritmit, yhteenkytketyt vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat, alueiden välisen jaetun kapasiteetin sitovuus, pullonkaulatulojen jakaminen, suojautuminen alueiden väliseen siirtoon liittyviltä riskeiltä, nimeämismenettelyt sekä kapasiteetin jakamisen ja siirtorajoituksen hallinnan kustannusten kattaminen;
- c) verkkoon pääsyä koskevien palvelujen tekniseen ja operatiiviseen tarjoamiseen ja sähköjärjestelmän tasehallintaan liittyvät kaupankäyntiä koskevat säännöt 5, 6 ja 17 artiklan panemiseksi täytäntöön, myös verkkoon liittyvää varavoimaa koskevat säännöt, mukaan lukien tehtävät ja vastuut, tasesähkön vaihdon kauppapaikat, sulkeutumisa-jankohdat, standardituotteita ja erityisiä tasehallintatuotteita koskevat vaatimukset, tasepalvelujen hankinta, alueiden välisen kapasiteetin jakaminen tasepalvelujen vaihtoa tai reservien jakamista varten, tasesähkön selvitys, energian vaihtojen selvitys verkonhaltijoiden kesken, taseselvitys ja tasehallintakapasiteetin selvitys, taajuudensäätö, taajuuden laadun määrittäminen- ja tavoiteparametrit, taajuuden vakautusreservit, taajuuden palautusreservit, korvaavat reservit, reservien vaihto ja jakaminen, rajat ylittävät reservien aktivointiprosessit, ajansäätöprosessit ja tietojen avoimuus;
- d) taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen syrjimätöntä ja avointa tarjoamista koskevat säännöt direktiivin (EU) 2019/944 36, 40 ja 54 artiklan panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien pysyvän tilan jännitteen säätöä, inertiaa, nopeaa vikavirran syöttöä, inertiaa verkon vakautta varten, oikosulkuvirtaa, pimeäkäynnistysominaisuutta ja saarekekäyttöominaisuutta koskevat säännöt;
- e) säännöt, joilla pannaan täytäntöön tämän asetuksen 57 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 17, 31, 32, 36, 40 ja 54 artiklan kulutusjoustoja koskevat säännöt, mukaan lukien aggregointia, energian varastointia ja kysynnän rajoittamista koskevat säännöt.

Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Siirretään komissiolle valta antaa 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä verkkosääntöjen vahvistamisesta seuraavilla aloilla:

- a) verkkoon liittämistä koskevat säännöt, mukaan lukien siirtoverkkoon liitettyjen kulutuslaitosten, siirtoverkkoon liitettyjen jakelulaitosten ja jakeluverkkojen liittäminen, kulutusjouston tarjoamiseen käytettävien kulutusjousto-yksiköiden liittäminen, tuottajien verkkoliitäntävaatimukset, suurjännitteisten tasesähköjärjestelmien verkkoliitäntävaatimukset, tasesähköön liitettyjä voimalaitoksia ja suurjännitteisten tasesähköjärjestelmien suuntaaja-asemia koskevat vaatimukset sekä verkkoliitäntää koskevat käyttöönottoilmoitusmenettelyt;
- b) tiedonvaihtoa, selvitystä ja avoimuutta koskevat säännöt, mukaan lukien erityisesti siirtokapasiteetti eri aikaväleillä, siirtokapasiteetin jakamista ja käyttöä koskevat arviot ja todelliset arvot, laitosten ennustettu ja todellinen kysyntä sekä niiden aggregointi, mukaan lukien laitosten epäkäytettävyyden, tuotantoyksiköiden ennustettu ja todellinen tuotanto sekä niiden aggregointi, mukaan lukien yksiköiden epäkäytettävyyden, verkkojen käytettävyyden ja käyttö, siirtorajoituksen hallintaa koskevat toimenpiteet ja tasehallintamarkkinoita koskevat tiedot. Säännöissä olisi käsiteltävä myös tietojen julkaisutapoja, julkaisuajankohtaa ja käsittelystä vastaavia tahoja;
- c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyä koskevat säännöt;
- d) hätätilaa ja käytönpalautusta koskevat operatiiviset menettelyt hätätilanteissa, mukaan lukien järjestelmän varautumissuunnitelmat, käytönpalautussuunnitelmat, markkinavaikutukset, tiedonvaihto ja viestintä sekä välineet, laitteet ja tilat;
- e) alakohtaiset säännöt, jotka koskevat rajat ylittävien sähkönsiirtojen kyberturvallisuuskäytäntöjä, mukaan lukien yhteisiä vähimmäisvaatimuksia, suunnittelua, seuranta, raportointia ja kriisinhallintaa koskevat säännöt.

3. Komissio laatii ACERia, Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultuaan joka kolmas vuosi prioriteettiluettelon, jossa määritetään 1 ja 2 kohdassa säädetyt alat, joilla verkkosääntöjä on kehitettävä.

Jos verkkosääntöjen aihe liittyy suoraan jakeluverkon käyttöön eikä se ole ensisijaisesti merkityksellinen siirtoverkon kannalta, komissio voi edellyttää, että EU DSO -elin yhteistyössä Sähkö-ENTSO:n kanssa kutsuu koolle valmistelukomitean ja esittää ACERille ehdotuksen verkkosääntöksi.

4. Komissio pyytää ACERia toimittamaan sille kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä kuutta kuukautta komission pyynnön vastaanottamisesta, ei-sitovan puiteohjeen, jäljempänä 'puiteohje', jossa esitetään selkeät ja objektiiviset periaatteet prioriteettiluettelossa määritetyt aloja koskevien verkkosääntöjen kehittämiseksi. Komission pyyntöön voi sisältyä ehtoja, joita puiteohjeessa on käsiteltävä. Kunkin puiteohjeen on edistettävä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa. Komissio voi ACERin esittämästä perustellusta pyynnöstä pidentää määräaikaa puiteohjeen toimittamiselle.
5. ACER kuulee puiteohjeesta virallisesti Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä vähintään kahden kuukauden ajan avoimella ja läpinäkyvällä tavalla.
6. ACER toimittaa komissiolle ei-sitovan puiteohjeen, jos siltä tätä 4 kohdan nojalla pyydetään.
7. Jos komissio katsoo, että puiteohje ei edistä markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, se voi pyytää ACERia arvioimaan puiteohjeen kohtuullisessa ajassa ja toimittamaan sen takaisin komissiolle.
8. Jos ACER ei toimita puiteohjetta tai ei toimita sitä takaisin komission 4 tai 7 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio kehittää kyseisen puiteohjeen.
9. Komissio pyytää Sähkö-ENTSOa tai, jos 3 kohdassa tarkoitettussa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elintä yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa esittämään ACERille ehdotuksen asianomaisen puiteohjeen mukaiseksi verkkosäännöksi kohtuullisessa ajassa, joka ei ylitä 12:ta kuukautta komission pyynnön vastaanottamisesta.
10. Sähkö-ENTSON tai, jos 3 kohdassa tarkoitettussa prioriteettiluettelossa niin päätetään, EU DSO -elimen on yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa kutsuttava koolle valmistelukomitea tukemaan sitä verkkosääntöjen kehittämisprosessissa. Valmistelukomitea koostuu ACERin, Sähkö-ENTSON, tarvittaessa EU DSO -elimen, nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ja tärkeimpien sidosryhmien rajallisen määrän edustajista. Sähkö-ENTSON tai, jos 3 kohdan mukaisessa prioriteettiluettelossa niin vahvistetaan, EU DSO -elimen yhteistyössä Sähkö-ENTSON kanssa on laadittava ehdotukset verkkosäännöksi 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla aloilla komission sille 9 kohdan mukaisesti esittämästä pyynnöstä.
11. ACER tarkistaa verkkosääntöä ja varmistaa, että verkkosääntö täyttää asianomaisen puiteohjeen vaatimukset ja edistää markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa, ja toimittaa tarkistetun verkkosääntönsä komissiolle kuuden kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. ACER ottaa komissiolle toimitettavassa ehdotuksessa huomioon näkemykset, joita kaikki asianomaiset ovat esittäneet Sähkö-ENTSON tai EU DSO -elimen johdolla tapahtuneen ehdotuksen laatimisen aikana, ja se kuulee asiaankuuluvia sidosryhmiä komissiolle toimitettavasta versiosta.
12. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole kehittänyt verkkosääntöä komission 9 kohdan nojalla asettamassa määräajassa, komissio voi pyytää ACERia laatimaan luonnoksen verkkosäännöksi asianomaisen puiteohjeen pohjalta. ACER voi käynnistää uuden kuulemisen laatiessaan luonnosta tämän kohdan mukaiseksi verkkosäännöksi. ACER toimittaa komissiolle luonnoksen tämän kohdan nojalla laadituksi verkkosäännöksi ja voi suositella sen hyväksymistä.
13. Jos Sähkö-ENTSO tai EU DSO -elin ei ole kehittänyt verkkosääntöä tai jos ACER ei ole laatinut 12 kohdassa tarkoitettua luonnosta verkkosäännöksi, komissio voi omasta aloitteestaan tai ACERin 11 kohdan nojalla antamasta ehdotuksesta hyväksyä yhden tai useamman verkkosääntönsä 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla.
14. Jos komissio ehdottaa verkkosääntönsä hyväksymistä omasta aloitteestaan, se kuulee ACERia, Sähkö-ENTSOa ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä verkkosääntöluonnoksesta vähintään kahden kuukauden ajan.
15. Tämä artikla ei rajoita komission oikeutta hyväksyä ja muuttaa 61 artiklan mukaisia suuntaviivoja. Se ei rajoita Sähkö-ENTSON mahdollisuutta laatia ei-sitovia ohjeita 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla, kun tällaiset ohjeet eivät liity komission Sähkö-ENTSOlle osoittaman pyynnön kattamiin aloihin. Sähkö-ENTSON on pyydettävä tällaisista ohjeista lausuntoa ACERilta ja otettava tämä lausunto asianmukaisesti huomioon.

60 artikla

Verkkosäätöjen muuttaminen

1. Siirretään komissiolle valta muuttaa verkkosäätöjä 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa luetelluilla aloilla mainitussa artiklassa esitettyä asiaa koskevaa menettelyä noudattaen. Myös ACER voi ehdottaa verkkosäätöihin muutoksia tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.
2. Luonnoksia 59 artiklan mukaisesti hyväksytyihin verkkosäätöihin tehtäviksi muutoksiksi voivat ACERille ehdottaa henkilöt, joiden etua kyseinen verkkosäätö koskee, kuten Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin, sääntelyviranomaiset, jakelu- ja siirtoverkonhaltijat, verkon käyttäjät sekä kuluttajat. ACER voi ehdottaa muutoksia myös omasta aloitteestaan.
3. ACER voi tehdä komissiolle perusteltuja muutosehdotuksia, joissa selvitetään, miten tällaiset ehdotukset ovat tämän asetuksen 59 artiklan 3 kohdassa säädettyjen verkkosäätöjen tavoitteiden mukaisia. Kun ACER katsoo muutosehdotuksen olevan hyväksyttävä tai kun se ehdottaa muutoksia omasta aloitteestaan, se kuulee kaikkia sidosryhmiä asetuksen (EU) 2019/942 14 artiklan mukaisesti.

61 artikla

Suuntaviivat

1. Siirretään komissiolle valta hyväksyä sitovia suuntaviivoja tässä artiklassa luetelluilla aloilla.
2. Siirretään komissiolle valta hyväksyä suuntaviivoja aloilla, joilla tällaisia säädöksiä voitaisiin laatia myös 59 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä verkkosäätöä koskevaa menettelyä noudattaen. Kyseiset suuntaviivat hyväksytään tässä asetuksessa säädetyn asiaankuuluvien valtuutuksen mukaan joko delegoituina säädöksinä tai täytäntöönpanosäädöksinä.
3. Siirretään komissiolle valta hyväksyä 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan siirtoverkonhaltijoiden välistä korvausmekanismia koskevia suuntaviivoja. Kyseisissä suuntaviivoissa on 18 ja 49 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti täsmennettävä
  - a) yksityiskohdat menettelystä niiden siirtoverkonhaltijoiden määrittämiseksi, joiden on maksettava korvaus rajat ylittävistä sähkönsiirroista, myös jako niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijoiden, joista rajat ylittävät sähkönsiirrot ovat peräisin ja joihin ne päätyvät, välillä 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - b) yksityiskohdat noudatettavasta maksumenettelystä, myös siitä, miten määritetään ensimmäinen ajanjakso, jonka osalta korvaus on määrä maksaa, 49 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti;
  - c) yksityiskohdat menetelmästä, joilla määritetään sekä määritetään että tyypeiltään verkossa toteutetut rajat ylittävät sähkönsiirrot, joista on maksettava korvaus 49 artiklan mukaisesti, sekä osoitetaan tällaisten yksittäisten jäsenvaltioiden siirtoverkoista peräisin olevien tai niihin päätyvien sähkönsiirtojen sähkömäärä 49 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
  - d) yksityiskohdat menetelmästä, jolla määritetään rajat ylittävien sähkönsiirtojen toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset ja hyödyt 49 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
  - e) yksityiskohdat sähkönsiirtojen, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tai päätyvät niihin, käsittelystä siirtoverkonhaltijoiden välisessä korvausmekanismissa; ja
  - f) tasasähköjohdoilla yhteenliitettyjen kansallisten verkkojen osallistumista 49 artiklan mukaisesti koskevat järjestelyt.
4. Komissio voi tarvittaessa hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan suuntaviivoja tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämän yhdenmukaistamisen vähimmäistasosta. Kyseisissä suuntaviivoissa voidaan tämentää
  - a) sähkökauppaa koskevien sääntöjen yksityiskohdat direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan ja tämän asetuksen 5–10, 13–17 ja 35–37 artiklan täytäntöön panemiseksi;
  - b) rajayhdysjohtokapasiteettiin liittyviä investointikannustimia, sijaintia koskevat signaalit mukaan lukien, koskevien sääntöjen yksityiskohdat 19 artiklan täytäntöön panemiseksi.

Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

5. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan suuntaviivoja käytön koordinoinnin täytäntöönpanosta siirtoverkonhaltijoiden välillä unionin tasolla. Näiden suuntaviivojen on oltava 59 artiklassa tarkoitettujen verkkosääntöjen mukaisia ja perustuttava 30 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettuihin hyväksytyihin eritelmiin. Komissio ottaa suuntaviivoja hyväksyessään huomioon erilaiset alueelliset ja kansalliset käyttövaatimukset.

Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

6. Komissio kuulee ACERia, Sähkö-ENTSOa, EU DSO -elintä ja tarvittaessa muita sidosryhmiä hyväksyessään tai muuttaessaan suuntaviivoja.

62 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät tässä asetuksessa, 61 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa tai 59 artiklassa tarkoitetuissa verkkosäännöissä säädettyjä yksityiskohtaisempia säännöksiä, edellyttäen, että kyseiset toimenpiteet ovat unionin oikeuden mukaisia.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

63 artikla

Uudet rajayhdysjohdot

1. Uudet tasasähkörajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä vapauttaa rajoitetuksi ajaksi tämän asetuksen 19 artiklan 2 ja 3 kohdan ja direktiivin (EU) 2019/944 6 ja 43 artiklan sekä 59 artiklan 7 kohdan ja 60 artiklan 1 kohdan säännösten soveltamisesta seuraavin edellytyksin:

- a) investointi lisää kilpailua sähköntoimitusten alalla;
- b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) rajayhdysjohdon omistaja on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa;
- d) kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä peritään maksuja;
- e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY ⁽²⁴⁾ 19 artiklassa tarkoitettujen markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty; ja
- f) vapautuksen myöntäminen ei haittaisi kilpailua eikä sähkön sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan poikkeuksellisesti myös vaihtosähkörajayhdysjohtoihin, jos kyseisen investoinnin kustannukset ja riskit ovat erityisen korkeat verrattuna niihin kustannuksiin ja riskeihin, joita yleensä aiheutuu kahden vierekkäisen kansallisen siirtoverkon liittämistä toisiinsa vaihtovirtarajayhdysjohdolla.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös olemassa olevien rajayhdysjohtojen kapasiteetin huomattavaan lisäämiseen.

⁽²⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1996, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20).

4. Asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on tehtävä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu päätös vapautuksen myöntämisestä tapauskohtaisesti. Vapautus voi koskea uuden rajayhdysjohdon tai olemassa olevan rajayhdysjohdon, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

Kahden kuukauden kuluessa siitä, kun viimeinen asianomaisista sääntelyviranomaisista vastaanotti vapautusta koskevan pyynnön, ACER voi antaa näille sääntelyviranomaisille neuvoo-antavan lausunnon. Sääntelyviranomaiset voivat käyttää lausuntoa päätöksensä perustana.

Sääntelyviranomaisten on vapautuksen myöntämisestä päättäessään tapauskohtaisesti otettava huomioon tarve asettaa vapautuksen kesto ja rajayhdysjohtojen syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia ehtoja. Näistä ehdoista päättäessään sääntelyviranomaisen on erityisesti otettava huomioon rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikakehys ja kansalliset olosuhteet.

Ennen vapautuksen myöntämistä asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on päätettävä kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja mekanismeista. Näihin siirtorajoituksen hallintaa koskeviin sääntöihin on sisällyttävä velvoite tarjota käyttämätöntä kapasiteettia markkinoille, ja käyttäjillä on oltava oikeus käydä hankkimallaan kapasiteetilla kauppaa jälkimarkkinoilla. Arvioitaessa 1 kohdan a, b ja f alakohdassa tarkoitettujen perusteiden täyttymistä on otettava huomioon kapasiteetinjakomenettelyn tulokset.

Kun kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset ovat päässeet sopimukseen vapautuspäätöksestä kuuden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, ne ilmoittavat ACERille päätöksestään.

Vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset tämän kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettut ehdot on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

5. ACER voi tehdä 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen

- a) jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona näistä sääntelyviranomaisista viimeinen vastaanotti vapautusta koskevan pyynnön; tai
- b) asianomaisten sääntelyviranomaisten yhteisestä pyynnöstä.

Ennen päätöksen tekemistä ACER kuulee asianomaisia sääntelyviranomaisia sekä hakijoita.

6. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat edellyttää, että sääntelyviranomaisen tai tapauksen mukaan ACER antaa jäsenvaltion asianomaiselle elimelle lausunnon vapautusta koskevasta pyynnöstä muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.

7. Sääntelyviranomaisten on viipymättä toimitettava komissiolle ja ACERille tiedoksi jäljennös jokaisesta vapautuspyynnöstä heti, kun pyyntö on vastaanotettu. Asianomaisten sääntelyviranomaisten tai ACERin, jäljempänä 'ilmoituksen antavat viranomaiset', on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen. Tietoihin on sisällyttävä erityisesti

- a) vapautuksen myöntämisen tai epäämisen yksityiskohtaiset perustelut, mukaan lukien taloudelliset tiedot, joilla vapautuksen tarve on perusteltu;
- b) analyysi siitä, miten vapautuksen myöntäminen vaikuttaa kilpailuun ja sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- c) perustelut ajanjaksolle ja kyseisen rajayhdysjohdon kokonaiskapasiteetin osalle, jolle vapautus myönnetään; ja
- d) asianomaisten sääntelyviranomaisten kuulemisen tulokset.

8. Komissio voi tehdä 50 työpäivän kuluessa 7 kohdan mukaisen ilmoituksen vastaanottamista seuraavasta päivästä päätöksen, jolla ilmoituksen antavia viranomaisia pyydetään muuttamaan vapautuksen myöntämistä koskevaa päätöstä tai peruuttamaan sen. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, määräaika voidaan pidentää 50 työpäivällä. Tämä lisämääräaika alkaa kaikkien tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Alkuperäistä määräaika voidaan myös jatkaa sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella.

Jos pyydettyjä tietoja ei toimiteta pyynnössä esitettyyn määräaikaan mennessä, ilmoitus on katsottava peruutetuksi, ellei määräaika ole ennen sen päättymistä jatkettu sekä komission että ilmoituksen antavien viranomaisten suostumuksella tai elleivät ilmoituksen antavat viranomaiset ole asianmukaisesti perustellen ilmoittaneet komissiolle, että ne katsovat ilmoituksen olevan täydellinen.

Ilmoituksen antavien viranomaisten on noudatettava vapautuspäätöksen muuttamista tai peruuttamista koskevaa komission päätöstä kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

Komissio suojaa kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta.

Komission vapautuspäätökselle antaman hyväksynnän voimassaolo päättyy kahden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohdon rakentamista ei ole aloitettu kyseiseen päivään mennessä, ja viiden vuoden kuluttua päätöksentekopäivästä, jos rajayhdysjohtoa ei ole otettu käyttöön kyseiseen päivään mennessä, jollei komissio pääte ilmoituksen antavien viranomaisten perustellusta pyynnöstä, että viivästykset johtuvat huomattavista esteistä, joihin henkilö, jolle vapautus on myönnetty, ei voi vaikuttaa.

9. Jos asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset päättävät muuttaa vapautuspäätöstä, niiden on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä komissiolle. Päätökseen vapautuspäätöksen muuttamisesta sovelletaan 1–8 kohtaa ottaen huomioon voimassa olevan vapautuksen erityispiirteet.

10. Komissio voi pyynnöstä tai omasta aloitteestaan aloittaa vapautuspyyntöön liittyvän menettelyn uudelleen

a) jos jokin päätöksen perusteena ollut tosiseikka on muuttunut olennaisesti, ottaen asianmukaisesti huomioon osapuolten oikeudet odotukset ja alkuperäisessä vapautuspäätöksessä saavutettu taloudellinen tasapaino;

b) jos asianomaiset yritykset toimivat vastoin sitoumuksiaan; tai

c) jos päätös on perustunut osapuolten toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

11. Siirretään komissiolle valta hyväksyä 68 artiklan mukaisesti tätä asetusta täydentäviä delegoituja säädöksiä, joissa säädetään suuntaviivoista tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen ehtojen soveltamista varten ja vahvistetaan menettely tämän artiklan 4 ja 7–10 kohdan soveltamiseksi.

64 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot voivat hakea poikkeusta 3 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan, 14–17 artiklan, 19–27 artiklan, 35–47 artiklan ja 51 artiklan asiaankuuluvista säännöksistä edellyttäen, että

a) jäsenvaltio voi osoittaa, että pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia;

b) poikkeus koskee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisimpiä alueita, joita ei voida liittää unionin energiamarkkinoihin ilmeisten fyysisten syiden takia.

Ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa poikkeuksen on oltava kestoaltaan rajoitettu ja siihen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin;

Ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa poikkeus ei ole kestoaltaan rajoitettu.

Komissio ilmoittaa ennen päätöksen hyväksymistä jäsenvaltioille kyseisistä hakemuksista kaupallisesti arkaluonteisten tietojen luottamuksellisuutta suojaten.

Tämän artiklan mukaisesti myönnettyssä poikkeuksessa on pyrittävä varmistamaan, ettei se haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoja.

Komissio vahvistaa poikkeuksen myöntämistä koskevassa päätöksessään, missä määrin poikkeuksessa on huomioitava verkkosääntöjen ja suuntaviivojen soveltaminen.

2. Edellä olevia 3, 5 ja 6 artiklaa, 7 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan c ja g alakohtaa, 8–17 artiklaa, 18 artiklan 5 ja 6 kohtaa, 19 ja 20 artiklaa, 21 artiklan 1, 2 ja 4–8 kohtaa, 22 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, 22 artiklan 2 kohdan b ja c alakohtaa, 22 artiklan 2 kohdan viimeistä alakohtaa, 23–27 artiklaa, 34 artiklan 1, 2 ja 3 kohtaa, 35–47 artiklaa, 48 artiklan 2 kohtaa sekä 49 ja 51 artiklaa ei sovelleta Kyprokseen, ennen kuin sen siirtoverkko on kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäjien avulla.

Jos Kyproksen siirtoverkkoa ei ole kytketty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittäjillä 1 päivään tammikuuta 2026 mennessä, Kyproksen on arvioitava, tarvitseeko se poikkeusta kyseisistä säännöksistä, ja se voi toimittaa komissiolle pyynnön jatkaa poikkeusta. Komissio arvioi, voiko kyseisten säännösten soveltaminen aiheuttaa Kyproksen sähköverkon käytölle huomattavia ongelmia vai onko odotettavissa, että niiden soveltamisesta Kyproksessa on hyötyä markkinoiden toiminnalle. Tämän arvion perusteella komissio antaa poikkeuksen jatkamisesta täysimääräisesti tai osittain perustellun päätöksen. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Tämän asetuksen säännökset eivät vaikuta direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaisesti myönnettyjen poikkeusten soveltamiseen.

4. Asetuksessa (EU) 2018/1999 säädetyn, vuodelle 2030 asetetun yhteenliittätavoitteen saavuttamisen osalta on otettava asianmukaisesti huomioon Maltaan ja Italian välinen sähköverkkoyhteys.

65 artikla

Tietojen antaminen ja luottamuksellisuus

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava pyynnöstä komissiolle kaikki tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämät tiedot.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja kiireellisyyden.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen ei toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja 1 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, komissio voi pyytää kaikkia tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvonnan edellyttämiä tietoja suoraan asianomaisilta yrityksiltä.

Kun komissio lähettää yritykselle tietojensaantipyynnön, se lähettää samanaikaisesti jäljennöksen pyynnöstä sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

3. Komissio mainitsee 1 kohdan mukaisessa tietojensaantipyynnössään sen oikeusperustan, määräajan tietojen antamiselle, pyynnön tarkoituksen sekä virheellisten, puutteellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta 66 artiklan 2 kohdassa säädetty seuraamukset.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden osalta luonnollisilla henkilöillä, joilla lain tai niiden perustamisasiakirjan mukaan on kelpoisuus edustaa yritystä. Jos lakimiehet on valtuutettu antamaan tiedot asiakkaansa puolesta, asiakkaalla säilyy täysi vastuu, jos annetut tiedot ovat puutteellisia, virheellisiä tai harhaanjohtavia.

5. Jos yritys ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komissio voi vaatia päätöksellään tietojen antamista. Päätöksessä yksilöidään pyydetty tiedot ja annetaan aiheellinen määräaika tietojen antamiselle. Siinä ilmoitetaan 66 artiklan 2 kohdassa säädettyistä seuraamuksista. Lisäksi siinä ilmoitetaan oikeudesta saattaa päätös Euroopan unionin tuomioistuimen tutkittavaksi.

Komissio toimittaa samanaikaisesti päätöksensä jäljennöksen sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella kyseisen henkilön taikka yrityksen kotipaikka on.

6. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja käytetään ainoastaan tämän asetuksen säännösten täytäntöönpanon valvontaan.

Komissio ei ilmaise salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka se on saanut tämän asetuksen nojalla.

66 artikla

Seuraamukset

1. Rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdan soveltamista jäsenvaltioiden on säädettävä 59 artiklan nojalla hyväksytyjen verkkosääntöjen ja 61 artiklan nojalla hyväksytyjen suuntaviivojen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava nämä säännökset ja toimenpiteet komissiolle, ja jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset viipymättä.
2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakkoja, joiden määrä on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta, jos kyseiset yritykset ovat 65 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön vastatessaan antaneet tarkoituksellisesti tai tuottamuksellisesti tietoja, jotka ovat virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia, taikka eivät ole antaneet tietoja 65 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tehdyllä päätöksellä vahvistettuun määräaikaan mennessä. Sakon määrää vahvistaessaan komissio ottaa huomioon tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamatta jättämisen vakavuuden.
3. Edellä olevan 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset ja 2 kohdan nojalla tehdyt päätökset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

67 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa direktiivin (EU) 2019/944 68 artiklalla perustettu komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

68 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2028 saakka 34 artiklan 3 kohdassa, 49 artiklan 4 kohdassa, 59 artiklan 2 kohdassa, 61 artiklan 2 kohdassa ja 63 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen kyseisen kauden päättymistä ja tarvittaessa ennen myöhempien kausien päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä kahdeksan vuoden pituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 34 artiklan 3 kohdassa, 49 artiklan 4 kohdassa, 59 artiklan 2 kohdassa, 61 artiklan 2 kohdassa ja 63 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua säädösvallan siirtoa. Peruuttamis­päätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevytyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevien 34 artiklan 3 kohdan, 49 artiklan 4 kohdan, 59 artiklan 2 kohdan, 61 artiklan 2 kohdan ja 63 artiklan 11 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaika jatketaan kahdella kuukaudella.

69 artikla

Komission uudelleentarkastelut ja kertomukset

1. Komissio tarkastelee uudelleen olemassa olevia verkkosääntöjä ja suuntaviivoja 1 päivään heinäkuuta 2025 mennessä arvioidakseen, mitkä niiden säännöksistä voitaisiin sisällyttää sähköisen sisämarkkinoita koskeviin unionin säädöksiin, ja miten 59 ja 61 artiklassa säädettyjä verkkosääntöjä ja suuntaviivoja koskevia valtuutuksia voitaisiin muuttaa.

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksityiskohtaisen kertomuksen arvioinnistaan samaan päivään mennessä.

Komissio antaa tarvittaessa 31 päivään joulukuuta 2026 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle säädösehdotuksia arviointinsa pohjalta.

2. Komissio tarkastelee 31 päivään joulukuuta 2030 mennessä tätä asetusta ja antaa kyseisen uudelleentarkastelun perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen ja liittää siihen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

70 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetusta (EY) N:o 714/2009. Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä III olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

71 artikla

Voimaantulo

1. Tämä asetusta tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, 14 ja 15 artiklaa, 22 artiklan 4 kohtaa, 23 artiklan 3 ja 6 kohtaa sekä 35, 36 ja 62 artiklaa sovelletaan tämän asetuksen voimaantulopäivästä. Edellä olevan 14 artiklan 7 kohdan ja 15 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi 16 artiklaa sovelletaan kyseisestä päivästä.

Tämä asetusta on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA

LIITE I

ALUEELLISTEN KOORDINOINTIKESKUSTEN TEHTÄVÄT

1. Koordinoitu kapasiteetin laskenta
  - 1.1 Alueellisten koordinointikeskusten on suoritettava alueiden välisen kapasiteetin koordinoitu laskenta.
  - 1.2 Koordinoitu kapasiteetin laskenta suoritetaan vuorokautisilla ja päivänsisäisillä aikaväleillä.
  - 1.3 Koordinoitu kapasiteetin laskenta on suoritettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien perusteella.
  - 1.4 Koordinoitu kapasiteetin laskenta suoritetaan yhteisen verkkomallin pohjalta 3 kohdan mukaisesti.
  - 1.5 Koordinoitulla kapasiteetin laskennalla on varmistettava siirtorajoituksen tehokas hallinta tässä asetuksessa määriteltujen siirtorajoituksen hallintaa koskevien periaatteiden mukaisesti.
2. Koordinoitu käyttövarmuusanalyysi
  - 2.1 Alueellisten koordinointikeskusten on tehtävä koordinoitu käyttövarmuusanalyysi, jonka tavoitteena on varmistaa verkon käyttövarmuus.
  - 2.2 Käyttövarmuusanalyysi tehdään kaikista käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleistä, vuosittaisesta päivänsisäiseen, käyttäen yhteisiä verkkomalleja.
  - 2.3 Koordinoitu käyttövarmuusanalyysi on tehtävä asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien perusteella.
  - 2.4 Alueellisten koordinointikeskusten on jaettava koordinoitun käyttövarmuusanalyysin tulokset ainakin käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden kanssa.
  - 2.5 Jos alueellinen koordinointikeskus havaitsee koordinoitun käyttövarmuusanalyysin tuloksena mahdollisen rajoituksen, sen on suunniteltava korjaavia toimenpiteitä, joilla maksimoidaan tuloksellisuus ja taloudellinen tehokkuus.
3. Yhteisten verkkomallien laatiminen
  - 3.1 Alueellisten koordinointikeskusten on otettava käyttöön tehokkaita prosesseja yhteisen verkkomallin laatimiseksi kutakin käyttötoiminnan suunnittelun aikaväliä varten, vuosittaisesta päivänsisäiseen.
  - 3.2 Siirtoverkonhaltijoiden on nimitettävä yksi alueellinen koordinointikeskus laatimaan unionin laajuisia yhteisiä verkkomalleja.
  - 3.3 Yhteiset verkkomallit on toteutettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen verkon käyttöä koskevien suuntaviivojen ja kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti.
  - 3.4 Yhteisiin verkkomalleihin on sisällytettävä tehokkaan käyttötoiminnan suunnittelun ja kapasiteetin laskennan kannalta merkitykselliset tiedot kaikilla käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleillä, vuosittaisesta päivänsisäiseen.
  - 3.5 Yhteiset verkkomallit on asetettava pyynnöstä kaikkien alueellisten koordinointikeskusten, siirtoverkonhaltijoiden, Sähkö-ENTSON ja pyynnöstä ACERin saataville.
4. Siirtoverkonhaltijoiden varautumissuunnitelmien ja palautussuunnitelmien tukeminen yhdenmukaisuuden arvioinnin kannalta
  - 4.1 Alueellisten koordinointikeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita varautumissuunnitelmien ja palautussuunnitelmien yhdenmukaisuuden arvioinnin tekemisessä asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyssä sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevassa verkkosäännössä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.

- 4.2. Kaikkien siirtoverkonhaltijoiden on sovittava tasosta, jonka yläpuolella yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan hätä-, suurhäiriö- tai palautustilassa toteuttamien toimien vaikutusta pidetään merkittävänä muiden synkronisesti tai synkronoimattomasti yhteenliitettyjen siirtoverkonhaltijoiden kannalta.
- 4.3 Tukiessaan siirtoverkonhaltijoita alueellisen koordinoitikeskuksen on
  - a) määritettävä mahdolliset yhteensopimattomuudet;
  - b) ehdotettava lieventämistoimia.
- 4.4 Siirtoverkonhaltijoiden on arvioitava ja otettava huomioon ehdotetut lieventämistoimet.
5. Alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukeminen
  - 5.1 Kunkin asiaankuuluvan alueellisen koordinoitikeskuksen on tuettava siirtoverkonhaltijoita, jotka on asetuksen (EY) N:o 714/2009 6 artiklan 11 kohdan perusteella hyväksytyt sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevan verkkosäännön nojalla nimitetty taajuusjohtajiksi ja tahdistuksen johtajiksi, järjestelmän käytönpalautuksen tehokkuuden ja tuloksellisuuden parantamiseksi. Käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden on määriteltävä alueellisen koordinoitikeskuksen rooli alueellisen käytönpalautuksen koordinoinnin ja optimoinnin tukemisessa.
  - 5.2. Siirtoverkonhaltijat voivat pyytää apua alueellisilta koordinoitikeskuksilta, jos niiden verkko on suurhäiriö- tai palautustilassa.
  - 5.3. Alueellisilla koordinoitikeskuksilla on oltava käytössään lähes reaaliaikaiset käytönvalvontajärjestelmät, joiden osalta tarkkailtavuus määritellään 4.2 kohdassa tarkoitettua tasoa soveltamalla.
6. Käytön jälkeinen ja häiriöiden jälkeinen analysointi ja raportointi
  - 6.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tutkittava kaikki 4.2 kohdassa tarkoitettun tason ylittävät häiriöt ja laadittava niistä raportti. Käyttöalueen sääntelyviranomaiset ja ACER voidaan ottaa mukaan tutkintaan niiden pyynnöstä. Raporttiin on sisällyttävä suosituksia vastaavien häiriöiden estämiseksi tulevaisuudessa.
  - 6.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on julkaistava raportti. ACER voi antaa suosituksia vastaavien häiriöiden estämiseksi tulevaisuudessa.
7. Reservikapasiteetin alueellinen mitoitus
  - 7.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on laskettava käyttöalueen reservikapasiteettivaatimukset. Reservikapasiteettivaatimusten määräyksessä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
    - a) sen yleisenä tavoitteena on oltava käyttövarmuuden ylläpitäminen mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla;
    - b) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;
    - c) siinä on laskettava käyttöalueella vaaditun reservikapasiteetin kokonaismäärä;
    - d) siinä on määritettävä reservikapasiteettia koskevat vähimmäisvaatimukset kullekin reservikapasiteetin tyyppille;
    - e) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyyppisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi;
    - f) siinä on vahvistettava vaaditun reservikapasiteetin maantieteellistä jakautumista koskevat tarvittavat vaatimukset, jos näitä tarvitaan.
8. Tasehallintakapasiteetin alueellisen hankinnan helpottaminen
  - 8.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita hankittavan tasehallintakapasiteetin määrän määrittämisessä. Tasehallintakapasiteetin määrän määräyksessä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
    - a) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;

- b) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyypisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi;
- c) siinä on otettava huomioon vaaditun reservikapasiteetin määrät, jotka odotetaan toimitettavan sellaisten tasesähköä koskevien tarjousten pohjalta, joita ei tehdä tasehallintakapasiteettia koskevan sopimuksen perusteella.
- 8.2 Alueellisten käyttökeskusten on tuettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoita 8.1 kohdan mukaisesti määritetyn vaaditun tasehallintakapasiteetin määrän hankinnassa. Tasehallintakapasiteetin hankinnassa on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
- a) se on suoritettava vuorokautisella tai päivänsisäisellä aikavälillä taikka molempina;
- b) siinä on otettava huomioon erityyppisten reservikapasiteettien mahdollinen korvaaminen toisentyypisillä reservikapasiteeteilla hankintakustannusten minimoimiseksi.
9. Alueelliset seuraavan viikon ja vähintään vuorokautiset verkon riittävyysarviointit ja riskiä vähentävien toimien valmistelu
- 9.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tehtävä alueellisia seuraavan viikon ja vähintään vuorokautisia riittävyysarviointoja asetuksessa (EU) 2017/1485 vahvistettujen menettelyjen mukaisesti ja asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklan nojalla kehitetyn menetelmän perusteella.
- 9.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on tehtävä lyhyen aikavälin alueelliset riittävyysarviointit käyttöalueen siirtoverkonhaltijoiden toimittamien tietojen pohjalta sellaisten tilanteiden havaitsemiseksi, joissa riittävyyden odotetaan olevan puutteellinen millä tahansa vastuualueella tai alueellisella tasolla. Alueellisten koordinoitikeskusten on otettava huomioon mahdolliset alueiden väliset siirrot ja käyttövarmuusrajat kaikilla asiaankuuluvilla käyttötoiminnan suunnittelun aikaväleillä.
- 9.3 Tehdessään alueellista verkon riittävyysarviointia kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on koordinoitava toimintaansa muiden alueellisten koordinoitikeskusten kanssa
- a) perustana olevien oletusten ja ennusteiden todentamiseksi;
- b) sellaisten mahdollisten tilanteiden havaitsemiseksi, joissa riittävyys on puutteellinen useilla alueilla.
- 9.4 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toimitettava alueellisten verkon riittävyysarviointien tulokset sekä toimet, joita se ehdottaa puutteellisen riittävyyden riskin vähentämiseksi, käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille ja muille alueellisille koordinoitikeskuksille.
10. Alueellinen käyttökeskeytysten koordinointi
- 10.1 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toteutettava alueellinen käyttökeskeytysten koordinointi asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyissä verkon käyttöä koskevissa suuntaviivoissa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti, jotta voidaan seurata merkityksellisen verkko-omaisuuden käytettävyyttä ja koordinoita käytettävyyssuunnitelmia ja varmistaa näin siirtoverkon käyttövarmuus ja maksimoida samalla alueiden välisiin sähkönsiirtoihin vaikuttavien rajayhdysjohtojen ja siirtoverkkojen kapasiteetti.
- 10.2 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on ylläpidettävä yhtä luetteloa käyttöalueen merkityksellisistä verkkoelementeistä, sähköntuotantomoduuleista ja kulutuslaitoksista ja asetettava se saataville Sähkö-ENTSON käyttötoiminnan suunnittelun tietopankissa.
- 10.3 Kunkin alueellisen koordinoitikeskuksen on toteutettava seuraavat käyttökeskeytysten koordinointiin käyttöalueella liittyvät toimet:
- a) niiden on arvioitava käyttökeskeytysten suunnittelun yhteensopivuutta käyttäen kaikkien siirtoverkonhaltijoiden seuraavan vuoden käytettävyyssuunnitelmia;
- b) niiden on toimitettava käyttöalueen siirtoverkonhaltijoille luettelo havaituista suunnittelun yhteensopimattomuuksista ja ratkaisut, joita se ehdottaa yhteensopimattomuuksien ratkaisemiseksi.
11. Siirtoverkonhaltijoiden välisten korvausmekanismien optimointi
- 11.1 Käyttöalueen siirtoverkonhaltijat voivat yhdessä päättää alueellisen koordinoitikeskuksen tuen vastaanottamisesta sellaisiin siirtoverkonhaltijoiden välisiin suorituksiin liittyvien rahavirtojen hallinnoinnissa, joissa on osallisina useampi kuin kaksi siirtoverkonhaltijaa; tämä koskee esimerkiksi ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn kustannuksia, pullonkaulatuloja, tahattomia poikkeamia ja reservien hankintakustannuksia.

12. Alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa olevan henkilöstön koulutus ja sertifiointi
  - 12.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on valmistettava ja toteutettava alueelliseen verkon käyttöön keskittyviä koulutus- ja sertifiointiohjelmia henkilöstölle, joka työskentelee alueellisten koordinoitikeskusten palveluksessa.
  - 12.2 Koulutusohjelmien on katettava kaikki alueellisen koordinoitikeskuksen tehtäviin kuuluvat verkon käyttöä koskevat merkitykselliset osatekijät, alueellista kriisiä koskevat skenaarit mukaan lukien.
  13. Alueellisten sähkökriisiskenaarioiden määrittäminen
  - 13.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on määritettävä alueelliset kriisiskenaarit asetuksen (EU) 2019/941 6 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen kriteerien mukaisesti, jos Sähkö-ENTSO siirtää niille tämän tehtävän.

Alueelliset sähkökriisiskenaarit määritetään asetuksen (EU) 2019/941 5 artiklassa vahvistettua menetelmää noudattaen.
  - 13.2 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava kunkin käyttöalueen toimivaltaisia viranomaisia niiden pyynnöstä kahden vuoden välein tehtävien alueellisten kriisisimulaatioiden valmistelussa ja toteuttamisessa asetuksen (EU) 2019/941 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
  14. Uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevien tarpeiden määrittäminen
  - 14.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava siirtoverkonhaltijoita niiden määrittäessä uutta siirtokapasiteettia, olemassa olevan siirtokapasiteetin parantamista tai niiden vaihtoehtoja koskevia tarpeita, jotka on toimitettava asetuksen (EU) N:o 347/2013 nojalla perustetuille alueellisille ryhmille ja sisällytettävä direktiivin (EU) 2019/944 51 artiklassa tarkoitettuun kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan.
  15. Sellaisen tarjousalueen ulkopuolisen enimmäiskapasiteetin laskenta, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseen kapasiteettimekanismeihin
  - 15.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuettava siirtoverkonhaltijoita niiden laskiessa, mikä on tarjousalueen ulkopuolinen enimmäiskapasiteetti, joka on käytettävissä ulkopuolisen kapasiteetin osallistumiseksi kapasiteettimekanismeihin, ottaen huomioon yhteenliitännän odotettavissa oleva käytettävyyys ja todennäköisyys sille, että mekanismeita soveltavassa sähköjärjestelmässä esiintyy järjestelmän niukkuustilanne samanaikaisesti kuin siinä sähköjärjestelmässä, jossa tämä tarjousalueen ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee.
  - 15.2 Laskenta suoritetaan 26 artiklan 11 kohdan a alakohdassa vahvistettua menetelmää noudattaen.
  - 15.3 Alueellisten koordinoitikeskusten on suoritettava laskenta kullekin käyttöalueen kattamalle tarjousalueen rajalle.
  16. Kausittaisten riittävyysarviointien valmistelu
  - 16.1 Alueellisten koordinoitikeskusten on tuotettava alueellisia kausittaisia riittävyysarviointeja, jos Sähkö-ENTSO siirtää niille tämän tehtävän asetuksen (EU) 2019/941 9 artiklan mukaisesti.
  - 16.2 Kausittaisten riittävyysarviointien valmistelu tehdään asetuksen (EU) 2019/941 8 artiklan nojalla kehitetyn menetelmän perusteella.
-

LIITE II

KUMOTTU ASETUS JA LUETTELO SEN MUUTOKSISTA

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39)	8 artiklan 3 kohdan a alakohta 8 artiklan 10 kohdan a alakohta 11 artikla 18 artiklan 4 a kohta 23 artiklan 3 kohta
Komission asetus (EU) N:o 543/2013, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2013, tietojen antamisesta ja julkaisemisesta sähkömarkkinoilla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 714/2009 liitteen I muuttamisesta (EUVL L 163, 15.6.2013, s. 1)	Liitteessä I olevat 5.5–5.9 kohta

LIITE III

VASTAAVUUSTAULUKKO

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetus
—	1 artiklan a alakohta
—	1 artiklan b alakohta
1 artiklan a alakohta	1 artiklan c alakohta
1 artiklan b alakohta	1 artiklan d alakohta
2 artiklan 1 kohta	2 artiklan 1 kohta
2 artiklan 2 kohdan a alakohta	2 artiklan 2 kohdan
2 artiklan 2 kohdan b alakohta	2 artiklan 3 kohta
2 artiklan 2 kohdan c alakohta	2 artiklan 4 kohta
2 artiklan 2 kohdan d alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan e alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan f alakohta	—
2 artiklan 2 kohdan g alakohta	2 artiklan 5 kohta
—	2 artiklan 6–71 kohta
—	3 artikla
—	4 artikla
—	5 artikla
—	6 artikla
—	7 artikla
—	8 artikla
—	9 artikla
—	10 artikla
—	11 artikla
—	12 artikla
—	13 artikla
—	14 artikla
—	15 artikla
16 artiklan 1–3 kohta	16 artiklan 1–4 kohta
—	16 artiklan 5–8 kohta
16 artiklan 4 ja 5 kohta	16 artiklan 9–11 kohta
—	16 artiklan 12 ja 13 kohta
—	17 artikla
14 artiklan 1 kohta	18 artiklan 1 kohta
—	18 artiklan 2 kohta
14 artiklan 2–5 kohta	18 artiklan 3–6 kohta
—	18 artiklan 7–11 kohta
—	19 artiklan 1 kohta
16 artiklan 6 kohta	19 artiklan 2 ja 3 kohta
—	19 artiklan 4 ja 5 kohta
—	20 artikla

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetetus
—	21 artikla
—	22 artikla
8 artiklan 4 kohta	23 artiklan 1 kohta
—	23 artiklan 2–7 kohta
—	25 artikla
—	26 artikla
—	27 artikla
4 artikla	28 artiklan 1 kohta
—	28 artiklan 2 kohta
5 artikla	29 artiklan 1–4 kohta
—	29 artiklan 5 kohta
8 artiklan 2 kohta (ensimmäinen virke)	30 artiklan 1 kohdan a alakohta
8 artiklan 3 kohdan b alakohta	30 artiklan 1 kohdan b alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan c alakohta
8 artiklan 3 kohdan c alakohta	30 artiklan 1 kohdan d alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan g ja h alakohta
8 artiklan 3 kohdan a alakohta	30 artiklan 1 kohdan i alakohta
8 artiklan 3 kohdan d alakohta	30 artiklan 1 kohdan j alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan k alakohta
8 artiklan 3 kohdan e alakohta	30 artiklan 1 kohdan l alakohta
—	30 artiklan 1 kohdan m–o alakohta
—	30 artiklan 2 ja 3 kohta
8 artiklan 5 kohta	30 artiklan 4 kohta
8 artiklan 9 kohta	30 artiklan 5 kohta
10 artikla	31 artikla
9 artikla	32 artikla
11 artikla	33 artikla
12 artikla	34 artikla
—	35 artikla
—	36 artikla
—	37 artikla
—	38 artikla
—	39 artikla
—	40 artikla
—	41 artikla
—	42 artikla
—	43 artikla
—	44 artikla
—	45 artikla
—	46 artikla
—	47 artikla
8 artiklan 10 kohta	48 artikla

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetetus
13 artikla	49 artikla
2 artiklan 2 kohta (viimeinen alakohta)	49 artiklan 7 kohta
15 artikla	50 artiklan 1–6 kohta
Liitteessä I oleva 5.10 kohta	50 artiklan 7 kohta
3 artikla	51 artikla
—	52 artikla
—	53 artikla
—	54 artikla
—	55 artikla
—	56 artikla
—	57 artikla
—	58 artikla
8 artiklan 6 kohta	59 artiklan 1 kohdan a, b ja c kohta
—	59 artiklan 1 kohdan d ja e alakohta
—	59 artiklan 2 kohta
6 artiklan 1 kohta	59 artiklan 3 kohta
6 artiklan 2 kohta	59 artiklan 4 kohta
6 artiklan 3 kohta	59 artiklan 5 kohta
—	59 artiklan 6 kohta
6 artiklan 4 kohta	59 artiklan 7 kohta
6 artiklan 5 kohta	59 artiklan 8 kohta
6 artiklan 6 kohta	59 artiklan 9 kohta
8 artiklan 1 kohta	59 artiklan 10 kohta
6 artiklan 7 kohta	—
6 artiklan 8 kohta	—
6 artiklan 9 ja 10 kohta	59 artiklan 11 ja 12 kohta
6 artiklan 11 kohta	59 artiklan 13 ja 14 kohta
6 artiklan 12 kohta	59 artiklan 15 kohta
8 artiklan 2 kohta	59 artiklan 15 kohta
—	60 artiklan 1 kohta
7 artiklan 1 kohta	60 artiklan 2 kohta
7 artiklan 2 kohta	60 artiklan 3 kohta
7 artiklan 3 kohta	—
7 artiklan 4 kohta	—
—	61 artiklan 1 kohta
—	61 artiklan 2 kohta
18 artiklan 1 kohta	61 artiklan 3 kohta
18 artiklan 2 kohta	—
18 artiklan 3 kohta	61 artiklan 4 kohta
18 artiklan 4 kohta	—
18 artiklan 4 a kohta	61 artiklan 5 kohta
18 artiklan 5 kohta	61 artiklan 5 ja 6 kohta
19 artikla	—

Asetus (EY) N:o 714/2009	Tämä asetys
21 artikla	62 artikla
17 artikla	63 artikla
—	64 kohta
20 artikla	65 artikla
22 artikla	66 artikla
23 artikla	67 artikla
24 artikla	—
—	68 artikla
—	69 artikla
25 artikla	70 artikla
26 artikla	71 artikla

DIREKTIIVIT

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2019/944,

annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019,

**sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta
(uudelleenlaadittu)**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2009/72/EY ⁽⁴⁾ on tehtävä useita muutoksia. Mainittu direktiivi olisi selkeyden vuoksi uudelleenlaadittava.
- (2) Unionissa on vuodesta 1999 lähtien toteutettu asteittain sähkön sisämarkkinoita, joilla pyritään järjestämään kilpailuun perustuvat sähkömarkkinat yli maiden rajojen ja näin tarjoamaan todellisia valinnanmahdollisuuksia kaikille unionin loppuasiakkaille, niin kansalaisille kuin yrityksillekin, luomaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia, takaamaan kilpailukykyiset hinnat, antamaan tehokkaita investointisignaaleja, parantamaan palvelutasoa sekä edistämään toimitusvarmuutta ja kestävyyttä.
- (3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY ⁽⁵⁾ ja direktiivi 2009/72/EY ovat merkittävästi edistäneet sähkön sisämarkkinoiden luomista. Unionin energiajärjestelmässä on kuitenkin meneillään perusteellinen muutos. Yhteisenä tavoitteena oleva energiajärjestelmän irtautuminen hiilestä luo uusia mahdollisuuksia ja haasteita markkinaosapuolille. Samaan aikaan tekniikan kehitys mahdollistaa kuluttajien osallistumisen ja rajat ylittävän yhteistyön uudet muodot. Unionin markkinasääntöjä on tarpeen mukauttaa uuteen markkinatodellisuuteen.
- (4) Komission 25 päivänä helmikuuta 2015 antamassa tiedonannossa ”Joustavaa energiaunionia ja tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastonmuutospolitiikkaa koskeva puitestrategia” esitetään visio energiaunionista, jonka keskiössä ovat kansalaiset, jotka sitoutuvat energiajärjestelmän muutokseen, saavat uusista teknologioista hyötyä energialaskujensa pienentyessä ja osallistuvat aktiivisesti markkinoiden toimintaan, ja jossa suojellaan heikossa asemassa olevia kuluttajia.

⁽¹⁾ EUVL C 288, 31.8.2017, s. 91.

⁽²⁾ EUVL C 342, 12.10.2017, s. 79.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 22. toukokuuta 2019.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 15.7.2003, s. 37), joka on kumottu ja korvattu 2 päivästä maaliskuuta 2011 lukien sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/72/EY (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55).

- (5) Komissio esitti 15 päivänä heinäkuuta 2015 antamassaan tiedonannossa ”Energian kuluttajien aseman vahvistaminen” visionsa vähittäismarkkinoista, jotka palvelevat paremmin energian kuluttajia muun muassa liittämällä tukku- ja vähittäismarkkinat paremmin toisiinsa. Uusien ja innovatiivisten energiapalveluyritysten olisi uutta tekniikkaa hyödyntämällä annettava kaikille kuluttajille mahdollisuus osallistua täysimääräisesti energia-alan muutokseen kulutustaan halliten, tarjottava energiatehokkaita ratkaisuja, jotka tuovat kuluttajille säästöä, ja edistettävä energiankulutuksen yleistä vähenemistä.
- (6) Komission 15 päivänä heinäkuuta 2015 antamassa tiedonannossa ”Energiamarkkinoiden uutta rakennetta koskevan julkisen kuulemisen käynnistämisestä” korostettiin, että siirtyminen energian tuottamisesta suurissa keskittyissä tuotantolaitoksissa kohti uusiutuvia energialähteitä käyttävää hajautettua sähköntuotantoa ja vähähiilisiä markkinoita edellyttää sähkön kauppaa koskevien nykyisten sääntöjen mukauttamista sekä muutoksia nykyisiin markkina-asemiin. Tiedonannossa painotettiin tarvetta organisoida sähkömarkkinat joustavammin ja integroida niihin täysimääräisesti kaikki markkinatoimijat, myös uusiutuvan energian tuottajat, uudet energiapalvelujen tarjoajat, energian varastointi ja kulutusjousto. Yhtä tärkeää on, että unionissa investoidaan kiireesti yhteenliittämiseen unionin tasolla, jotta energiaa voidaan siirtää suurjännitteisissä sähkönsiirtojärjestelmissä.
- (7) Sähkön sisämarkkinoiden luomiseksi jäsenvaltioiden olisi edistettävä kansallisten markkinoidensa yhdentymistä ja verkonhaltijoiden välistä yhteistyötä unionin ja alueellisella tasolla ja otettava tähän mukaan eristyksissä toimivat sähköalan saarekkeitä muodostavat verkot, joita edelleen on unionin alueella.
- (8) Uusiin haasteisiin vastaamisen lisäksi tällä direktiivillä pyritään käsittelemään sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen tiellä vielä olevia esteitä. Nykyisille epäyhtenäisille kansallisille markkinoille on edelleen ominaista sääntelytoimien runsaus, josta johtuvia ongelmia olisi pyrittävä ratkaisemaan täsmennetyllä sääntelykehyksellä. Tällaiset sääntelytoimet ovat synnyttäneet esteitä sähköntoimitukselle tasavertaisin ehdoin ja lisänneet kustannuksia verrattuna valtioiden rajat ylittävään yhteistyöhön perustuviin ja markkinapohjaisiin ratkaisuihin.
- (9) Unioni saavuttaisi uusiutuvaa energiaa koskevat tavoitteensa tehokkaimmin luomalla joustavuutta ja innovointia palkitsevan markkinakehyksen. Hyvin toimiva sähkömarkkinoiden rakenne on keskeinen uusiutuvan energian käyttöönnoton mahdollistava tekijä.
- (10) Kuluttajien merkitys on keskeinen tavoiteltaessa joustoa, joka on tarpeen sähköjärjestelmän mukauttamiseksi vaihtelevaan ja hajautettuun uusiutuvaan sähköntuotantoon. Teknologian kehittyminen verkon hallinnoinnissa ja uusiutuva sähköntuotanto on avannut kuluttajille monia mahdollisuuksia. Terve kilpailu vähittäismarkkinoilla on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa sellaisten innovatiivisten uusien palvelujen markkinalähtöinen käyttöönotto, joissa otetaan huomioon kuluttajien muuttuvat tarpeet ja valmiudet ja jotka auttavat parantamaan järjestelmän joustavuutta. Kuluttajille tarjottavan omaa energiankulutusta koskevan reaaliaikaisen tai lähes reaaliaikaisen tiedon puute on kuitenkin estänyt kuluttajia osallistumasta aktiivisesti energiamarkkinoille ja energiakäanteeseen. Sillä, että kuluttajille annetaan mahdollisuus osallistua enemmän energiamarkkinoille, mukaan lukien osallistuminen uusilla tavoilla, ja heille annetaan välineet tätä varten, on tarkoituksena se, että unionin kansalaiset hyötyvät sähkön sisämarkkinoista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä koskevat unionin tavoitteet saavutetaan.
- (11) Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (SEUT) unionin kansalaisille taatut vapaudet – muun muassa tavaroiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus – ovat saavutettavissa ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.
- (12) Jäsenvaltioiden olisi ehdottomasti huolehdittava siitä, että edistetään tervettä kilpailua ja eri toimittajien helppoa pääsyä verkkoon, jotta kuluttajat saavat täyden hyödyn vapautetuista sähkön sisämarkkinoista. Markkinat saattavat kuitenkin toimia puutteellisesti syrjäisten seutujen pienissä sähköverkoissa ja verkoissa, joita ei ole liitetty muiden jäsenvaltioiden verkkoihin, mistä syystä näissä tapauksissa ei sähkön hinnan perusteella synny oikeaa signaalia investointien edistämiseen ja saatetaan näin ollen tarvita erityisratkaisuja takaamaan riittävän tasoinen toimitusvarmuus.
- (13) Kilpailun edistämiseksi ja hinnoiltaan mahdollisimman kilpailukykyisten sähköntoimitusten varmistamiseksi jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten olisi helpotettava eri energialähteitä hyödyntävien uusien sähköntoimittajien sekä uusien tuotannon, energian varastoinnin ja kulutusjouston tarjoajien rajat ylittävää pääsyä verkkoihin.

- (14) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että sähkön sisämarkkinoilla ei ole markkinoille pääsyyn, markkinoilla toimimiseen ja markkinoilta poistumiseen liittyviä perusteettomia esteitä. Samalla olisi selvennettävä, että tämä velvoite ei rajoita toimivaltaa, joka jäsenvaltioilla säilyy suhteessa kolmansiin maihin. Tätä selvennystä ei saisi tulkita niin, että jäsenvaltio voisi käyttää unionin yksinomaista toimivaltaa. Lisäksi olisi selvennettävä, että kolmansista maista olevien markkinaosapuolten, jotka toimivat sisämarkkinoilla, on noudatettava sovellettavaa unionin oikeutta ja kansallista lainsäädäntöä samalla tavoin kuin muidenkin markkinaosapuolten.
- (15) Markkinasäännöt mahdollistavat tuottajien ja toimittajien markkinoille tulon ja markkinoilta poistumisen niiden oman toimintansa taloudellisesta ja rahoituksellisesta elinkelpoisuudesta tekemän arvioinnin perusteella. Tämä periaate ei ole ristiriidassa sen kanssa, että jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita perussopimusten, erityisesti SEUT 106 artiklan, sekä tämän direktiivin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ⁽⁶⁾ mukaisesti.
- (16) Eurooppa-neuvosto totesi 23 ja 24 päivänä lokakuuta 2014 antamissaan päätelmissä, että komissio ryhtyy jäsenvaltioiden tukemana kiireellisiin toimiin, jotta voidaan varmistaa nykyisten sähköverkkojen yhteenliittäntöjen kymmenen prosentin vähimmäistavoitteen nopea saavuttaminen ja että tämän on tapahduttava viimeistään vuonna 2020 ainakin jäsenvaltioissa, jotka eivät ole vielä saavuttaneet energian sisämarkkinoihin integroitumisen vähimmäistasoa, eli Baltian maissa, Portugalissa ja Espanjassa, ja jäsenvaltioissa, jotka muodostavat niiden tärkeimmän yhteyspisteen energian sisämarkkinoille. Lisäksi päätelmissä todetaan, että komissio raportoi säännöllisesti myös Eurooppa-neuvostolle ja tavoitteena on saavuttaa 15 prosentin tavoite vuoteen 2030 mennessä.
- (17) Riittävät fyysiset yhteenliitännät naapurimaiden kanssa ovat tärkeitä, jotta jäsenvaltiot ja naapurimaat voivat hyötyä sisämarkkinoiden myönteisistä vaikutuksista, mitä korostetaan komission 23 päivänä marraskuuta 2017 antamassa tiedonannossa ”Euroopan energiaverkkojen vahvistaminen” ja mikä otetaan huomioon myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ⁽⁷⁾ mukaisissa jäsenvaltioiden yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa.
- (18) Sähkömarkkinat eroavat muista markkinoista, kuten maakaasumarkkinoista, esimerkiksi siksi, että niillä käydään kauppaa raaka-aineella, jota ei tällä hetkellä voida helposti varastoida ja jota tuotetaan monenlaisissa tuotantolaitoksissa, mukaan lukien hajautettu tuotanto. Tämä on otettu huomioon soveltamalla sähkö- ja kaasualan rajayhdysyhteyksien sääntelykohteluun erilaisia lähestymistapoja. Sähkömarkkinoiden yhdentymisen edellyttää verkonhaltijoiden, markkinaosapuolten ja sääntelyviranomaisten välistä pitkälle menevää yhteistyötä erityisesti silloin, kun sähköllä käydään kauppaa markkinoiden yhteenkytken avulla.
- (19) Todellisten sisämarkkinoiden yhteisten sääntöjen ja kaikkien saatavilla olevan laajan sähköntarjonnan turvaamisen olisi myös oltava yksi tämän direktiivin keskeisistä tavoitteista. Vääristymättömät markkinahinnat toimisivat kannustimena rajat ylittävälle yhteenliittämiselle ja investoinneille uuteen sähköntuotantoon ja johtaisivat pitkällä aikavälillä hintojen lähentymiseen.
- (20) Markkinahintojen olisi toimittava oikeanlaisina kannustimina, joilla edistetään verkon kehittämistä ja investointeja uuteen sähköntuotantoon.
- (21) Sähkön sisämarkkinoilla on erilaisia markkinajärjestelyjä. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, olisi perustuttava yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin. Komissiota olisi kuultava toimenpiteiden yhteensopivuudesta SEUT-sopimuksen ja muun unionin oikeuden kanssa.
- (22) Jäsenvaltioilla olisi säilyttävä laaja harkintavalta asettaa sähköalan yrityksille julkisen palvelun velvoitteita yleistä taloudellista etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailta ja, silloin kun jäsenvaltiot katsovat sen olevan asianmukaista, myös pienillä yrityksillä on oikeus saada tietynlaatuisia sähköntoimituksia selkeästi verrattavin, avoimin ja kilpailukykyisin hinnoin. Sähköntoimitusten hinnoittelua koskevat julkisen palvelun velvoitteet ovat kuitenkin pohjimmiltaan vääristävä toimenpide, joka

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (katso tämän virallisen lehden sivu 54).

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

johtaa usein tappiollisiin hintoihin, kuluttajien valinnanvaran kaventumiseen, energiansäästö- ja energiatehokkuusinvestointien kannustimien heikkenemiseen, palvelutason ja kuluttajien sitoutumis- ja tyytyväisyysasteen heikkenemiseen, kilpailun rajoituksiin ja innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen vähenemiseen markkinoilla. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi käytettävä muita välineitä, erityisesti kohdennettuja sosiaalipoliittisia toimenpiteitä, turvatakseen kohtuuhintaiset sähköntoimitukset kansalaisilleen. Sähköntoimitusten hinnoitteluun sovellettaviin julkisiin toimiin olisi turvaututtava ainoastaan julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi ja siihen olisi sovellettava tässä direktiivissä säädettyjä erityisehtoja. Täysin vapautetut ja hyvin toimivat sähkön vähittäismarkkinat edistäisivät hintakilpailua ja muuta kilpailua jo olemassa olevien toimittajien välillä ja kannustaisivat uusia tulokkaita tulemaan markkinoille, mikä parantaisi kuluttajien valinnanvaraa ja tyytyväisyyttä.

- (23) Sähköntoimitusten hinnoittelua koskevilla julkisen palvelun velvoitteilla ei saisi vaikuttaa avointen markkinoiden periaatteeseen, ja niitä olisi käytettävä vain selvästi määritellyissä tilanteissa, selvästi määriteltyjen edunsaajien hyväksi ja vain rajatun ajan. Tuollainen tilanne voisi vallita esimerkiksi silloin, kun toimituksissa on vakavia rajoituksia, joiden johdosta sähkön hinta nousee huomattavasti tavanomaista korkeammalle, tai silloin, kun markkinoiden toiminta on puutteellista eikä sääntelyviranomaisten ja kilpailuviranomaisten puuttuminen ole osoittanut tehoavan. Tämä vaikuttaisi kohtuuttomalla tavalla kotitalouksiin ja erityisesti heikossa asemassa oleviin kuluttajiin, jotka käyttävät tavallisesti suuremman osuuden käytettävissään olevista tuloista energialaskuihin verrattuna korkeamman tulotason asiakkaisiin. Sähköntoimitusten hinnoitteluun liittyvistä julkisen palvelun velvoitteista aiheutuvien vääristävien vaikutusten lieventämiseksi tällaisia toimia soveltavien jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön lisätoimenpiteitä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla estetään vääristävä vaikutus hinnoitteluun tukumarkkinoilla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikki hintasääntelystä hyötyvät edunsaajat voivat halutessaan hyödyntää kaikilta osin kilpailuun perustuvien markkinoiden tarjouksia. Sitä varten näillä edunsaajilla olisi oltava käytössään älykkäitä mittausjärjestelmiä ja mahdollisuus tehdä dynaamisen hinnan sähkösopimuksia. Lisäksi heille olisi annettava suoraan ja säännöllisesti tietoja kilpailuun perustuvilla markkinoilla saatavilla olevista tarjouksista ja säästöistä, erityisesti dynaamisen hinnan sähkösopimuksista, ja heitä olisi autettava markkinaperusteisiin tarjouksiin vastaamisessa ja niiden hyödyntämisessä.
- (24) Hintasääntelystä hyötyvien edunsaajien oikeus saada käyttöönsä käyttäjäkohtaisia älymittareita lisäkustannuksitta ei saisi estää jäsenvaltioita muuttamasta älykkäiden mittausjärjestelmien toimintoa, jos älykkään mittauksen infrastruktuuria ei ole olemassa älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta tehdyn kustannus-hyötyarvion kielteisen tuloksen johdosta.
- (25) Sähköntoimitusten hintasääntelyyn liittyvät julkiset toimet eivät saisi johtaa suoraan eri asiakasryhmien välisiin ristisubventioihin. Tämän periaatteen mukaisesti hintajärjestelmissä ei saa asettaa nimenomaisesti tiettyjen asiakasryhmien vastattaviksi muihin asiakasryhmiin vaikuttavien hintasääntelytoimien kustannuksia. Esimerkiksi hintajärjestelmää, josta aiheutuvista kustannuksista vastaavat toimittajat tai muut toimijat syrjimättömällä tavalla, ei pitäisi katsoa suoraksi ristisubventioksi.
- (26) Jotta julkisen palvelun laatu säilyisi unionissa korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi toteuttamista toimenpiteistä olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava julkisen palvelun korkean laadun saavuttamiseksi.
- (27) Jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä toimituksista viime kädessä vastaava taho. Tämä toimittaja voisi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa, edellyttäen, että se täyttää tämän direktiivin mukaiset toimintojen eriyttämisvaatimukset.
- (28) Toimenpiteisiin, joita jäsenvaltiot toteuttavat sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi, olisi voitava sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa olemassa olevia kansallisia ja unionin välineitä. Tällaisiin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
- (29) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltiot toteuttavat julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea, niistä on SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.

- (30) Monialainen lainsäädäntö muodostaa vahvan perustan kuluttajansuojalle, joka kattaa tarjolla olevat monenlaiset energiapalvelut, ja tämä lainsäädäntö todennäköisesti kehittyi edelleen. Asiakkaiden tietyt perustason sopimukselliset oikeudet olisi kuitenkin määriteltävä selkeästi.
- (31) Kuluttajien olisi saatava selkeitä ja yksiselitteisiä tietoja oikeuksistaan energia-alalla. Komissio on laatinut asianomaisia sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioita, sääntelyviranomaisia, kuluttajajärjestöjä ja sähköalan yrityksiä, kuultuaan energiankuluttajan tarkistuslistan, jolla annetaan kuluttajille käytännön tietoa heidän oikeuksistaan. Tarkistuslista olisi pidettävä ajan tasalla ja annettava kaikkien kuluttajien käyttöön, ja se olisi julkistettava.
- (32) Monet tekijät estävät kuluttajia saamasta markkinatietoja käytettävissä olevista eri lähteistä, ymmärtämästä niitä ja toimimasta niiden mukaisesti. Sen vuoksi olisi parannettava tarjousten vertailukelpoisuutta ja minimoitava toimittajan vaihtamisen esteet siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista rajoittamatta aiheettomasti kuluttajien valinnanvaraa.
- (33) Pienemmillä asiakkailta veloitetaan vieläkin toimittajan vaihtamisen yhteydessä monia eri maksuja joko suoraan tai välillisesti. Tällaiset maksut vaikeuttavat parhaan mahdollisen tuotteen tai palvelun määrittämistä ja pienentävät vaihtamisen välittömiä taloudellisia etuja. Vaikka tällaisten maksujen poistaminen voisi rajoittaa kuluttajien valinnanvaraa, jos sen myötä poistuisi asiakasuskollisuudesta palkitsemiseen perustuvia tuotteita, maksujen merkittävämpi rajoittaminen odotettavasti lisäisi kuluttajien hyvinvointia ja sitoutumista sekä kilpailua markkinoilla.
- (34) Vaihtoon menevän ajan lyheneminen todennäköisesti kannustaa kuluttajia etsimään parempia energiasopimuksia ja vaihtamaan toimittajaa. Tietotekniikan lisääntyvän käytön myötä vuoteen 2026 mennessä tekninen vaihtoprosessi uuden toimittajan rekisteröimiseksi markkinaoperaattorin mittauspisteeseen pitäisi tavallisesti saada toteutetuksi minä tahansa arkipäivänä 24 tunnin sisällä. Riippumatta muista vaihtoprosessin vaiheista, jotka on saatava päätökseen ennen kuin tekninen vaihtoprosessi käynnistetään, varmistamalla, että kyseiseen ajankohtaan mennessä vaihdon tekninen prosessi on mahdollista toteuttaa 24 tunnin sisällä, minimoitaisiin vaihtoon menevä aika sekä autettaisiin lisäämään kuluttajien aktiivisuutta ja kilpailua vähittäismarkkinoilla. Vaihtoprosessin kokonaiskesto ei saisi kuitenkaan olla yli kolme viikkoa ajankohdasta, jona asiakas tekee asiaa koskevan pyynnön.
- (35) Riippumattomat vertailuvälineet, verkkosivustot mukaan lukien, ovat pienemmille asiakkaille tehokas keino arvioida markkinoilla saatavilla olevien erilaisten energiatarjousten etuja. Tällaiset välineet alentavat tiedonhaun kustannuksia, sillä asiakkaiden ei enää tarvitse kerätä tietoja eri toimittajilta ja palveluntarjoajilta. Tällaisten välineiden avulla voidaan ottaa tasapainoisella tavalla huomioon se, että tietojen on tarpeen olla paitsi selkeitä ja ytimekkäitä myös täydellisiä ja kattavia. Niihin olisi pyrittävä sisällyttämään mahdollisimman laaja valikoima saatavilla olevia tarjouksia ja niiden olisi katettava markkinat niin perusteellisesti kuin mahdollista, jotta asiakkaat saisivat edustavan kuvan tilanteesta. On olennaisen tärkeää, että pienempien asiakkaiden saatavilla on vähintäänkin yksi vertailuväline ja että tällaisilla välineillä saatavat tiedot ovat luotettavia, puolueettomia ja avoimia. Tätä varten jäsenvaltiot voisivat säätää vertailuvälineestä, jonka ylläpidosta vastaa kansallinen viranomainen tai yksityinen yritys.
- (36) Kaikkien kuluttajien saatavilla olevat tehokkaat riippumattomat tuomioistuinten ulkopuoliset riitojenratkaisukeinot, kuten energia-asioiden oikeusasiamies, kuluttajaelin tai sääntelyviranomainen, takaavat paremman kuluttajansuojan. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön nopeat ja tehokkaat menettelyt valitusten käsittelemiseksi.
- (37) Kaikilla kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus osallistua suoraan markkinoille erityisesti mukauttamalla kulutustaan markkinasignaalien perusteella ja korvauksena siitä saada alennuksia sähkön hinnasta tai muita rahallisia kannustimia. Tällaisen aktiivisen osallistumisen edut todennäköisesti lisääntyvät ajan mittaan, kun lisätään muutoin passiivisten kuluttajien tietämystä heidän mahdollisuuksistaan aktiivisina asiakkaina ja kun aktiivisia osallistumismahdollisuuksia koskevat tiedot ovat paremmin saatavilla ja paremmin tunnettuja. Kuluttajien olisi voitava osallistua kaikenlaiseen kulutusjouktoon. Heidän olisi näin ollen saatava mahdollisuus hyötyä älykkäiden mittausjärjestelmien täysimittaisesta käyttöönotosta, ja jos tällaisesta käyttöönotosta on esitetty kielteinen arvio, heillä pitäisi olla mahdollisuus valita älykäs mittausjärjestelmä ja dynaaminen sähkön hinnoittelusopimus. Tällä tavoin kuluttajat voisivat mukauttaa kulutustaan reaaliaikaisiin hintasignaaleihin, jotka perustuvat sähkön tai

siirtopalvelujen arvoon ja kustannuksiin eri aikoina, ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava kuluttajien tukkuhintariskille altistumisen kohtuullisuus. Kuluttajille olisi tiedotettava dynaamisen hinnan sähkösovimusten eduista ja mahdollisista hintariskeistä. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että kuluttajia, jotka eivät halua osallistua aktiivisesti markkinoille, ei rangaista tästä. Sen sijaan olisi helpotettava heidän tietoon perustuvaa päätöksentekoaan saatavilla olevista vaihtoehdoista keinoilla, jotka parhaiten soveltuvat kansalliseen markkinatilanteeseen.

- (38) Jotta dynaamisen sähkön hinnoittelun hyödyt ja sen tehokkuus voitaisiin maksimoida, jäsenvaltioiden olisi arvioitava mahdollisuutta tehdä sähkölaskuista dynaamisempia tai pienentää kiinteiden komponenttien osuutta niissä ja, jos tällainen mahdollisuus on olemassa, toteutettava aiheellisia toimia.
- (39) Kaikilla asiakasryhmillä (teollisuus, kauppa ja kotitaloudet) olisi oltava pääsy sähkömarkkinoille käymään kauppaa kulutusjoustollaan ja itse tuottamallaan sähköllä. Asiakkaiden olisi saatava hyödyntää kaikki edut, joita on saatavilla tuotannon ja toimitusten yhdistämisestä eli aggregoinnista laajoilla alueilla, sekä hyötyä kilpailusta yli rajojen. Aggregointia harjoittavilla markkinaosapuolilla on todennäköisesti suuri merkitys välittäjinä asiakasryhmien ja markkinoiden välillä. Jäsenvaltioiden pitäisi voida vapaasti valita riippumattomaan aggregointiin sopiva täytäntöönpanomalli ja hallinnoinnin toteutustapa siten, että samalla noudatetaan tässä direktiivissä vahvistettuja yleisperiaatteita. Tällaisessa täytäntöönpanomallissa tai hallinnoinnin toteutustavassa voisi olla kyse sellaisten markkinapohjaisten periaatteiden tai sääntelyperiaatteiden valinnasta, joihin perustuvilla ratkaisuilla voidaan noudattaa tätä direktiiviä, kuten malleista, joissa tasepoikkeamat korjataan tai joissa käytetään kokonaiskorjausta. Valitun mallin olisi sisällettävä avoimet ja oikeudenmukaiset säännöt, joiden perusteella riippumattomat aggregaattorit voivat suorittaa tehtävänsä välittäjänä ja varmistaa, että loppuasiakas hyötyy asianmukaisesti niiden toiminnasta. Kulutusjouoston osallistumiseen kannustamiseksi tuotteet olisi määriteltävä kaikilla sähkömarkkinoilla, myös lisäpalvelujen ja kapasiteetin markkinoilla.
- (40) Komission 20 päivänä heinäkuuta 2016 antamassa tiedonannossa "Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva eurooppalainen strategia" painotetaan tarvetta irrottaa liikenneala hiilestä ja vähentää liikenteen päästöjä etenkin kaupunkialueilla sekä sähköisen liikkumisen merkitystä näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi sähköinen liikkuminen on tärkeä osa energiakäännettä. Tässä direktiivissä vahvistetuilla markkinasäännöillä olisi sen vuoksi osaltaan edistettävä kaikenlaisille sähköajoneuvoille suotuisia edellytyksiä. Erityisesti niillä olisi varmistettava sähköajoneuvojen yleisesti saatavilla olevien ja yksityisten latauspisteiden tehokas käyttöönotto sekä ajoneuvojen latauksen tosiasiallinen integrointi verkkoon.
- (41) Kulutusjoustolla on ratkaisevaa merkitystä sähköajoneuvojen älykkään lataamisen mahdollistamisen kannalta ja siten mahdollistaen sähköajoneuvojen tehokkaan integroinnin sähköverkkoon, mikä on puolestaan hyvin tärkeää prosessissa liikenteen irrottamiseksi hiiliriippuvuudesta.
- (42) Kuluttajien pitäisi voida käyttää, varastoida ja myydä markkinoille itse tuottamaansa sähköä ja osallistua kaikille sähkömarkkinoille tarjoamalla joustoa verkkoon energian varastoinnin, kuten energian varastointi sähköajoneuvoja hyödyntäen, kulutusjouoston tai energiatehokkuusjärjestelmien kautta. Tulevaisuudessa tällaista toimintaa helpottaa uusi teknologia. Nykyisin sen tiellä on kuitenkin vielä oikeudellisia ja kaupallisia esteitä, joita ovat esimerkiksi kohtuuttomat maksut sisäisesti käytetystä sähköstä, velvollisuus syöttää itse tuotettu sähkö energijärjestelmään sekä hallinnolliset rasitteet, kuten itse sähköä tuottavien ja sitä verkkoon myyvien kuluttajien tarve täyttää toimittajiin sovellettavat vaatimukset. Tällaiset esteet, jotka estävät kuluttajia tuottamasta itse sähköä sekä kuluttamasta, varastoitamasta tai myymästä markkinoille itse tuotettua sähköä, olisi poistettava, ja samalla olisi varmistettava, että tällaiset kuluttajat osallistuvat asianmukaisesti järjestelmän kustannuksiin. Jäsenvaltioiden olisi oltava mahdollista säätää kansallisessa lainsäädännössään erilaisista säännöksistä, jotka koskevat yksittäisiltä ja yhdessä toimivilta aktiivisilta asiakkailta sekä kotitalousasiakkailta ja muilta loppuasiakkailta kannettavia veroja ja maksuja.
- (43) Hajautettu energiateknologia ja kuluttajien vaikutusmahdollisuudet ovat tehneet yhteisöenergiasta toimivan ja kustannustehokkaan keinon vastata kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin energialähteiden, palvelujen ja paikallisen osallistumisen osalta. Yhteisöenergia tarjoaa osallistavan vaihtoehdon kaikille kuluttajille osallistua suoraan energian tuottamiseen, kuluttamiseen tai jakamiseen. Yhteisöenergia-aloitteet keskittyvät pääasiassa tuottamaan kohtuullisella hinnalla tietynlaista, esimerkiksi uusiutuvaa, energiaa jäsenilleen tai osakkaille eivätkä ensisijaisesti tuottamaan voittoa kuten perinteiset sähköalan yritykset. Koska kuluttajat ovat suoraan osallisina yhteisöenergia-aloitteissa, niillä on mahdollista helpottaa integroidusti uuden teknologian käyttöönottoa ja uusien kulutustotumusten omaksumista, mukaan lukien älykkäät jakeluverkot ja kulutusjousto. Yhteisöenergia voi myös edistää

kotitalouksien energiatehokkuutta ja auttaa torjumaan energiäköyhyttä vähentämällä kulutusta ja alentamalla toimitushintoja. Lisäksi yhteisöenergia mahdollistaa tiettyjen sellaisten kotitalousasiakkaiden ryhmien osallistumisen sähkömarkkinoille, joille se ei muutoin ehkä olisi ollut mahdollista. Onnistuessaan tällaiset aloitteet ovat tuottaneet yhteisölle taloudellista, sosiaalista ja ympäristönäkökohtiin liittyvää hyötyä, joka ei rajoitu pelkästään energiapalvelujen tuottamisesta saatavaan hyötyyn. Tällä direktiivillä on tavoitteena tunnustaa tietyt kansalaisten energia-aloitteiden luokat unionin tasolla "kansalaisten energiayhteisöiksi" tarkoituksena varmistaa niitä varten toiminnan mahdollistava kehys, oikeudenmukainen kohtelu, tasapuoliset toimintaedellytykset sekä selvästi määritelty oikeuksien ja velvoitteiden luettelo. Kotitalousasiakkaiden olisi saatava vapaaehtoisesti osallistua yhteisöenergia-aloitteisiin sekä erota niistä menettämättä pääsyä yhteisöenergia-aloitteen verkkoon tai oikeuksiaan kuluttajina. Pääsy kansalaisten energiayhteisön verkkoon olisi annettava oikeudenmukaisin ja kustannuksia vastaavin ehdoin.

- (44) Kansalaisten energiayhteisöjen jäsenyyden olisi oltava avoin kaikentyyppisille toimijoille. Päätösvallan olisi kuitenkin kansalaisten energiayhteisössä oltava vain niillä jäsenillä tai osakkailla, jotka eivät harjoita laajamittaista kaupallista toimintaa ja joilla energia-ala ei ole taloudellisen toiminnan ensisijainen ala. Kansalaisten energiayhteisöjen katsotaan olevan sellainen kansalaisten tai paikallisten toimijoiden yhteistyön luokka, joka olisi tunnustettava ja jota olisi suojeltava unionin oikeuden nojalla. Kansalaisten energiayhteisöjä koskevat määräykset eivät estä muiden kansalaisaloitteiden, esimerkiksi yksityisoikeudellisista sopimuksista johtuvien aloitteiden, olemassaoloa. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen voitava säätää, että kansalaisten energiayhteisöillä on minkä tahansa yhteisön muoto, esimerkiksi yhdistys, osuuskunta, yhteistyökumppanuus, voittoa tavoittelematon yhteisö tai pieni tai keskiuuri yritys, edellyttäen, että yhteisö voi käyttää oikeuksia ja sillä voi olla velvoitteita omissa nimissään.
- (45) Kansalaisten energiayhteisöjä koskeviin tämän direktiivin säännöksiin sisältyy oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka voidaan johtaa muista jo olemassa olevista oikeuksista ja velvoitteista, kuten sopimusvapaus, oikeus vaihtaa toimittajaa, jakeluverkonhaltijan velvoitteet, verkkomaksuja koskevat säännöt ja tasehallintavelvoitteet.
- (46) Kansalaisten energiayhteisöt ovat jäsenyysrakenteensa, hallinnointivaatimustensa ja tarkoituksensa perusteella uudentyypisiä yhteisöjä. Niiden olisi sallittava toimia markkinoilla tasapuolisin edellytyksin vääristämättä kilpailua, ja markkinoiden muihin sähköalan yrityksiin sovellettavia oikeuksia ja velvoitteita olisi sovellettava kansalaisten energiayhteisöihin syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla. Näitä oikeuksia ja velvoitteita olisi sovellettava eri toimijoihin sen mukaan, missä roolissa kukin toimii, kuten loppuasiakkaana, tuottajana, toimittajana tai jakeluverkonhaltijana. Kansalaisten energiayhteisöihin ei saisi kohdistua sääntelyllisiä rajoituksia, kun ne käyttävät nykyistä tai tulevaa tieto- ja viestintätekniikkaa tuotanto-omaisuudella tuotetun sähkön jakamiseksi kansalaisten energiayhteisön sisällä sen jäsenten tai osakkaiden kesken markkinaperiaatteiden pohjalta, esimerkiksi kuittaamalla jäsenten tai osakkaiden energiakomponentin käyttäen yhteisössä saatavilla olevaa tuotantoa, myös yleisen verkon kautta, edellyttäen, että molemmat mittauspisteet kuuluvat yhteisölle. Sähkön jakamisen avulla jäsenille tai osakkeille voidaan toimittaa sähköä tuotantolaitoksista yhteisön sisällä ilman tarvetta olla suoraan fyysisesti lähellä tuotantolaitosta ja tarvetta toimittamiseen yhden mittauspisteen kautta. Sähkön jakamisessa tämä jakaminen ei saisi vaikuttaa sähkönsiirtoihin liittyvien verkkomaksujen, tariffien ja muiden maksujen keruuseen. Jakamista olisi helpotettava noudattaen tasehallintaa, mittauksia ja selvitystä koskevia velvoitteita ja asianmukaisia aikavälejä. Kansalaisten energiayhteisöjä koskevat tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan määrittellä ja toteuttaa omaa energia-alan toimintapolitiikkaansa, joka liittyy verkkomaksuihin ja tariffeihin, tai määrittellä ja toteuttaa energiapolitiikan rahoitusjärjestelmiä ja kustannusten jakoa, kunhan kyseiset toimintapolitiikat ovat syrjimättömiä ja lainmukaisia.
- (47) Tässä direktiivissä jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus sallia se, että kansalaisten energiayhteisöistä tulee joko yleisen järjestelmän mukaisia jakeluverkonhaltijoita tai niin sanottuja "suljetun jakeluverkon haltijoita". Kun kansalaisten energiayhteisölle on myönnetty jakeluverkonhaltijan asema, sitä olisi kohdeltava samalla tavalla ja sillä olisi oltava samat velvoitteet kuin jakeluverkonhaltijalla. Kansalaisten energiayhteisöjä koskevilla tämän direktiivin säännöksillä pelkästään selvennetään sellaisia jakeluverkon käyttöön liittyviä näkökohtia, jotka todennäköisesti ovat merkityksellisiä kansalaisten energiayhteisöille, kun taas muita jakeluverkon käyttöön liittyviä näkökohtia sovelletaan jakeluverkonhaltijoita koskevien säännösten mukaisesti.

- (48) Sähkölaskut ovat tärkeä keino loppuasiakkaille tiedottamisessa. Kulutusta ja kustannuksia koskevien tietojen lisäksi niissä voidaan antaa myös muuta tietoa, joka auttaa kuluttajia vertaamaan omia järjestelyjään muihin tarjouksiin. Laskuihin liittyvät erimielisyydet ovat kuitenkin hyvin tavallinen kuluttajien valituksen aihe, joka vaikuttaa kuluttajien jatkuvasti alhaiseen tyytyväisyystasoon ja vähäiseen sitoutumiseen sähköalalla. Sen vuoksi laskuista on tarpeen tehdä selkeämpiä ja helpommin ymmärrettäviä ja on varmistettava, että laskuissa ja laskutus-tiedoissa esitetään selvästi joitakin tärkeitä tietoja, joita kuluttajat tarvitsevat energiankulutuksensa säännöstelyyn, tarjousten vertailuun ja toimittajan vaihtamiseen. Muita tietoja olisi oltava loppuasiakkaiden saatavilla laskuissa, niiden mukana tai niihin merkittyinä. Tällaisia tietoja olisi voitava esittää laskussa tai laskuun liitettyssä erillisessä asiakirjassa, tai laskussa olisi oltava maininta siitä, mistä loppuasiakas voi löytää helposti tiedot verkkosivustolta, tietyllä mobiilisovelluksella tai muilla keinoin.
- (49) On tärkeää toimittaa säännöllisesti tosiasialliseen sähkönkulutukseen perustuvat, älykkään mittauksen avulla laadittavat ajantasaiset laskutustiedot, jotta autetaan asiakkaita hallitsemaan omaa sähkönkulutustaan ja kustannuksia. Asiakkailla, erityisesti kotitalousasiakkailla, olisi kuitenkin oltava mahdollisuus sopia joustavista järjestelyistä laskujen maksamiseen. Asiakkailla voitaisiin esimerkiksi toimittaa säännöllisesti laskutustietoja, vaikka he suorittavat maksuja vain neljännesvuosittain, tai tarjolla voisi olla tuotteita, joista asiakas maksaa kuukausittain saman määrän riippumatta tosiasiallisesta kulutuksesta.
- (50) Laskutusta koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU⁽⁸⁾ säännökset olisi päivitettävä, virtaviivaistettava ja siirrettävä tähän direktiiviin, johon ne sopivat johdonmukaisemmin.
- (51) Jäsenvaltioiden olisi kannustettava uudistamaan sähkönjakeluverkkoja esimerkiksi älykkäiden verkkojen käyttöönoton kautta, ja nämä verkot olisi rakennettava niin, että ne edistävät hajautettua sähköntuotantoa ja energiatehokkuutta.
- (52) Kuluttajien sitouttaminen edellyttää asianmukaisia kannustimia ja teknologioita, kuten älykkäitä mittausjärjestelmiä. Älykkäät mittausjärjestelmät lisäävät kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia, koska niiden ansiosta heidän on mahdollista saada kulutuksestaan tai tuotannostaan täsmällistä ja lähes reaaliaikaista tietoa ja hallita kulutustaan paremmin, osallistua kulutusjoustoja koskeviin ohjelmiin ja muihin palveluihin ja hyötyä niistä ja pienentää sähkölaskuaan. Lisäksi älykkäät mittausjärjestelmät auttavat jakeluverkonhaltijoita saamaan paremman kuvan verkoistaan, mikä puolestaan vähentää heidän käyttö- ja ylläpitokustannuksiaan sekä siirtää tästä saatavat säästöt kuluttajille edullisempien jakelutariffien muodossa.
- (53) Päätös älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta kansallisella tasolla olisi voitava perustaa taloudelliseen arviointiin. Tässä taloudellisessa arvioinnissa olisi otettava huomioon älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton pitkäaikaiset hyödyt kuluttajille ja koko toimitusketjulle, kuten verkonhallinnan parantamiselle, suunnittelun tarkentamiselle ja verkkohävikin havaitsemiselle. Jos arvioinnissa todetaan, että kyseisten mittausjärjestelmien käyttöönotto on kustannustehokasta vain sellaisten kuluttajien osalta, jotka kuluttavat tietyn määrän sähköä, jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa tämä huomioon älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotossa. Tällaisia arvioita olisi kuitenkin tarkistettava säännöllisesti vastauksena merkittäviin muutoksiin taustaoletuksissa tai vähintään neljän vuoden välein tekniikan nopean kehityksen vuoksi.
- (54) Jäsenvaltioiden, jotka eivät järjestelmällisesti ota käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, olisi annettava kuluttajille mahdollisuus saada asennettua älymittari pyynnöstä ja oikeudenmukaisin ja kohtuullisin edellytyksin ja annettava kuluttajille kaikki asiaan liittyvä merkityksellinen tieto. Jos kuluttajilla ei ole älymittaria, heillä olisi oltava oikeus mittariin, joka täyttää ne vähimmäisvaatimukset, jotka ovat tarpeen tässä direktiivissä säädettyjen laskutustietojen saamiseksi.

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

- (55) Jotta helpotetaan kuluttajien osallistumista aktiivisesti sähkömarkkinoille, jäsenvaltioiden alueellaan käyttöön ottamien älykkäiden mittausjärjestelmien olisi oltava yhteentoimivia ja niiden olisi kyettävä tuottamaan kuluttajien energianhallintajärjestelmien edellyttämiä tietoja. Jäsenvaltioiden olisi tätä tarkoitusta varten otettava asianmukaisesti huomioon saatavilla olevien sovellettavien standardien, myös yhteentoimivuuden tietomallien ja sovelluskerroksen tasolla mahdollistavien standardien, käyttö ja parhaat käytännöt sekä tietojen vaihdon, tulevien ja innovatiivisten energiapalvelujen, älykkäiden verkkojen käyttöönoton ja sähkön sisämarkkinoiden kehittämisen tärkeys. Käyttöön otettavat älykkäät mittausjärjestelmät eivät myöskään saisi muodostaa estettä toimittajan vaihtamiselle, ja niissä olisi oltava tarkoituksenmukaiset toiminnot, joiden ansiosta kuluttajat voivat saada kulutustietonsa lähes reaaliaikaisesti, mukauttaa energiankulutustaan ja, jos se on infrastruktuurin rajoissa mahdollista, tarjota joustoa verkkoon ja sähköalan yrityksille ja saada siitä korvausta ja säästää sähkölaskussaan.
- (56) Keskeinen tekijä kuluttajille tehtävissä toimituksissa on tarjota puolueettomia ja avoimia kulutustietoja. Kuluttajilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus saada käyttöönsä omat kulutustietonsa ja kulutukseensa liittyvät hinnat sekä palvelumaksut, jotta he voivat pyytää kilpailijoita tekemään tarjouksia kyseisten tietojen pohjalta. Kuluttajilla olisi myös oltava oikeus saada asianmukaisesti tietoa energiankulutuksestaan. Ennakkomaksut eivät saisi asettaa niiden käyttäjiä kohtuuttoman epäedulliseen asemaan, ja eri maksujärjestelmien olisi oltava syrjimättömiä. Kuluttajille riittävän usein annettavat tiedot energiakustannuksista kannustaisivat energian säästämiseen, koska kuluttajat voisivat saada niistä suoraa palautetta energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien ja kulutustottumusten muutosten vaikutuksista. Direktiivin 2012/27/EU täysimääräisen täytäntöönpanon kautta voidaan tältä osin auttaa kuluttajia alentamaan energiakustannuksiaan.
- (57) Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton jälkeen tietojen hallintaan on kehitetty tai kehitteillä jäsenvaltioissa erilaisia malleja. Tiedonhallintamallista riippumatta jäsenvaltioiden on tärkeää ottaa käyttöön avoimet säännöt tietojen käyttöön saamisesta syrjimättömin edellytyksin ja varmistaa kyberturvallisuuden ja tietosuojan mahdollisimman korkea taso sekä tietojen käsittelevien tahojen puolueettomuus.
- (58) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien ja energiaköyhien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä sosiaali- tai energiapolitiikan toimenpiteitä, investointeja asuinrakennusten energiatehokkuuteen tai kuluttajansuojatoimenpiteitä, kuten turvaamista sähkönjakelun katkaisemiselta. Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat olla kotitalousasiakkaiden osalta erilaiset kuin pienten yritysten osalta.
- (59) Energiapalvelut ovat unionin kansalaisten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta välttämättömiä. Riittävä lämpö, jäähdytys, valaistus ja laitteiden käyttövoima ovat olennaisia palveluja, joilla turvataan kohtuullinen elintaso ja kansalaisten terveys. Lisäksi nämä energiapalvelut tukevat unionin kansalaisten mahdollisuuksien hyödyntämistä ja lisäävät sosiaalista osallisuutta. Energiaköyhillä kotitalouksilla ei ole varaa energiapalveluihin pienten tulojen, suurten energiaköyhien ja kotien huonon energiatehokkuuden vuoksi. Jäsenvaltioiden olisi kerättävä oikeanlaisia tietoja energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien määrän seuraamiseksi. Täsmällisen mittaustiedon pitäisi auttaa jäsenvaltioita yksilöimään energiaköyhyydestä kärsivät kotitaloudet ja tarjoamaan kohdennettua tukea. Komission olisi tuettava aktiivisesti tämän direktiivin energiaköyhyyttä koskevien säännösten täytäntöönpanoa helpottamalla hyvien käytäntöjen jakamista jäsenvaltioiden välillä.
- (60) Jäsenvaltioiden, joihin energiaköyhyys vaikuttaa ja jotka eivät ole laatineet kansallisia toimintasuunnitelmia tai muita tarvittavia toimintapuitteita energiaköyhyyden torjumiseksi, olisi laadittava tällaiset toimintasuunnitelmat tai -puitteet, joilla pyritään vähentämään energiaköyhien asiakkaiden määrää. Pienet tulot, suuret energiaköyhien ja kotien huono energiatehokkuus ovat merkityksellisiä tekijöitä määritettäessä perusteita energiaköyhyyden mittaamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava heikossa asemassa olevien ja energiaköyhien asiakkaiden tarvitsemat toimitukset. Tätä toteutettaessa voitaisiin käyttää yhdennettyä lähestymistapaa esimerkiksi energia- ja sosiaalipolitiikan puitteissa, ja toimenpiteisiin voisi kuulua sosiaalipoliittisia toimia tai toimia asuntojen energiatehokkuuden parantamiseksi. Tällä direktiivillä olisi tehostettava kansallisia toimia heikossa asemassa olevien ja energiaköyhien asiakkaiden hyväksi.

- (61) Jakeluverkonhaltijoiden on integroitava kustannustehokkaasti uusi sähköntuotanto ja erityisesti laitokset, jotka tuottavat sähköä uusiutuvista lähteistä, sekä uudet kuormat kuten lämpöpumpuista ja sähköajoneuvoista saatavat kuormat. Tätä varten jakeluverkonhaltijoilla olisi oltava mahdollisuus käyttää markkinamenettelyihin perustuen palveluja, jotka liittyvät hajautettuihin energiaresursseihin, kuten kulutusjousto ja energian varastointi, ja niitä olisi kannustettava tähän, jotta ne voivat käyttää verkkoaan tehokkaasti ja välttää kalliita verkon laajennuksia. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava aiheellisia toimenpiteitä, kuten kansalliset verkkosäännöt ja markkinasäännöt, ja kannustettava jakeluverkonhaltijoita verkkotariffeilla, jotka eivät muodosta estettä joustolle tai energiatehokkuuden parantamiselle verkossa. Jäsenvaltioiden olisi myös laadittava jakeluverkkojen kehittämissuunnitelmia, jotta voidaan tukea laitosten, jotka tuottavat sähköä uusiutuvista lähteistä, integrointia, helpottaa energiavarastojen kehittämistä ja liikenteen sähköistämistä sekä tarjota verkon käyttäjille asianmukaista tietoa verkon odotettavissa olevista laajennuksista tai parannuksista, sillä nykyisin suurimmassa osassa jäsenvaltioita ei ole tällaisia menettelyjä.
- (62) Järjestelmävastaavat eivät saisi omistaa, kehittää, hallinnoida tai operoida energiavarastoja. Uudessa sähkömarkkinarakenteessa energian varastointipalvelujen olisi oltava markkinapohjaisia ja kilpailuun perustuvia. Sen mukaisesti olisi vältettävä ristisubventiota energian varastoinnin sekä säänneltyä toimintona toteutettavan jakelun tai siirron välillä. Rajoittamalla energiavarastojen omistajuutta on tarkoitus estää kilpailun vääristyminen, poistaa syrjinnän vaara, turvata kaikille markkinaosapuolille oikeudenmukainen mahdollisuus käyttää energian varastointipalveluja ja edistää jakelu- tai siirtoverkon käyttöä laajemmalle ulottuvaa energiavarastojen tosiasiallista ja tehokasta käyttöä. Tätä vaatimusta olisi tulkittava ja sovellettava Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', vahvistettujen oikeuksien ja periaatteiden, erityisesti perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa vahvistettujen elinkeinovapauden ja omistusoikeuden, mukaisesti.
- (63) Kun energiavarastot ovat täysin integroituja verkkokomponentteja, joita ei käytetä tasehallintaan tai siirtorajoitusten hallintaan, niiden osalta ei olisi edellytettävä, että ne noudattavat järjestelmävastaaviin sovellettavia tiukkoja varastojen omistamista, kehittämistä, hallinnointia tai operointia koskevia rajoituksia, mikäli sääntelyviranomaisen tämän hyväksyy. Tällaisiin täysin integroituihin verkkokomponentteihin voivat kuulua sellaiset energiavarastot kuin kondensaattorit tai vauhtipyörät, jotka tarjoavat tärkeitä verkon varmuuteen ja luotettavuuteen liittyviä palveluja ja mahdollistavat osaltaan verkon eri osien synkronoinnin.
- (64) Jotta voidaan edetä kohti täysin päästötöntä ja hiilestä kokonaan irtautunutta sähköalaa, on tarpeen edetä energian varastoinnin kausiluonteisuuden alalla. Tällaista kausiluonteista energian varastointia voitaisiin käyttää välineenä sähköjärjestelmän toiminnassa, jotta mahdollistetaan mukautukset lyhyellä aikavälillä ja kausiluonteisesti siten, että selvittäisiin uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön tuotantovaihtelusta ja tällaiseen sähköntuotantoon liittyvistä vikatapahtumista kyseisillä aikaväleillä.
- (65) Syrjimätön pääsy jakeluverkkoon on edellytys toimitusyhteyksien luomiselle asiakkaisiin vähittäismarkkinatasolla. Tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseksi vähittäismarkkinatasolla jakeluverkonhaltijoiden toimintaa olisi siis seurattava, jotta jakeluverkonhaltijoita estettäisiin hyödyntämästä vertikaalista integroitumistaan parantaakseen kilpailuasemaansa markkinoilla erityisesti suhteessa kotitalousasiakkaisiin ja pieniin muihin kuin kotitalousasiakkaisiin.
- (66) Kun erityisiä toimintavaatimuksia edellyttävän yhdenntyn toimituksen optimaalisen tehokkuuden varmistamiseksi käytetään suljettua jakeluverkkoa tai kun suljettua jakeluverkkoa ylläpidetään ensisijaisesti verkon omistajan käyttöä varten, jakeluverkonhaltija pitäisi voida vapauttaa velvoitteista, jotka merkitsivät tarpeetonta hallinnollista rasitetta jakeluverkonhaltijan ja verkon käyttäjien välisen suhteen erityisluonteen vuoksi. Teollisuusalueet, elinkeinoalueet tai yhteisiä palveluja tarjoavat alueet, kuten rautatieasemarakennukset, lentoasemat, sairaalat, suuret leirintäalueet, joilla on yhdenntettyjä palveluja, ja kemianteollisuuden alueet, voivat sisältää suljettuja jakeluverkkoja niiden toiminnan erityisluonteen vuoksi.
- (67) Jos verkkotoimintoja ei tehokkaasti eriytetä tuotanto- ja toimitustoiminnoista (tehokas eriyttäminen), on olemassa riski, että syrjintää esiintyy paitsi verkon toiminnassa myös sen suhteen, minkälaisia kannustimia vertikaalisesti integroituneilla yrityksillä on tehdä riittäviä investointeja verkkoihinsa.

- (68) Tehokas eriyttäminen voidaan varmistaa ainoastaan poistamalla vertikaalisesti integroituneiden yritysten kannustin kilpailijoidensa syrjimiseen verkkoon pääsyssä ja investoinneissa. Omistuksen eriyttäminen, joka edellyttää verkon omistajan nimeämistä verkkonhaltijaksi ja sen riippumattomuutta toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä, on selvästi tehokas ja vakaa tapa ratkaista luontainen eturistiriita ja turvata toimitusvarmuus. Tästä syystä Euroopan parlamentti totesi kaasun ja sähkön sisämarkkinoiden mahdollisuuksista 10 päivänä heinäkuuta 2007 antamassaan päätöslauselmassa, että se pitää siirtotasolla tapahtuvaa omistuksen eriyttämistä tehokkaimpana tapana edistää infrastruktuuriin tehtäviä investointeja syrjimättömästi, uusien tulokkaiden oikeudenmukaista pääsyä verkkoon ja markkinoiden avoimuutta. Omistuksen eriyttämisen mukaisesti jäsenvaltioita olisi siksi vaadittava varmistamaan, että samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole sekä oikeutta käyttää määräysvaltaa tuottajassa tai toimittajassa että oikeutta käyttää samaan aikaan määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Samalla tavoin määräysvallan siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden olisi suljettava pois mahdollisuus, että samalla henkilöllä voisi olla oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia tuottajaan tai toimittajaan nähden. Näissä rajoissa tuottaja tai toimittaja voisi olla siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon vähemmistöosakas.
- (69) Eriyttämisyjärjestelmällä olisi poistettava tehokkaasti eturistiriitoja tuottajien, toimittajien ja siirtoverkonhaltijoiden väliltä, jotta voidaan luoda kannustimia tarvittaville investoinneille ja turvata uusien tulokkaiden pääsy markkinoille avoimen ja tehokkaan sääntelyjärjestelmän avulla, eikä sillä saisi luoda sääntelyviranomaisten kannalta liian työlästä sääntelyjärjestelmää.
- (70) Omistuksen eriyttäminen vaatii joissakin tapauksissa yritysten rakenneuudistuksia, joten niille jäsenvaltioille, jotka päättävät toteuttaa omistuksen eriyttämisen, olisi annettava lisäaikaa asiaa koskevien säännösten soveltamiseen. Sähkö- ja kaasualojen väliset vertikaaliset yhteydet huomioon ottaen näitä eriyttämissäännöksiä olisi sovellettava kummallakin alalla.
- (71) Omistuksen eriyttämisen mukaisesti, jotta voitaisiin varmistaa verkkotoimintojen täydellinen riippumattomuus toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä ja estää luottamuksellisten tietojen vaihto, sama henkilö ei saisi olla sekä siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon että tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen johtokunnan jäsen. Samasta syystä henkilöllä ei saisi olla oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon johtokunnan jäseniä, jos hänellä on oikeus käyttää määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia tuottajaan tai toimittajaan nähden.
- (72) Toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustamisen tulisi mahdollistaa se, että vertikaalisesti integroitunut yritys voi säilyttää verkko-omaisuuden omistuksen samalla kun varmistetaan intressien tehokas eriyttäminen, edellyttäen, että tällainen riippumaton järjestelmävastaava tai riippumaton siirtoverkonhaltija huolehtii kaikista verkonhaltijan toiminnoista ja että käyttöön otetaan yksityiskohtaista sääntelyä ja kattavia mekanismeja viranomaisvalvontaa varten.
- (73) Jos siirtoverkon omistava yritys kuului 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus valita joko omistuksen eriyttäminen tai toimituksiin ja tuotantoon liittyvistä intresseistä riippumattoman järjestelmävastaavan tai siirtoverkonhaltijan perustaminen.
- (74) Vertikaalisesti integroituneiden yritysten osakkeenomistajien etujen säilyttämiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava valita omistuksen eriyttämisen toteuttamistavaksi joko suora divestointi tai integroituneen yrityksen osakkeiden jakaminen verkkoyrityksen osakkeisiin ja jäljelle jäävän toimitus- ja tuotantoyrityksen osakkeisiin sillä edellytyksellä, että omistuksen eriyttämisestä johtuvia vaatimuksia noudatetaan.
- (75) Riippumattomaan järjestelmävastaavaan tai riippumattomaan siirtoverkonhaltijaan perustuvien ratkaisujen täysimääräinen vaikuttavuus olisi varmistettava asiaa koskevilla lisäsäännöillä. Riippumattomia siirtoverkonhaltijoita koskevat säännöt luovat asianmukaisen sääntelykehyksen terveen kilpailun, riittävien investointien, uusien tulokkaiden markkinoillepääsyn ja sähkömarkkinoiden yhdentymisen takaamiseksi. Jotta riippumattomia siirtoverkonhaltijoita koskevien säännösten avulla aikaansaatu eriyttäminen olisi tehokasta, sen olisi perustuttava organisatoristen toimenpiteiden ja siirtoverkonhaltijoiden hallintoa koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin sekä investointeja, uuden tuotantokapasiteetin liittämistä verkkoon ja markkinoiden yhdentymistä alueellisen yhteistyön avulla koskevien toimenpiteiden muodostamaan pilariin. Siirtoverkonhaltijoiden riippumattomuus olisi myös varmistettava muun muassa asianmukaisilla ”jääviysajoilla”, jolloin ei voi toimia vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä johtavassa asemassa tai muussa vastaavassa tehtävässä, jossa on saatavilla samat tiedot, jotka olisi voinut saada johtavassa asemassa.

- (76) Jäsenvaltioilla on oikeus valita täysi omistajuuden eriyttäminen alueellaan. Jos jäsenvaltio on käyttänyt tätä oikeutta, yrityksellä ei ole oikeutta perustaa riippumatonta järjestelmävastaavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa. Tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys ei myöskään voi käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia täyden omistuksen eriyttämisen valinneesta jäsenvaltiosta peräisin olevaan siirtoverkonhaltijaan nähden.
- (77) Tehokkaan eriyttämisen toteutuksessa olisi noudatettava julkisen ja yksityisen sektorin välisen syrjimättömyyden periaatetta. Tätä varten samalla henkilöllä ei saisi olla sellaista yksinomaista tai jaettua määräysvaltaa tai oikeutta sekä siirtoverkonhaltijoiden tai siirtoverkkojen että tuottajan tai toimittajan toimielinten kokoonpanon, äänestysten tai päätösten suhteen, joka on ristiriidassa omistuksen eriyttämistä tai riippumatonta järjestelmävastaavaa koskevien sääntöjen kanssa. Jos asianomainen jäsenvaltio voi osoittaa, että asianomaisia vaatimuksia on noudatettu omistuksen eriyttämisen ja riippumattoman järjestelmävastaavan osalta, kahden erillisen julkisen elimen olisi voitava käyttää määräysvaltaa yhtäältä tuotanto- ja toimitustoiminnoissa ja toisaalta siirtotoiminnoissa.
- (78) Verkko toimintojen mahdollisimman tehokasta eriyttämistä toimitus- ja tuotantotoiminnoista olisi sovellettava kaikkialla unionissa sekä unionin että unionin ulkopuolisiin yrityksiin. Sen varmistamiseksi, että verkkotoiminnot ja toimitus- ja tuotantotoiminnot pysyvät toisistaan riippumattomina kaikkialla unionissa, sääntelyviranomaisille olisi annettava valtuudet evätä sellaisten siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi, jotka eivät noudata eriyttämissääntöjä. Jotta voitaisiin varmistaa näiden sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikkialla unionissa, sääntelyviranomaisten olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission lausunnot sertifiointia koskevia päätöksiä tehdessään. Jotta voitaisiin varmistaa myös unionin kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen sekä unionin sisäinen yhteisvastuu ja energian toimitusvarmuus, komissiolla olisi oltava oikeus antaa sertifiointia koskevia lausuntoja kolmannesta maasta tai kolmansista maista olevan henkilön tai olevien henkilöiden määräysvallassa olevan siirtoverkonomistajan tai siirtoverkonhaltijan osalta.
- (79) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa tuottajille hallinnollista rasitetta, joka on kohtuuton niiden kokoon ja mahdolliseen vaikutukseen nähden. Tarpeettoman pitkät lupamenettelyt voivat muodostaa uusien tulokkaiden markkinoillepääsyn esteen.
- (80) Sääntelyviranomaisten olisi voitava tehdä päätöksiä kaikista sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta merkityksellisistä sääntelykysymyksistä, ja niiden tulisi olla täysin riippumattomia kaikista muista julkisista tai yksityisistä eduista. Tämä ei kuitenkaan estä muutoksenhakumahdollisuutta tuomioistuimissa kuten ei parlamentaarista valvontaakaan jäsenvaltioiden perustuslakien mukaisesti. Lisäksi kansallisen lainsäätäjän sääntelyviranomaisen talousarviolle antama hyväksyntä ei estä sitä, että sääntelyviranomaisella on talousarvioon liittyvä autonomia. Säännökset, jotka liittyvät sääntelyviranomaisen autonomiaan sille osoitetun talousarvion toteuttamisen suhteen, olisi pantava täytäntöön talousarviota koskevien kansallisten lakien ja sääntöjen mukaisissa puitteissa. Kun jäsenvaltiot edistävät sääntelyviranomaisten riippumattomuutta poliittisista tai taloudellisista eduista asianmukaisen kiertojärjestelmän avulla, niiden olisi voitava ottaa asianmukaisesti huomioon henkilöresurssien saatavuus ja johtokunnan koko.
- (81) Sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijoiden ehdotuksen pohjalta tai näiden verkonhaltijoiden ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon hajautetun sähköntuotannon ja kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.
- (82) Sääntelyviranomaisten olisi asetettava tai hyväksyttävä siirto- ja jakeluverkkoja koskevat yksittäiset verkkotariffit tai menetelmä taikka sekä kyseiset verkkotariffit että menetelmä. Kaikissa tapauksissa olisi säilytettävä 57 artiklan 4 kohdan b alakohdan ii alakohdan mukainen sääntelyviranomaisten riippumattomuus verkkotariffien vahvistamisessa.
- (83) Sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet verkkonsa häiriönsietokyvyn ja joustavuuden parantamiseksi. Tätä varten niiden olisi seurattava siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden suoritusasoa käyttäen indikaattoreina esimerkiksi näiden verkonhaltijoiden kykyä käyttää johtoa niiden dynaamisella kuormitusmitoituksella, sähköasemien etäaseurannan ja reaaliaikaisen valvonnan kehitystä, verkkohävikin vähenemistä sekä sähkökatkosten tiheyttä ja kestoa.

- (84) Sääntelyviranomaisilla olisi oltava toimivalta tehdä sähköalan yrityksiä koskevia sitovia päätöksiä ja määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvoitteitaan, tai ehdottaa, että toimivaltainen tuomioistuin määrää niille tällaisia seuraamuksia. Tätä varten sääntelyviranomaisten olisi voitava pyytää asiaa koskevia tietoja sähköalan yrityksiltä, tehdä asianmukaisia ja riittäviä tutkimuksia sekä ratkaista riitoja. Sääntelyviranomaisille olisi myös annettava toimivalta päättää, kilpailusääntöjen soveltamisesta riippumatta, asianmukaisista toimenpiteistä, joilla taataan asiakkaan saama hyöty edistämällä sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edellyttämää tehokasta kilpailua.
- (85) Sääntelyviranomaisten olisi koordinoitava toimintaansa hoitaessaan tehtäviään, jotta voitaisiin varmistaa, että sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto (European Network of Transmission Operators for Electricity), jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', jakeluverkonhaltijoiden eurooppalainen elin, jäljempänä 'EU DSO -elin', ja alueelliset koordinoitikeskukset noudattavat sähkön sisämarkkinoita koskevan sääntelykehyksen mukaisia velvoitteitaan sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/942⁽⁹⁾ perustetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) päätöksiä. Kun Sähkö-ENTSO, EU DSO -elimen ja alueellisten koordinoitikeskusten operatiiviset vastuut laajenevat, on tarpeen tehostaa unionin laajuisella tai alueellisella tasolla toimivien elinten valvontaa. Sääntelyviranomaisten olisi kuultava toisiaan ja koordinoitava valvontatoimintaansa, jotta ne voivat määrittää yhdessä tilanteet, joissa Sähkö-ENTSO, EU DSO -elin tai alueelliset koordinoitikeskukset eivät noudata velvoitteitaan.
- (86) Sääntelyviranomaisille olisi lisäksi annettava toimivalta osaltaan varmistaa yleispalvelun ja julkisen palvelun velvoitteiden korkea taso markkinoiden avaamisen mukaisesti, heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelu sekä se, että kuluttajansuojatoimenpiteet ovat kaikilta osin tehokkaita. Kyseiset säännökset eivät saisi rajoittaa komission toimivaltaa kilpailusääntöjen soveltamisessa, mukaan lukien sellaisten yrityskeskittymien tutkiminen, joilla on vaikutuksia unionin tasolla, eivätkä sisämarkkinasääntöjen kuten pääoman vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen soveltamista. Riippumaton elin, jolta osapuolella, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, on oikeus hakea muutosta, voisi olla oikeus tai muu tuomioistuin, jolla on lainkäyttövaltaa muutoksenhakuasioissa.
- (87) Tämä direktiivi tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY⁽¹⁰⁾ eivät estä jäsenvaltioita laatimasta ja toteuttamasta omaa kansallista energiapolitiikkaansa. Tästä seuraa, että jäsenvaltion perustuslaillisesta järjestyksestä riippuen voisi kuulua jäsenvaltion toimivaltaan määritellä toimintapoliittinen kehys, jossa sääntelyviranomaisten on toimittava esimerkiksi toimitusvarmuuden osalta. Jäsenvaltion antamat yleiset energiapolitiikan suuntaviivat eivät kuitenkaan saisi rajoittaa sääntelyviranomaisten riippumattomuutta tai itsenäisyyttä.
- (88) Asetuksen (EU) 2019/943 mukaan komissio voi hyväksyä suuntaviivoja tai verkkosääntöjä tarvittavan yhdenmukaistamistason saavuttamiseksi. Tällaiset suuntaviivat ja verkkosäännöt ovat sitovia täytäntöönpanotoimenpiteitä, ja ne ovat tämän direktiivin tiettyjen säännösten kannalta hyödyllinen väline, jota voidaan tarvittaessa mukauttaa nopeasti.
- (89) Jäsenvaltioiden ja energiayhteisön perustamissopimuksen⁽¹¹⁾ sopimuspuolten olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä kaikissa yhdenmukaistamistason saavuttamiseksi. Tällaiset suuntaviivat ja verkkosäännöt ovat sitovia täytäntöönpanotoimenpiteitä, ja ne ovat tämän direktiivin tiettyjen säännösten kannalta hyödyllinen väline, jota voidaan tarvittaessa mukauttaa nopeasti.
- (90) Tätä direktiiviä olisi tarkasteltava yhdessä asetuksen (EU) 2019/943 kanssa; kyseisessä asetuksessa säädetään keskeisistä periaatteista uudelle sähkömarkkinoiden rakenteelle, jolla palkitaan paremmin joustavuudesta, tarjotaan asianmukaisia hintasignaaleja ja varmistetaan toimivien ja integroitujen lyhyen aikavälin markkinoiden kehittäminen. Asetuksessa (EU) 2019/943 annetaan myös uusia sääntöjä eri aloille, mukaan lukien kapasiteettimekanismit ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyö.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (katso tämän virallisen lehden sivu 22).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽¹¹⁾ EUVL L 198, 20.7.2006, s. 18.

- (91) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Tätä direktiiviä olisi näin ollen tulkittava ja sovellettava kyseisten oikeuksien ja periaatteiden, erityisesti perusoikeuskirjan 8 artiklassa turvatun henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden, mukaisesti. On olennaisen tärkeää, että kaikessa tämän direktiivin nojalla tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 ⁽¹²⁾.
- (92) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava yhdenmukaistamisen vähimmäistaso, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä säännöistä, joissa määritetään, missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja ACERin kanssa, ja joissa vahvistetaan yksityiskohdat verkkosääntöjen ja suuntaviivojen noudattamista koskevalle menettelylle. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa ⁽¹³⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (93) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa määrittää yhteentoimivuusvaatimukset sekä syrjimättömät ja avoimet menettelyt mittaustietojen, kulustietojen sekä asiakkaan toimittajan vaihtamiseen, kulutusjoustoan ja muihin palveluihin tarvitsemien tietojen saamiseksi. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ⁽¹⁴⁾ mukaisesti.
- (94) Kun sovelletaan 66 artiklan 3, 4 tai 5 kohdan mukaista poikkeusta, poikkeuksen olisi katettava myös ne tämän direktiivin säännökset, jotka liittyvät säännöksiin, joista poikkeus on myönnetty, tai jotka edellyttävät kyseisten säännösten soveltamista.
- (95) Direktiivin 2012/27/EU säännökset, jotka liittyvät sähkömarkkinoihin, kuten säännökset sähkön mittaamisesta ja laskutuksesta, kulutusjoustosta, etusijalle asettamisesta ja tehokkaan yhteistuotannon verkkoon pääsystä, saatetaan ajan tasalle tämän direktiivin säännöksillä ja asetuksen (EU) 2019/943 säännöksillä. Direktiivi 2012/27/EU olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti.
- (96) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli täysin toimintakykyisten sähkön sisämarkkinoiden luomista, vaan se voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (97) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman ⁽¹⁵⁾ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjällä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.
- (98) Velvollisuuden saattaa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä olisi rajoitettava säännöksiin, joilla muutetaan direktiivin 2009/72/EY säännöksiä. Velvollisuus saattaa sisällöltään muuttumattomat säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä perustuu direktiiviin 2009/72/EY.
- (99) Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä III olevia määräaikoja, joidenka kuluessa niiden on saatettava direktiivi 2009/72/EY osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja tuossa osassa mainittua soveltamispäivää,

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹³⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁵⁾ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle, energian varastoinnille ja sähkön toimitukselle sekä kuluttajansuojaa koskevat säännöt, jotta voidaan luoda aidosti yhdenmetyt, kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset, joustavat, oikeudenmukaiset ja avoimet sähkömarkkinat unionissa.

Tämän direktiivin tavoitteena on yhdenmetyjen markkinoiden etuja hyödyntäen turvata kuluttajille kohtuulliset ja avoimet energian hinnat ja kustannukset, korkeatasoinen toimitusvarmuus ja sujuva siirtyminen kestävään vähähiiliseen energiajärjestelmään. Siinä annetaan keskeiset säännöt, jotka koskevat unionin sähköalan järjestämistä ja toimintaa ja erityisesti kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja kuluttajansuojaa, avointa pääsyä yhdenmetyille markkinoille, kolmansien osapuolten pääsyä siirto- ja jakeluinfrastruktuuriin, toimintojen eriyttämisvaatimusta ja jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten riippumattomuutta.

Tässä direktiivissä myös vahvistetaan jäsenvaltioiden, sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden yhteistyön muodot pyrittäessä luomaan täysin yhteenliitetyt sähkön sisämarkkinat, joilla lisätään uusiutuvista energianlähteistä tuotetun sähkön integrointia, vapaata kilpailua ja toimitusvarmuutta.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'asiakkaalla' sähkön tukkuasiakasta tai loppuasiakasta;
- 2) 'tukkuasiakkaalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa sähköä jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon kyseinen henkilö kuuluu;
- 3) 'loppuasiakkaalla' asiakasta, joka ostaa sähköä omaan käyttöönsä;
- 4) 'kotitalousasiakkaalla' asiakasta, joka ostaa sähköä oman kotitaloutensa käyttöön muuta kuin kaupallista tai ammatillista toimintaa varten;
- 5) 'muulla kuin kotitalousasiakkaalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön, mukaan lukien tuottajat, teollisuusasiakkaat, pienet ja keskisuuret yritykset, liiketoiminnan harjoittajat ja tukkuasiakkaat;
- 6) 'mikroyrityksellä' yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa;
- 7) 'pienellä yrityksellä' yritystä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa;
- 8) 'aktiivisella asiakkaalla' loppuasiakasta tai yhdessä toimivien loppuasiakkaiden ryhmää, joka kuluttaa tai varastoi omissa tiloissaan rajatulla alueella tai jäsenvaltion niin salliessa muissa tiloissa tuotettua sähköä tai joka myy itse tuottamaansa sähköä tai osallistuu joustoa tai energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin, jos tällainen toiminta ei ole sen ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa;
- 9) 'sähkömarkkinoilla' sähkön markkinoita, myös OTC-markkinoita ja sähköpörssiä, markkinoita, joilla käydään kauppaa energiasta, kapasiteetista sekä tasehallinta- ja lisäpalveluista kaikilla aikaväleillä, mukaan lukien termiini-markkinat, vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat;

- 10) 'markkinaosapuolella' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 25 alakohdassa määriteltyä markkinaosapuolta;
- 11) 'kansalaisten energiayhteisöllä' oikeushenkilöä,
  - a) joka perustuu vapaaehtoiseen ja avoimeen osallistumiseen ja jossa tosiasiallista määräysvaltaa käyttävät jäsenet tai osakkaat, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, paikallisviranomaisia, kunnat mukaan lukien, tai pieniä yrityksiä;
  - b) jonka ensisijainen tarkoitus on tuottaa rahallisen voiton sijaan ympäristöön, talouteen tai sosiaaliseen yhteisöön liittyviä hyötyjä jäsenilleen tai osakkailleen tai alueille, joilla se toimii; ja
  - c) joka voi harjoittaa tuotantoa, mukaan lukien uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa tuotantoa, jakelua, toimitusta, kulutusta, aggregointia, energian varastointia, energiatehokkuuspalveluja tai sähköajoneuvojen latauspalveluja tai voi tarjota muita energiapalveluja jäsenilleen tai osakkailleen;
- 12) 'toimituksella' ja 'toimittamisella' sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti;
- 13) 'sähköntoimitussopimuksella' sähkön toimittamisesta tehtyä sopimusta, lukuun ottamatta sähköjohdannaisia;
- 14) 'sähköjohdannaisella' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU ⁽¹⁶⁾ liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on sähkö;
- 15) 'dynaamisella sähkön hintasopimuksella' toimittajan ja loppuasiakkaan välistä sähköntoimitussopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;
- 16) 'sopimuksen irtisanomismaksulla' maksua tai sakkoa, jonka toimittajat tai aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet voivat veloittaa asiakkailta sähköntoimitus- tai palvelusopimuksen irtisanomisesta;
- 17) 'vaihtomaksulla' sellaista maksua tai sakkoa toimittajan tai aggregointia harjoittavan markkinaosapuolen vaihtamisen johdosta, sopimuksen irtisanomismaksut mukaan lukien, jonka toimittajat, aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet tai verkonhaltijat voivat veloittaa suoraan tai välillisesti asiakkailta;
- 18) 'aggregoinnilla' luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön suorittamaa toimintoa, jossa yhdistetään usean asiakkaan kuormia tai tuotettua sähköä myytäväksi, ostettavaksi tai huutokaupattavaksi millä tahansa sähkömarkkinoilla;
- 19) 'riippumattomalla aggregaattorilla' aggregointia harjoittavaa markkinaosapuolta, joka ei ole sidoksissa asiakkaan toimittajaan;
- 20) 'kulutusjoustolla' loppuasiakkaiden sähkökuorman muutosta verrattuna näiden tavanomaisiin tai senhetkisiin kulutustapoihin vastauksena markkinasignaaleihin, myös aikasidonnaisiin sähkön hintoihin tai kannustaviin maksuihin, tai vastauksena loppuasiakkaan joko yksin tai aggregoinnin välityksellä tekemän sellaisen tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee kysynnän vähentämisen tai lisäämisen myymistä tiettyyn hintaan järjestäytyneillä markkinoilla, sellaisina kuin ne määrittellään komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1348/2014 ⁽¹⁷⁾ 2 artiklan 4 alakohdassa;
- 21) 'laskutustiedoilla' tietoja, jotka esitetään loppuasiakkaan laskussa, maksukehotusta lukuun ottamatta;
- 22) 'tavanomaisella mittarilla' analogista mittaria tai sähköistä mittaria, jolla ei voi sekä lähettää että vastaanottaa tietoa;
- 23) 'älykkäällä mittausjärjestelmällä' sähköistä järjestelmää, joka kykenee mittaamaan verkkoon syötetyn sähkön tai verkosta kulutetun sähkön määrää ja joka tarjoaa enemmän tietoa kuin tavanomainen mittari sekä kykenee lähettämään ja vastaanottamaan tietoa sähköisen viestinnän keinoin tiedonsaanti-, seuranta- ja valvontatarkoituksiin;

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁽¹⁷⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1348/2014, annettu 17 päivänä joulukuuta 2014, tietojen ilmoittamisesta energian tukkimarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi (EUVL L 363, 18.12.2014, s. 121).

- 24) 'yhteentoimivuudella' älykkään mittauksen yhteydessä kahden tai useamman energia- tai viestintäverkon, -järjestelmän, -laitteen, -sovelluksen tai -komponentin kykyä yhdistää, vaihtaa ja käyttää tietoa vaadittavien toimintojen suorittamiseksi;
- 25) 'taseselvitysajaksolla' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 15 alakohdassa määriteltyä taseselvitysjaksoa;
- 26) 'lähes reaaliaikaisella' älykkään mittauksen yhteydessä lyhyttä ajanjaksoa, yleensä vain sekuntien kestoista tai korkeintaan kansallisten markkinoiden taseselvitysjakson kestoista ajanjaksoa;
- 27) 'parhaalla käytettävissä olevalla tekniikalla', kun on kyse tietosuojasta ja -turvasta älykkäässä mittausympäristössä, tehokkaimpia, edistyneimpiä ja parhaiten käytäntöön soveltuvia tekniikoita, jotka lähtökohtaisesti muodostavat perustan unionin tietosuoja- ja tietoturvasäännösten noudattamiselle;
- 28) 'jakelulla' sähkön siirtämistä suur-, keski- tai pienjännitteisissä jakeluverkoissa toimitettavaksi asiakkaille mutta ei toimitusta;
- 29) 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 30) 'energiatehokkuudella' suoritteen, palvelun, tavarantoiminnan tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta;
- 31) 'uusiutuviin lähteistä peräisin olevalla energialla' tai 'uusiutuvalla energialla' uusiutuviin, muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa eli tuuli- ja aurinkoenergiaa (aurinkolämpö ja aurinkosähkö) sekä geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa sekä biomassaa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua;
- 32) 'hajautetulla tuotannolla' jakeluverkkoon kytkettyjä tuotantolaitoksia;
- 33) 'latauspisteellä' rajapintaa, jolla voidaan ladata yksi sähköajoneuvo kerrallaan tai vaihtaa yhden sähköajoneuvon akku kerrallaan;
- 34) 'siirrolla' sähkön siirtämistä yhteenliitettyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa toimitettavaksi loppuasiakkaille tai jakelijoille mutta ei toimitusta;
- 35) 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 36) 'verkon käyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa sähköä siirto- tai jakeluverkkoon tai jolle sähköä toimitetaan siirto- tai jakeluverkosta;
- 37) 'tuotannolla' sähkön tuottamista;
- 38) 'tuottajalla' sähköä tuottavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- 39) 'rajayhdysjohdolla' sähköverkkojen toisiinsa liittämiseen käytettäviä välineitä;
- 40) 'yhteenliitettyllä verkolla' yhdellä tai useammalla rajayhdysjohdolla toisiinsa liitettyjä siirto- ja jakeluverkkoja;
- 41) 'erillisellä linjalla' joko sähkölinjaa, joka liittyy erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, tai sähkölinjaa, joka liittyy tuottajan ja sähkön toimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin ja asiakkaisiin suoraa sähkön toimitusta varten;
- 42) 'pienellä erillisellä verkolla' mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle viisi prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämisistä toisiin verkkoihin;

- 43) 'pienellä liitetyllä verkolla' mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa yli viisi prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämistä toisiin verkkoihin;
- 44) 'siirtorajoituksilla' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä siirtorajoituksia;
- 45) 'tasehallinnalla' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 10 alakohdassa määriteltyä tasehallintaa;
- 46) 'tasesähköllä' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 11 alakohdassa määriteltyä tasesähköä;
- 47) 'tasevastaavalla' asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 14 alakohdassa määriteltyä tasevastaavaa;
- 48) 'lisäpalvelulla' siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavaa palvelua, mukaan lukien tasehallintapalvelut ja taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut mutta lukuun ottamatta siirtorajoitusten hallintaa;
- 49) 'taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla' palvelua, jota siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija käyttää pysyvän tilan jännitteen säätöön, nopeaan loisivirran syöttöön, inertiaan paikallisverkon vakautta varten, oikosulkuvirtaan, pimeäkäynnistysominaisuuteen ja saarekekäyttöominaisuuteen;
- 50) 'alueellisella koordinoitikeskuksella' asetuksen (EU) 2019/943 35 artiklan nojalla perustettua alueellista koordinoitikeskusta;
- 51) 'täysin integroiduilla verkkokomponenteilla' verkkokomponentteja, jotka on integroitu siirto- tai jakeluverkkoon, energiavarastot mukaan lukien, ja joita käytetään ainoastaan siirto- tai jakeluverkon varman ja luotettavan toiminnan varmistamiseen ja joita ei käytetä tasehallintaan eikä siirtorajoitusten hallintaan;
- 52) 'integroituneella sähköalan yrityksellä' vertikaalisesti integroitunutta yritystä tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä;
- 53) 'vertikaalisesti integroituneella yrityksellä' sähköalan yritystä tai sähköalan yritysten ryhmää, jossa samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä on oikeus käyttää, joko suoraan tai välillisesti, määräysvaltaa ja jossa yritys tai yritysten ryhmä harjoittaa ainakin joko siirtoa tai jakelua ja ainakin joko tuotantoa tai toimitusta;
- 54) 'horisontaalisesti integroituneella yrityksellä' sähköalan yritystä, joka harjoittaa vähintään joko tuotantoa myyntiin, siirtoa, jakelua tai toimitusta sekä lisäksi jotakin muuta sähköalaaan liittymätöntä toimintaa;
- 55) 'omistussuhteessa olevalla yrityksellä' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU⁽¹⁸⁾ 2 artiklan 12 alakohdassa määriteltyjä sidosyrityksiä ja samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;
- 56) 'määräysvallalla' oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset tai oikeudelliset olosuhteet huomioon ottaen antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti
- a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin omaisuseriin;
- b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;
- 57) 'sähköalan yrityksellä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkön tuotanto, siirto, jakelu, aggregointi, kulutusjousto, energian varastointi, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppuasiakkaita;
- 58) 'varmuudella' sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19).

- 59) 'energian varastoinnilla', kun on kyse sähköverkosta, sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuottamisen jälkeiseen ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista sellaiseen energiamuotoon, jota voidaan varastoida, tällaisen energian varastointia ja tällaisen energian myöhempää muuntamista sähköenergiaksi tai käyttöä toisena energiankantajana;
- 60) 'energiavarastolla', kun on kyse sähköverkosta, paikkaa, jossa energiaa varastoidaan.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT SÄHKÖALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset, joustavat ja syrjimättömät sähkömarkkinat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallinen lainsäädäntö ei aiheettomasti haittaa sähkön kauppaa yli rajojen, kuluttajien osallistumista, myös kulutusjoustopuolelta, investointeja etenkin vaihtelevaan ja joustavaan energiantuotantoon, energian varastointia taikka sähköisen liikumisen tai uusien rajayhdysjohtojen käyttöönottoa jäsenvaltioiden välillä, ja niiden on varmistettava, että sähkön hinnat vastaavat tosiasiallista kysyntää ja tarjontaa.
2. Kehittäessään uusia rajayhdysjohtoja jäsenvaltioiden on otettava huomioon asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan d kohdan 1 alakohdassa säädetyt sähköverkkojen yhteenliittämistä koskevat tavoitteet.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähkön sisämarkkinoilla ei ole markkinoille pääsyyn, markkinoilla toimimiseen ja markkinoilta poistumiseen liittyviä perusteettomia esteitä, rajoittamatta kuitenkaan toimivaltaa, joka jäsenvaltioilla säilyi suhteessa kolmansiin maihin.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset siten, että sähköalan yrityksiin sovelletaan avoimia, oikeasuhteisia ja syrjimättömiä sääntöjä, maksuja ja kohtelua, erityisesti tasevastuun, tukkimarkkinoille pääsyn, tietojen saatavuuden, toimittajan vaihtamisen ja laskutusta koskevien järjestelyjen sekä soveltuvin osin toimilupien osalta.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansista maista olevien markkinaosapuolten on sähkön sisämarkkinoilla toimiessaan noudatettava sovellettavaa unionin oikeutta ja kansallista lainsäädäntöä ympäristö- ja turvallisuuslain-säädäntö mukaan lukien.

4 artikla

Vapaus valita toimittaja

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailta on vapaus ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta, ja varmistettava, että kaikilla asiakkailta on vapaus tehdä samanaikaisesti useampi kuin yksi sähköntoimitussopimus edellyttäen, että luodaan vaadittavat liitäntä- ja mittauspisteet.

5 artikla

Markkinapohjaiset toimitushinnat

1. Toimittajilla on oltava vapaus määrittää hinta, jolla ne toimittavat sähköä asiakkaille. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimet toimittajien välisen tehokkaan kilpailun varmistamiseksi.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava 28 ja 29 artiklan mukainen energiaköyhien ja heikossa asemassa olevien kotitalousasiakkaiden suojeleminen sosiaalipolitiikalla tai muilla keinoin kuin puuttamalla julkisiin toimiin sähköntoimitusten hinnoitteluun.
3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot saavat soveltaa energiaköyhille tai heikossa asemassa oleville kotitalousasiakkaille toimitettavan sähkön hinnoitteluun julkisia toimia. Tällaisiin julkisiin toimiin sovelletaan 4 ja 5 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.
4. Sähköntoimitusten hinnoitteluun sovellettavien julkisten toimien on oltava seuraavanlaisia:
  - a) niiden on oltava yleisen taloudellisen edun mukaisia eivätkä ne saa ylittää sitä, mikä on tarpeen niillä tavoitellun yleisen taloudellisen edun saavuttamiseksi;

- b) niiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä sekä todennettavissa olevia;
- c) niiden avulla on turvattava se, että unionin sähköalan yritykset voivat tarjota asiakkaille palvelujaan tasapuolisesti;
- d) niiden on oltava ajallisesti rajoitettuja sekä toimien edunsaajien osalta oikeasuhteisia;
- e) ne eivät saa syrjivästi aiheuttaa markkinaosapuolille lisäkustannuksia.

5. Jäsenvaltioiden, jotka soveltavat sähköntoimitusten hinnoitteluun julkisia toimia tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti, on myös noudatettava asetuksen (EU) 2018/1999 3 artiklan 3 kohdan d alakohtaa ja 24 artiklaa riippumatta siitä, onko kyseisessä jäsenvaltiossa merkittävä määrä energiaköyhyydestä kärsiviä kotitalouksia.

6. Siirtymäkautena, jonka aikana toimittajien välinen kilpailu sähköntoimitussopimuksista muotoutuu tehokkaaksi, ja jotta aikaansaadaan täysin markkinapohjainen sähkön vähittäishinnoittelu 1 kohdan mukaisesti, jäsenvaltiot saavat soveltaa julkisia toimia kotitalousasiakkaille ja mikroyrityksille, jotka eivät ole 3 kohdan nojalla julkisten toimien edunsaajia, toimitettavan sähkön hinnoitteluun.

7. Edellä olevan 6 kohdan mukaisten julkisten toimien on oltava 4 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisia, ja

- a) niihin on liitettävä toimenpiteitä tehokkaan kilpailun saavuttamiseksi ja menetelmä näiden toimenpiteiden edistymisen arvioimiseksi;
- b) ne on vahvistettava käyttäen menetelmää, jolla varmistetaan toimittajien syrjimätön kohtelu;
- c) niissä sovellettava hinta on vahvistettava kustannukset ylittävälle tasolle, joka mahdollistaa tehokkaan hintakilpailun;
- d) ne on suunniteltava siten, että minimoidaan mahdolliset kielteiset vaikutukset sähkön tukkumarkkinoihin;
- e) niiden avulla on varmistettava, että kaikilla tällaisten julkisten toimien edunsaajilla on mahdollisuus valita kilpailuun perustuvilla markkinoilla olevia tarjouksia ja heille annetaan vähintään neljännesvuosittain suoraan tietoa kilpailuun perustuvilla markkinoilla saatavilla olevista tarjouksista ja säästöistä, erityisesti dynaamisen hinnan sähköntoimituksista, ja niiden avulla on varmistettava, että heitä autetaan siirtymisessä markkinapohjaisten tarjousten käyttöön;
- f) niiden avulla on varmistettava, että 19 ja 21 artiklan nojalla kaikilla tällaisten julkisten toimien edunsaajilla on oikeus saada ja heille tarjotaan älymittareita, jotka asennetaan ilman asiakkaille koituvia alkuvaiheen lisäkustannuksia, ja että heille tiedotetaan suoraan mahdollisuudesta asennuttaa älymittareita ja annetaan tarvittavaa apua;
- g) ne eivät saa johtaa suoriin ristisubventioihin niiden asiakkaiden, joiden sähköntoimitusten hinnat määräytyvät vapailla markkinoilla, ja niiden asiakkaiden, joiden sähköntoimitusten hintoja säännellään, välillä.

8. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava 3 ja 6 kohdan mukaisesti toteutetut toimenpiteet komissiolle kuukauden kuluessa niiden hyväksymisestä, ja ne saavat soveltaa toimenpiteitä välittömästi. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, miksi asetettua tavoitetta ei ole voitu saavuttaa riittävän tehokkaasti muilla keinoilla, miten varmistetaan 4 ja 7 kohdassa säädettyjen vaatimusten noudattaminen ja mitä vaikutuksia ilmoitetuilla toimenpiteillä on kilpailuun. Ilmoituksessa on kuvattava toimenpiteiden edunsaajat ja toimenpiteiden kesto ja niiden kohteena olevien kotitalousasiakkaiden lukumäärä ja selitettävä, miten säännellyt hinnat on määritetty.

9. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2022 ja 1 päivänä tammikuuta 2025 kertomukset, joissa käsitellään tämän artiklan täytäntöönpanoa sekä tämän artiklan nojalla toteutettujen julkisten toimien tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta ja arvioidaan edistymistä toimittajien välisen tehokkaan kilpailun saavuttamisesta ja siirtymisestä markkinapohjaisiin hintoihin. Säännellyt hintoja 6 kohdan mukaisesti soveltavien jäsenvaltioiden on raportoitava 7 kohdassa säädettyjen edellytysten noudattamisesta, mukaan lukien siitä, miten toimittajat, jotka ovat velvollisia soveltamaan tällaisia toimia, noudattavat niitä, sekä säänneltyjen hintojen vaikutuksesta kyseisten toimittajien taloustilanteeseen.

10. Komissio tarkastelee 31 päivään joulukuuta 2025 mennessä tämän artiklan täytäntöönpanoa sähkön markkinapohjaisen vähittäishinnoittelun saavuttamiseksi ja antaa siitä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen sekä sen yhteydessä tai sen jälkeen tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen. Lainsäädäntöehdotukseen voi sisältyä säänneltyjen hintojen päättymispäivä.

*6 artikla***Kolmansien osapuolten pääsy verkkoon**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota voidaan soveltaa kaikkiin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 59 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.
2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämislle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 9 artiklan säännökset. Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on varmistettava, että näitä kriteereitä sovelletaan johdonmukaisesti ja että verkon käyttäjä, jolta pääsy on evätty, voi turvautua vaihtoehtoiseen riitojenratkaisumenettelyyn. Sääntelyviranomaisen on myös varmistettava, että verkkoon pääsyn epäämisen yhteydessä siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa merkityksellisiä tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Nämä tiedot on annettava aina, kun latauspisteiden käyttöoikeus on evätty. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.
3. Tätä artiklaa sovelletaan myös kansalaisten energiayhteisöihin, jotka hallinnoivat jakeluverkkoja.

*7 artikla***Erilliset linjat**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta
  - a) kaikilla jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla tuottajilla ja sähkön toimittajilla on mahdollisuus toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä omiin tiloihinsa ja omille tytäryrityksilleen ja asiakkailleen ilman, että niihin sovelletaan kohtuuttomia hallinnollisia menettelyjä tai kustannuksia;
  - b) kaikilla asiakkailta jäsenvaltion alueella on mahdollisuus saada yksittäin tai yhdessä sähkötoimituksia tuottajilta ja sähkön toimittajilta erillisen linjan välityksellä.
2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava perusteet, joita sovelletaan erillisten linjojen rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Näiden perusteiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä.
3. Mahdollisuus toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ei vaikuta mahdollisuuteen tehdä sähköä koskevia sopimuksia 6 artiklan mukaisesti.
4. Jäsenvaltiot voivat myöntää erillisen linjan rakentamislupia, jollei verkkoon pääsyä evätä, jos se on aiheellista 6 artiklan perusteella, tai jollei aloiteta riitojenratkaisumenettelyä 60 artiklan mukaisesti.
5. Jäsenvaltiot voivat evätä erillisen linjan rakentamisluvan, jos luvan myöntäminen häittäisi 9 artiklan mukaisia julkisen palvelun velvoitteita koskevien säännösten soveltamista. Epäämislle on esitettävä asianmukaiset perustelut.

*8 artikla***Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta**

1. Uuden tuotantokapasiteetin rakentamiseksi jäsenvaltioiden on otettava käyttöön lupamenettely, jota on sovellettava puolueettomien, avointen ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava perusteet, joita sovelletaan tuotantokapasiteetin rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Jäsenvaltioiden on asianmukaisia perusteita määrittäessään otettava huomioon seuraavat tekijät:
  - a) sähköverkon, laitteistojen ja niihin liittyvien laitteiden turvallisuus ja varmuus;
  - b) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden suojeleminen;
  - c) ympäristönsuojeleminen;

- d) maankäyttö ja laitosten sijaintipaikan valinta;
  - e) julkisten maa-alueiden käyttö;
  - f) energiatehokkuus;
  - g) primaaristen energialähteiden luonne;
  - h) hakijan erityisominaisuudet, kuten tekniset, taloudelliset ja rahoituskelliset valmiudet;
  - i) 9 artiklan mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden noudattaminen;
  - j) tuotantokapasiteetin osuus sen unionin kokonaistavoitteen saavuttamisessa, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus unionin energian kokonaisloppukulutuksesta on vähintään 32 prosenttia vuonna 2030 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin EU 2018/2001⁽¹⁹⁾ 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla;
  - k) tuotantokapasiteetin osuus päästöjen vähentämisessä; ja
  - l) uuden tuotantokapasiteetin rakentamisen vaihtoehdot, kuten kulutusjouktoon liittyvät ratkaisut ja energian varastointi.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pienimuotoista ja/tai hajautettua tuotantoa varten on erityisiä, yksinkertaistettuja ja virtaviivaistettuja lupamenettelyjä, joissa otetaan huomioon kyseisen tuotannon rajoitettu koko ja mahdollinen vaikutus.

Jäsenvaltiot voivat vahvistaa suuntaviivoja erityistä lupamenettelyä varten. Sääntelyviranomaisten tai muiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten, mukaan lukien suunnitteluviranomaisten, on tarkasteltava kyseisiä suuntaviivoja, ja ne voivat suositella niihin muutoksia.

Jos jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön erityistä maankäyttöä koskevia lupamenettelyjä, joita sovelletaan merkittäviin uusiin infrastruktuurihankkeisiin tuotantokapasiteetin alalla, jäsenvaltioiden on tapauksen mukaan sisällytettävä uuden tuotantokapasiteetin rakentaminen kyseisten menettelyjen soveltamisalaan ja pantava ne täytäntöön syrjimättömällä tavalla ja asianmukaisessa määräjässä.

4. Lupamenettelyt ja perusteet on julkistettava. Hakijoille on ilmoitettava luvan epäämisen syyt. Syiden on oltava puolueettomia, syrjimättömiä, aiheellisia ja asianmukaisesti perusteltuja. Hakijoilla on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen.

9 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että sähköalan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että sähköalalla saadaan aikaan kilpailuun perustuvat, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat, eivätkä jäsenvaltiot saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvoitteiden suhteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Jäsenvaltiot voivat SEUT-sopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 106 artiklan täysimääräisesti huomioon ottaen asettaa sähköalalla toimiville yrityksille yleisen taloudellisen edun nimissä julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea varmuutta, mukaan lukien toimitusvarmuus, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, mukaan lukien energiatehokkuus, uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia ja ilmastonuojelu. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltäviä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että unionin sähköalan yritykset voivat tarjota kansallisille kuluttajille palvelujaan tasapuolisesti. Sähkötoimitusten hinnoittelua koskevien julkisen palvelun velvoitteiden on oltava tämän direktiivin 5 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisia.

3. Jos jäsenvaltio myöntää tämän artiklan 2 kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämistä tai 27 artiklassa säädetyn yleispalvelun tarjoamisesta rahallisen korvauksen, muunlaisia korvauksia ja yksinoikeuksia, tämä on toteutettava syrjimättömällä ja avoimella tavalla.

4. Jäsenvaltioiden on saattaessaan tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään ilmoitettava komissiolle kaikki yleispalveluvelvoitteen ja julkisen palvelun velvoitteiden, mukaan lukien kuluttajansuoja ja ympäristönsuojelu, täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista näitä toimenpiteitä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

5. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta tämän direktiivin 6, 7 ja 8 artiklaa, sikäli kuin niiden soveltaminen estäisi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, joka olisi ristiriidassa unionin etujen kanssa. Unionin etuihin kuuluu muun muassa kilpailu asiakkaita SEUT 106 artiklan ja tämän direktiivin mukaisesti.

III LUKU

KULUTTAJIEN VAIKUTUSMAHDOLLISUDET JA KULUTTAJANSUOJA

10 artikla

Sopimuserusteiset perusoikeudet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla loppuasiakkailta on oikeus valita toimittajansa kiinnostuneiden joukosta riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa tällä on toimilupa, jos toimittaja noudattaa sovellettavia kauppaa ja tasehallintaa koskevia sääntöjä. Jäsenvaltioiden on näin ollen toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hallinnolliset menettelyt eivät syrji toimittajia, joilla jo on toimilupa toisessa jäsenvaltiossa.

2. Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien unionin sääntöjen ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU⁽²⁰⁾ ja neuvoston direktiivin 93/13/ETY⁽²¹⁾ soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkailta on tämän artiklan 3–12 kohdassa säädetyt oikeudet.

3. Loppuasiakkailta on oikeus tehdä toimittajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:

- a) toimittajan nimi ja osoite;
- b) tarjottavat palvelut, tarjottavien palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika;
- c) tarjottavat ylläpitopalvelutyypit;
- d) menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista, ylläpitomaksuista sekä yhdistetyistä tuotteista tai palveluista;
- e) sopimuksen kesto sekä sopimuksen ja palvelujen, mukaan lukien tuotteet tai palvelut, jotka on yhdistetty näihin palveluihin, uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot sekä se, voidaanko sopimus irtisanoa maksutta;
- f) mahdollinen korvaus ja hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos palvelun laatu ei ole sovitun tasoinen, mukaan lukien virheellinen tai viivästynyt laskutus;
- g) menetelmä, jonka avulla aloitetaan tuomioistuinten ulkopuolinen riitosenratkaisumenettely 26 artiklan mukainen;
- h) tiedot kuluttajien oikeuksista, mukaan lukien tiedot valitusten käsittelystä ja kaikki tässä kohdassa tarkoitettavat tiedot, jotka esitetään selvästi laskussa tai sähköalan yrityksen verkkosivustolla.

Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot on joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, tiedot tässä kohdassa säädetyistä asioista on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä.

Loppuasiakkaille annetaan yhteenveto keskeisistä sopimusehdoista näkyvästi ja ytimekkäällä ja yksinkertaisella kielellä.

4. Loppuasiakkaille on annettava ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja niille on tiedotettava niiden oikeudesta irtisanoa sopimus saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Toimittajien on ilmoitettava avoimella ja ymmärrettävällä tavalla loppuasiakkailleen suoraan toimitushintojen muutokset sekä muutoksen syyt,

⁽²⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

⁽²¹⁾ Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista (EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29).

edellytykset ja laajuus asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ja kotitalousasiakkaiden kohdalla kuukautta ennen ajankohtaa, jona muutokset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat voivat vapaasti irtisanoa sopimuksen, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja tai toimitushinnan muutoksia, joista toimittaja on niille ilmoittanut.

5. Toimittajien on annettava loppuasiakkaille avoimet tiedot liittymiin sekä sähköpalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista.

6. Toimittajien on annettava loppuasiakkaiden valita useista eri maksutavoista. Maksutavat eivät saa olla perusteettomasti syrjiviä eri asiakkaiden välillä. Maksuissa maksutapojen tai ennakkomaksujärjestelmien vuoksi olevien mahdollisten erojen on oltava puolueettomia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia, eivätkä ne saa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 ⁽²³⁾ 62 artiklan mukaisesti ylittää suoria kustannuksia, joita maksunsaajalle on aiheutunut tietyn maksutavan tai ennakkomaksujärjestelmän käytöstä.

7. Edellä olevan 6 kohdan mukaisesti kotitalousasiakkaat, joilla on mahdollisuus käyttää ennakkomaksujärjestelmiä, eivät saa joutua epäedulliseen asemaan ennakkomaksujärjestelmien vuoksi.

8. Toimittajien on tarjottava loppuasiakkaille oikeudenmukaiset ja avoimet yleiset ehdot, jotka on esitettävä selvällä ja yksiselitteisellä kielellä, eikä niihin saa sisältyä sopimuksen ulkopuolisia esteitä asiakkaiden oikeuksien toteutumiseksi, kuten kohtuuttoman laajaa sopimusaineistoa. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä.

9. Loppuasiakkailla on oikeus toimittajiltaan saamansa palvelun ja valitusten käsittelyn hyvään tasoon. Toimittajien on käsiteltävä valitukset yksinkertaisesti, oikeudenmukaisesti ja ripeästi.

10. Kun loppuasiakkaat kuuluvat 27 artiklan perusteella annettujen jäsenvaltioiden säädösten nojalla yleispalvelun piiriin, niille on ilmoitettava niiden yleispalvelua koskevista oikeuksista.

11. Toimittajien on annettava kotitalousasiakkaille riittävät tiedot toimista, jotka ovat vaihtoehtoisia sähköntoimituksen keskeyttämiselle, riittävän ajoissa ennen suunniteltua keskeyttämistä. Tällaiset vaihtoehtoiset toimet voivat liittyä lähteisiin, joista saa tukea sähköntoimituksen keskeyttämisen välttämiseksi, ennakkomaksujärjestelmiin, energiakatselmuksiin, energia-alan konsultointipalveluihin, vaihtoehtoisiin maksusuunnitelmiin, velkaneuvontaan tai sähköntoimituksen keskeyttämisen lykkäämiseen, eikä niistä saisi aiheutua ylimääräisiä kustannuksia asiakkaille, joita sähköntoimituksen keskeyttäminen koskee.

12. Toimittajien on annettava loppuasiakkaille tasoitusloppulasku toimittajan vaihduttua viimeistään kuuden viikon kuluttua tällaisesta toimittajan vaihtumisesta.

11 artikla

Oikeus dynaamisen hinnan sähkö sopimukseen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat voivat kansallisen sääntelykehyksen perusteella tarjota dynaamisen hinnan sähkö sopimuksia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ne loppuasiakkaat, joille on asennettu älymittari, voivat pyytää dynaamisen sähkön hintasopimuksen tekemistä vähintään yhdeltä toimittajalta ja jokaiselta toimittajalta, jolla on enemmän kuin 200 000 loppuasiakasta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat toimittajilta täydelliset tiedot tällaisten dynaamisen hinnan sähkö sopimusten tarjoamista mahdollisuuksista, kustannuksista ja riskeistä, ja niiden on varmistettava, että toimittajien edellytetään antavan tämän mukaisesti tietoja loppuasiakkaille, muun muassa siitä, että asianmukaisen sähkömittarin on oltava asennettuna. Sääntelyviranomaisten on seurattava markkinoiden kehitystä ja arvioitava riskit, joita uusista tuotteista ja palveluista saattaa aiheutua, sekä puututtava väärinkäytöksiin.

3. Toimittajien on saatava kultakin loppuasiakkaalta suostumus ennen dynaamiseen sähkön hintasopimukseen vaihtamista.

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015, s. 35).

4. Jäsenvaltioiden tai niiden sääntelyviranomaisten on seurattava vähintään kymmenen vuoden ajan siitä, kun dynaamisen hinnan sähkö sopimukset tulevat saataville, tällaisten sopimusten pääasiallisia kehityssuuntia, mukaan lukien tarjoukset markkinoilla ja vaikutukset kuluttajien laskuihin, ja erityisesti hintojen vaihtelua, ja niiden on julkaistava vuosittain tätä koskeva kertomus.

12 artikla

Oikeus vaihtamiseen ja säännöt vaihtamiseen liittyvistä maksuista

1. Toimittajan tai aggregointia harjoittavan markkinaosapuolen vaihtaminen on toteutettava mahdollisimman lyhyessä ajassa. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaalla, joka haluaa sopimusehtoja noudattaen vaihtaa toimittajaa tai aggregointia harjoittavaa markkinaosapuolta, on oikeus vaihtoon korkeintaan kolmen viikon kuluessa pyynnön esittämisestä. Viimeistään vuonna 2026 tekninen prosessi toimittajan vaihtamiseksi saa kestää enintään 24 tuntia ja sen on oltava mahdollinen kaikkina arkipäivinä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ainakaan kotitalousasiakkailta ja pieniltä yrityksiltä ei peritä vaihtamiseen liittyviä maksuja.

3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että toimittajat tai aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet perivät asiakkailta sopimuksen irtisanomisesta maksun, kun nämä asiakkaat vapaaehtoisesti sanovat irti määräaikaisen vakiohintaisen sähkötoimitussopimuksen ennen määräajan päättymistä, mikäli tällainen maksu on osa sopimusta, jonka asiakas on tehnyt vapaaehtoisesti, ja tällaisesta maksusta on tiedotettu selvästi asiakkaalle ennen sopimuksen tekemistä. Tällaisten maksujen on oltava oikeasuhteisia, eivätkä ne saa ylittää asiakkaan sopimuksen irtisanomisesta toimittajalle tai aggregointia harjoittavalle markkinaosapuolelle aiheutuvaa suoraa taloudellista tappiota, mukaan lukien kustannukset mahdollisista yhdistetyistä investoinneista tai asiakkaalle osana sopimusta jo toimitetuista palveluista. Toimittajalla tai aggregointia harjoittavalla markkinaosapuolella on todistustaakka suorasta taloudellisesta tappiosta, ja sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on seurattava sopimuksen irtisanomismaksujen hyväksyttävyyttä.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeus vaihtaa toimittajaa tai aggregointia harjoittavaa markkinaosapuolta turvataan kustannusten, aiheutuvan vaivannäön ja tarvittavan ajan osalta syrjimättömästi kaikille asiakkaille.

5. Kotitalousasiakkaille on annettava oikeus osallistua kollektiivisiin vaihtojärjestelmiin. Jäsenvaltioiden on poistettava kaikki kollektiivisten vaihtojen sääntelyesteet tai hallinnolliset esteet ja tarjottava puitteet, jotka takaavat kuluttajien parhaan mahdollisen suojelun mahdollisten väärinkäytösten välttämiseksi.

13 artikla

Aggregointisopimus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on vapaus ostaa ja myydä muita sähköalan palveluja, aggregointi mukaan lukien, kuin toimitusta riippumatta näiden sähkötoimitussopimuksesta ja näiden valitsemasta sähköalan yrityksestä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos loppuasiakas haluaa tehdä aggregointisopimuksen, loppuasiakas on siihen oikeutettu ilman suostumusta sähköalan yrityksiltään.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet antavat asiakkaille täydelliset tiedot näille tarjoamiensa sopimusten ehdoista.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkailta on oikeus saada kaikki asiaankuuluvat kulutusjoustoja koskevat tiedot tai tiedot toimitetusta ja myydystä sähköstä maksutta vähintään kerran laskutuskautta kohti, jos asiakas sitä pyytää.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut oikeudet turvataan kustannusten, aiheutuvan vaivannäön tai tarvittavan ajan osalta syrjimättömästi kaikille loppuasiakkaille. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että toimittaja ei sovelle asiakkaisiinsa syrjiviä teknisiä ja hallinnollisia vaatimuksia, menettelyjä tai maksuja sen perusteella, onko näillä sopimus aggregointia harjoittavan markkinaosapuolen kanssa.

14 artikla

Vertailuvälineet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ainakin kotitalousasiakkailta ja mikroyrityksillä, joiden odotettu vuosikulutus on alle 100 000 kWh, on maksutta käytettävissään vähintään yksi väline toimittajien tarjouten, mukaan lukien dynaamisen hinnan sähkösopimuksia koskevat tarjoukset, vertailuun. Asiakkaille on tiedotettava tällaisten välineiden saatavuudesta laskuissa tai niiden mukana taikka muilla keinoin. Välineiden on täytettävä ainakin seuraavat vaatimukset:
  - a) niiden on oltava riippumattomia markkinaosapuolista, ja niillä on varmistettava, että sähköalan yrityksiä kohdellaan yhdenvertaisesti hakutuloksissa;
  - b) niistä on käytävä selvästi ilmi välineiden omistaja sekä niiden ylläpitämisestä ja valvonnasta vastaava luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö sekä tiedot siitä, miten välineet rahoitetaan;
  - c) niissä on asetettava selkeitä ja puolueettomia kriteereitä, joiden perusteella vertailu on määrä tehdä, mukaan lukien palvelut, ja julkistettava kyseiset kriteerit;
  - d) niissä on käytettävä selkeää ja yksiselitteistä kieltä;
  - e) niissä on annettava täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja sekä ilmoitettava viimeisin päivitysjankkohta;
  - f) niiden on oltava vammaisten henkilöiden saavutettavissa siten, että ne ovat havaittavia, hallittavia, ymmärrettäviä ja toimintavarmoja;
  - g) niiden on tarjottava tehokas menettely julkaistujen tarjouten vääristä tiedoista ilmoittamiseen; ja
  - h) niissä on tehtävä vertailuja siten, että pyydettyjen henkilötietojen määrä rajataan siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen vertailua varten.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään yksi väline kattaa markkinat kokonaisuudessaan. Jos useampi väline kattaa markkinat, kyseisten välineiden on sisällettävä mahdollisimman kattava valikoima sähkötarjouksia, jotka kattavat merkittävän osan markkinoista, ja jos kyseiset välineet eivät täysin kata markkinoita, tämä on ilmoitettava selvästi ennen tulosten esittämistä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen välineiden ylläpitämisestä voi vastata mikä tahansa taho, myös yksityiset tahot taikka viranomaiset tai julkiset elimet.
3. Jäsenvaltioiden on nimitettävä toimivaltainen viranomainen, joka vastaa luotettavuusmerkkien antamisesta 1 kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttävälle vertailuvälineille ja sen varmistamisesta, että luotettavuusmerkin saaneet vertailuvälineet täyttävät jatkuvasti 1 kohdassa vahvistetut vaatimukset. Kyseisen viranomaisen on oltava riippumaton markkinaosapuolista ja vertailuvälineiden ylläpitäjästä.
4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että luotettavuusmerkin saaneisiin 1 kohdassa tarkoitettuihin vertailuvälineisiin sisältyy toimittajien tarjoamien palvelujen luonnetta koskevat vertailukriteerit.
5. Mille tahansa markkinaosapuolten tarjouksia vertailevalle välineelle on saatava hakea tämän artiklan mukaista luotettavuusmerkkiä vapaaehtoiselta ja syrjimättömältä pohjalta.
6. Poiketen siitä, mitä 3 ja 5 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää olla säätämättä luotettavuusmerkkien antamisesta vertailuvälineille, jos viranomainen tai julkinen elin tarjoaa käyttöön 1 kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttävän vertailuvälineen.

15 artikla

Aktiiviset asiakkaat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkailta on oikeus toimia aktiivisina asiakkaina ilman niihin kohdistuvia kohtuuttomia tai syrjiviä teknisiä vaatimuksia, hallinnollisia vaatimuksia, menettelyjä ja maksuja, sekä verkkomaksuja, jotka eivät vastaa kustannuksia.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että
  - a) aktiivisilla asiakkailta on oikeus toimia joko suoraan tai aggregoinnin välityksellä;
  - b) aktiivisilla asiakkailta on oikeus myydä itse tuottamaansa sähköä, myös tekemällä sähkönhankintasopimuksia;

- c) aktiivisilla asiakkailta on oikeus osallistua joustoa ja energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin;
- d) aktiivisilla asiakkailta on oikeus siirtää toimintaansa tarvittavien laitteistojen hallinnointi kolmannen osapuolen hoidettavaksi, asennus, käyttö, tiedonkäsittely ja ylläpito mukaan lukien, ilman että kolmas osapuoli katsotaan aktiiviseksi asiakkaaksi;
- e) aktiivisilta asiakkailta peritään kustannuksia vastaavia, avoimia ja syrjimättömiä verkkomaksuja, joissa eritellään verkkoon syötetty ja verkosta kulutettu sähkö, tämän direktiivin 59 artiklan 9 kohdan ja asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklan mukaisesti varmistetaan, että nämä osallistuvat asianmukaisella ja tasapainoisella tavalla sähkön tuottamista, jakelua ja kulutusta koskevan järjestelmän kokonaiskustannuksiin;
- f) aktiivisilla asiakkailta on taloudellinen vastuu sähköverkossa aiheuttamistaan tasepoikkeamista; tämän osalta niiden on toimittava tasevastaavina tai siirrettävä tasevastuunsa asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklan mukaisesti.

3. Jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä voidaan soveltaa erilaisia säännöksiä yksittäisille ja yhdessä toimiville aktiivisille asiakkaille edellyttäen, että kaikkia tämän artiklan mukaisia oikeuksia ja velvoitteita sovelletaan kaikkiin aktiivisiin asiakkaisiin. Yhdessä toimivien aktiivisten asiakkaiden erilaisen kohtelun on oltava oikeasuhteista ja asianmukaisesti perusteltua.

4. Jäsenvaltiot, joilla on olemassa olevia järjestelmiä, joissa ei eritellä verkkoon syötettyä sähköä ja verkosta kulutettua sähköä, eivät saa myöntää tällaisten järjestelmien mukaisia uusia oikeuksia 31 päivän joulukuuta 2023 jälkeen. Olemassa olevien järjestelmien piiriin kuuluvilla asiakkailta on joka tapauksessa oltava mahdollisuus valita milloin tahansa verkkomaksujen laskentaperusteeksi uusi järjestelmä, jossa eritellään verkkoon syötetty sähkö ja verkosta käytetty sähkö.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

- a) energiavaraston omistavilla aktiivisilla asiakkailta on oikeus verkkoliitántään kohtuullisen ajan kuluessa pyynnöstä, jos kaikki tarvittavat edellytykset, kuten tasevastuu ja asianmukainen mittaus, täyttyvät;
- b) energiavaraston omistavilta aktiivisilta asiakkailta ei peritä kaksinkertaisia maksuja, mukaan lukien verkkomaksut, varastoidusta sähköstä, joka säilyy asiakkaiden tiloissa, tai asiakkaiden tarjotessa joustopalveluja verkonhaltijoille;
- c) energiavaraston omistaviin aktiivisiin asiakkaisiin ei sovelleta kohtuuttomia lupavaatimuksia tai maksuja;
- d) energiavaraston omistavat aktiiviset asiakkaat saavat tarjota samanaikaisesti useita palveluja, jos se on teknisesti mahdollista.

16 artikla

Kansalaisten energiayhteisöt

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä kansalaisten energiayhteisöt mahdollistavasta sääntelykehiksestä, jolla varmistetaan, että

- a) osallistuminen kansalaisten energiayhteisöön on avointa ja vapaaehtoista;
- b) kansalaisten energiayhteisön jäsenet tai osakkaat ovat oikeutettuja lähtemään yhteisöstä, jolloin sovelletaan 12 artiklaa;
- c) kansalaisten energiayhteisön jäsenet tai osakkaat eivät menetä oikeuksiaan eivätkä välty velvoitteiltaan kotitalousasiakkaina tai aktiivisina asiakkaina;
- d) sääntelyviranomaisen arvioimaa oikeudenmukaista korvausta vastaan asiaankuuluvat jakeluverkonhaltijat tekevät yhteistyötä kansalaisten energiayhteisöjen kanssa helpottaakseen kansalaisten energiayhteisöjen sisäisiä sähkönsiirtoja;
- e) kansalaisten energiayhteisöihin sovelletaan syrjimättömiä, oikeudenmukaisia, oikeasuhteisia ja avoimia menettelyjä ja maksuja, myös rekisteröinnin ja toimilupien osalta, ja niiltä peritään avoimia, syrjimättömiä ja kustannuksia vastaavia verkkomaksuja asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklan mukaisesti varmistetaan, että ne osallistuvat asianmukaisella ja tasapainoisella tavalla järjestelmän kokonaiskustannusten jakoon.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää kansalaisten energiayhteisöt mahdollistavassa sääntelykehyksessä, että
  - a) osallistuminen kansalaisten energiayhteisöihin on avointa yli rajojen;
  - b) kansalaisten energiayhteisöillä on oikeus omistaa, perustaa, ostaa tai vuokrata jakeluverkkoja ja hallinnoida niitä itsenäisesti tämän artiklan 4 kohdassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;
  - c) kansalaisten energiayhteisöihin sovelletaan 38 artiklan 2 kohdassa säädettyjä vapautuksia.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että
  - a) kansalaisten energiayhteisöillä on syrjimätön pääsy kaikille sähkömarkkinoille joko suoraan tai aggregoinnin välityksellä;
  - b) kansalaisten energiayhteisöjä kohdellaan syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla, kun kyse on niiden toiminnasta, oikeuksista ja velvoitteista loppuasiakkaina, tuottajina, toimittajina, jakeluverkonhaltijoina tai aggregointia harjoittavina markkinaosapuolina;
  - c) kansalaisten energiayhteisöillä on taloudellinen vastuu sähköverkossa aiheuttamistaan tasepoikkeamista; tämän osalta niiden on toimittava tasevastaavina tai siirrettävä tasevastuunsa asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklan mukaisesti;
  - d) kansalaisten energiayhteisöjä kohdellaan itse tuottamansa sähkön kulutuksen osalta aktiivisina asiakkaina 15 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaisesti;
  - e) kansalaisten energiayhteisöillä on oikeus järjestää kansalaisten energiayhteisön sisällä yhteisön omistamissa tuotantoyksiköissä tuotetun sähkön jakaminen, jollei tässä artiklassa säädetystä muista edellytyksistä muuta johdu ja jos yhteisön jäsenten oikeudet ja velvoitteet loppuasiakkaina säilyvät.

Kun sähköä jaetaan, ensimmäisen alakohdan e alakohdan sovellettaessa, tämä ei saa rajoittaa sovellettavia verkkomaksuja, tariffeja ja muita maksuja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen kehittämän hajautettujen energiavarojen avoimen kustannus-hyötyanalyysin mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää myöntää kansalaisten energiayhteisöille oikeuden hallinnoida jakeluverkkoja niiden omalla toiminta-alueella ja määrittää asiaankuuluvat menettelyt, sanotun kuitenkin rajoittamatta IV luvun säännösten tai muiden jakeluverkonhaltijoihin sovellettavien sääntöjen ja määräysten soveltamista. Jos tällainen oikeus myönnetään, jäsenvaltioiden on varmistettava, että
  - a) kansalaisten energiayhteisöillä on oikeus tehdä verkkonsa käytöstä sopimus sen asiaankuuluvan jakeluverkonhaltijan tai siirtoverkonhaltijan kanssa, johon niiden verkko on liitetty;
  - b) kansalaisten energiayhteisöihin sovelletaan asianmukaisia verkkomaksuja niiden verkon ja kansalaisten energiayhteisön ulkopuolisen jakeluverkon välisissä liitännäiskohdissa ja että tällaisissa verkkomaksuissa eritellään jakeluverkkoon syötetty sähkö ja kansalaisten energiayhteisön ulkopuolisesta jakeluverkosta kulutettu sähkö 59 artiklan 7 kohdan mukaisesti;
  - c) kansalaisten energiayhteisöt eivät syrji asiakkaita, jotka pysyvät liitettyinä jakeluverkkoon, eivätkä aiheuta näille haittaa.

17 artikla

Kulutusjousto aggregoinnin välityksellä

1. Jäsenvaltioiden on sallittava osallistuminen kulutusjoustoan aggregoinnin välityksellä ja edistettävä sitä. Jäsenvaltioiden on sallittava, että loppuasiakkaat, mukaan lukien kulutusjoustoan aggregoinnin välityksellä tarjoavat loppuasiakkaat, osallistuvat tuottajien rinnalla syrjimättömästi kaikille sähkömarkkinoille.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat lisäpalveluja hankkiessaan kohtelevat kulutusjoustoan aggregoinnin välityksellä tarjoavia markkinaosapuolia tuottajien rinnalla syrjimättömästi niiden teknisten valmiuksien mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden asiaa koskeva sääntelykehys sisältää vähintään seuraavat osatekijät:
  - a) kunkin aggregointia harjoittavan markkinaosapuolen, myös riippumattomien aggregaattoreiden, oikeus tulla sähkömarkkinoille ilman muiden markkinaosapuolten suostumusta;

- b) syrjimättömät ja avoimet säännöt, joissa täsmennetään selkeästi kaikkien sähköalan yritysten ja asiakkaiden tehtävät ja vastualueet;
- c) sellaiset syrjimättömät ja avoimet säännöt ja menettelyt tietojen vaihtamiselle aggregointia harjoittavien markkinaosapuolten ja muiden sähköalan yritysten kesken, joilla turvataan tietojen helppo saatavuus tasavertaisin ja syrjimättömin perustein sekä kaupallisesti arkaluonteisten tietojen ja asiakkaiden henkilötietojen suojaaminen kaikilta osin;
- d) aggregointia harjoittavien markkinaosapuolten velvollisuus olla taloudellisesti vastuussa sähköverkossa aiheuttamistaan tasepoikkeamista; tämän osalta niiden on toimittava tasevastaavina tai siirrettävä tasevastuunsa asetuksen (EU) 2019/943 5 artiklan mukaisesti;
- e) säännös, jonka mukaan loppuasiakkaisiin, joilla on sopimus riippumattomien aggregaattoreiden kanssa, ei saa kohdistua toimittajien taholta aiheuttomia maksuja tai seuraamuksia tai muita aiheuttomia sopimuksellisia rajoituksia;
- f) aggregointia harjoittavien markkinaosapuolten ja muiden markkinaosapuolten välinen riitojenratkaisumenettely, mukaan lukien tasepoikkeamia koskevat vastuukysymykset.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia sähköalan yrityksiä tai osallistuvia loppuasiakkaita maksamaan taloudellista korvausta muille markkinaosapuolille tai markkinaosapuolten tasevastaavalle, jos kulutusjoustopäivä vaikuttaa suoraan näihin markkinaosapuoliin tai tasevastaaviin. Tällaiset taloudelliset korvaukset eivät saa luoda estettä aggregointia harjoittavien markkinaosapuolten markkinoille pääsyyllä tai estettä joustolle. Tällaisissa tapauksissa taloudellinen korvaus on rajattava tiukasti niin, että sillä katetaan ainoastaan osallistuvien asiakkaiden toimittajille tai toimittajien tasevastaavalle kulutusjoustopäivän aikana aiheutuneet kustannukset. Korvauksen laskentamenetelmässä voidaan ottaa huomioon riippumattomista aggregaattoreista aiheutuvat hyödyt muille markkinaosapuolille, ja tällöin aggregaattorit tai osallistuvat asiakkaat voidaan velvoittaa maksamaan osuus tällaisesta korvauksesta, mutta ainoastaan jos ja siinä määrin kuin kaikille toimittajille, asiakkaille ja näiden tasevastaaville koituvat hyödyt eivät ylitä näille aiheutuneita suoria kustannuksia. Sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on hyväksyttävä laskentamenetelmä.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaiset tai, jos niiden kansallinen oikeusjärjestelmä sitä edellyttää, siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat määrittävät tiiviissä yhteistyössä markkinaosapuolten ja loppuasiakkaiden kanssa kyseisten markkinoiden teknisten ominaisuuksien ja kulutusjoustopäivän valmiuksien perusteella tekniset vaatimukset kulutusjoustopäivän osallistumiseksi kaikilla sähkömarkkinoilla. Tällaisten vaatimusten on katettava aggregoitujen kuormien osallistuminen.

18 artikla

Laskut ja laskutustiedot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että laskut ja laskutustiedot ovat täsmällisiä, helposti ymmärrettäviä, selkeitä, ytimekkäitä ja käyttäjäystävällisiä ja että ne esitetään tavalla, joka helpottaa loppuasiakkaiden vertailumahdollisuuksia. Loppuasiakkaiden on pyynnöstä saatava selkeä ja ymmärrettävä selvitys siitä, mistä näiden lasku muodostuu, erityisesti jos laskut eivät perustu tosiasialliseen kulutukseen.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat kaikki laskunsa ja laskutustietonsa maksutta.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaille tarjotaan mahdollisuus saada laskut ja laskutustiedot sähköisinä sekä joustavia järjestelyjä varsinaista laskujen maksua varten.
4. Jos sopimuksessa määrätään myöhemmästä tuotteen tai hinnan muutoksesta taikka alennuksesta, muutoksesta tai alennuksesta sekä sen ajankohdasta on mainittava laskussa.
5. Jäsenvaltioiden on kuultava kuluttajajärjestöjä, kun ne harkitsevat muutoksia laskujen sisältöä koskeviin vaatimuksiin.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että laskut ja laskutustiedot täyttävät liitteessä I esitetyt vähimmäisvaatimukset.

19 artikla

Älykkäät mittausjärjestelmät

1. Energiatехokkuuden edistämiseksi ja loppuasiakkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, sääntelyviranomaisen on vahvasti suositeltava, että sähköalan yritykset ja muut markkinaosapuolet optimoivat sähkön käytön, muun muassa tarjoamalla energianhallintapalveluja, kehittämällä innovatiivisia hinnoittelumalleja ja ottamalla käyttöön erityisesti kuluttajien energianhallintajärjestelmien ja älykkäiden verkkojen kanssa yhteentoimivia älykkäitä mittausjärjestelmiä sovellettavien unionin tietosuojasääntöjen mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueella otetaan käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, jotka edistävät asiakkaiden aktiivista osallistumista sähkömarkkinoille. Tällaisten järjestelmien käyttöön ottamisesta voidaan tehdä kustannus-hyötyarvio, joka on toteutettava liitteessä II vahvistettuja periaatteita noudattaen.
3. Älykkäitä mittausjärjestelmiä käyttöön ottavien jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava toiminnalliset ja tekniset vähimmäisvaatimukset alueellaan käyttöön otettaville älykkäille mittausjärjestelmille 20 artiklan ja liitteen II mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava näiden älykkäiden mittausjärjestelmien yhteentoimivuus ja niiden kyky tuottaa tietoja kuluttajien energianhallintajärjestelmiä varten. Jäsenvaltioiden on tältä osin otettava asianmukaisesti huomioon saatavilla olevien sovellettavien standardien, myös yhteentoimivuuden mahdollistavien standardien, käyttö ja parhaat käytännöt sekä älykkäiden verkkojen kehittämisen ja sähkön sisämarkkinoiden kehittämisen tarkeys.
4. Älykkäitä mittausjärjestelmiä käyttöön ottavien jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat osallistuvat käyttöönoton kustannuksiin avoimesti ja syrjimättömästi, ja otettava samalla huomioon koko toimitusketjulle koituvat pitkän aikavälin hyödyt. Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on seurattava säännöllisesti tällaista käyttöönottoa alueellaan siten, että niillä on tieto kuluttajille koituneista hyödyistä.
5. Jos 2 kohdassa tarkoitettun kustannus-hyötyarvion perusteella esitetään kielteinen arvio älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tätä arviota tarkistetaan vähintään neljän vuoden välein tai useammin vastauksena merkittäviin muutoksiin taustaoletuksissa sekä vastauksena teknologian ja markkinoiden kehittymiseen. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ajantasaistetun kustannus-hyötyarvionsa tulos, kun se on saatavilla.
6. Älykkäitä mittausjärjestelmiä koskevia tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan tuleviin laitteisiin sekä laitteisiin, joilla korvataan vanhempia älymittareita. Älykkäät mittausjärjestelmät, jotka on jo asennettu tai joiden osalta "töiden alkaminen" alkoi ennen 4 päivää heinäkuuta 2019, voivat olla käytössä niiden käyttöajan ajan, mutta älykkäät mittausjärjestelmät, jotka eivät täytä 20 artiklan ja liitteessä II olevia vaatimuksia, eivät saa olla käytössä 5 päivän heinäkuuta 2031 jälkeen.

Tämän kohdan soveltamiseksi 'töiden aloittamisella' tarkoitetaan joko investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi on ajallisesti ensimmäinen. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Yrityskaupoissa 'töiden alkamisella' tarkoitetaan hankittuun laitokseen suoraan liittyvien omaisuususerien hankintahetkeä.

20 artikla

Älykkäiden mittausjärjestelmien toiminnot

Jos 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun kustannus-hyötyarvion perusteella esitetään myönteinen arvio älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta tai jos älykkäitä mittausjärjestelmiä otetaan järjestelmällisesti käyttöön 4 päivän heinäkuuta 2019 jälkeen, jäsenvaltioiden on otettava käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä eurooppalaisten standardien, liitteen II ja seuraavien vaatimusten mukaisesti:

- a) älykkäiden mittausjärjestelmien on mitattava tarkasti tosiasiallista sähkönkulutusta ja pystyttävä antamaan loppuasiakkaille tietoa todellisesta käyttöajasta. Vahvistetut aiempaa kulutusta koskevat tiedot on asetettava helposti ja suojatusti loppuasiakkaiden saataville ja näkyville pyynnöstä ja ilman lisäkustannuksia. Myös vahvistamattomat lähes reaaliaikaiset kulutustiedot on asetettava helposti ja suojatusti loppuasiakkaiden saataville ilman lisäkustannuksia standardoidun rajapinnan tai etäyhteyden välityksellä, jotta voidaan tukea automatisoituja energiategohkuusohjelmia, kulutusjoustoa ja muita palveluja;

- b) älykkäiden mittausjärjestelmien ja tiedonsiirron turvallisuuden on noudatettava asiaan kuuluvia turvallisuutta koskevia unionin sääntöjä, kun otetaan asianmukaisesti huomioon paras käytettävissä oleva tekniikka mahdollisimman korkeatasoisen kyberturvallisuuden varmistamiseksi samalla, kun huomioidaan kustannukset ja suhteellisuusperiaate;
- c) loppuasiakkaiden yksityisyydensuojan ja niiden tietoja koskevan tietosuojan on noudatettava asiaan kuuluvia tietosuojaa ja yksityisyydensuojaa koskevia unionin sääntöjä;
- d) mittareista vastaavien operaattoreiden on varmistettava, että verkkoon sähköä syöttävien aktiivisten asiakkaiden mittarit pystyvät ottamaan huomioon aktiivisten asiakkaiden tiloista verkkoon syötetyn sähkön;
- e) jos loppuasiakkaat sitä pyytävät, loppuasiakkaiden verkkoon syöttämää sähköä ja sähkönkulutusta koskevat tiedot on asetettava loppuasiakkaiden tai näiden puolesta toimivan kolmannen osapuolen saataville 24 artiklan nojalla hyväksytyjen täytäntöönpanosäädösten mukaisesti standardoidun tietoliikenne-rajapinnan tai etäyhteyden välityksellä helposti ymmärrettävässä muodossa, jotta nämä voivat vertailla tarjouksia tasapuolisesti;
- f) loppuasiakkaille on ennen älymittarin asentamista tai sen yhteydessä annettava asianmukaista neuvontaa ja tietoa, erityisesti mittareiden koko potentiaalin hyödyntämisestä mittarin lukemisen hallinnassa ja energiankulutuksen seurannassa sekä henkilötietojen keräämisestä ja käsittelystä sovellettavien unionin tietosuojasääntöjen mukaisesti;
- g) älykkäiden mittausjärjestelmien on mahdollistettava loppuasiakkaiden kulutuksen mittaaminen ja selvittäminen kansallisten markkinoiden tase selvitysjakson kanssa samalla aikaresoluutiolla.

Ensimmäisen alakohdan e alakohtaa sovellettaessa loppuasiakkaiden on voitava hakea mittaustietonsa tai siirtää ne toiselle osapuolelle ilman lisäkustannuksia unionin tietosuojasääntöjen mukaisen tietojen siirrettävyyttä koskevan oikeutensa mukaisesti.

21 artikla

Oikeus älymittariin

1. Jos 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kustannus-hyötyarvion perusteella on esitetty kielteinen arvio älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta ja älykkäitä mittausjärjestelmiä ei ole otettu järjestelmällisesti käyttöön, jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella loppuasiakkaalla on liitännäiskustannukset kattamalla oikeus saada pyynnöstä ja oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja kustannustehokkain ehdoin asennutettua tai tapauksen mukaan uusittua älymittari
  - a) jossa on, jos se on teknisesti toteutettavissa, 20 artiklassa tarkoitetut toiminnot tai vähimmäismäärä toimintoja, jotka jäsenvaltiot määrittelevät ja julkaisevat kansallisella tasolla ja liitteen II mukaisesti;
  - b) joka on yhteentoimiva ja pystyy tarjoamaan mittausinfrastruktuurin tarvittavan liitettävyyden kuluttajien energianhallintajärjestelmiin lähes reaaliaikaisesti.
2. Asiakkaan pyytäessä älymittaria 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on
  - a) varmistettava, että älymittarin asennusta pyytävälle loppuasiakkaalle esitettyssä tarjouksessa ilmoitetaan nimenomaisesti ja kuvaillaan selkeästi
    - i) toiminnot ja yhteentoimivuus, joita älymittarilla voidaan tukea, ja palvelut, jotka sillä ovat toteutettavissa, sekä hyödyt, jotka voivat olla realistisesti saavutettavissa kyseisellä älymittarilla kyseessä olevana ajankohtana;
    - ii) loppuasiakkaalle mahdollisesti aiheutuvat liitännäiskustannukset;
  - b) varmistettava, että älymittari asennetaan kohtuullisen ajan kuluessa ja viimeistään neljän kuukauden kuluttua asiakkaan pyynnöstä;
  - c) tarkasteltava säännöllisesti ja vähintään kahden vuoden välein liitännäiskustannuksia ja asetettava ne julkisesti saataville sekä seurattava näiden kustannusten kehittymistä teknologian kehittymisen ja mittausjärjestelmien mahdollisten parannusten johdosta.

22 artikla

Tavanomaiset mittarit

1. Jos loppuasiakkailla ei ole älymittareita, jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkailla toimitetaan käyttäjäkohtaiset tavanomaiset mittarit, jotka mittaavat tarkasti tosiasiallista kulutusta.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat voivat lukea tavanomaiset mittarinsa helposti joko suoraan tai välillisesti verkossa olevan tai muun asianmukaisen käyttöliittymän välityksellä.

23 artikla

Tiedonhallinta

1. Laatiessaan sääntöjä tiedonhallinnasta ja tietojen vaihtamisesta jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on täsmennettävä säännöt, jotka koskevat vaatimukset täyttävien osapuolten pääsyä loppuasiakkaan tietoihin tämän artiklan ja sovellettavan unionin lainsäädäntökehyksen mukaisesti. Tämän direktiivin soveltamiseksi tietoihin on katsottava sisältyvän mittaus- ja kulutustiedot sekä tiedot, joita asiakas tarvitsee toimittajan vaihtamiseen, kulutusjoustoon ja muihin palveluihin.
2. Jäsenvaltioiden on järjestettävä tiedonhallinta siten, että voidaan turvata tietojen toimiva ja suojattu saatavuus ja vaihtaminen sekä tietosuoja ja tietoturva.

Riippumatta siitä, mikä tiedonhallintamalli kussakin jäsenvaltiossa on käytössä, tiedonhallinnasta vastaavien osapuolten on annettava vaatimukset täyttävälle osapuolille pääsy loppuasiakkaan tietoihin 1 kohdan mukaisesti. Pyydettyjen tietojen olisi oltava vaatimukset täyttävien osapuolten saatavilla syrjimättömästi ja samanaikaisesti. Tietojen on oltava helposti käytettävissä ja tietoihin pääsyyn liittyvien menettelyjen julkisesti saatavilla.
3. Tätä direktiiviä sovellettaessa tietoihin pääsyä ja tietojen säilyttämistä koskevien sääntöjen on oltava asiaa koskevan unionin oikeuden mukaisia.

Tämän direktiivin puitteissa suoritettava henkilötietojen käsittely on toteutettava asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on valtuutettava ja sertifioitava tiedonhallinnasta vastaavat osapuolet tai soveltuvisissa tapauksissa valvottava niitä sen varmistamiseksi, että kyseiset osapuolet täyttävät tämän direktiivin vaatimukset.

Jäsenvaltiot voivat päättää vaatia, että tiedonhallinnasta vastaavat osapuolet nimittävät noudattamisen seurannasta vastaavat toimihenkilöt, jotka vastaavat niiden toimenpiteiden täytäntöönpanon seurannasta, joita kyseiset osapuolet toteuttavat turvatakseen tietojen syrjimättömän saatavuuden ja tämän direktiivin vaatimusten noudattamisen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 mukaisia tietosuojavastaavan tehtäviä.

Jäsenvaltiot voivat nimittää tämän direktiivin 35 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavia henkilöitä tai elimiä tämän kohdan mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

5. Loppuasiakkailla ei saa periä lisäkustannuksia pääsystä näitä koskeviin tietoihin tai pyynnöstä asettaa saataville näitä koskevat tiedot.

Jäsenvaltiot ovat vastuussa niiden maksujen määrittämisestä, joita aiheutuu siitä, että tiedot ovat vaatimukset täyttävien osapuolten saatavilla.

Jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että tietopalveluja tarjoavien säänneltyjen yksiköiden veloittamat maksut ovat kohtuullisia ja asianmukaisesti perusteltuja.

24 artikla

Yhteentoimivuusvaatimukset ja tietoihin pääsyä koskevat menettelyt

1. Kilpailun edistämiseksi vähittäismarkkinoilla ja vaatimukset täyttävälle osapuolille aiheutuvien liiallisten hallinnollisten kustannusten välttämiseksi jäsenvaltioiden on helpotettava energiapalvelujen täyttä yhteentoimivuutta unionissa.

2. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksillä yhteentoimivuusvaatimukset sekä syrjimättömät ja avoimet menettelyt 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen saamiseksi. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 68 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä noudattaen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköalan yritykset soveltavat 2 kohdassa tarkoitettuja yhteentoimivuusvaatimuksia ja menettelyjä tietojen saamiseksi. Näiden vaatimusten ja menettelyjen on perustuttava olemassa oleviin kansallisiin käytäntöihin.

25 artikla

Keskitetty palvelupisteet

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan keskitettyjä palvelupisteitä, jotta asiakkaille voidaan antaa kaikki tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja riitatilanteessa käytettävistä riitojenratkaisumenettelyistä. Nämä keskitetyt palvelupisteet voidaan sijoittaa yleisten kuluttajaneuvontapisteiden yhteyteen.

26 artikla

Oikeus tuomioistuinten ulkopuoliseen riitojenratkaisuun

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkailla on käytettävissään yksinkertaiset, oikeudenmukaiset, avoimet, riippumattomat, tehokkaat ja toimivat tuomioistuinten ulkopuoliset menettelyt tämän direktiivin mukaisesti vahvistettuja oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi riippumattoman mekanismin, kuten energia-asioiden oikeusasiamiehen tai kuluttajansuojaelimen tai sääntelyviranomaisen, avulla. Jos loppuasiakas on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/11/EU ⁽²³⁾ tarkoitettu kuluttaja, tällaisten tuomioistuinten ulkopuolisten riitojenratkaisumenettelyjen on täytettävä direktiivissä 2013/11/EU vahvistetut laatuvaatimukset ja tarvittaessa niihin on sisällytettävä korvaus- ja hyvitysjärjestelmiä.

2. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa varmistettava, että vaihtoehtoiset riitojenratkaisuelimet tekevät yhteistyötä tarjotakseen yksinkertaiset, oikeudenmukaiset, avoimet, riippumattomat, tehokkaat ja toimivat tuomioistuinten ulkopuoliset riitojenratkaisumenettelyt riidoissa, jotka koskevat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan tuotteeseen tai palveluun liittyviä tai yhdistettyjä tuotteita tai palveluja.

3. Energia-alan yritysten osallistuminen kotitalousasiakkaiden osalta tuomioistuinten ulkopuolisiin riitojenratkaisumenettelyihin on pakollista, ellei jäsenvaltio osoita komissiolle, että muut menettelyt ovat yhtä tehokkaita.

27 artikla

Yleispalvelu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuista sähköntoimituksia niiden alueella kilpailukykyisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Yleispalvelun varmistamista varten jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon. Jäsenvaltioiden on asetettava jakeluverkonhaltijoille velvoite liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita lujittamasta kotitalousasiakkaiden sekä pienten ja keskikokoisten muiden kuin kotitalousasiakkaiden markkina-asemaa edistämällä mainitun asiakasryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.

2. Edellä oleva 1 kohta on pantava täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla, eikä se saa haitata 4 artiklan mukaista vapautta valita toimittaja.

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (vaihtoehtoisista kuluttajariitojen ratkaisua koskeva direktiivi) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 63).

28 artikla

Heikossa asemassa olevat asiakkaat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä asiakkaiden suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita varten on asianmukaisia suojakeinoja. Tässä yhteydessä kunkin jäsenvaltion on määriteltävä heikossa asemassa olevien asiakkaiden käsite, jolla voidaan viitata energiaköyhyyteen ja muun muassa kieltoon kytkeä tällaiset asiakkaat pois verkosta kriittisinä aikoina. Heikossa asemassa olevien asiakkaiden käsite voi kattaa tulotasot, energiamenojen osuuden käytettävissä olevista tuloista, kotien energiatehokkuuden, kriittisen riippuvuuden sähkölaitteista terveyteen liittyvistä syistä, iän tai muita perusteita. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että heikossa asemassa olevia asiakkaita koskevia oikeuksia ja velvoitteita sovelletaan. Niiden on erityisesti toteutettava toimenpiteitä syrjäseuduilla asuvien asiakkaiden suojelemiseksi. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, kuten myönnettävä sosiaaliturvajärjestelmiensä perusteella etuuksia heikossa asemassa olevien asiakkaiden tarvitsemien toimitusten varmistamiseksi tai tuettava energiatehokkuuden parantamista, jotta voidaan puuttua ilmenevään energiaköyhyyteen asetuksen (EU) 2018/1999 3 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti, myös tarkasteltaessa köyhyyttä laajemmin. Tällaiset toimenpiteet eivät saa estää 4 artiklassa tarkoitettua markkinoiden tehokasta avaamista tai markkinoiden toimintaa, ja niistä on tapauksen mukaan ilmoitettava komissiolle 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Ilmoitukset voivat koskea myös yleisen sosiaaliturvajärjestelmän puitteissa toteutettuja toimenpiteitä.

29 artikla

Energiaköyhyys

Arvioidessaan energiaköyhien kotitalouksien lukumäärää asetuksen (EU) 2018/1999 3 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on määriteltävä ja julkaistava perusteet, joihin voivat kuulua alhainen tulotaso, energiamenojen suuri osuus käytettävissä olevista tuloista ja huono energiatehokkuus.

Komissio antaa ohjeita siitä, miten ”merkittävä määrä energiaköyhyydessä olevia kotitalouksia” määritellään tässä yhteydessä ja 5 artiklan 5 kohdan yhteydessä, pitäen lähtökohtana, että kotitalouksien minkä tahansa suuruisuutta energiaköyhyydestä voidaan pitää merkittävänä.

IV LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

30 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen määrittelemäksi ajaksi yksi tai useampi jakeluverkonhaltija.

31 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Jakeluverkonhaltijan on vastattava sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönjakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä, sekä varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti alueellaan ympäristö ja energiatehokkuus asianmukaisesti huomioon ottaen.

2. Jakeluverkonhaltija ei saa missään tapauksessa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.

3. Jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja myös käyttääkseen sitä tehokkaasti.

4. Jäsenvaltio voi vaatia jakeluverkonhaltijaa antamaan asetuksen (EU) 2019/943 12 artiklan mukaisesti tuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille tuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia lähteitä tai käyttävät korkean hyötysuhteen yhteistuotantoa.
5. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimittava neutraalina markkinavälittäjänä hankkiessaan verkkonsa energian hävikin kattamiseksi käyttämänsä energian avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos se harjoittaa tätä toimintaa.
6. Jos jakeluverkonhaltija on vastuussa jakeluverkon tehokasta, luotettavaa ja varmaa käyttöä varten tarvittavien tuotteiden ja palvelujen hankinnasta, jakeluverkonhaltijan tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä ja ne on laadittava koordinoitusti siirtoverkonhaltijoiden ja muiden asiaankuuluvien markkinaosapuolten kanssa. Jakeluverkonhaltijoille näiden tuotteiden ja palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot, tarvittaessa säännöt ja tariffit mukaan lukien, on vahvistettava syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 59 artiklan 7 kohdan mukaisesti, ja ne on julkaistava.
7. Suorittaessaan 6 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä jakeluverkonhaltijan on hankittava verkkoaan varten tarvittavat taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, paitsi jos sääntelyviranomaisen on arvioinut, että taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole taloudellisesti tehokasta, ja on myöntänyt poikkeuksen. Velvoitetta hankkia taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja ei sovelleta täysin integroituihin verkkokomponentteihin.
8. Edellä 6 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden ja palvelujen hankinnassa on varmistettava kaikkien vaatimukset täyttävien markkinaosapuolten, mukaan lukien uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tarjoavat markkinaosapuolet, kulutusjoustoja tarjoavat markkinaosapuolet, energiavarastojen haltijat ja aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet, tehokas osallistuminen erityisesti edellyttämällä, että sääntelyviranomaiset ja jakeluverkonhaltijat määrittävät tiiviissä yhteistyössä kaikkien markkinaosapuolten sekä siirtoverkonhaltijoiden kanssa kyseisten markkinoiden teknisten ominaisuuksien ja kaikkien markkinaosapuolten valmiuksien pohjalta tekniset vaatimukset osallistumiselle näille markkinoille.
9. Jakeluverkonhaltijoiden on tehtävä yhteistyötä siirtoverkonhaltijoiden kanssa, jotta niiden verkkoon liitetyt markkinaosapuolet voivat tosiasiallisesti osallistua vähittäis-, tukku- ja tasehallintamarkkinoille. Jakeluverkossa sijaitsevista resursseista lähtöisin olevien tasehallintapalvelujen toimittamisesta on sovittava asiaankuuluvan siirtoverkonhaltijan kanssa asetuksen (EU) 2019/943 57 artiklan ja komission asetuksen (EU) 2017/1485⁽²⁴⁾ 182 artiklan mukaisesti.
10. Jäsenvaltiot tai niiden nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, että jakeluverkonhaltijat harjoittavat muuta kuin tässä direktiivissä ja asetuksessa (EU) 2019/943 säädettyä toimintaa, jos tällainen toiminta on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltijat voivat täyttää tämän direktiivin tai asetuksen (EU) 2019/943 mukaiset velvoitteensa, jos sääntelyviranomaisen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden. Tämä kohta ei rajoita jakeluverkonhaltijoiden oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää muita verkkoja kuin sähköverkkoja, jos jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt tällaisen oikeuden.

32 artikla

Kannustimet jouston käyttämiseksi jakeluverkoissa

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittava sääntelykehys, joka mahdollistaa jakeluverkonhaltijoiden joustopalvelujen hankinnan ja kannustaa siihen, mukaan lukien siirtorajoitusten hallinta niiden alueilla, jotta voidaan tehostaa jakeluverkon käyttöä ja kehittämistä. Sääntelykehyksellä on erityisesti varmistettava, että jakeluverkonhaltijat voivat hankkia tällaisia palveluja hajautettua tuotantoa, kulutusjoustoja tai energian varastointia harjoittavilta tuottajilta ja että edistetään energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamista, kun kyseisten palvelujen avulla lievennetään kustannustehokkaasti sähköntuotantokapasiteetin tehostamisen tai korvaamisen tarvetta ja tuetaan jakeluverkon tehokasta ja varmaa käyttöä. Jakeluverkonhaltijoiden on hankittava tällaiset palvelut avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, paitsi jos sääntelyviranomaiset ovat todenneet, että tällaisten palvelujen hankinta ei ole taloudellisesti tehokasta, tai että tällainen hankinta johtaisi vakaviin markkinoiden vääristymiin tai lisäksi siirtorajoituksia.

⁽²⁴⁾ Komission asetukset (EU) 2017/1485, annettu 2 päivänä elokuuta 2017, sähkön siirtoverkon käyttöä koskevista suuntaviivoista (EUVL L 220, 25.8.2017, s. 1).

2. Jakeluverkonhaltijoiden on sääntelyviranomaisen hyväksynnän saatuaan tai sääntelyviranomaisen itse on määritettävä avoimessa ja osallistavassa prosessissa, jossa ovat mukana kaikki asiaankuuluvat verkon käyttäjät ja siirtoverkonhaltijat, hankittaville joustopalveluille eritelvät ja tarvittaessa standardoidut markkinatuotteet vähintään kansallisella tasolla. Eritelmällä on varmistettava kaikkien markkinaosapuolten tosiasiallinen ja syrjimätön osallistuminen, mukaan lukien uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tarjoavat markkinaosapuolet, kulutusjoustoja tarjoavat markkinaosapuolet, energiavarojen haltijat ja aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet. Jakeluverkonhaltijoiden on vaihdettava keskenään kaikki tarvittavat tiedot ja koordinoitava toimintaansa siirtoverkonhaltijoiden kanssa varmistaakseen resurssien parhaan mahdollisen käytön sekä verkon varman ja tehokkaan käytön ja helpottaakseen markkinoiden kehittymistä. Jakeluverkonhaltijoiden on saatava tällaisten palvelujen hankkimisesta asianmukainen korvaus, joka kattaa vähintään näille aiheutuneet kohtuulliset tähän liittyvät kustannukset, mukaan lukien tarvittavasta tieto- ja viestintäteknikasta aiheutuneet menot ja infrastruktuurikustannukset.

3. Jakeluverkkojen kehittämisen on perustuttava avoimeen verkon kehittämissuunnitelmaan, joka jakeluverkonhaltijan on julkaistava vähintään joka toinen vuosi ja toimitettava sääntelyviranomaiselle. Verkon kehittämissuunnitelmassa on varmistettava avoimuus tarvittavien keskipitkän ja pitkän aikavälin joustopalvelujen osalta, ja siinä on mainittava seuraavien 5–10 vuoden ajalle suunnitellut investoinnit erityisesti pääasialliseen jakeluinfrastruktuuriin, joka on tarpeen uuden tuotantokapasiteetin ja uusien kuormien liittämiseksi, sähköajoneuvojen latauspisteet mukaan lukien. Verkon kehittämissuunnitelmaan on myös sisällyttävä se, käyttääkö jakeluverkonhaltija kulutusjoustoja, energiatehokkuutta, energiavaroja tai muita resursseja vaihtoehtona järjestelmän laajentamiselle.

4. Jakeluverkonhaltijan on kuultava kaikkia asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja asiaankuuluvia siirtoverkonhaltijoita verkon kehittämissuunnitelmasta. Jakeluverkonhaltijan on julkaistava kuulemisprosessin tulokset yhdessä verkon kehittämissuunnitelman kanssa ja toimitettava kuulemisprosessin tulokset ja verkon kehittämissuunnitelma sääntelyviranomaiselle. Sääntelyviranomainen voi pyytää suunnitelmaan muutoksia.

5. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 3 kohdassa säädettyä velvoitetta sovelleta integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

33 artikla

Sähköisen liikumisen integrointi sähköverkkoon

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittava sääntelykehys, jolla helpotetaan yleisesti saatavilla olevien ja yksityisten latauspisteiden liittämistä jakeluverkkoihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/94/EU⁽²⁵⁾ soveltamista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat tekevät syrjimättömältä pohjalta yhteistyötä yritysten kanssa, jotka omistavat, kehittävät, käyttävät tai hallinnoivat sähköajoneuvojen latauspisteitä, myös verkkoon liittämisen osalta.

2. Jakeluverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää sähköajoneuvojen latauspisteitä, paitsi jos jakeluverkonhaltijat omistavat yksityisiä latauspisteitä pelkästään omaan käyttöönsä.

3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että jakeluverkonhaltijat omistavat, kehittävät, hallinnoivat tai käyttävät sähköajoneuvojen latauspisteitä vain, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) sääntelyviranomaisen tarkastelua ja hyväksyntää edellyttävän avoimen, läpinäkyvän ja syrjimättömän tarjouskilpailun perusteella muille osapuolille ei ole myönnetty oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää sähköajoneuvojen latauspisteitä tai muut osapuolet eivät kyenneet tuottamaan kyseisiä palveluja kohtuullisin kustannuksin ja oikea-aikaisesti;
- b) sääntelyviranomainen on suorittanut a alakohdan mukaisen tarjouskilpailun ehtojen ennakkotarkastelun ja on antanut hyväksyntänsä;
- c) jakeluverkonhaltija käyttää latauspisteitä kolmannen osapuolten pääsyn perusteella 6 artiklan mukaisesti eikä se harjoita syrjintää verkon käyttäjien tai verkon käyttäjryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla.

⁽²⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/94/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta (EUVL L 307, 28.10.2014, s. 1).

Sääntelyviranomaisen voi laatia ohjeita tai hankintasopimuksia koskevia lausekkeita auttaakseen jakeluverkonhaltijoita varmistamaan hankintamenettelyn oikeudenmukaisuuden.

4. Jos jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön 3 kohdassa vahvistetut edellytykset, jäsenvaltioiden tai niiden nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen sen selvittämiseksi, onko muilla osapuolilla kiinnostusta omistaa, kehittää, käyttää tai hallinnoida sähköajoneuvojen latauspisteitä. Jos julkinen kuuleminen osoittaa, että muut osapuolet kykenevät omistamaan, kehittämään, käyttämään tai hallinnoimaan tällaisia pisteitä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat luopuvat tällaisesta toiminnasta asteittain, edellyttäen, että 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tarjouskilpailu saatetaan onnistuneesti päätökseen. Osana tämän menettelyn edellytyksiä sääntelyviranomaiset voivat sallia, että jakeluverkonhaltija saa takaisin latausinfrastruktuuriin tekemiensä investointien jäännösarvon.

34 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät tiedonhallinnan osalta

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla vaatimukset täyttävillä osapuolilla on syrjimätön pääsy tietoihin selkein ja tasavertaisin ehdoin sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti. Jäsenvaltioissa, joissa on otettu käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä 19 artiklan mukaisesti ja joissa jakeluverkonhaltijat osallistuvat tiedonhallintaan, 35 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin sääntöjen noudattamista koskeviin ohjelmiin on sisällyttävä erityisiä toimenpiteitä, joilla estetään syrjivyyden vaatimukset täyttävien osapuolten tiedonsaannissa, kuten säädetään 23 artiklassa. Jos jakeluverkonhaltijoihin ei sovelleta 35 artiklan 1, 2 tai 3 kohtaa, jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vertikaalisesti integroituneilla yrityksillä ei ole etuoikeutta tietoihin toimitukseen liittyvien toimiensa harjoittamiseksi.

35 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muista jakeluun liittymättömistä toiminnoista ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkonhaltijan omaisuuserien omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa asetettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muista jakeluun liittymättömistä toiminnoista. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- a) jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua integroituneen sähköalan yrityksen yritysra-kenteisiin, jotka vastaavat suoraan tai välillisesti sähkön tuotantoon, siirtoon tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- b) on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;
- c) jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavan omaisuuden osalta integroi-tuneesta sähköalan yrityksestä riippumattomat tosiasialliset päätöksenteko-oikeudet. Jakeluverkonhaltijalla on oltava käytössään näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat, myös henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoitukselliset voimavarat. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumismekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 59 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle mahdollisuuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksensä velkaantumistaselle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyt rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja; ja

d) jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen (ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö) on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 57 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on oltava täysin riippumaton, ja tämän on tehtäviensä suorittamiseksi voitava saada käyttöönsä kaikki tarpeelliset tiedot jakeluverkonhaltijalta ja kaikilta sidosyrityksiltä.

3. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset elimet valvovat jakeluverkonhaltijan toimintaa, jotta se ei voi hyötyä vertikaalisesta integroitumisestaan kilpailun vääristämiseksi. Vertikaalisesti integroituneet jakeluverkonhaltijat eivät etenäkään viestinnässään ja tuotemerkeissään saa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroituneen yrityksen toimituksista huolehtiva liiketoimintahaara on erillinen yksikkö.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1, 2 ja 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

36 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden mahdollisuus omistaa energiavarastoja

1. Jakeluverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää energiavarastoja.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että jakeluverkonhaltijat omistavat, kehittävät, hallinnoivat tai käyttävät energiavarastoja, jos nämä ovat täysin integroituja verkkokomponentteja ja jos sääntelyviranomaisen on antanut hyväksyntänsä tai jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) sääntelyviranomaisen tarkastelua ja hyväksyntää edellyttävän avoimen, läpinäkyvän ja syrjimättömän tarjouskilpailun perusteella muille osapuolille ei ole myönnetty oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää tällaisia varastoja, tai muut osapuolet eivät kyenneet tuottamaan kyseisiä palveluja kohtuullisin kustannuksin ja oikea-aikaisesti;
- b) jakeluverkonhaltijat tarvitsevat tällaisia varastoja täyttääkseen tämän direktiivin mukaiset velvoitteensa jakeluverkon tehokkaan, luotettavan ja varman käytön osalta, eikä varastoja käytetä sähkön ostoon tai myyntiin sähkömarkkinoilla; ja
- c) sääntelyviranomaisen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden ja suorittanut tarjouskilpailun, myös tarjouskilpailun ehtojen, arvioinnin ja antanut hyväksyntänsä.

Sääntelyviranomaisen voi laatia ohjeita tai hankintasopimuksia koskevia lausekkeitä auttaakseen jakeluverkonhaltijoita varmistamaan hankintamenettelyn oikeudenmukaisuuden.

3. Sääntelyviranomaisten on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen olemassa olevista energiavarastoista sen selvittämiseksi, onko markkinaosapuolilla mahdollisuutta ja kiinnostusta investoida tällaisiin varastoihin. Jos julkinen kuuleminen sääntelyviranomaisen arvion mukaan osoittaa, että kolmannet osapuolet kykenevät omistamaan, kehittämään, käyttämään tai hallinnoimaan tällaisia varastoja kustannustehokkaasti, sääntelyviranomaisen on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat luopuvat tällaisesta toiminnasta asteittain 18 kuukauden kuluessa. Osana tämän menettelyn edellytyksiä sääntelyviranomaiset voivat sallia, että jakeluverkonhaltijat saavat kohtuullisen korvauksen, erityisesti saadakseen takaisin energiavarastoihin tekemiensä investointien jäännösarvon.

4. Edellä olevaa 3 kohtaa ei sovelleta täysin integroituihin verkkokomponentteihin eikä sellaisten uusien akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös tehdään ennen 4 päivää heinäkuuta 2019, edellyttäen että

- a) tällaiset akkuvarastot liitetään verkkoon viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän jälkeen;
- b) tällaiset akkuvarastot on integroitu jakeluverkkoon;

- c) tällaisia akkuvarastoja käytetään yksinomaan verkon käyttövarmuuden viiveettömään reaktiiviseen palauttamiseen verkon vikatapahtuman seurauksena, jos tällainen palauttamistoimenpide alkaa välittömästi ja päättyy, kun tavanomaisen ajojärjestyksen muuttaminen voi ratkaista ongelman; ja
- d) tällaisia akkuvarastoja ei käytetä sähkön ostoon tai myyntiin sähkömarkkinoilla, mukaan lukien tasehallinta.

37 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden salassapitovelvollisuus

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina ja estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 55 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

38 artikla

Suljetut jakeluverkot

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat suljetuksi jakeluverkoksi verkon, jossa jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja jossa ei toimiteta sähköä kotitalousasiakkaille, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista, jos
- a) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu; tai
- b) kyseisessä verkossa jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.
2. Suljettuja jakeluverkkoja pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa jakeluverkkoina. Jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaiset vapauttavat suljetun jakeluverkon haltijan
- a) 31 artiklan 5 ja 7 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan sen on hankittava verkkonsa energian hävikin ja taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkina-pohjaisten menettelyjen mukaisesti;
- b) 6 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 59 artiklan 1 kohdan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa;
- c) 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta hankkia joustopalveluja ja 32 artiklan 3 kohdassa säädetystä vaatimuksesta kehittää verkkoaan verkon kehittämissuunnitelmien perusteella;
- d) 33 artiklan 2 kohdassa säädetystä vaatimuksesta olla omistamatta, kehittämättä, hallinnoimatta tai käyttämättä sähköajoneuvojen latauspisteitä; ja
- e) 36 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta olla omistamatta, kehittämättä, hallinnoimatta tai operoimatta energiavarastoja.
3. Jos myönnetään vapautus 2 kohdan mukaisesti, sovellettavat tariffit tai niiden laskentamenetelmät on tarkistettava ja hyväksyttävä 59 artiklan 1 kohdan mukaisesti suljetun jakeluverkon käyttäjän pyynnöstä.
4. Satunnainen käyttö pienessä määrässä kotitalouksia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä jakeluverkon omistajaan ja jotka sijaitsevat suljetun jakeluverkon piiriin kuuluvalla alueella, ei estä 2 kohdan mukaisen vapautuksen myöntämistä.

39 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä oleva 35 artiklan 1 kohta ei estä yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan toimintaa edellyttäen, että verkonhaltija noudattaa 43 artiklan 1 kohtaa, 44 ja 45 artiklaa tai VI luvun 3 jaksoa tai että verkonhaltija kuuluu 66 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan.

V LUKU

SIIRTOVERKONHALTIJAAN SOVELLETTAVAT YLEISET SÄÄNNÖT

40 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava
  - a) sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset pitkällä aikavälillä, sekä varman, luotettavan ja tehokkaan siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä taloudellisten edellytysten mukaisesti ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon ja tiiviissä yhteistyössä viereisten siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa;
  - b) riittävien resurssien varmistamisesta velvoitteidensa täyttämiseksi;
  - c) osaltaan toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja järjestelmän luotettavuus;
  - d) verkon sähkönsiirron hallinnasta ottaen huomioon energiavaihto muiden yhteenliitettyjen verkkojen kanssa. Tällöin siirtoverkonhaltija on vastuussa siitä, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, sekä tässä yhteydessä siitä, että kaikki tarvittavat lisäpalvelut, myös kulutusjouoston ja energiavarojen edellyttämät palvelut, ovat saatavilla, siltä osin kuin kyseinen saatavuus ei ole riippuvainen muista verkon kanssa yhteenliitettyistä siirtoverkoista;
  - e) riittävien tietojen toimittamisesta verkon kanssa yhteenliitettyjen muiden verkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn verkon varma ja tehokas käyttö, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa;
  - f) sen varmistamisesta, ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi;
  - g) sellaisten tietojen toimittamisesta verkon käyttäjille, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon;
  - h) siirtorajoitustulojen ja asetuksen (EU) 2019/943 49 artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen perimisestä, kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta sekä perusteltujen selvitysten antamisesta, kun tällainen pääsy evätään, mitä sääntelyviranomaisten on valvottava; suorittaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviään siirtoverkonhaltijoiden on ensisijaisesti pyrittävä edistämään markkinoiden yhdentymistä;
  - i) lisäpalvelujen hankkimisesta käyttövarmuuden turvaamiseksi;
  - j) alueellisten koordinoitikeskusten välisen yhteistyön ja koordinoinnin puitteiden hyväksymisestä;
  - k) osallistumisesta asetuksen (EU) 2019/943 IV luvun mukaisten eurooppalaisen ja kansallisten resurssien riittävyysarviointien laatimiseen;
  - l) siirtoverkkojen digitalisoinnista;
  - m) tiedonhallinnasta, mukaan lukien tiedonhallintajärjestelmien kehittäminen, kyberturvallisuus ja tietosuojaa sovellettavien sääntöjen mukaisesti sekä rajoittamatta muiden viranomaisten toimivaltaa.
2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että yksi tai useampi tämän artiklan 1 kohdassa luetelluista vastuualueista osoitetaan siirtoverkonhaltijalle, joka ei ole sen siirtoverkon omistaja, johon kyseisiä vastuualueita muutoin sovellettaisiin. Siirtoverkonhaltijan, jolle tehtäviä osoitetaan, on oltava sertifioitu omistuksen eriyttämistä, riippumatonta järjestelmävästavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevan mallin mukaan ja täytettävä 43 artiklassa säädetyt vaatimukset, mutta sen ei tarvitse omistaa vastuullaan olevaa siirtoverkkoa.

Siirtoverkon omistavan siirtoverkonhaltijan on täytettävä VI luvussa säädetyt vaatimukset ja oltava sertifioitu 43 artiklan mukaisesti. Tämä ei rajoita sellaisten siirtoverkonhaltijoiden, jotka on sertifioitu omistuksen eriyttämistä, riippumatonta järjestelmävästavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevan mallin mukaan, mahdollisuutta siirtää omasta aloitteestaan ja omassa valvonnassaan tiettyjä tehtäviä muille siirtoverkonhaltijoille, jotka on sertifioitu omistuksen eriyttämistä, riippumatonta järjestelmävästavaa tai riippumatonta siirtoverkonhaltijaa koskevan mallin mukaan, jos tällainen tehtävien siirtäminen ei vaaranna tehtäviä siirtävän siirtoverkonhaltijan tosiasiallista ja riippumatonta päätöksentekooikeutta.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan siirtoverkonhaltijoiden on otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten antamat suositukset.

4. Suorittaessaan 1 kohdan i alakohdassa kuvailtua tehtävää siirtoverkonhaltijoiden on hankittava tasehallintapalveluja seuraavin edellytyksin:

a) avoimet, syrjimättömät ja markkinapohjaiset menettelyt;

b) kaikkien vaatimukset täyttävien sähköalan yritysten ja markkinaosapuolten osallistuminen, mukaan lukien uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tarjoavat markkinaosapuolet, kulutusjoustoja tarjoavat markkinaosapuolet, energiavarastojen haltijat ja aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet.

Ensimmäisen alakohdan b alakohdan soveltamiseksi sääntelyviranomaisten ja siirtoverkonhaltijoiden on määritettävä tiiviissä yhteistyössä kaikkien markkinaosapuolten kanssa näiden markkinoiden teknisten ominaisuuksien pohjalta yksityiskohtaiset tekniset vaatimukset osallistumiselle näille markkinoille.

5. Edellä olevaa 4 kohtaa sovelletaan siirtoverkonhaltijoiden taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen hankintaan, paitsi jos sääntelyviranomaisen on arvioinut, että taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole taloudellisesti tehokasta, ja on myöntänyt poikkeuksen. Sääntelykehyksellä on erityisesti varmistettava, että siirtoverkonhaltijat voivat hankkia tällaisia palveluja kulutusjouston tai energiavarastojen tarjoajilta, ja niillä on kannustettava toteuttamaan energiatehokkuustoimenpiteitä, kun kyseisten palvelujen avulla vähennetään kustannustehokkaasti sähköntuotantokapasiteetin tehostamisen tai korvaamisen tarvetta ja tuetaan siirtoverkon tehokasta ja varmaa käyttöä.

6. Siirtoverkonhaltijoiden on sääntelyviranomaisen hyväksynnän saatuaan tai sääntelyviranomaisen itse on vahvistettava avoimessa ja osallistavassa prosessissa, jossa ovat mukana kaikki asiaankuuluvat verkon käyttäjät ja jakeluverkonhaltijat, hankittaville taajuuteen vaikuttamattomille lisäpalveluille eritelvät ja tarvittaessa standardoidut markkinatuotteet vähintään kansallisella tasolla. Eritelmällä on varmistettava kaikkien markkinaosapuolten tosiasiallinen ja syrjimätön osallistuminen, mukaan lukien uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa tarjoavat markkinaosapuolet, kulutusjoustoja harjoittavat markkinaosapuolet, energiavarastojen haltijat ja aggregointia harjoittavat markkinaosapuolet. Siirtoverkonhaltijoiden on vaihdettava keskenään kaikki tarvittavat tiedot ja koordinoitava toimintaansa jakeluverkonhaltijoiden kanssa varmistaakseen resurssien parhaan mahdollisen käytön sekä verkon varman ja tehokkaan käytön ja helpottaakseen markkinoiden kehittymistä. Siirtoverkonhaltijoiden on saatava tällaisten palvelujen hankkimisesta asianmukainen korvaus, jolla ne voivat kattaa vähintään aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, mukaan lukien tarvittavasta tieto- ja viestintäteknisestä aiheutuneet menot ja infrastruktuurikustannukset.

7. Edellä 5 kohdassa tarkoitettua velvoitetta hankkia taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja ei sovelleta täysin integroituihin verkkokomponentteihin.

8. Jäsenvaltiot tai niiden nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia, että siirtoverkonhaltijat harjoittavat muuta kuin tässä direktiivissä ja asetuksessa (EU) 2019/943 säädettyä toimintaa, jos tällainen toiminta on tarpeen, jotta siirtoverkonhaltijat voivat täyttää tämän direktiivin tai asetuksen (EU) 2019/943 mukaiset velvoitteensa, jos sääntelyviranomaisen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden. Tämä kohta ei rajoita siirtoverkonhaltijoiden oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai käyttää muita verkkoja kuin sähköverkkoja, jos jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt tällaisen oikeuden.

41 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden ja siirtoverkon omistajien salassapitovelvollisuus ja avoimuusvaatimukset

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan ja kunkin siirtoverkon omistajan on pidettävä toimintansa harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina ja estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 55 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä. Varsinkaan se ei saa luovuttaa kaupallisesti arkaluonteisia tietoja yrityksen jäljelle jääneille osille, ellei tällainen tietojen luovuttaminen ole tarpeellista liiketoimen suorittamiseksi. Tietojen eriyttämistä koskevien sääntöjen täydellisen noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden on myös varmistettava, etteivät siirtoverkon omistaja ja yrityksen jäljelle jäänyt osa käytä yhteisiä palveluja, kuten yhteistä oikeudellista yksikköä, lukuun ottamatta puhtaasti hallinnollisia tai tietotekniikkatoimintoja.

2. Siirtoverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten suorittaman sähkön myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.
3. Tehokkaan kilpailun ja markkinoiden tehokkaan toiminnan edellyttämät tiedot on julkistettava. Tämä velvoite ei estä käsittelemästä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

42 artikla

Uusien tuotantolaitosten ja energiavarastojen liittämistä siirtoverkkoon koskevat päätöksentekovaltuudet

1. Siirtoverkonhaltijan on laadittava ja julkaistava avoimet ja tehokkaat menettelyt uusien tuotantolaitosten ja energiavarastojen liittämiseksi siirtoverkkoon syrjimättömällä tavalla. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä nämä menettelyt.
2. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä liittämästä uutta tuotantolaitosta tai energiavarastoa vetoamalla käytettävissä olevassa verkkokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin, kuten siirtorajoituksiin siirtoverkon syrjäisemmissä osissa. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava tarvittavat tiedot.

Ensimmäinen alakohta ei rajoita siirtoverkonhaltijoiden mahdollisuutta rajoittaa taattua liittymiskapasiteettia tai tarjota liitännöitä toiminnallisia rajoituksia noudattaen varmistaakseen taloudellisen tehokkuuden uusien tuotantolaitosten tai energiavarastojen osalta, jos sääntelyviranomaisen on hyväksynyt tällaiset rajoitukset. Sääntelyviranomaisen on varmistettava, että taatun liittymiskapasiteetin rajoitukset tai toiminnalliset rajoitukset otetaan käyttöön avointen ja syrjimättömien menettelyjen perusteella ja että ne eivät luo perusteettomia esteitä markkinoille pääsulle. Jos tuotantolaitos tai energiavarasto huolehtii rajoittamattoman liitännän varmistamiseen liittyvistä kustannuksista, rajoituksia ei sovelleta.

3. Siirtoverkonhaltija ei saa kieltäytyä hyväksymästä uutta liitännästä vetoamalla siihen, että se lisää kustannuksia, koska verkkoelementtien kapasiteettia on lisättävä liitännäspisteen läheisyydessä.

VI LUKU

SIIRTOVERKONHALTIJOIDEN ERIYTTÄMINEN

1 jakso

Omistuksen eriyttäminen

43 artikla

Siirtoverkkojen ja siirtoverkonhaltijoiden omistuksen eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että
  - a) jokainen yritys, joka omistaa siirtoverkon, toimii siirtoverkonhaltijana;
  - b) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta
    - i) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai minkäänlaisia oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä
    - ii) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;

- c) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden; ja
- d) sama henkilö ei voi olla yrityksen hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäsen sekä tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa.
2. Edellä 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin kuuluvat erityisesti seuraavat:
- a) oikeus käyttää äänivaltaa;
- b) oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavien toimielinten jäseniä; tai
- c) enemmistöosuuden omistaminen.
3. Edellä olevaa 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa ilmaisuun "tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys" sisältyy direktiivissä 2009/73/EY tarkoitettu "tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys" ja ilmaisiin "siirtoverkonhaltija" ja "siirtoverkko" sisältyvät kyseisessä direktiivissä tarkoitetut "siirtoverkonhaltija" ja "siirtoverkko".
4. Edellä 1 kohdan a alakohdassa esitetty velvoite katsotaan täytetyksi tilanteessa, jossa kaksi tai useampi siirtoverkkoja omistava yritys on perustanut yhteisyrityksen, joka toimii siirtoverkonhaltijana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa kyseisten siirtoverkkojen osalta. Yhteisyritykseen ei saa osallistua muita yrityksiä, ellei yritystä ole hyväksytty riippumattomaksi järjestelmävastaavaksi 44 artiklan nojalla tai riippumattomaksi siirtoverkonhaltijaksi 3 jakson soveltamista varten.
5. Jos tätä artiklaa sovellettaessa 1 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettu henkilö on jäsenvaltio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja toisaalta tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei pidetä samana henkilönä tai samoina henkilöinä.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 41 artiklassa tarkoitettuja kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, jotka ovat vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan hallussa, tai tällaisen siirtoverkonhaltijan henkilöstöä ei siirretä tuotantoa tai toimittamista harjoittaville yrityksille.
7. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.
- Tällöin kyseisen jäsenvaltion on joko
- a) nimettävä riippumaton järjestelmävastaava 44 artiklan mukaisesti; tai
- b) noudatettava 3 jaksoa.
8. Jos siirtoverkko kuuluu 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden paremmin kuin 3 jakson säännökset, jäsenvaltio voi päättää olla soveltamatta 1 kohtaa.
9. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi tämän artiklan 8 kohdan mukaisesti, se on sertifioitava noudattaen tämän direktiivin 52 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklan mukaisia menettelyjä, joiden mukaisesti komissio varmistaa, että tehdyt järjestelyt takaavat siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden paremmin kuin tämän luvun 3 jakson säännökset.
10. Vertikaalisesti integroituneita yrityksiä, jotka omistavat siirtoverkon, ei missään tapauksessa saa estää toteuttamasta toimia 1 kohdan noudattamiseksi.
11. Tuotantoa tai toimittamista harjoittavat yritykset eivät saa missään tapauksessa pystyä suoraan tai välillisesti ottamaan määräysvaltaa tai käyttämään minkäänlaisia oikeuksia eriyettyihin siirtoverkonhaltijoihin nähden jäsenvaltioissa, jotka soveltavat 1 kohtaa.

2 jakso

Riippumaton järjestelmävastaava

44 artikla

Riippumaton järjestelmävastaava

1. Jos siirtoverkko kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen 3 päivänä syyskuuta 2009, jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 43 artiklan 1 kohtaa ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan siirtoverkon omistajan ehdotuksesta. Komissio hyväksyy tällaisen nimeämisen.
2. Jäsenvaltio voi hyväksyä ja nimetä riippumattoman järjestelmävastaavan, jos
  - a) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut täyttävänsä 43 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa säädetyt vaatimukset;
  - b) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut, että sillä on käytössään tarvittavat rahoitukselliset, tekniset, fyysiset ja henkilöstövoimavarat 40 artiklan mukaisten tehtäviensä suorittamiseksi;
  - c) ehdotettu järjestelmävastaava on sitoutunut noudattamaan sääntelyviranomaisen valvomaa kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa;
  - d) siirtoverkon omistaja on osoittanut pystyvänsä täyttämään 5 kohdan mukaiset velvoitteensa. Tätä tarkoitusta varten sen on toimitettava luonnokset kaikista sopimusjärjestelyistä ehdotetun järjestelmävastaavan ja kaikkien muiden asiaankuuluvien tahojen kanssa; ja
  - e) ehdotettu järjestelmävastaava on osoittanut pystyvänsä täyttämään asetuksen (EU) 2019/943 mukaiset velvoitteensa, mukaan lukien siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö eurooppalaisella ja alueellisella tasolla.
3. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä riippumattomiksi järjestelmävastaaviksi yritykset, joiden kansallinen sääntelyviranomainen on varmistanut täyttäneen 53 artiklan ja tämän artiklan 2 kohdan vaatimukset. Tällöin sovelletaan joko tämän direktiivin 52 artiklassa ja asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklassa tai tämän direktiivin 53 artiklassa tarkoitettua sertifiointimenettelyä.
4. Kukin riippumaton järjestelmävastaava on vastuussa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta, johon sisältyy verkkoon pääsystä perittävien maksujen, siirtorajoitusmaksujen ja asetuksen (EU) 2019/943 49 artiklan mukaiseen siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin liittyvien maksujen periminen, sekä siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä ja sen varmistamisesta, että verkko pystyy pitkällä aikavälillä täyttämään kohtuulliset sähkönsiirtovaatimukset investointien suunnittelun avulla. Siirtoverkkoa kehittäessään riippumaton järjestelmävastaava on vastuussa uuden infrastruktuurin suunnittelusta (myös lupamenettelyistä), rakentamisesta ja käyttöönnotosta. Tätä varten riippumattoman järjestelmävastaavan on toimittava siirtoverkonhaltijana tämän jakson mukaisesti. Siirtoverkon omistaja ei saa olla vastuussa kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntämisestä ja hallinnoimisesta eikä investointien suunnittelusta.
5. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan on
  - a) tehtävä kaikin asiaankuuluvuin tavoin yhteistyötä riippumattoman järjestelmävastaavan kanssa ja annettava sille kaikkea asiaankuuluvaa tukea sen tehtävien suorittamisessa ja erityisesti annettava sille kaikki asiaankuuluvat tiedot;
  - b) rahoitettava riippumattoman järjestelmävastaavan päättämät ja sääntelyviranomaisen hyväksymät investoinnit tai annettava suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä tätä koskevat rahoitusjärjestelyt. Ennen tällaisen hyväksynnän antamista sääntelyviranomaisen on kuultava siirtoverkon omistajaa sekä muita asiasta kiinnostuneita osapuolia;
  - c) huolehdittava verkko-omaisuuteen liittyvien vastuiden kattamisesta lukuun ottamatta sitä osaa vastuusta, joka liittyy riippumattoman järjestelmävastaavan tehtäviin; sekä
  - d) annettava takuut, joilla helpotetaan verkon laajennusten rahoitusta, lukuun ottamatta investointeja, joiden osalta se on antanut b alakohdan mukaisesti suostumuksensa sille, että ne rahoittaa mikä tahansa asiasta kiinnostunut osapuoli, mukaan lukien riippumaton järjestelmävastaava.

6. Asianomaiselle kansalliselle kilpailuviranomaiselle on tiiviissä yhteistyössä sääntelyviranomaisen kanssa annettava kaikki asianmukaiset toimivaltuudet, jotta se voi tehokkaasti valvoa, että siirtoverkon omistaja noudattaa 5 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

45 artikla

Siirtoverkon omistajien eriyttäminen

1. Jos riippumaton järjestelmävastaava on nimetty, siirtoverkon omistajan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava riippumaton muista siirtoon liittymättömistä toiminnoista ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkon omistajan riippumattomuuden varmistamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:
  - a) siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua integroituneen sähköalan yrityksen yritysra-kenteisiin, jotka vastaavat suoraan tai välillisesti sähkön tuotantoon, jakeluun tai toimittamiseen liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
  - b) asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkon omistajan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti; ja
  - c) siirtoverkon omistajan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

3 jakso

Riippumattomat siirtoverkonhaltijat

46 artikla

Omaisuus, laitteet, henkilöstö ja identiteetti

1. Siirtoverkonhaltijoilla on oltava käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja rahoitukselliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja sähkönsiirtotoiminnan harjoittamiseksi, erityisesti seuraavien vaatimusten mukaisesti:
  - a) siirtoverkonhaltijan on omistettava sähkönsiirtotoimintaa varten tarvittavat omaisuuserät, mukaan lukien siirtoverkko;
  - b) sähkönsiirtotoimintaa, mukaan lukien kaikkien yritystehtävien suorittaminen, varten tarvittavan henkilöstön on oltava siirtoverkonhaltijan palveluksessa;
  - c) henkilöstön vuokraaminen ja palvelujen tarjoaminen vertikaalisesti integroituneen yrityksen muihin osiin ja muista osista on kielletty. Siirtoverkonhaltija voi kuitenkin tarjota palveluja vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, jos
    - i) näitä palveluja tarjottaessa ei syrjitä verkon käyttäjiä, palvelut ovat kaikkien verkon käyttäjien saatavilla samoin ehdoin ja ne eivät rajoita, vääristä eivätkä estä kilpailua tuotannon tai toimittamisen alalla, ja
    - ii) sääntelyviranomaisen on hyväksynyt näiden palvelujen tarjoamista koskevat ehdot;
  - d) vertikaalisesti integroituneen yrityksen on hyvissä ajoin siirtoverkonhaltijan esittämän asianmukaisen pyynnön jälkeen asetettava siirtoverkonhaltijan käytettäväksi tulevia investointihankkeita ja/tai nykyisen omaisuuden korvaamista varten tarvittavat asianmukaiset rahoitusvarat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 49 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista.

2. Sähkösiirtotoimintaan on 40 artiklassa lueteltujen tehtävien lisäksi kuuluttava ainakin seuraavat tehtävät:
  - a) siirtoverkonhaltijan edustaminen ja yhteydenpito kolmansiin osapuoliin ja sääntelyviranomaisiin;
  - b) siirtoverkonhaltijan edustaminen Sähkö-ENTSOssa;
  - c) kolmansien osapuolten verkkoon pääsyn myöntäminen ja hallinnoiminen syrjimättömällä tavalla verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä;
  - d) kaikkien siirtoverkkoon liittyvien maksujen kerääminen, mukaan lukien verkkoon pääsyä koskevat maksut, häviöenergia ja maksut lisäpalveluista;
  - e) varman, tehokkaan ja taloudellisen siirtoverkon käyttö, ylläpito ja kehittäminen;
  - f) investointien suunnittelu, jolla varmistetaan, että verkolla pystytään tyydyttämään kohtuullinen kysyntä ja varmistamaan toimitusvarmuus pitkällä aikavälillä;
  - g) asiaankuuluvien yhteisyritysten perustaminen, myös yhden tai useamman siirtoverkonhaltijan kanssa, ja sähköpörssien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden perustaminen, jotta alueellisten markkinoiden perustamisen kehittämistä tai vapauttamisprosessin helpottamista koskevat tavoitteet voitaisiin saavuttaa; sekä
  - h) kaikki yrityspalvelut, mukaan lukien oikeudelliset palvelut, kirjanpito ja tietotekniikkapalvelut.
3. Siirtoverkonhaltijoiden organisaatiolla on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132 ⁽²⁶⁾ liitteessä I tarkoitettu oikeudellinen muoto.
4. Siirtoverkonhaltija ei saa yrityskuvassaan, viestinnässään, tuotemerkeissään eikä toimitiloissaan aiheuttaa epäselvyyttä siitä, että vertikaalisesti integroitunut yritys tai mikä tahansa sen osa on erillinen yksikkö.
5. Siirtoverkonhaltijalla ei saa olla yhteisiä tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita, fyysisiä tiloja ja pääsynvalvontajärjestelmiä vertikaalisesti integroituneen yrityksen minkään osan kanssa, eikä se saa käyttää niiden kanssa samoja konsultteja tai ulkopuolisia toimeksisaajia tietotekniikkajärjestelmiä tai -laitteita eikä pääsynvalvontajärjestelmiä varten.
6. Siirtoverkonhaltijoiden tilintarkastajan on oltava muu kuin vertikaalisesti integroituneen yrityksen tai jonkin sen osan tilintarkastaja.

47 artikla

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

1. Rajoittamatta 49 artiklan mukaisen valvontaelimen päätösten soveltamista siirtoverkonhaltijalla on oltava
  - a) vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä riippumattomat tosiasialliset päätöksenteko-oikeudet siirtoverkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavan omaisuuden osalta; sekä
  - b) toimivalta hankkia varoja pääomamarkkinoilla erityisesti ottamalla lainaa ja korottamalla pääomaa.
2. Siirtoverkonhaltijan on aina toimittava niin, että se voi varmistaa, että sillä on tarvittavat voimavarat voidakseen harjoittaa siirtotoimintaa asianmukaisesti ja tehokkaasti sekä kehittää ja ylläpitää tehokasta, varmaa ja taloudellista siirtoverkkoa.
3. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen tytäryritykset, jotka harjoittavat tuotantoa tai toimittamista, eivät saa omistaa suoraan eivätkä välillisesti siirtoverkonhaltijan osakkeita. Siirtoverkonhaltija ei saa omistaa suoraan eikä välillisesti sellaisten vertikaalisesti integroituneiden yritysten tytäryritysten osakkeita, jotka harjoittavat tuotantoa tai toimittamista, eikä se saa vastaanottaa osinkoja eikä muunlaista rahallista hyötyä tällaisilta tytäryrityksiltä.
4. Siirtoverkonhaltijan koko hallintorakenteen ja yhtiöjärjestyksen on oltava sellaiset, että siirtoverkonhaltijan tosiasiallinen riippumattomuus voidaan varmistaa tämän jakson mukaisesti. Vertikaalisesti integroitunut yritys ei saa määrittää suoraan eikä välillisesti siirtoverkonhaltijan kilpailukäyttäytymistä tämän päivittäisessä toiminnassa ja verkon hallinnoinnissa tai 51 artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittavissa toiminnoissa.

⁽²⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osaluista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

5. Suorittaessaan tämän direktiivin 40 artiklan ja 46 artiklan 2 kohdan mukaisia tehtäviään ja noudattaessaan asetuksen (EU) 2019/943 16, 18, 19 ja 50 artiklassa säädettyjä velvoitteita siirtoverkonhaltijat eivät saa harjoittaa syrjintää eri henkilöitä tai yksiköitä kohtaan eivätkä ne saa rajoittaa, vääristää tai estää kilpailua tuotannon tai toimittamisen alalla.
6. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisten mahdollisten kaupallisten ja rahoituksellisten suhteiden, mukaan lukien siirtoverkonhaltijan lainat vertikaalisesti integroituneelle yritykselle, on oltava markkinaehtoisia. Siirtoverkonhaltijan on säilytettävä yksityiskohtaiset tiedot tällaisista kaupallisista ja rahoituksellisista suhteista ja annettava ne pyydettyä sääntelyviranomaisen käyttöön.
7. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava sääntelyviranomaiselle hyväksyntää varten kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen kanssa tehdyt kaupalliset ja rahoitussopimukset.
8. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle 46 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetut rahoitusvarat, jotka ovat käytettävissä tuleviin investointihankkeisiin ja/tai nykyisen omaisuuden korvaamiseen.
9. Vertikaalisesti integroituneen yrityksen on pidättäydyttävä kaikista toimista, jotka vaikeuttavat tai haittaavat siirtoverkonhaltijan tämän luvun mukaisten velvoitteiden noudattamista, eikä se saa vaatia, että siirtoverkonhaltijan on pyydettyä vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä lupaa näiden velvoitteiden täyttämiseen.
10. Asianomaisen jäsenvaltion on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijaksi yritys, jonka sääntelyviranomainen on sertifioimalla varmistanut täyttävän tämän luvun vaatimukset. Tällöin sovelletaan joko tämän direktiivin 52 artiklassa ja asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklassa tai tämän direktiivin 53 artiklassa säädettyä sertifiointimenettelyä.

48 artikla

Henkilöstön riippumattomuus ja siirtoverkonhaltijan hallinnointi

1. Siirtoverkonhaltijan valvontaelimen, joka on nimitetty 49 artiklan mukaisesti, on tehtävä päätökset siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenten nimittämisestä ja nimityksen uusimisesta sekä työehdoista, mukaan lukien palkkaus, ja palvelussuhteen päättämisestä.
  2. Henkilöiden, jotka valvontaelin on nimennyt siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaaviksi johtohenkilöiksi ja/tai sen hallintoelinten jäseniksi tai joiden nimitys uusitaan, henkilötiedot ja heidän palvelussuhteitaan, sen kesto ja sen päättämistä koskevat ehdot sekä tällaisen palvelussuhteen päättämistä koskevan päätösehdotuksen syyt on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä ja päätöksistä tulee sitovia ainoastaan, jos sääntelyviranomainen ei vastusta niitä kolmen viikon kuluessa ilmoittamisesta.
- Sääntelyviranomainen voi vastustaa 1 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä
- a) jos syntyy epäilyjä sen suhteen, onko siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavaksi henkilöksi ja/tai sen hallintoelinten jäseneksi nimetty henkilö ammatillisesti riippumaton; tai
  - b) jos tapauksissa, joissa kyseessä on palvelussuhteen ennenaikainen päättäminen, on epäilyjä ennenaikaisen päättämisen oikeutuksesta.
3. Tämän kohdan soveltamisalaan kuuluvilla siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ei saa olla ollut nimitystään edeltävien kolmen vuoden aikana suoraan eikä välillisesti minkäänlaista ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä tai missään sen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa.
  4. Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta muussa vertikaalisesti integroituneen yrityksen muussa osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.

5. Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä ja työntekijöillä ei saa olla suoraan tai välillisesti minkäänlaista etua missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä heillä ole oikeutta saada siltä suoraan tai välillisesti minkäänlaista taloudellista etua. Heidän palkkansa ei saa olla riippuvainen vertikaalisesti integroituneen yrityksen, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, toiminnoista tai tuloksista.
6. Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaaville henkilöille ja/tai sen hallintoelinten jäsenille on taattava tosiasiallinen oikeus hakea sääntelyviranomaiselta muutosta heidän palvelussuhteensa ennen aikaista päättämistä koskeviin päätöksiin.
7. Sen jälkeen, kun siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ja/tai sen hallintoelinten jäsenten palvelussuhde siirtoverkonhaltijassa on päättynyt, heillä ei saa olla vähintään neljään vuoteen minkäänlaista ammatillista asemaa tai vastuuta, etua tai liikesuhdetta missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa, lukuun ottamatta siirtoverkonhaltijaa, eikä sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.
8. Edellä olevan 3 kohdan säännöksiä on sovellettava suurimpaan osaan siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavista henkilöistä ja/tai sen hallintoelinten jäsenistä.

Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavilla henkilöillä ja/tai sen hallintoelinten jäsenillä, joita 3 kohdan säännökset eivät koske, ei saa olla ollut ainakaan nimitystään edeltävien kuuden kuukauden aikana johtavaa asemaa tai muuta vastaavaa tehtävää vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sekä 4–7 kohtaa sovelletaan kaikkiin johtoon kuuluviin henkilöihin sekä niihin henkilöihin, jotka raportoivat näille suoraan verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen liittyvistä asioista.

49 artikla

Valvontaelin

1. Siirtoverkonhaltijalla on oltava valvontaelin, joka vastaa sellaisten päätösten tekemisestä, joilla voi olla merkittävä vaikutus siirtoverkonhaltijan osakkeenomistajien varojen arvoon, ja erityisesti sellaisten päätösten tekemisestä, jotka koskevat vuotuisten ja pitkän aikavälin rahoitussuunnitelmien hyväksyntää, siirtoverkonhaltijan velkaantumistasetta ja osakkeenomistajille jaettavien osinkojen määrää. Valvontaelimen toimivaltaan eivät kuulu päätökset, jotka liittyvät siirtoverkonhaltijan päivittäiseen toimintaan ja verkon hallintointiin tai 51 artiklan nojalla laaditun kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman valmisteluun tarvittaviin toimiin.
2. Valvontaelimeen on kuuluttava vertikaalisesti integroitunutta yritystä edustavia jäseniä, kolmansien osapuolten osakkeenomistajia edustavia jäseniä ja, jos näin asiaa koskevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään, muita asianomaisia osapuolia, kuten siirtoverkonhaltijan työntekijöitä, edustavia jäseniä.
3. Edellä olevan 48 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 3–7 kohtaa on sovellettava vähintään puoleen valvontaelimen jäsenistä vähennettynä yhdellä.

Valvontaelimen kaikkiin jäseniin sovelletaan 48 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa.

50 artikla

Sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma ja ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat laativat ja panevat täytäntöön sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistavat, että tämän ohjelman noudattamista seurataan asianmukaisesti. Sääntöjen noudattamista koskevassa ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelma. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava riippumattomasti ohjelman noudattamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sääntelyviranomaisen toimivaltaa.

2. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön nimittää valvontaelin, ja sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä nimitys. Sääntelyviranomaisen voi kieltäytyä hyväksymästä ohjelman seurannasta vastaavaa toimihenkilöä ainoastaan riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Ohjelman seurannasta vastaavaan toimihenkilöön sovelletaan 48 artiklan 2–8 kohtaa.
3. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö vastaa
  - a) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanon seurannasta;
  - b) sellaisen vuosikertomuksen laadinnasta, jossa selvitetään, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöön panemiseksi, ja sen toimittamisesta sääntelyviranomaiselle;
  - c) sääntöjen noudattamista koskevaan ohjelmaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvästä raportoinnista valvontaelimelle sekä niitä koskevien suositusten antamisesta;
  - d) sääntöjen noudattamista koskevan ohjelman täytäntöönpanoon liittyvien merkittävien rikkomusten ilmoittamisesta sääntelyviranomaiselle; sekä
  - e) vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä mahdollisia kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita koskevasta raportoinnista sääntelyviranomaiselle.
4. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on toimitettava sääntelyviranomaiselle päätösehdotukset investointisuunnitelmasta tai verkkoon tehtävistä yksittäisistä investoinneista. Tämä on tehtävä viimeistään silloin, kun siirtoverkonhaltijan hallinto ja/tai toimivaltainen hallintoelin toimittaa ne valvontaelimelle.
5. Jos vertikaalisesti integroitunut yritys on yleiskokouksessa tai nimittämiensä valvontaelimen jäsenten äänestyksessä estänyt jonkin päätöksen tekemisen, minkä johdosta sellaiset investoinnit estyvät tai viivästyvät, jotka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden kuluessa, ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on ilmoitettava tästä sääntelyviranomaiselle, jonka on tämän jälkeen toimittava 51 artiklan mukaisesti.
6. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön toimeksiantoa tai palvelusuhdetta koskevat ehdot, mukaan lukien toimeksiannon kesto. Kyseisillä ehdoilla on varmistettava ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön riippumattomuus, myös antamalla ohjelman seurannasta vastaavalle toimihenkilölle kaikki tämän tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat. Toimeksiantonsa aikana ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä ei saa olla suoraan eikä välillisesti minkäänlaista muuta ammatillista asemaa, vastuuta tai etua missään vertikaalisesti integroituneen yrityksen osassa tai sen määräysvaltaa käyttävässä osakkeenomistajassa.
7. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on raportoitava sääntelyviranomaiselle säännöllisesti joko suullisesti tai kirjallisesti, ja tällä on oltava oikeus antaa säännöllisesti raportteja joko suullisesti tai kirjallisesti siirtoverkonhaltijan valvontaelimelle.
8. Ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö voi osallistua kaikkiin siirtoverkonhaltijan hallinnon tai hallintoelinten kokouksiin sekä valvontaelimen kokouksiin ja yleiskokoukseen. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on osallistuttava kaikkiin kokouksiin, joissa käsitellään seuraavia asioita:
  - a) asetuksessa (EU) 2019/943 säädetyt verkkoon pääsyä koskevat edellytykset erityisesti tariffien, kolmansien osapuolten verkkoon pääsyyn liittyvien palvelujen, kapasiteetin jaon ja siirtorajoitusten hallinnan, avoimuuden, lisäpalvelujen ja jälkimarkkinoiden osalta;
  - b) siirtoverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä, mukaan lukien yhteenliittämisen- ja liittämisinvestoinnit, koskevat hankkeet;
  - c) siirtoverkon käyttämiseksi tarvittavat energian ostot ja myynnit.
9. Ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön on seurattava, että siirtoverkonhaltija noudattaa 41 artiklan säännöksiä.
10. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy kaikkiin asiaa koskeviin tietoihin ja siirtoverkonhaltijan toimistotiloihin ja kaikkiin tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemiinsa tietoihin.
11. Ohjelman seurannasta vastaavalla toimihenkilöllä on oltava pääsy siirtoverkonhaltijan toimistotiloihin ilman ennakoilmoitusta.
12. Sääntelyviranomaisen antaman etukäteishyväksynnän jälkeen valvontaelin voi erottaa ohjelman seurannasta vastaavan toimihenkilön. Sen on erotettava ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö riippumattomuuden tai ammatillisten valmiuksien puuttumisen johdosta sääntelyviranomaisen pyynnöstä.

51 artikla

Verkon kehittäminen ja toimivalta tehdä investointipäätöksiä

1. Siirtoverkonhaltijan on kaikkia asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan toimitettava vähintään joka toinen vuosi sääntelyviranomaiselle kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma, joka perustuu nykyisiin ja ennakoituihin toimituksiin ja kysyntään. Tähän verkon kehittämissuunnitelmaan on sisällyttävä tehokkaita toimenpiteitä, joilla varmistetaan verkon riittävyys ja toimitusvarmuus. Siirtoverkonhaltijan on julkaistava kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma verkkosivustollaan.

2. Kymmenvuotisessa verkon kehittämissuunnitelmassa on erityisesti

- a) ilmoitettava markkinaosapuolille ne pääasialliset siirtoinfrastruktuurit, joita on rakennettava tai parannettava seuraavien kymmenen vuoden aikana;
- b) mainittava kaikki jo päätetyt investoinnit ja uudet investoinnit, jotka on tehtävä seuraavien kolmen vuoden aikana; sekä
- c) vahvistettava määräaika kaikille investointihankkeille.

3. Siirtoverkonhaltijan on kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaa laatiessaan otettava täysimääräisesti huomioon mahdollisuus käyttää kulutusjoustoja, energiavarastoja tai muita resursseja vaihtoehtoina järjestelmän laajentamiselle sekä odotettu kulutus, muiden maiden kanssa käytävä kauppa ja unionin laajuisia ja alueellisia verkkoja koskevat investointisuunnitelmat.

4. Sääntelyviranomaisen on kuultava kaikkia tosiasiallisia tai mahdollisia verkon käyttäjiä kymmenvuotisesta verkon kehittämissuunnitelmasta julkisella ja avoimella tavalla. Henkilöitä tai yrityksiä, jotka väittävät olevansa mahdollisia verkon käyttäjiä, voidaan vaatia perustelemaan väitteensä. Sääntelyviranomaisen on julkaistava kuulemisprosessin tulokset erityisesti mahdollisten investointitarpeiden osalta.

5. Sääntelyviranomaisen on tarkasteltava, kattaako kymmenvuotinen verkon kehittämissuunnitelma kaikki kuulemisprosessissa esille tulleet investointitarpeet ja onko se johdonmukainen asetuksen (EU) 2019/943 30 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ei-sitovan unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman, jäljempänä 'unionin laajuinen verkon kehittämissuunnitelma', kanssa. Jos suunnitelman johdonmukaisuutta unionin laajuisen kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman kanssa epäillään, sääntelyviranomaisen on neuvoteltava viraston kanssa. Sääntelyviranomaisen voi vaatia siirtoverkonhaltijaa muuttamaan kymmenvuotista verkon kehittämissuunnitelmaansa.

Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tarkasteltava kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman johdonmukaisuutta asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisesti toimitetun kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman kanssa.

6. Sääntelyviranomaisen on seurattava ja arvioitava kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman täytäntöönpanoa.

7. Jos kyseessä ei ole ylivoimainen este ja siirtoverkonhaltija ei tee investointia, joka kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman mukaan olisi pitänyt tehdä seuraavien kolmen vuoden aikana, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisen on velvollinen toteuttamaan ainakin yhden seuraavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että kyseessä oleva investointi tehdään, jos tällä investoinnilla on vielä merkitystä viimeisimmän kymmenvuotisen verkon kehittämissuunnitelman perusteella:

- a) siirtoverkonhaltija velvoitetaan tekemään kyseessä olevat investoinnit;
- b) kyseessä olevasta investoinnista järjestetään kaikille investoijille avoin tarjouskilpailu; tai
- c) siirtoverkonhaltija velvoitetaan hyväksymään pääoman korotus tarvittavien investointien rahoittamiseksi ja sallimaan riippumattomien investoijien osallistuminen pääoman merkitsemiseen.

8. Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt 7 kohdan b alakohdan mukaista toimivaltaansa, se voi velvoittaa siirtoverkonhaltijan hyväksymään yhden tai useita seuraavista:

- a) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rahoitus;
- b) jonkin kolmannen osapuolen suorittama rakentaminen;

c) asianomaisen uuden omaisuuden hankkiminen;

d) asianomaisen uuden omaisuuden käyttäminen.

Siirtoverkonhaltijan on annettava investoijille kaikki investoinnin tekemiseksi tarvittavat tiedot, liitettävä uusia kohteita siirtoverkkoon ja yleisesti pyrittävä helpottamaan investointihankkeen täytäntöönpanoa parhaalla mahdollisella tavalla.

Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä asiaankuuluvat rahoitusjärjestelyt.

9. Jos sääntelyviranomaisen on käyttänyt 7 kohdan mukaista toimivaltaansa, asiaankuuluvan tariffisääntelyn on katettava kyseessä olevien investointien kustannukset.

4 jakso

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen ja sertifiointi

52 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen ja sertifiointi

1. Ennen kuin yritys hyväksytään ja nimetään siirtoverkonhaltijaksi, se on sertifioidava tämän artiklan 4, 5 ja 6 kohdan ja asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklan mukaisia menettelyjä noudattaen.

2. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja nimettävä siirtoverkonhaltijoiksi yritykset, joiden sääntelyviranomaisen on jäljempänä esitetyn sertifiointimenettelyn mukaisesti varmistanut noudattaneen 43 artiklan vaatimuksia. Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen on ilmoitettava komissiolle ja julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle kaikista suunnitelluista liiketoimista, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko ne 43 artiklan vaatimusten mukaisia.

4. Sääntelyviranomaisten on seurattava, että siirtoverkonhaltijat noudattavat jatkuvasti 43 artiklan vaatimuksia. Niiden on aloitettava sertifiointimenettely tällaisen vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi

a) kun siirtoverkonhaltija tekee 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen;

b) omasta aloitteestaan, jos niiden tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistajien tai siirtoverkonhaltijoiden suhteen käytetyissä oikeuksissa tai vaikutusvallassa saattaa johtaa 43 artiklan rikkomiseen, tai jos niillä on syytä epäillä, että tällainen rikkominen on saattanut tapahtua; tai

c) komission perustellusta pyynnöstä.

5. Sääntelyviranomaisten on tehtävä päätös siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä tai komission pyynnön päivämäärästä. Tämän määräajan päätyttyä sertifiointi katsotaan myönnettyksi. Sääntelyviranomaisen nimenomainen tai hiljainen päätös voi tulla voimaan vasta sen jälkeen kun 6 kohdassa säädetty menettely on saatettu loppuun.

6. Sääntelyviranomaisen on ilmoitettava siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta nimenomaisesta tai hiljaisesta päätöksestä viipymättä komissiolle ja toimitettava ilmoituksen mukana kaikki päätöksen kannalta merkitykselliset tiedot. Komissio päättää asiasta asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

7. Sääntelyviranomaiset ja komissio voivat pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

8. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

53 artikla

Sertifiointi kolmansien maiden osalta

1. Kun sertifiointia pyytää siirtoverkon omistaja tai siirtoverkonhaltija, joka on kolmannesta maasta olevan henkilön tai kolmansista maista olevien henkilöiden määräysvallassa, sääntelyviranomaisen on ilmoitettava asiasta komissiolle.

Sääntelyviranomaisen on myös ilmoitettava viipymättä komissiolle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan nähden.

2. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava sääntelyviranomaiselle sellaisista tilanteista, jotka johtaisivat siihen, että kolmannesta maasta oleva henkilö tai kolmansista maista olevat henkilöt hankkivat määräysvallan siirtoverkkoon tai siirtoverkonhaltijaan nähden.

3. Sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä päätösluonnos siirtoverkonhaltijan sertifiointista neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen päivämäärästä. Sen on evättävä sertifiointi, jos

- a) ei ole osoitettu, että kyseinen yksikkö noudattaa 43 artiklan vaatimuksia; ja
- b) ei ole osoitettu sääntelyviranomaiselle tai muulle jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle, että sertifiointin myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta jäsenvaltiossa ja unionissa. Sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on asiaa harkitessaan otettava huomioon
  - i) ne unionin oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa unioni on sopimuspuolena ja jossa käsitellään energian toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja;
  - ii) ne jäsenvaltion oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan suhteen, jotka johtuvat kyseisen kolmannen maiden kanssa tehdystä sopimuksesta, siltä osin kuin ne ovat unionin oikeuden mukaisia; sekä
  - iii) muut tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan liittyvät erityiset tosiseikat ja olosuhteet.

4. Sääntelyviranomaisen on ilmoitettava päätöksensä sekä kaikki päätöksen kannalta merkitykselliset tiedot viipymättä komissiolle.

5. Jäsenvaltioiden on annettava sääntelyviranomaiselle tai 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulle nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisuus pyytää ennen kuin sääntelyviranomaisen tekee sertifiointipäätöksen komissiolta lausunto siitä,

- a) täyttääkö asianomainen yksikkö 43 artiklan vaatimukset; ja
- b) vaarantaako sertifiointin myöntäminen energian toimitusvarmuuden unionissa.

6. Komissio tutkii 5 kohdassa tarkoitettua pyynnön heti sen saatuaan. Se toimittaa lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta sääntelyviranomaiselle tai nimetylle toimivaltaiselle viranomaiselle, jos pyynnön esittäjä on kyseinen viranomainen.

Komissio voi lausuntoa laatiessaan pyytää ACERin, asianomaisen jäsenvaltion ja asianosaisten näkemyksiä. Jos komissio tekee tällaisen pyynnön, kahden kuukauden määräaika jatketään kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettua määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

7. Arvioidessaan, vaarantaako kolmannesta maasta olevalle henkilöllä tai kolmansista maista olevilla henkilöillä oleva määräysvalta energian toimitusvarmuuden unionissa, komissio ottaa huomioon

- a) tapaukseen ja asianomaiseen kolmanteen maahan tai asianomaisiin kolmansiin maihin liittyvät erityiset tosiseikat; sekä
- b) ne unionin oikeudet ja velvoitteet asianomaisen kolmannen maan tai asianomaisten kolmansien maiden suhteen, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, myös sellaisesta yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tehdystä sopimuksesta, jossa unioni on sopimuspuolena ja jossa käsitellään toimitusvarmuuteen liittyviä seikkoja.

8. Säätelyviranomaisen on kahden kuukauden kuluessa 6 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä tehtävä lopullinen päätöksensä sertifiointista. Säätelyviranomaisen on lopullista päätöstä tehdessään otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jäsenvaltioilla on joka tapauksessa oikeus evätä sertifiointi, jos sertifiointin myöntäminen vaarantaa energian toimitusvarmuuden jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden. Jos jäsenvaltio on nimennyt muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen tekemään 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun arvion, se voi velvoittaa säätelyviranomaisen tekemään lopullisen päätöksensä kyseisen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen arvioinnin mukaisesti. Säätelyviranomaisen lopullinen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä. Jos lopullinen päätös poikkeaa komission lausunnosta, kyseisen jäsenvaltion on esitettävä tällaisen päätöksen perustelut ja julkaistava ne yhdessä päätöksen kanssa.

9. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta harjoittaa kansallista oikeudellista valvontaa oikeutettujen yleisten turvallisuusasetusten suojaamiseksi unionin oikeutta noudattaen.

10. Tätä artiklaa sovelletaan 3 kohdan a alakohtaa lukuun ottamatta myös jäsenvaltioihin, joita koskee 66 artiklan mukainen poikkeus.

54 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden mahdollisuus omistaa energiavarastoja

1. Siirtoverkonhaltijat eivät saa omistaa, kehittää, hallinnoida tai operoida energiavarastoja.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat sallia sen, että siirtoverkonhaltijat omistavat, kehittävät, hallinnoivat tai operoivat energiavarastoja, jos ne ovat täysin integroituja verkkokomponentteja ja säätelyviranomaisen on antanut hyväksyntänsä tai jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
  - a) säätelyviranomaisen tarkastelua ja hyväksyntää edellyttävän avoimen, läpinäkyvän ja syrjimättömän tarjouskilpailun perusteella muille osapuolille ei ole myönnetty oikeutta omistaa, kehittää, hallinnoida tai operoida tällaisia varastoja, tai muut osapuolet eivät kyenneet tuottamaan kyseisiä palveluja kohtuullisin kustannuksin ja oikea-aikaisesti;
  - b) siirtoverkonhaltijat tarvitsevat tällaisia varastoja tai taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja täyttääkseen tämän direktiivin mukaiset velvoitteensa siirtoverkon tehokkaan, luotettavan ja varman käytön osalta, ja niitä ei käytetä sähkön ostoon tai myyntiin sähkömarkkinoilla; ja
  - c) säätelyviranomaisen on arvioinut tällaisen poikkeuksen tarpeellisuuden, suorittanut etukäteisen arvioinnin hankintamenettely soveltuvuudesta, mukaan lukien hankintamenettelyn ehdot, ja antanut hyväksyntänsä.

Säätelyviranomaisen voi laatia ohjeita tai hankintasopimuksia koskevia lausekkeitä auttaakseen siirtoverkonhaltijoita varmistamaan hankintamenettelyn oikeudenmukaisuuden.

3. Poikkeuksen myöntämistä koskeva päätös on ilmoitettava komissiolle ja ACERille yhdessä pyyntöä koskevien merkityksellisten tietojen ja poikkeuksen perustelujen kanssa.

4. Säätelyviranomaisten on toteutettava säännöllisin väliajoin ja vähintään joka viides vuosi julkinen kuuleminen olemassa olevista energiavarastoista sen selvittämiseksi, onko tällaisia varastoja saatavilla ja onko muilla osapuolilla kiinnostusta investoida tällaisiin varastoihin. Jos julkinen kuuleminen säätelyviranomaisen suorittaman arvion mukaan osoittaa, että muut osapuolet kykenevät omistamaan, kehittämään, operoimaan tai hallinnoimaan tällaisia varastoja kustannustehokkaasti, säätelyviranomaisen on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat luopuvat tällaisesta toiminnasta asteittain 18 kuukauden kuluessa. Osana tämän menettelyn edellytyksiä säätelyviranomaiset voivat sallia, että siirtoverkonhaltijat saavat kohtuullisen korvauksen, erityisesti saadakseen takaisin energiavarastoihin tekemiensä investointien jäännösarvon.

5. Edellä olevaa 4 kohtaa ei sovelleta täysin integroituihin verkkokomponentteihin eikä sellaisten uusien akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös tehdään ennen vuotta 2024, edellyttäen että

- a) tällaiset akkuvarastot liitetään verkkoon viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän jälkeen;
- b) tällaiset akkuvarastot on integroitu siirtoverkkoon;

- c) tällaisia akkuvarastoja käytetään yksinomaan verkon käyttövarmuuden viiveettömään reaktiiviseen palauttamiseen verkon vikatapahtuman seurauksena, jos tällainen palauttamistoimenpide alkaa välittömästi ja päättyy, kun tavanomaisen ajojärjestyksen muuttaminen voi ratkaista ongelman; ja
- d) tällaisia akkuvarastoja ei käytetä sähkön ostoon tai myyntiin sähkömarkkinoilla, mukaan lukien tasehallinta.

5 jakso

Eriyttäminen ja kirjanpidon avoimuus

55 artikla

Oikeus tutustua kirjanpitoon

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, myös 57 artiklassa tarkoitetuilla sääntelyviranomaisilla, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua sähköalan yritysten kirjanpitoon 56 artiklan mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, myös sääntelyviranomaisten, on pidettävä kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen luovuttamista, jos tällainen tietojen luovuttaminen on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

56 artikla

Kirjanpidon eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että sähköalan yritysten kirjanpito hoidetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.
2. Sähköalan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä direktiivin 2013/34/EU nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Yritysten, joilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.

3. Syrjinnän, ristisubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi sähköalan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin siirtoon ja jakeluun liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, siirtoon ja jakeluun liittymättömistä muista sähköliiketoiminnoista. Kirjanpidossa on eriteltävä siirtoverkon tai jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös sähköalaan liittymättömistä muista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristisubventiota.

VII LUKU

SÄÄNTELYVIRANOMAISET

57 artikla

Sääntelyviranomaisten nimeäminen ja riippumattomuus

1. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi sääntelyviranomainen kansallisella tasolla.
2. Edellä oleva 1 kohta ei estä nimeämästä muita sääntelyviranomaisia jäsenvaltioiden aluetasolla edellyttäen, että unionin tasolla on edustus- ja yhteydenpitoa varten yksi korkean tason edustaja ACERin sääntelyneuvostossa asetuksen (EU) 2019/942 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltio voi nimetä sääntelyviranomaisia pieniä verkkoja varten maantieteellisesti eristyksissä olevilla alueilla, joilla kulutus vuonna 2008 oli alle kolme prosenttia sen jäsenvaltion kokonaiskulutuksesta, johon alue kuuluu. Tämä poikkeus ei estä nimittämästä yhtä korkean tason edustajaa unionin tasolla edustus- ja yhteydenpitotarkoituksia varten ACERin sääntelyneuvostoon asetuksen (EU) 2019/942 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on taattava sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja varmistettava, että se käyttää toimivaltuuksiaan puolueettomasti ja avoimesti. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että tässä direktiivissä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä asetettuja viranomaistehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisen

a) on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton muista julkisista ja yksityisistä elimistä;

b) varmistaa, että sen henkilöstö ja hallinnosta vastaavat henkilöt

i) toimivat markkinoiden eduista riippumatta; ja

ii) eivät viranomaistehtäviä suorittaessaan pyydä eivätkä ota suoria ohjeita miltään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä. Tämä vaatimus ei rajoita tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa eikä hallituksen julkaisemien, 59 artiklan mukaisiin sääntelytehtäviin ja toimivaltuuksiin liittymättömien yleisten poliittisten suuntaviivojen noudattamista.

5. Sääntelyviranomaisen riippumattomuuden suojelemiseksi jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että

a) sääntelyviranomaisen voi tehdä itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta;

b) sääntelyviranomaisella on kaikki tarvittavat henkilöstövoimavarat ja taloudelliset voimavarat, jotta se voi hoitaa tehtäviään ja käyttää toimivaltuuksiaan tuloksekkaasti ja tehokkaasti;

c) sääntelyviranomaisen toteuttaa itsenäisesti sille osoitettua talousarviota erillisten vuotuisten talousarviomäärärahojen perusteella;

d) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään vähintään viiden mutta enintään seitsemän vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia kerran;

e) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt nimitetään objektiivisin, avoimin ja julkistetuin perustein riippumattomalla ja puolueettomalla menettelyllä, jolla varmistetaan, että ehdokkailla on tarvittava pätevyys ja kokemus paikkaan sääntelyviranomaisessa;

f) eturistiriitoja varten on olemassa määräykset ja salassapitovelvollisuus jatkuu sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenten tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimpien johtohenkilöiden toimikauden jälkeen;

g) sääntelyviranomaisen johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, sääntelyviranomaisen ylimmät johtohenkilöt voidaan erottaa ainoastaan avoimin ja jo olemassa olevin perustein.

Ensimmäisen alakohdan d alakohdan osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttöön otetaan johtokunnan tai ylimpien johtohenkilöiden asianmukainen kiertojärjestelmä. Johtokunnan jäsenet tai, jos johtokuntaa ei ole, ylimmät johtohenkilöt voidaan vapauttaa tehtävistään kesken toimikauden ainoastaan, jos he eivät enää täytä tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia tai ovat syyllistyneet rikkomukseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että riippumaton tilintarkastaja suorittaa sääntelyviranomaisen tilinpäätöksen jälkitarastuksen.

7. Komissio esittää viimeistään 5 päivänä heinäkuuta 2022 ja sen jälkeen joka neljäs vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen siitä, miten kansalliset viranomaiset noudattavat tässä artiklassa säädettyä riippumattomuusperiaatetta.

58 artikla

Sääntelyviranomaisen yleistavoitteet

Tässä direktiivissä määriteltyjä viranomaistehtäviä suorittaessaan sääntelyviranomaisen on toteutettava kaikki kohtuulliset toimenpiteet seuraavien tavoitteiden edistämiseksi 59 artiklassa säädettyjen tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa puitteissa tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, mukaan lukien kilpailuviranomaisten, sekä tapauksen mukaan naapurina olevien jäsenvaltioiden ja naapurina olevien kolmansien maiden viranomaisten, myös sääntelyviranomaisten, kanssa ja rajoittamatta näiden toimivaltaa:

- a) kilpailuun perustuvien, joustavien, varmojen ja ympäristön kannalta kestävien sähkön sisämarkkinoiden edistäminen unionin alueella ja markkinoiden tehokas avaaminen kaikille unionin asiakkaille ja toimittajille tiiviissä yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten, komission ja ACERin kanssa sekä asianmukaisten edellytysten varmistaminen sähköverkkojen tehokasta ja luotettavaa käyttöä varten pitkän aikavälin tavoitteet huomioon ottaen;
- b) kilpailuun perustuvien ja moitteettomasti toimivien alueellisten rajat ylittävien markkinoiden kehittäminen unionin alueella a alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi;
- c) jäsenvaltioiden välisen sähkökaupan rajoitusten poistaminen, muun muassa sellaisen tarkoituksenmukaisen rajat ylittävän siirtokapasiteetin kehittäminen, jolla voidaan vastata kysyntään ja parantaa kansallisten markkinoiden yhdentymistä, mikä voi edistää sähkönsiirtoja kaikkialla unionissa;
- d) kuluttajien tarpeisiin suuntautuneiden varmojen, luotettavien ja tehokkaiden sekä syrjimättömien verkkojen kehittämisen edistäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä verkon riittävyyden ja yleisten energiapolitiittisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkuuden edistäminen sekä suuri- ja pienimuotoisen uusiutuviin lähteisiin perustuvan sähköntuotannon ja hajautetun tuotannon integroiminen sekä siirto- että jakeluverkkoihin ja niiden käytön helpottaminen suhteessa muihin kaasun tai lämmön energiaverkkoihin;
- e) uuden tuotantokapasiteetin ja energiavarojen verkkoon pääsyn helpottaminen erityisesti poistamalla uusien tulokkaiden ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön markkinoille pääsyn mahdollisia esteitä;
- f) sen varmistaminen, että verkonhaltijoille ja verkon käyttäjille tarjotaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia lisätä verkon suorituskykyä, erityisesti energiatehokkuutta, ja edistää markkinoiden yhdentymistä;
- g) sen varmistaminen, että asiakkaat hyötyvät kansallisten markkinoiden tehokkaasta toiminnasta, sekä tehokkaan kilpailun ja korkeatasoisen kuluttajansuojan varmistamisen edistäminen tiiviissä yhteistyössä asiaankuuluvien kuluttajansuojaviranomaisten kanssa;
- h) yleispalvelun ja julkisten palvelujen korkean tason saavuttamisen edistäminen sähköntoimituksissa, osallistuminen heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojeluun ja käyttäjän toimittajan vaihtamisen edellyttämien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuuden edistäminen.

59 artikla

Sääntelyviranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet

1. Sääntelyviranomaisen tehtävänä on
  - a) vahvistaa tai hyväksyä avointen kriteerien mukaisesti siirto- tai jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät tai molemmat;
  - b) varmistaa, että siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat ja tapauksen mukaan verkon omistajat sekä kaikki sähköalan yritykset ja muut markkinaosapuolet noudattavat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943, asetuksen (EU) 2019/943 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti hyväksytyistä verkkosäännöistä ja suuntaviivoista ja muusta asiaa koskevasta unionin oikeudesta johtuvia velvoitteitaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta, sekä ACERin päätöksiä;

- c) varmistaa tiiviissä yhteistyössä muiden sääntelyviranomaisten kanssa, että Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin noudattavat tästä direktiivistä, asetuksista (EU) 2019/943, asetuksen (EU) 2019/943 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti hyväksytyistä verkkosäännöistä ja suuntaviivoista ja muusta asiaa koskevasta unionin oikeudesta johtuvia velvoitteitaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta, sekä ACERin päätöksiä, ja määrittää yhdessä tapaukset, joissa Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin eivät noudata velvoitteitaan; jos sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen neljän kuukauden kuluessa yhteydenpidon aloittamisesta määrittääkseen yhdessä velvoitteiden noudattamatta jättämisen, asia saatetaan ACERin päätettäväksi asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti;
- d) hyväksyä tuotteet ja hankintamenettelyt taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen osalta;
- e) panna täytäntöön asetuksen (EU) 2019/943 58, 60 ja 61 artiklan mukaisesti hyväksytyt verkkosäännöt ja suuntaviivat kansallisilla toimenpiteillä tai tarvittaessa koordinoituilla alueellisilla tai unionin laajuisilla toimenpiteillä;
- f) tehdä rajat ylittävissä kysymyksissä yhteistyötä kyseisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten ja ACERin kanssa, erityisesti osallistumalla ACERin sääntelyneuvoston työhön asetuksen (EU) 2019/942 21 artiklan mukaisesti;
- g) noudattaa kaikkia asiaan liittyviä oikeudellisesti sitovia komission ja ACERin päätöksiä ja panna ne täytäntöön;
- h) varmistaa, että siirtoverkonhaltijat asettavat rajayhdysjohtokapasiteetin mahdollisimman laajasti saataville asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan mukaisesti;
- i) antaa vuosittain kertomus toiminnastaan ja tehtäviensä suorittamisesta jäsenvaltioiden asiaankuuluville viranomaisille, komissiolle ja ACERille, mukaan lukien toteutetuista toimista ja saavutetuista tuloksista kunkin tässä artiklassa luetellun tehtävän osalta;
- j) varmistaa, ettei siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvien toimintojen tai muiden sähköliiketoimintojen tai sähköalaa liittymättömien toimintojen välillä esiinny ristisubventiota;
- k) seurata siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia ja esittää vuosikertomuksessaan arvio siitä, kuinka siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmat vastaavat unionin laajuista verkon kehittämissuunnitelmaa; tällaiseen arvioon voi sisältyä suosituksia kyseisten investointisuunnitelmien muuttamisesta;
- l) seurata ja arvioida siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden suoriutumista sellaisen älykkään verkon kehittämisessä, joka edistää energiatehokkuutta ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian integrointia, käyttäen rajallista joukkoa indikaattoreita sekä julkaista joka toinen vuosi kansallinen raportti, jossa esitetään suosituksia;
- m) vahvistaa tai hyväksyä palvelun laatua ja toimitusten laatua koskevia standardeja ja vaatimuksia tai osallistua tähän yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja seurata verkon varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista ja arvioida niiden aiempaa toimivuutta;
- n) seurata avoimuuden tasoa, tukkuhinnat mukaan lukien, ja varmistaa, että sähköalan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvoitteita;
- o) seurata, miten avoimia ja tehokkaita tukku- ja vähittäismarkkinat ovat ja missä määrin niillä esiintyy kilpailua, mihin kuuluvat sähköpörssit, kotitalousasiakkaiden maksamat hinnat, mukaan lukien ennakkomaksujärjestelmät, dynaamisen hinnan sähkösopimusten ja älykkäiden mittausjärjestelmien käytön vaikutukset, toimittajaa vaihtaneiden asiakkaiden määrä, verkosta poiskytkettyjen asiakkaiden määrä, ylläpitopalvelujen maksut, ylläpitopalvelujen toteuttaminen, kotitalouksien maksamien hintojen ja tukkuhintojen välinen suhde, verkkotariffien ja -maksujen kehittyminen ja kotitalousasiakkaiden tekemät valitukset, sekä mahdollisia kilpailun vääristymiä tai rajoituksia, myös antamalla asiaa koskevia tietoja, sekä saattaa asiaankuuluvat tapaukset asiaankuuluvien toimivaltaisten kilpailuviranomaisten käsiteltäviksi;
- p) seurata rajoittavien sopimuskäytäntöjen esiintymistä, mukaan lukien yksinoikeuslausekkeet, joilla voidaan estää asiakkaita tekemästä samanaikaisesti sopimuksia useamman kuin yhden toimittajan kanssa tai rajoittaa näiden vapautta tehdä tällaisia sopimuksia, ja tarvittaessa ilmoittaa kansallisille kilpailuviranomaisille tällaisista käytännöistä;
- q) seurata aikaa, jonka siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat käyttävät liitäntöjen ja korjausten suorittamiseen;
- r) varmistaa muiden asiaankuuluvien viranomaisten kanssa kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;

- s) julkaista vähintään vuosittain suosituksia 5 artiklan noudattamisesta toimitushinnoissa ja toimittaa nämä suositukset tarvittaessa kilpailuviranomaisille;
- t) varmistaa asiakkaiden syrjimätön mahdollisuus saada kulutustietoja, kulutustietojen tarjoaminen helppotajuisessa yhdenmukaistetussa muodossa kansallisella tasolla valinnaista käyttöä varten sekä kaikkien asiakkaiden mahdollisuus saada nopeasti tällaisia 23 ja 24 artiklassa tarkoitettuja tietoja;
- u) seurata siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden, toimittajien ja asiakkaiden ja muiden markkinaosapuolten asemaa ja vastuuta koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa asetuksen (EU) 2019/943 mukaisesti;
- v) seurata tuotanto- ja varastointikapasiteettiin tehtäviä investointeja suhteessa toimitusvarmuuteen;
- w) seurata unionin ja kolmansien maiden siirtoverkonhaltijoiden teknistä yhteistyötä;
- x) edistää tärkeimpiä markkinamenettelyjä koskevien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuutta aluetasolla;
- y) seurata 14 artiklassa asetetut vaatimukset täyttävien vertailuvälineiden saatavuutta;
- z) seurata itse tuotetun sähkön kulutukseen ja kansalaisten energiayhteisöihin kohdistuvien perusteettomien esteiden ja rajoitusten poistamista.

2. Jos jäsenvaltio on niin säätänyt, muu viranomainen kuin sääntelyviranomainen voi hoitaa 1 kohdassa säädetyt seurantatehtävät. Tällöin tästä seurannasta saadut tiedot on saatettava sääntelyviranomaisen käyttöön niin pian kuin mahdollista.

Sääntelyviranomaisen on parempaa sääntelyä koskevien periaatteiden mukaisesti 1 kohdassa säädetyjä tehtäviä suorittaessaan tarvittaessa kuultava siirtoverkonhaltijoita ja tehtävä tarvittaessa tiivistä yhteistyötä muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa näiden riippumattomuuden säilyttäen ja rajoittamatta näiden omaa erityistä toimivaltaa.

Sääntelyviranomaisen tai ACERin tämän direktiivin mukaisesti antamat hyväksynyt eivät estä sääntelyviranomaista käyttämästä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa myöhemmin toimivaltuuksiaan tämän artiklan mukaisesti eivätkä rajoita muiden asiaankuuluvien viranomaisten tai komission määräämiä seuraamuksia.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa tässä artiklassa tarkoitettut tehtävät tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään

- a) valtuudet tehdä sähköalan yrityksiä sitovia päätöksiä;
- b) valtuudet tehdä sähkömarkkinoiden toimintaa koskevia tutkimuksia ja päättää sekä määrätä tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä tehokkaan kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Lisäksi sääntelyviranomaisella on oltava valtuudet tehdä tarvittaessa yhteistyötä kansallisen kilpailuviranomaisen ja rahoitusmarkkinoiden sääntelyviranomaisten tai komission kanssa kilpailulainsäädäntöön liittyvän tutkimuksen tekemisessä;
- c) valtuudet vaatia sähköalan yrityksiltä kaikki sen tehtävien suorittamisen kannalta merkitykselliset tiedot, mukaan lukien perustelut kolmansien osapuolten pääsyn epäämiselle, sekä kaikki tiedot verkon vahvistamisen edellyttämistä toimenpiteistä;
- d) valtuudet määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sähköalan yrityksille, jotka eivät täytä velvoitteitaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä, asetuksista (EU) 2019/943 tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai ACERin päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia, tähän sisältyy toimivalta määrätä tai ehdottaa määrättäväksi siirtoverkonhaltijalle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta tai vertikaalisesti integroituneelle yritykselle enintään kymmentä prosenttia sen vuotuisesta liikevaihdosta vastaavia seuraamuksia, jos nämä eivät täytä tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan; sekä
- e) tarkoituksenmukaiset oikeudet suorittaa tutkintaa ja valtuudet ratkaista riitoja 60 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla.

4. Siinä jäsenvaltiossa, jossa Sähkö-ENTSON tai EU DSO -elimen toimipaikka sijaitsee, sijaitsevalla sääntelyviranomaisella on oltava toimivalta määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille elimille, jos ne eivät täytä velvoitteitaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943 tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai ACERin päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia.
5. Jos 44 artiklan nojalla on nimetty riippumaton järjestelmävastaava, sääntelyviranomaisen on sille tämän artiklan 1 ja 3 kohdassa asetettujen tehtävien lisäksi
- seurattava, että siirtoverkon omistaja ja riippumaton järjestelmävastaava noudattavat tästä artiklasta johtuvia velvoitteitaan, ja määrättävä velvoitteiden rikkomisesta seuraamuksia 3 kohdan d alakohdan mukaisesti;
  - seurattava riippumattoman järjestelmävastaavan ja siirtoverkon omistajan välisiä suhteita ja välistä viestintää sen varmistamiseksi, että riippumaton järjestelmävastaava noudattaa velvoitteitaan, ja erityisesti hyväksyttävä sopimukset ja toimittava riitojenratkaisuviranomaisena riippumattoman järjestelmävastaavan ja siirtoverkon omistajan välillä kaikissa valituksissa, joita kumpi tahansa osapuoli tekee 60 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - hyväksyttävä ensimmäiseen kymmenvuotiseen verkon kehittämissuunnitelmaan sisältyvä investointisuunnitelma ja hyväksyttävä monivuotiset verkon kehittämissuunnitelmat, jotka riippumaton järjestelmävastaava esittää vähintään joka toinen vuosi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 44 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua menettelyä soveltamista;
  - varmistettava, että riippumattoman järjestelmävastaavan perimiin verkkoonpääsytariffeihin sisältyy verkon omistajalle tai omistajille maksettava riittävä korvaus verkko-omaisuuden käyttämisestä ja siihen tehdyistä uusista investoinneista, edellyttäen että ne on tehty taloudellisesti ja tehokkaasti;
  - voitava suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, siirtoverkon omistajan ja riippumattoman järjestelmävastaavan toimitiloissa; sekä
  - seurattava niiden siirtorajoitusmaksujen käyttöä, jotka riippumaton järjestelmävastaava on kerännyt asetuksen (EU) 2019/943 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
6. Kun siirtoverkonhaltija on nimetty VI luvun 3 jakson mukaisesti, sääntelyviranomaiselle osoitetaan tämän artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla annettujen tehtävien ja toimivaltuuksien lisäksi ainakin seuraavat tehtävät ja toimivaltuudet:
- määrätä seuraamuksia 3 kohdan d alakohdan mukaisesti vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivista, muita syrjivistä käytännöistä;
  - seurata siirtoverkonhaltijan ja vertikaalisesti integroituneen yrityksen välistä viestintää sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltija täyttää velvoitteensa;
  - toimia vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välillä riitojenratkaisuviranomaisena 60 artiklan 2 kohdan nojalla tehtyjen valitusten osalta;
  - seurata vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan välisiä kaupallisia ja rahoituksellisia suhteita, mukaan lukien lainoja;
  - hyväksyä kaikki vertikaalisesti integroituneen yrityksen ja siirtoverkonhaltijan väliset kaupalliset ja rahoitussopimukset edellyttäen, että niissä noudatetaan markkinaehtoja;
  - pyytää vertikaalisesti integroituneelta yritykseltä perustelut, kun ohjelman seurannasta vastaava toimihenkilö on tehnyt sille 50 artiklan 4 kohdan mukaisen ilmoituksen; tällaisiin perusteluihin on sisällyttävä erityisesti todisteet siitä, että vertikaalisesti integroitunutta yritystä hyödyttävää syrjintää ei ole harjoitettu;
  - suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, vertikaalisesti integroidun yrityksen ja siirtoverkonhaltijan toimitiloissa; sekä
  - osoittaa siirtoverkonhaltijan kaikki tehtävät tai tiettyjä tehtäviä 44 artiklan mukaisesti nimetyille riippumattomalle järjestelmävastaavalle, jos siirtoverkonhaltija rikkoo toistuvasti tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, erityisesti silloin, kun tämä toistuvasti harjoittaa vertikaalisesti integroitunutta yritystä suosivia, muita syrjiviä käytäntöjä.

7. Lukuun ottamatta tapauksia, joissa ACERilla on toimivalta vahvistaa ja hyväksyä ehdot tai menetelmät asetuksen (EU) 2019/943 VII luvun mukaisten verkkosääntöjen ja suuntaviivojen täytäntöönpanemiseksi asetuksen (EU) 2019/942 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti niiden koordinoitun luonteen vuoksi, sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa ainakin kansalliset menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen vahvistamisessa:

- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit tai niitä koskevat menetelmät mukaan lukien; näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien tekeminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;
  - b) sellaisten lisäpalvelujen tarjonta, jotka suoritetaan mahdollisimman taloudellisesti ja jotka tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi; tällaiset lisäpalvelut on tarjottava oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi, ja niiden on perustuttava puolueettomiin kriteereihin; ja
  - c) pääsy rajat ylittäviin infrastruktuureihin, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja siirtorajoitusten hallintaa koskevat menettelyt.
8. Edellä 7 kohdassa tarkoitettut menetelmät tai ehdot on julkaistava.

9. Jotta voidaan lisätä avoimuutta markkinoilla ja jotta kaikki, joita asia koskee, saavat kaikki siirto- ja jakelutariffeja koskevat tarvittavat tiedot ja niitä koskevat 60 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut päätökset tai päätösehdotukset, sääntelyviranomaisten on annettava julkisesti saataville yksityiskohtaiset tiedot menetelmistä ja kustannuksista, joita on käytetty kyseessä olevien verkkotariffien laskennassa, siten, että kaupallisesti arkaluonteiset tiedot pidetään luottamuksellisina.

10. Sääntelyviranomaisten on seurattava kansallisten sähköverkkojen, mukaan lukien rajayhdysjohdot, siirtorajoitusten hallintaa sekä siirtorajoitusten hallintaa koskevien sääntöjen soveltamista. Tätä varten siirtoverkonhaltijoiden tai markkinaoperaattoreiden on toimitettava siirtorajoitusten hallintaa ja myös kapasiteetin jakoa koskevat sääntönsä sääntelyviranomaisille. Sääntelyviranomaiset voivat pyytää muutoksia näihin sääntöihin.

60 artikla

Päätökset ja valitukset

1. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat ehtoja, tämän direktiivin 59 artiklassa tarkoitettut tariffit tai menetelmät mukaan lukien, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja että niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla, asetuksen (EU) 2019/943 18 artiklan mukaisesti. Jos siirto- ja jakelutariffien vahvistaminen viivästyy, sääntelyviranomaisilla on valtuudet vahvistaa tai hyväksyä alustavat siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät ja päättää asiaankuuluvista korvaustoimenpiteistä, mikäli lopulliset siirto- ja jakelutariffit tai niiden laskentamenetelmät eroavat alustavista tariffeista tai menetelmistä.

2. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirto- tai jakeluverkonhaltijasta tästä direktiivistä johtuvien kyseisen verkonhaltijan velvoitteiden osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojenratkaisuviranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaikaa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomainen pyytää lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaikaa voidaan pidentää edelleen valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

3. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus 59 artiklan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista tariffeista tai menetelmistä, voi kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatiessa päätöksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

4. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon SEUT-sopimuksen määräykset ja erityisesti sen 102 artikla.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, muun muassa jäsenvaltioiden kansallisen oikeuden mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

6. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut valitukset eivät rajoita unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.
7. Sääntelyviranomaisten tekemät päätökset on joka suhteessa perusteltava muutoksenhakumenettelyn mahdollistamiseksi tuomioistuimessa. Päätökset on julkistettava siten, että kaupallisesti arkaluonteiset tiedot pidetään luottamuksellisina.
8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella tasolla on olemassa sopivat järjestelmät, joiden mukaisesti osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee, voi hakea siihen muutosta elimeltä, joka on riippumaton asianomaisista osapuolista ja hallituksista.

61 artikla

Sääntelyviranomaisten alueellinen yhteistyö rajat ylittävissä kysymyksissä

1. Sääntelyviranomaisten on kuultava tarkoin toisiaan ja tehtävä tiivistä yhteistyötä keskenään, erityisesti ACERin puitteissa, sekä annettava toisilleen ja ACERille kaikki tiedot, joita ne tarvitsevat tästä direktiivistä johtuvien tehtäviensä suorittamiseksi. Vastaanottavan viranomaisen on vaihdettavien tietojen osalta varmistettava sama luottamuksellisuuden taso kuin tiedot lähettäneeltä viranomaiselta edellytetään.
2. Sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä vähintään alueellisella tasolla
  - a) edistääkseen sellaisten operatiivisten järjestelyjen luomista, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinnointi, edistää yhteisiä sähköpörssejä ja rajat ylittävän kapasiteetin jakamista ja varmistaa riittävän yhteenliittämiskapasiteetin, myös uusien yhteyksien, vähimmäistaso alueella ja alueiden välillä, jotta tehokas kilpailu voi kehittyä ja toimitusvarmuus parantua, syrjimättä eri jäsenvaltioiden toimittajia;
  - b) koordinoidakseen alueellisen tason toimintoja suorittavien tahojen yhteistä valvontaa;
  - c) koordinoidakseen yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa kansallisten, alueellisten ja eurooppalaisten resurssien riittävyysarviointien yhteistä valvontaa;
  - d) koordinoidakseen asianomaisia siirtoverkonhaltijoita ja muita markkinatoimijoita koskevien verkkosääntöjen ja suuntaviivojen kehittämistä; ja
  - e) koordinoidakseen siirtorajoitusten hallintaa koskevien sääntöjen kehittämistä.
3. Sääntelyviranomaisilla on oltava oikeus yhteistyöjärjestelyihin toistensa kanssa sääntely-yhteistyön edistämiseksi.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut toimet on tarvittaessa suoritettava tiiviissä yhteydenpidossa muiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa ja rajoittamatta niiden toimivaltaa.
5. Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 67 artiklan mukaisesti tämän direktiivin täydentämiseksi antamalla suuntaviivoja siitä, missä määrin sääntelyviranomaisten on tehtävä yhteistyötä toistensa ja ACERin kanssa.

62 artikla

Sääntelyviranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet alueellisten koordinoitikeskusten suhteen

1. Sen käyttöalueen, jonne alueellinen koordinoitikeskus on sijoittautunut, alueellisten sääntelyviranomaisten on tiiviissä yhteistyössä toistensa kanssa
  - a) hyväksyttävä asetuksen (EU) 2019/943 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti ehdotus alueellisten koordinoitikeskusten perustamiseksi;
  - b) hyväksyttävä alueellisten koordinoitikeskusten toimintaan liittyvät kustannukset, joista vastaavat siirtoverkonhaltijat ja jotka otetaan huomioon tariffeja laskettaessa, jos ne ovat kohtuullisia ja asianmukaisia;

- c) hyväksyttävä yhteistyöhön perustuva päätöksentekomenettely;
- d) varmistettava, että alueellisilla koordinoitikeskuksilla on käytössään kaikki henkilöstövoimavarat sekä tekniset, fyysiset ja taloudelliset voimavarat, joita ne tarvitsevat tämän direktiivin mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi ja tehtäviensä toteuttamiseksi riippumattomasti ja puolueettomasti;
- e) ehdotettava yhteisesti muiden käyttöalueen sääntelyviranomaisten kanssa mahdollisia lisätehtäviä ja lisävaltuuksia, joita käyttöalueen jäsenvaltiot voisivat antaa alueellisille koordinoitikeskuksille;
- f) varmistettava tämän direktiivin ja muun unionin oikeuden mukaisten velvoitteiden noudattaminen erityisesti rajat ylittävissä kysymyksissä ja määrittääkseen yhteisesti, ovatko alueelliset koordinoitikeskukset jättäneet täyttämättä velvoitteensa; jos sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen neljän kuukauden kuluessa kuulemisen aloittamisesta määrittääkseen yhdessä velvoitteiden noudattamatta jättämisen, asia saatetaan ACERin päätettäväksi asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti;
- g) seurattava järjestelmän käytön koordinoinnin laatua ja raportoitava siitä vuosittain ACERille asetuksen (EU) 2019/943 46 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sääntelyviranomaisille annetaan toimivaltuudet, joiden nojalla ne voivat suorittaa 1 kohdassa tarkoitetut tehtävät tehokkaasti ja joutuisasti. Tätä varten sääntelyviranomaisella on oltava vähintään seuraavat valtuudet:

- a) pyytää tietoja alueellisilta koordinoitikeskuksilta;
- b) suorittaa tarkastuksia, myös ennalta ilmoittamatta, alueellisten koordinoitikeskusten toimitiloissa;
- c) tehdä alueellisia koordinoitikeskuksia sitovia yhteisiä päätöksiä.

3. Sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisella, jossa alueellisen koordinoitikeskuksen toimipaikka sijaitsee, on oltava toimivalta määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia alueelliselle koordinoitikeskukselle, jos se ei täytä velvoitteitaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä, asetuksista (EU) 2019/943 tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai ACERin päätöksistä, tai sillä on oltava toimivalta ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi tällaisia seuraamuksia.

63 artikla

Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen noudattaminen

1. Mikä tahansa sääntelyviranomainen tai komissio voi pyytää ACERilta lausuntoa siitä, onko jokin sääntelyviranomaisen tekemä päätös tässä direktiivissä tai asetuksen (EU) 2019/943 VII luvussa tarkoitettujen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen mukainen.
2. ACER antaa lausuntonsa sitä pyytäneelle sääntelyviranomaiselle tai komissiolle sekä kyseisen päätöksen tehneelle sääntelyviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.
3. Jos päätöksen tehnyt sääntelyviranomainen ei noudata ACERin lausuntoa neljän kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta, ACER ilmoittaa asiasta komissiolle.
4. Mikä tahansa sääntelyviranomainen, joka katsoo, ettei jokin toisen sääntelyviranomaisen tekemä rajat ylittävän kaupan kannalta merkityksellinen päätös ole tässä direktiivissä tai asetuksen (EU) 2019/943 VII luvussa tarkoitettujen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen mukainen, voi ilmoittaa asiasta komissiolle kahden kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä.
5. Jos komissio kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut ilmoituksen ACERilta 3 kohdan mukaisesti tai sääntelyviranomaiselta 4 kohdan mukaisesti, tai omasta aloitteestaan kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä toteaa, että sääntelyviranomaisen päätös herättää vakavia epäilyjä siitä, onko se tässä direktiivissä tai asetuksen (EU) 2019/943 VII luvussa tarkoitettujen verkkosääntöjen ja suuntaviivojen mukainen, komissio voi päättää tutkia asiaa edelleen. Tällöin se pyytää sääntelyviranomaista ja menettelyn osapuolia esittämään huomautuksensa.

6. Jos komissio päättää tutkia asiaa edelleen, se tekee neljän kuukauden kuluessa tällaisen päätöksen tekemisestä lopullisen päätöksen siitä, että se

a) ei vastusta sääntelyviranomaisen päätöstä; tai

b) vaatii asianomaista sääntelyviranomaista peruuttamaan päätöksensä, koska verkkosääntöjä ja suuntaviivoja ei ole noudatettu.

7. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä asian edelleen tutkimisesta tai tehnyt lopullista päätöstä 5 ja 6 kohdassa tarkoitettussa määräajassa, katsotaan, ettei komissio vastusta sääntelyviranomaisen päätöstä.

8. Sääntelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä, jossa vaaditaan sääntelyviranomaisen päätöksen peruuttamista, kahden kuukauden kuluessa ja ilmoitettava tästä komissiolle.

9. Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 67 artiklan mukaisesti tämän direktiivin täydentämiseksi vahvistamalla suuntaviivat, joissa vahvistetaan yksityiskohtaisesti tämän artiklan soveltamiseksi noudatettava menettely.

64 artikla

Tietojen säilyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että toimittajat pitävät kansallisten viranomaisten, mukaan lukien sääntelyviranomaisen, kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission saatavilla niiden tehtävien suorittamiseksi vähintään viiden vuoden ajan merkitykselliset tiedot kaikista sähkötoimitussopimuksiin ja sähköjohtannaisiin liittyvistä liiketoimista tukkuasiakkaiden ja siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

2. Tiedoissa on oltava yksityiskohdat kyseessä olevien liiketoimien ominaispiirteistä kuten kestosta ja toimitus- ja selvityssäännöistä, määristä, toteutuspäivistä ja -kellonajoista ja hinnoista sekä tiedot, joiden perusteella kyseinen tukkuasiakas voidaan yksilöidä, sekä määritellyt tiedot kaikista selvittämättä jääneistä sähkötoimitussopimuksista ja sähköjohtannaisista.

3. Sääntelyviranomaisen voi päättää asettaa osia näistä tiedoista markkinaosapuolten saataville edellyttäen, ettei yksittäisiä markkinatoimijoita tai yksittäisiä liiketoimia koskevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja julkaista. Tätä kohtaa ei sovelleta direktiivin 2014/65/EU soveltamisalaan kuuluvia rahoitusvälineitä koskeviin tietoihin.

4. Tästä artiklasta ei aiheudu direktiivin 2014/65/EU soveltamisalaan kuuluville toimijoille lisäveloitteita 1 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia kohtaan.

5. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten on saatava käyttöönsä tietoja, jotka ovat direktiivin 2014/65/EU soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden hallussa, mainitun direktiivin nojalla toimivaltaisten viranomaisten on annettava näille viranomaisille niiden tarvitsemat tiedot.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

65 artikla

Tasapuoliset toimintaedellytykset

1. Toimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa tämän direktiivin nojalla tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi, on oltava SEUT-sopimuksen, erityisesti sen 36 artiklan, ja unionin oikeuden mukaisia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja avoimia. Nämä toimenpiteet saa panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu komissiolle ja komissio on hyväksynyt ne.

3. Komissio reagoi 2 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Määräaika alkaa täydellisten tietojen vastaanottamista seuraavasta päivästä. Jos komissio ei ole reagoinut tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa, katsotaan, ettei komissio vastusta ilmoitettuja toimenpiteitä.

66 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot, jotka voivat osoittaa, että niiden pienten liitettyjen verkkojen ja pienten erillisten verkkojen käytössä on huomattavia vaikeuksia, voivat hakea komissiolta poikkeuksia 7 ja 8 artiklan, sekä IV, V ja VI luvun asiaankuuluvista säännöksistä.

Pienet erilliset verkot ja Ranska Korsikan osalta voivat hakea poikkeusta myös 4, 5 ja 6 artiklan osalta.

Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille tällaisista hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut komission myöntämät poikkeukset ovat kestoltaan rajoitettuja ja niihin sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua sisämarkkinoilla ja sisämarkkinoiden yhdyntymistä ja varmistaa, että poikkeuksilla ei haitata siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisääntymistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista ja kulutusjoustoja.

SEUT 349 artiklan mukaisten syrjäisimpien alueiden, joita ei voida liittää unionin sähkömarkkinoihin, kohdalla poikkeuksen kesto ei rajoiteta ja poikkeukseen sovelletaan ehtoja, joilla varmistetaan, ettei poikkeus haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan.

Päätökset poikkeusten myöntämisestä julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Kyproksen, Luxemburgiin ja Maltaan ei sovelleta 43 artiklaa. Lisäksi Maltaan ei sovelleta 6 ja 35 artiklaa ja Kyprokseen ei sovelleta 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 ja 52 artiklaa.

Ilmaisuun "tuotantoa tai toimittamista harjoittava yritys" eivät 43 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa sisälly loppuasiakkaat, jotka harjoittavat sähkön tuotantoa ja/tai toimittamista joko suoraan tai sellaisten yritysten kautta, joissa niillä on määräysvalta joko yksin tai yhdessä, edellyttäen että loppuasiakkaat, mukaan lukien niiden osuudet määräysvallan alaisissa yrityksissä tuotetusta sähköstä, ovat vuotuisena keskiarvona mitattuna sähkön nettokulutajia ja että niiden kolmansille osapuolille myymän sähkön taloudellinen arvo on vähäinen niiden muuhun liiketoimintaan nähden.

4. Kyprokseen ja Korsikaan ei sovelleta 5 artiklaa 1 päivään tammikuuta 2025 saakka tai tämän artiklan 1 kohdan nojalla tehtävässä päätöksessä vahvistettavaan myöhempään päivämäärään saakka.

5. Maltaan ei sovelleta 4 artiklaa 5 päivään heinäkuuta 2027 saakka. Ajanjaksoa voidaan pidentää enintään kahdeksalla vuodella. Ajanjaksoa pidennetään 1 kohdan nojalla tehtävällä päätöksellä.

67 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle 4 päivästä heinäkuuta 2019 määräämättömäksi ajaksi 61 artiklan 5 kohdassa ja 63 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 61 artiklan 5 kohdassa ja 63 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevien 61 artiklan 5 kohdan ja 63 artiklan 9 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaika jatketaan kahdella kuukaudella.

68 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

69 artikla

Komission seuranta, uudelleentarkastelu ja kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen edistymisestä asetuksen (EU) 2018/1999 35 artiklassa tarkoitetun energiaunionin tilaa koskevan katsauksen liitteenä.
2. Komissio tarkastelee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen. Komissio antaa tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen kertomuksen yhteydessä tai sen jälkeen, kun se on antanut kertomuksen.

Komission uudelleentarkastelussa arvioidaan erityisesti sitä, onko tämän direktiivin mukainen asiakkaiden ja erityisesti heikossa asemassa olevien tai energiaköyhien asiakkaiden suojelu riittävää.

70 artikla

Direktiivin 2012/27/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2012/27/EU seuraavasti:

1) Muutetaan 9 artikla seuraavasti:

a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Maakaasun mittaaminen”;

b) korvataan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maakaasun loppukäyttäjille tarjotaan, mikäli se on teknisesti mahdollista, taloudellisesti järkevää ja oikeassa suhteessa mahdollisiin energiansäästöihin, kilpailukykyisesti hinnoitellut käyttäjäkohtaiset mittarit, jotka kuvaavat tarkasti loppukäyttäjän todellista energiankulutusta ja antavat tiedot sen todellisesta ajoittumisesta.”;

c) muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) korvataan johdantokappale seuraavasti:

”2. Silloin kun ja siinä määrin kuin jäsenvaltiot toteuttavat älykkäitä mittausjärjestelmiä ja ottavat käyttöön älykkäitä mittareita maakaasun osalta direktiivin 2009/73/EY mukaisesti.”;

ii) kumotaan c ja d alakohta.

2) Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Maakaasua koskevat laskutustiedot”;

b) korvataan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”1. Jos loppuasiakkailla ei ole direktiivissä 2009/73/EY tarkoitettuja älykkäitä mittareita, jäsenvaltioiden on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014 varmistettava, että maakaasun laskutustiedot ovat luotettavia ja täsmällisiä ja perustuvat tosiasialliseen kulutukseen liitteessä VII olevan 1.1 kohdan mukaisesti, jos se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti perusteltua.”;

c) korvataan 2 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”2. Direktiivin 2009/73/EY mukaisesti asennettujen mittarien on mahdollistettava tosiasialliseen kulutukseen perustuvien täsmällisten laskutustietojen toimittaminen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppukäyttäjillä on mahdollisuus saada helposti täydentäviä tietoja aiemmasta kulutuksesta, joiden avulla he voivat itse tehdä yksityiskohtaisia tarkastuksia.”

3) Korvataan 11 artiklan otsikko seuraavasti:

”Maakaasuun liittyvien mittaus- ja laskutustietojen saamisen kustannukset”.

4) Korvataan 13 artiklassa ilmaisu ”7–11 artiklan” ilmaisulla ”7–11 a artiklan”.

5) Muutetaan 15 artikla seuraavasti:

a) muutetaan 5 kohta seuraavasti:

i) kumotaan ensimmäinen ja toinen alakohta;

ii) korvataan kolmas alakohta seuraavasti:

”Siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on noudatettava liitteessä XII asetettuja vaatimuksia.”;

b) kumotaan 8 kohta.

6) Korvataan liitteen VII otsikko seuraavasti:

”Maakaasun tosiasialliseen kulutukseen perustuva laskutusta ja laskutustietoja koskevat vähimmäisvaatimukset”.

71 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava 2–5 artiklan, 6 artiklan 2 ja 3 kohdan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 2 kohdan j ja l alakohdan, 9 artiklan 2 kohdan, 10 artiklan 2–12 kohdan, 11–24 artiklan, 26, 28 ja 29 artiklan, 31–34 artiklan, 36 artiklan, 38 artiklan 2 kohdan, 40 ja 42 artiklan, 46 artiklan 2 kohdan d alakohdan, 51 ja 54 artiklan, 57–59 artiklan, 61–63 artiklan, 70 artiklan 1–3 alakohdan, 5 alakohdan b alakohdan ja 6 alakohdan sekä liitteiden I ja II noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Jäsenvaltioiden on kuitenkin

a) saatettava 70 artiklan 5 alakohdan a alakohdan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019;

b) saatettava 70 artiklan 4 alakohdan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 25 päivänä lokakuuta 2020.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Niissä on myös mainittava, että voimassa olevissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä olevat viittaukset tällä direktiivillä kumottuun direktiiviin on katsottava viittauksiksi tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininta tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

72 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2009/72/EY 1 päivästä tammikuuta 2021, sanotun kuitenkin vaikuttamatta jäsenvaltioiden velvollisuuteen noudattaa liitteessä III olevia määräaikoja, joiden kuluessa niiden on saatettava mainittu direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja tuossa liitteessä mainittuja soveltamispäiviä.

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin liitteessä IV olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

73 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Edellä olevia 6 artiklan 1 kohtaa, 7 artiklan 2–5 kohtaa, 8 artiklan 1 kohtaa, 8 artiklan 2 kohdan a–i ja k alakohtaa ja 8 artiklan 3 ja 4 kohtaa, 9 artiklan 1, 3, 4 ja 5 kohtaa, 10 artiklan 2–10 kohtaa, 25, 27, 30, 35 ja 37 artiklaa, 38 artiklan 1, 3 ja 4 kohtaa, 39, 41, 43, 44 ja 45 artiklaa, 46 artiklan 1 kohtaa, 46 artiklan 2 kohdan a, b, c ja e–h alakohtaa, 46 artiklan 3–6 kohtaa, 47–50 artiklaa, 52, 53, 55, 56, 60, 64 ja 65 artiklaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Edellä olevia 70 artiklan 1–3 alakohtaa, 5 alakohdan b alakohtaa ja 6 alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Edellä olevaa 70 artiklan 5 alakohdan a alakohtaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

Edellä olevaa 70 artiklan 4 kohtaa sovelletaan 26 päivästä lokakuuta 2020.

74 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA

LIITE I

LASKUTUSTA JA LASKUTUSTIETOJA KOSKEVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

1. Laskun ja laskutustietojen vähimmäistiedot
  - 1.1 Loppuasiakkaille on laskuissa annettava selkeästi seuraavat avaintiedot siten, että ne erottuvat selvästi laskun muista osista:
    - a) maksettava hinta ja, mikäli mahdollista, hinta eriteltynä samoin kuin selkeä maininta siitä, että kaikki energialähteet voivat myös hyötyä kannustimista, joita ei rahoiteta hintaerittelyssä mainituilla veroluonteisilla maksuilla;
    - b) maksun eräpäivä.
  - 1.2 Loppuasiakkaille on laskuissa ja laskutustiedoissa annettava selkeästi seuraavat avaintiedot siten, että ne erottuvat selvästi laskun ja laskutustietojen muista osista:
    - a) sähkön kulutus laskutuskaudella;
    - b) toimittajan nimi ja yhteystiedot, mukaan lukien puhelinaluenumero ja sähköpostiosoite;
    - c) tariffin nimi;
    - d) tapauksen mukaan sopimuksen päättymispäivä;
    - e) toimittajan vaihtamiseen liittyviä mahdollisuuksia ja hyötyjä koskevat tiedot;
    - f) loppuasiakkaan vaihtokoodi tai loppuasiakkaan käyttöpaikkatunnus;
    - g) tiedot loppuasiakkaiden oikeuksista tuomioistuinten ulkopuolisen riitojenratkaisun osalta, mukaan lukien 26 artiklan mukaisen riitojenratkaisuelimen yhteystiedot;
    - h) 25 artiklassa tarkoitettu keskitetty palvelupiste;
    - i) linkki 14 artiklassa tarkoitettuihin vertailuvälineisiin tai maininta siitä, missä niitä on saatavilla.
  - 1.3 Jos laskut perustuvat tosiasialliseen kulutukseen tai operaattorin suorittamaan etäluentaan, laskuissa ja kausittaisissa taseuslaskuissa, niiden mukana tai niihin merkittyinä on asetettava loppuasiakkaiden saataville seuraavat tiedot:
    - a) loppuasiakkaan kyseisen ajan ja loppuasiakkaan edeltävän vuoden saman ajanjakson sähkönkulutuksen vertailu graafisessa muodossa;
    - b) sellaisten kuluttajajärjestöjen, energiatoimistojen tai vastaavien elinten yhteystiedot, mukaan lukien verkkosivustojen osoitteet, joilta voi saada tietoa saatavilla olevista energiana käyttävien laitteiden energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä;
    - c) vertailu saman käyttäjäloukan keskimääräisen vakioidun tai vertailukohtana pidettävän loppuasiakkaan kanssa.
2. Laskutustiheys ja laskutustietojen antamistiheys:
  - a) laskutus on toteutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään kerran vuodessa;
  - b) jos loppuasiakkaalla ei ole mittaria, joka on operaattorin etäluettavissa, tai kun loppuasiakas on aktiivisin toimin valinnut etäluennan estämisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, loppuasiakkaan saataville on asetettava tosiasialliseen kulutukseen perustuvat täsmälliset laskutustiedot vähintään joka kuudes kuukausi tai joka kolmas kuukausi loppuasiakkaan pyynnöstä tai kun loppuasiakas on valinnut sähköisen laskutuksen;

- c) jos loppuasiakkaalla ei ole mittaria, joka on operaattorin etäluettavissa, tai kun loppuasiakas on aktiivisin toimin valinnut etäluennan estämisen kansallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti, a ja b alakohdan mukaiset velvoitteet voidaan täyttää järjestelmällä, jossa loppuasiakas lukee säännöllisesti mittarinsa itse ja ilmoittaa mittarilukemansa operaattorille; lasku tai laskutustiedot saavat perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään ainoastaan silloin, kun loppuasiakas ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta;
- d) jos loppuasiakkaalla on mittari, joka on operaattorin etäluettavissa, tosiasialliseen kulutukseen perustuvat täsmälliset laskutustiedot on annettava vähintään kerran kuukaudessa; tällaiset tiedot voidaan myös asettaa saataville internetin kautta ja ne on päivitettävä niin usein kuin käytettävät mittauslaitteet ja järjestelmät sen mahdollistavat.

3. Loppuasiakkaan hinnan erittely

Asiakashinta koostuu seuraavista kolmesta komponentista: energia- ja toimituskomponentti, verkkokomponentti (siirto ja jakelu) sekä komponentti, joka käsittää verot, veronluonteiset maksut ja muut maksut.

Jos loppuasiakashinta eritellään laskuissa, on käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1952 ⁽¹⁾ vahvistettuja tämän erittelyn kolmen komponentin yhteisiä määritelmiä kaikkialla unionissa.

4. Aiempaa kulutusta koskevien täydentävien tietojen saatavuus

Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että jos aiemmasta kulutuksesta on saatavilla täydentäviä tietoja, tällaiset tiedot asetetaan loppuasiakkaan pyynnöstä loppuasiakkaan nimeämän toimittajan tai palveluntarjoajan saataville.

Loppuasiakkaan, jolle on asennettu operaattorin etäluettavissa oleva mittari, on voitava saada helposti aiemmasta kulutuksesta täydentäviä tietoja, jotka mahdollistavat itse tehtävät yksityiskohtaiset tarkistukset.

Aiempaa kulutusta koskevien täydentävien tietojen on sisällettävä

- a) kumulatiiviset tiedot vähintään kolmen edeltävän vuoden ajalta tai sähkötoimitussopimuksen alkamisesta lähtien; jos siitä on kulunut tätä lyhyempi aika. Tietojen on vastattava aikavälejä, joiden osalta säännöllisin välein annettavat laskutustiedot on tuotettu; ja
- b) yksityiskohtaiset tiedot käyttöajan mukaan kultakin päivältä, viikolta, kuukaudelta ja vuodelta; näiden tietojen on oltava ilman aiheutonta viivästystä loppuasiakkaiden saatavilla internetin tai mittariliittymän välityksellä ja katettava vähintään 24 edeltävän kuukauden mittainen ajanjakso tai ajanjakso sähkötoimitussopimuksen alkamisesta lähtien, jos siitä on lyhyempi aika.

5. Energialähteiden ilmoittaminen

Toimittajien on eriteltävä laskuissa kunkin energialähteen osuus loppuasiakkaan sähkötoimitussopimuksen mukaisesti ostamasta sähköstä (tiedot ilmoitetaan tuotetasolla).

Laskuissa ja laskutustiedoissa, niiden mukana tai niihin merkittyinä on asetettava loppuasiakkaiden saataville seuraavat tiedot:

- a) kunkin energialähteen osuus toimittajan koko energialähdevalikoimasta edellisen vuoden aikana ymmärrettävällä ja selkeästi verrattavalla tavalla (kansallisella tasolla eli jäsenvaltiossa, jossa sähkötoimitussopimus on tehty, sekä toimittajan tasolla, jos toimittaja toimii useissa jäsenvaltioissa);
- b) tietoja toimittajan edellisen vuoden koko energialähdevalikoimalla tuotetusta sähköstä johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä.

Sähköpörssistä hankitun tai unionin ulkopuolella sijaitsevasta yrityksestä tuodun sähkön osalta voidaan toisen alakohdan a alakohdan osalta käyttää sähköpörssin tai kyseisen yrityksen ilmoittamia edellisen vuoden yhteenlaskettuja lukuja.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1952, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, maakaasun ja sähkön hintoja koskevista Euroopan tilastoista sekä direktiivin 2008/92/EY kumoamisesta (EUVL L 311, 17.11.2016, s. 1).

Ilmoitettaessa tehokkaasta yhteistuotannosta saatavasta sähköstä voidaan käyttää direktiivin 2012/27/EU 14 artiklan 10 kohdan mukaisia alkuperätakuita. Ilmoitettaessa uusiutuvista lähteistä peräisin olevasta sähköstä on käytettävä alkuperätakuita direktiivin (EU) 2018/2001 19 artiklan 8 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta.

Sääntelyviranomaisen tai muun toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että toimittajien loppuasiakkailleen tämän kohdan mukaisesti antamat tiedot ovat luotettavia ja että ne annetaan kansallisella tasolla selkeästi verrattavalla tavalla.

LIITE II

ÄLYKKÄÄT MITTAUSJÄRJESTELMÄT

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueilla otetaan käyttöön älykkäitä mittausjärjestelmiä, joiden edellytyksenä voi olla kaikkien markkinoille ja yksittäisille kuluttajille aiheutuvien pitkän aikavälin kustannusten ja hyötyjen taloudellinen arviointi tai sen arviointi, mikä älykäs mittaustapa on taloudellisesti järkevä ja kustannustehokas ja missä määrääjassa niiden jakelu voidaan toteuttaa.
2. Arvioinnissa on otettava huomioon komission suosituksessa 2012/148/EU ⁽¹⁾ määritellyt kustannus-hyötyanalyysin menetelmät ja älykkäiden mittausjärjestelmien vähimmäistoiminnot sekä parhaat käytettävissä olevat tekniikat kyberturvallisuuden ja tietosuojan mahdollisimman korkean tason turvaamiseksi.
3. Arvioinnin nojalla jäsenvaltioiden tai, jos jäsenvaltio on niin säätänyt, nimetyin toimivaltaisen viranomaisen on laadittava älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotolle kymmenen vuoden jaksolle ulottuva aikataulutavoite. Kun älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotosta esitetään myönteinen arviointi, vähintään 80 prosentilla loppuasiakkaista on oltava käytössään älymittareita viimeistään seitsemän vuoden kuluttua myönteisestä arvioinnista taikka vuoteen 2024 mennessä niiden jäsenvaltioiden tapauksessa, jotka ovat aloittaneet älykkäiden mittausjärjestelmien järjestelmällisen käyttöönoton ennen 4 päivää heinäkuuta 2019.

⁽¹⁾ Komission suositus 2012/148/EU, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2012, älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton valmistelusta (EUVL L 73, 13.3.2012, s. 9).

LIITE III

MÄÄRÄAIKA SAATTAMISELLE OSAKSI KANSALLISTA LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA SOVELTAMISPÄIVÄ
(72 ARTIKLASSA TARKOITETTU)

Direktiivi	Määräpäivä saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä	Soveltamispäivä
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55)	3.3.2011	3.9.2009

LIITE IV

VASTAAVUUSTAULUKKO

Direktiivi 2009/72/EY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla
2 artikla	2 artikla
—	3 artikla
33 ja 41 artikla	4 artikla
—	5 artikla
32 artikla	6 artikla
34 artikla	7 artikla
7 artikla	8 artikla
8 artikla	—
3 artiklan 1 kohta	9 artiklan 1 kohta
3 artiklan 2 kohta	9 artiklan 2 kohta
3 artiklan 6 kohta	9 artiklan 3 kohta
3 artiklan 15 kohta	9 artiklan 4 kohta
3 artiklan 14 kohta	9 artiklan 5 kohta
3 artiklan 16 kohta	—
3 artiklan 4 kohta	10 artiklan 1 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan a alakohta	10 artiklan 2 ja 3 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan b alakohta	10 artiklan 4 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan c alakohta	10 artiklan 5 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan d alakohta	10 artiklan 6 ja 8 kohta
—	10 artiklan 7 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan f alakohta	10 artiklan 9 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan g alakohta	10 artiklan 10 kohta
3 artiklan 7 kohta	10 artiklan 11 kohta
Liitteessä I olevan 1 kohdan j alakohta	10 artiklan 12 kohta
3 artiklan 10 kohta	—
4 artikla	—
5 artikla	—
6 artikla	—
—	11 artikla
3 artiklan 5 kohdan a alakohta ja liitteessä I olevan 1 kohdan e alakohta	12 artikla
—	13 artikla
—	14 artikla
—	15 artikla
—	16 artikla
—	17 artikla
—	18 artikla
3 artiklan 11 kohta	19 artiklan 1 kohta
—	19 artiklan 2–6 kohta

Direktiivi 2009/72/EY	Tämä direktiivi
—	20 artikla
—	21 artikla
—	22 artikla
—	23 artikla
—	24 artikla
3 artiklan 12 kohta	25 artikla
3 artiklan 13 kohta	26 artikla
3 artiklan 3 kohta	27 artikla
3 artiklan 7 kohta	28 artiklan 1 kohta
3 artiklan 8 kohta	28 artiklan 2 kohta
—	29 artikla
24 artikla	30 artikla
25 artikla	31 artikla
—	32 artikla
—	33 artikla
—	34 artikla
26 artikla	35 artikla
—	36 artikla
27 artikla	37 artikla
28 artikla	38 artikla
29 artikla	39 artikla
12 artikla	40 artiklan 1 kohta
—	40 artiklan 2–8 kohta
16 artikla	41 artikla
23 artikla	42 artikla
9 artikla	43 artikla
13 artikla	44 artikla
14 artikla	45 artikla
17 artikla	46 artikla
18 artikla	47 artikla
19 artikla	48 artikla
20 artikla	49 artikla
21 artikla	50 artikla
22 artikla	51 artikla
10 artikla	52 artikla
11 artikla	53 artikla
—	54 artikla
30 artikla	55 artikla
31 artikla	56 artikla
35 artikla	57 artikla
36 artikla	58 artikla

Direktiivi 2009/72/EY	Tämä direktiivi
37 artiklan 1 kohta	59 artiklan 1 kohta
37 artiklan 2 kohta	59 artiklan 2 kohta
37 artiklan 4 kohta	59 artiklan 3 kohta
—	59 artiklan 4 kohta
37 artiklan 3 kohta	59 artiklan 5 kohta
37 artiklan 5 kohta	59 artiklan 6 kohta
37 artiklan 6 kohta	59 artiklan 7 kohta
37 artiklan 8 kohta	—
37 artiklan 7 kohta	59 artiklan 8 kohta
—	59 artiklan 9 kohta
37 artiklan 9 kohta	59 artiklan 10 kohta
37 artiklan 10 kohta	60 artiklan 1 kohta
37 artiklan 11 kohta	60 artiklan 2 kohta
37 artiklan 12 kohta	60 artiklan 3 kohta
37 artiklan 13 kohta	60 artiklan 4 kohta
37 artiklan 14 kohta	60 artiklan 5 kohta
37 artiklan 15 kohta	60 artiklan 6 kohta
37 artiklan 16 kohta	60 artiklan 7 kohta
37 artiklan 17 kohta	60 artiklan 8 kohta
38 artikla	61 artikla
—	62 artikla
39 artikla	63 artikla
40 artikla	64 artikla
42 artikla	—
43 artikla	65 artikla
44 artikla	66 artikla
45 artikla	—
—	67 artikla
46 artikla	68 artikla
47 artikla	69 artikla
—	70 artikla
49 artikla	71 artikla
48 artikla	72 artikla
50 artikla	73 artikla
51 artikla	74 artikla
—	Liitteessä I oleva 1–4 kohta
3 artiklan 9 kohta	Liite I, 5 osa
Liite I, 2 osa	Liite II
—	Liite III
—	Liite IV

ISSN 1977-0812 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-261X (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI